

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Scala Jacob

Lindeborn, Jan

Antverpiæ, 1666

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49085](#)

Th. 2867.

I VI
29.

~~Adelio~~
~~Adelio~~

SCALA JACOB

Virginibus DEO cum proposito
perpetuæ continentiae in seculo
famulantibus applicata

A

R. D. JOANNE LINDEBORN,

S. Theol. Bac. Form.

Coll. Soc. T. Paderborn

ANTVERPIÆ.

Prostant apud JOACHIMUM à METELEN,

Anno M. DC. LXVI.

BRAGGIE 120

APPROBATIO.

Iber, cui titulus *Scala Jacob*, &c. nihil fidei Catholicæ, nihil bonis moribus tradit adversum; sed ea exponit morum præcepta, quibus ipse flos Ecclesiastici germinis, Sacræ Virgines, bono Christi odore fragrantior & aspersis variarum virtutum coloribus pulchrior evadet. Legant ergo & prædicent illum illi quibus curæ est Virginum ornatus. Dissident ex illo se esse amicos sponsi, à quibus nihil sceleratus fieri potest, quām si Sponsus suæ Sponsæ præripiant affectum; cùm ad hoc debeant primitus anniti, ut ipsi minuantur & Christus crescat in illis. Adverſent se Virginum polluere dignitatem, dum eas à secessu custode Puritatis per lutoſos itinerum ducent anfractus, & eas ita viarum comites habent ac si ipsi forent ille Agnus, quem grandi Beatitudinis privilegio, quocumque ierit sequuntur Virgines. Notabunt etiam, quòd quòd sublimior sit Virginum honor, eò illarum sit cura periculosior, cui nullus est par, quām cuius carnes timore Domini confixæ & cuius mens religiosa humilitate ad Deum semper manet conversa. Quicunque hunc evoluerit & expenderit librum, huic meæ subscribet sententiæ, ac mecum illum probabit & laudabit

ABRAHAMUS MATZIUS.

SS. T. Doctor.

1666. 15. May.

DISCORSUS

de vita & operis abbatum in monasterio
eiusdem ordinis modicium. Secundum

Facultas

SUPERIORUM.

Visa censura & approbatione Eximii
Domini Matzii, tenore presentium Ad-
modum Reverendo Domino JOANNI
LINDEBORN, facultatem impartimur,
ut librum suum cui titulus SCALA JA-
COB, &c. imprimere valeat. Actum die
17. Julii 1666.

JOANNES, Episcopus Castoriensis,
Vic. Apostolicus.

PRÆLOQUIUM,

in quo

Introductio & Operis Ratio

proponitur.

Ominem, quem *inexter-* sap. 2 :
minabilem Deus *creave-* 23. & 24
rat, Diaboli invidiā Pa-
radiso motum ejusque
subditum imperio con-
stat è sacris Literis, quæ
idcirco eum Principem Joan. 12 :
bujus mundi appellave- 31. & 14 :
30.

runt : qui , quem fallaciis obtinuerat , hac
præcipuè versutiâ principatum stabilivit ,
quòd suppresso veri & unius Dei cultu infa-
mia hominum probra & vilissima prostibula
in Deorum Album extulerit , eosq ; divinis
honoribus celebrandos , eorumque scelestif-
fima facinora (inter quæ principem locum
obtinuere cujusvis generis *impudicitiæ*)
tanquā bene gesta hominibus imitanda per-
suaserit , quô , cùm voluptatibus operam da-
rent , non rei impuræ atque flagitiosæ , sed
Religioni se studere sibiipsis persuaderent ,
& in hac item re non impuros & sceleratos

* 3 homi-

P R A E L O Q U I U M.

homines, sed Deos suos, atque Deas se imita-
ri crederent, sive, ne flagitia (ut verbis utar
L. 1. Confess. c. 16. S. Augustini) flagitia putarentur, & ut,
quisquis ea fecisset, non homines perditos, sed
cælestes deos videretur imitatus.

Sap. 14: Callidissimi hujus consilii & sperati ab eo
successus testis est Hebræus Sapiens: „Ini-„
tium fornicationis est exquisitio Idolo-„
rum & adinventio illorum corruptio vitæ „
Ibid. vers. 23-27. rum est.... Aut enim filios suos sacrificantes, „
aut obscura Sacrificia facientes, aut insa-„
niæ plenas vigiliæ habentes, neque vitam „
neque nuptias mundas jam custodiunt, sed „
alius alium per invidiam occidit, aut adul- „
terans contristat: & omnia commista sunt, „
sanguis, homicidium, furtum & fictio, cor- „
ruptio & infidelitas, turbatio & perju- „
rium, tumultus bonorum, Dei immemo- „
ratio, animarum inquinatio, nativitatis im- „
mutatio, nuptiarum inconstantia, inordi- „
natio mæchiæ & impudicitiæ. Infando- „
rum enim Idolorum cultura omnis mali „
causa est, & initium & finis. Cui consonant, „
quotquot postmodum è Christianis Idolo- „
latrarum flagitia enumerarunt, & eos inter, „
ne Clementem recensem Lactantium aut
Orat. contra Idola. Arnobium, Magnus Athanasius: „Hinc „
jam deinde (is inquit) mala in homines „
ingen-

P R A E L O Q U I U M.

„ingenti numero incubuerunt: quum enim
„viderent suos Deos istiusmodi rebus oble-
„ctari, statim eos iisdem delictis æmulati
„sunt egregium facinus arbitrati, si exem-
„pla eorum quos summos censebant, imi-
„tarentur: atque inde factum est ut scele-
„ribus homicidiorum, parricidiorum om-
„niumque libidinum succubuerint: nam
„propemodum omnes civitates omnibus li-
„bidinibus scatent ob immanitatem mo-
„rum quam in suis Diis conspiciunt, neque
„est in hoc genere Deorum, quem castum
„appelles, nisi illum fortasse cuius libidines
„testatae & in confessu habentur. Olim cer-
„te Phœnissæ mulieres ante Idola prostitue-
„bantur dedicantes Numinibus suum quæ-
„stum, persuasæ Meretricatu ea propitiari
„ac prosperitatem rerum inde nasci. Viri
„quoque abdicato sexu nec se amplius ma-
„res esse ferentes mulierum naturam affe-
„ctaverunt, tanquam ita honorifica grata-
„que Matri Deorum facturi essent. Om-
„nes autem in turpissimis vivunt & certa-
„men inter se pravitatis suscipere viden-
„tur, &c. Hæc & hujusmodi designantes
„confitentur & ostendunt Deos suos hoc
„genere vitæ usos fuisse: ex Jove enim stu-
„pra puerorum & adulteria, ex Venere me-

P R A E L O Q U I U M.

retricatum, ex Rhea obscœnitatem, ex,,
Marte cædes, ex aliis alia hujusmodi didi,,
cerunt, quæ quidem ut à legibus vindicantur, ita quicunque purus & integer est,,
aversatur. An igitur Dii habendi sunt,,
qui talia faciunt, ac non potius eos dicas,,
ob morum obscœnitatem brutis magis ob-,
brutuisse? an non qui eos pro Numinibus,,
colunt, ut quovis pecore magis pecuini miseratione digni sunt? Haec tenus Alexandrinus Antistes, qui & ipsa flagitia addit pro Numinibus habita & divino cultu honorata:
Ibid.

De Consensu Evangel. L. 1. c. 23.

Alii (inquietus) adhuc magis sceleratam,,
superstitionem amplificantes ex vitiis suis,,
occasione sumptâ libidinem & cupidinem,,
indigitantes adoraverunt, qualis est apud,,
eos Amor, & in Papho Venus. Quid tantum mali Castitas, (cum Sarcasmo ex,,
probrat Augustinus) aut quid tantum boni Voluptas commeruit, ut inter Astra,,
quæ cum Sole & Luna circumeunt, Venus habeat Stellam & Minerva non habet?

L. 1. ad Uxorem.

Et quamvis inter turpitudinum profluvia Virginitatis & Viduitatis Sacerdoria agnoscat Tertullianus, nec omnino velit de continentia impudicitiam triumphasse, ait enim: Romæ quidem, quæ ignis illius in,,

ex-

P R A E L O Q U I U M.

„exstinguibilis imaginem tractant, auspi-
„cia pœnæ suæ cum ipso Dracone curantes,
„de Virginitate censentur. Achææ Junoni
„apud Ægium Oppidum Virgo sortitur, &
„quæ Delphis insaniunt nubere nesciunt.
„Cæterùm Viduas Aphricanæ Cereri assi-
„stere scimus durissimâ quadam oblivione
„matrimonii adlectas, nam manentibus in
„æternum viris non modò thoro decedunt
„sed & alias, eis utique ridentibus, loco suo
„insinuant, adempto omni contactu usque
„ad osculum filiorum, & tamen durante
„usu perseverant in tali Viduitatis discipli-
„na quæ pietatis etiam sanctæ solatia exclu-
„dit: hæc Diabolus præcipit & auditur ...
„Nam invenit quomodo homines etiam
„bonis seftationibus perderet, & nihil
„apud eum refert alios luxuriâ, alios con-
„tinentiâ occidere. Quod & alibi re-
petit.

*In fine L.
de Mono-
gamia.*

Negat tamen D. Ambrosius vel umbrati-
cam in eis castitatem viguisse: „Quis mihi,
„(inquiens) prætendit Vestæ Virgines &
„Palladis Sacerdotes? qualis ista est non
„morum pudicitia sed annorum, quæ
„non perpetuate sed ætate præscribitur?
„petulantior est talis integritas, cuius cor-
„ruptela seniori servatur ætati: ipsi docent

P R A E L O Q U I U M.

Virgines suas non debere perseverare nec,,
posse , qui Virginitati finem dederunt.,,
Qualis autem est ista Religio , ubi pudicæ,,
adolescentes jubentur esse impudicæ,,
anus ? Sed nec illa pudica est quæ Lege,,
tenetur , & illa impudica quæ Legedimit,,
titur. O mysteria ! O mores ubi necessi,,
tas imponitur castitati , authoritas libidi,,
ni datur ! itaque nec casta est quæ metu,,
cogitur , nec honesta quæ mercede con,,
ducitur , nec pudor ille qui intemperan,,
tium oculorum quotidiano expositus con,,
vitio flagitious aspectibus verberatur.,,
Conferuntur immunitates , offeruntur,,
prætia , quasi non hoc maximum petulan,,
tiæ sit indicium castitatem vendere. Quod ,
prætio promittitur , prætio adducitur & ,
prætio remuneratur , nescit redimere ca,,
stitatem quæ vendere solet. Quid de Sa,,
cris Phrygiis loquar , in quibus impudici,,
tia disciplina est atque utinam sexus fragi,,
lioris? Quid de Orgiis Liberi , ubi Reli,,
gionis mysterium est incentivum libidi,,
nis? qualis igitur ibi potest vita esse Sacer,,
dotum, ubi colitur stuprum Deorum? non,,
habent igitur sacram Virginem. Imò eo,,
dem Ambrosio teste ne haberent , pœnas
statuere : *Illi, inquit, qui Deorum suorum
adul-*

*L. de Vi-
dūs.*

P R A E L O Q U I U M.

adulteria & probra venerantur, cælibatus &
viduitatis statuere pœnas, ut æmuli crimi-
num multarent studia virtutum.

Cur autem in hisce immunditiis præci-
puum imperii sui robur & quasi Thronum
immundus Spiritus collocarit, & (ne quid
dicam de *Theatris*, quæ caveas turpitudi-
num & publicas professiones flagitosorum ^{de Conf.}
Augustinus, Tertullianus autem stuprandis ^{Evang.}
^{c. 33.} moribus exorientia inscribit) eum supra ^{Apolog.}
Deos omnes sublimaverit, de quo ex S. Epi-
phanio periculum erat ne omnium mulierum ^{L. Anco-}
^{ratus.} vir fieret, ratio manifesta declarat : tum
quod illæ, quæ est D. Ambrosii censura, re- ^{Orat. in}
liquorum vitiorum educatrices sint : tum vel ^{Obitu S. X-}
maximè, quòd suavissimæ illecebræ, & fer- ^{tyri.}
rea retinacula existant, quibus carnales ho-
mines (quorum maxima turba est) alli-
ciantur, capiantur, illaqueentur, sive, quam
allegat Scriptura, quòd cor auferant : etiam ^{Oseæ 4:}
Hebræos (licet notus in *Judæa* Deus & in ^{11.} *Pf. 75: 2.*
Israël magnum nomen ejus) frequenti apo-
stasiâ ad nefanda Gentilium Sacra sola hæc
admixta voluptatum esca invitavit prostra-
vitque.

Veniens in hunc mundum Dei filius, tum
ut captivos in libertatem assereret, tum ut ^{1 Joan.}
dissolveret opera Diaboli, eumque profli- ^{3: 8.}
garet,

P R A E L O Q U I U M.

garet, diabolicis spurciis in Ecclesiæ suæ Regno opposuit pudicitiam & continen-

Heb. 12: tiam, sive, ut eam vocat Apostolus, *Sancti-*

^{14.}

1 Thess. 4: moniam & sanctificationem, quæ inibi, ut il-

^{3, 4, & 7.}

læ olim sub Diaboli imperio, summo studio

Matth. 5: coleretur solaque, proscripto etiam vel la-

^{28.}

sciente oculo, authoritate plenâ domina-

1 Thess. 4: retur. „Hæc est enim voluntas Dei san-

^{3, 4, & 7.}

ctificatione vestra, denuntiat Apostolus, ut „

abstineatis vos à fornicatione, ut sciat”

unusquisque vestrum vas suum possidere”

in sanctificatione & honore, non in pas-

sione desiderii, sicut & Gentes quæ igno-

rant Deum: non enim vocavit nos Deus”

in immunditiam, sed in sanctificationem..,

Nobis Continentia adstrumentum æterni..,

L. 1. ad Uxorem. tatis demonstrata est, ait Tertullianus, à ..

Domino salutis Deo ad Testimonium fi-

dei, ad commendationē carnis istius exhi-

bendæ superventuro indumento incorru-

ptibilitatis, ad sustinendam novissimè vo-

luntatem Dei. Qua de causa Christianos non

aliunde noscibiles quam de emendatione vi-

L. ad Scapulam. tiorum pristinorum, scribit idem Tertullia-

1 Epist. 4: nus, monetque Ecclesiæ & Apostolorum

^{1-4.} Princeps: „Christo igitur passo in carne,,

& vos eadem cogitatione armamini: quia,,

qui passus est in carne, desuit à peccatis, ut,,

jam

P R A E L O Q U I U M.

„jam non desideriis hominum sed voluntati Dei, quod reliquum est, in carne vivat temporis. Sufficit enim præteritum temporis ad voluntatem Gentium consummandam his, qui ambulaverunt in luxuriis, desideriis, violentiis, comessationibus, portationibus, & illicitis idolorum cultibus: „*In quo admirantur non concurrentibus vobis in eandem luxuriæ confusionem blasphemantes*: ut enim testis est S. Athanasius impossibilis censebatur Continentia, adeò latè per omnium medullas sub dæmonis tyrannide grassabatur flamma libidinis: „Et proorsus nullam (ait de illis) fidem Virginitatis habentes & impossibile esse dictantates eam virtutem in hominibus reperi, iidem, ubi jam credidere Salvatori ex Virgine nato, non solum eam in aliis esse agnoscent, sed ipsi eam pudicitiam & sanctitate corporis præstant, & vicissim ab Ethnicis ipsos jam tales esse factos credi non potest. Utpote ignorantibus refrigerantem divinæ gratiæ rorem.

De Passione & Cruce Domini.

Ea triplex est: infima *Conjugalis*, quæ licito usu conjugii retento omnes illicitas & vetitas voluptates respuit atque contemnit; sub qua illi censentur, quibus uxor aut maritus non est quia habere non possunt, vel qui

P R A E L O Q U I U M.

qui nuptias ambiunt, aut etiamnum sperant
& cum patientia præstolantur : media *Vi-*
dualis, quæ post expertas conjugii delicias
rebus Venereis perpetuò abstinet : ad quam
reducitur illorum Castitas, qui postquam
animæ & corporis integritatem illicitè per-
diderunt, de cætero ad Dominum extoto
corde conversi carnis spurcias refutarunt:
prima denique *Virginalis*, quæ nunquam nec
licitè nec illicitè Venereas voluptates ex-
perta corpus & mentem pura illibataque
conservat, & hæc, quatenus ante & extra
Monasteriorum Septa à Virginibus olim ex-
cultæ & modò ab iisdem hîc inter hæreses
apud eorumdem ruinas sit excolenda , erit
præsentis Tractatus Objectum, de quibus ad
in Apolo- Imperatorem Constantium D. Athanasius:
gia. Dei filius Dominus & Salvator noster,,
Jesus Christus homo propter nos factus,,,
profligata morte & asserto à servitute &,,
corruptione humano genere , inter cæ-,,
tera dona sua largitus est nobis in Virgi-,,
nitate exemplar angelicæ sanctitatis : cer-,,
tè Puellas ea virtute præditas sponsas,,
Christi Catholica Ecclesia appellare solita,,
est, quas Ethnici conspectas ut Templum,,
Verbi admiratione prosequuntur : nuf-,,
quam enim alibi sanctum illud & cælestē,,
æter-

P R A E L O Q U I U M.

,, xternæ Virginitatis mandatum feliciter
,, adimpletur, nisi duntaxat apud nos Chri-
,, stianos atque in eo magnum documentum
,, est, planè apud nos esse veram Religio-
,, nem. Has præ reliquis omnibus beatæ
,, memoriæ religiosissimus pater tuus Con-
,, stantinus Augustus in prætio habuit, &
,, tua Religiositas sæpius eas in suis scriptis
,, prætiosas & sanctas nominavit. Easque,
cùm illas immunitates suas Ethnici repe-
rent, Vestalibus opposuit D. Ambrosius:
*L. 5. Epist.
31.*
,, Habeant, inquit, Vestales Virgines in-
,, munitatem suam: dicant hoc, qui nesciunt
,, credere quod posset esse gratuita Virginii-
,, tas: provocent lucris qui diffidunt virtuti-
,, bus. Quot tamen illis Virgines præmia
,, promissa fecerunt? vix septem Vestales ca-
,, piuntur puellæ: en totus numerus quem
,, Infulæ vittati capitis, purpuratarum vesti-
,, um murices, pompa lecticæ ministrorum
,, circumfusa comitatu, privilegia maxima,
,, lucra ingentia, præscripta denique pudi-
,, citiæ tempora coegerunt. Attollant men-
,, tis & corporis oculos, videant plebem pu-
,, doris, populum integritatis, concilium
,, Virginitatis, non Vittæ capiti decus sed
,, ignobile velamen usui nobile castitatis,
,, non exquisita sed abdicata lenocinia pul-
chri-

P R A E L O Q U I U M.

chritudinis, non illa purpurarum insignia, „
non luxus deliciarum, sed usus jejunio- „
rum, non privilegia, non lucra, omnia „
postremo talia, ut revocari studia putas „
dum exercentur officia: sed dum exerce- „
tur officium studium provocatur, suis ca- „
stitas cumulatur dispendiis: non est Virgi- „
nitas quæ prætio emitur non virtutis stu- „
dio possidetur: non est integritas quæcun- „
que tanquam in auctione nummario ad „
tempus solicitatur compendio. Prima „
Castitatis victoria est facultatum cupidi- „
tates vincere, quia lucri studium tenta- „
mentum pudoris est. Ponamus tamen „
subsidia largitatum conferenda Virginis- „
bus, quæ Christianis munera redundan- „
bunt, quod tantas opes sufficiet ærarium? „
aut si arbitrantur solis Vestalibus conse- „
rendum, non pudet, ut qui totum sibi sub „
Imperatoribus Gentilibus vindicarunt, „
iidem sub Principibus Christianis non pu- „
tent nobis sortem debere esse commu- „
nem?

Non tamen ita Virgineam Castitatem
instruimus ut Vidualem negligamus, sed ob
materiæ & personarum cognationem, ubi
s.chrysost.
L. de Virg.
c. 38. occasio se se obtulerit, virgini viduam asso-
ciamus, tanquam quæ huic *exitu conjuncta*
prin-

P R A E L O Q U I U M.

principio solum superat : ut enim observat Epist. 2 ad
„S. Fulgentius: „Quia Sanctimoniam Vir Gallam.
„ginalem Vidualis continentia gradu infe c. 15.
„riore subsequitur, idcirco, post quam de
„virgine natus est Filius Dei, Vidualis lin
„guæ dignatus est officio prædicari : nec
„tamen de illo locuta est Vidua deliciis
„dedita (quæ vivens mortua) sed quæ
„non discedebat de Templo jejuniis & ob
„secrationibus serviens die ac nocte.

Scalam autem Jacob inscribimus, quia sap. 10:
quod huic ob iram fratris profugo ad sola- 10.
tum ostendit Dominus, visum est nobis
thema fœcundum & argumentum utile
(quo & D. Hieronimus subinde utitur in Epist. 10.
hac materia) ad explicandam Virginitatis ad Furia.
naturam & officia, quod an assicuti fueri- 13. ad
mus Lectoris judicio deferimus. 22. ad
Eustoch. 34. ad Julian. 5 alibi,

Operi Patronum non adlegimus, quia
cum minimè necessarium judicavimus, cum
tot habeat numero, quot in eo sanctos Pa-
tres allegavimus: non enim Virgines insti-
tuendas, sed SS. PP. Institutiones ex ipso-
rum monumentis erutas sum aggressus, nec
Doctoris præstigi eruditionem sed Discipu-
li fidem: ut quemadmodum corpora opaca
& lucis expertia, si à Sole collustrentur, ful-
gorem acceptum reddunt forasque resper-
* * gunt,

P R A E L O Q U I U M.

gunt, ita ego lucem aliis refudi non à me de-
promptam, sed à splendidissimis Ecclesiæ
Doctoribus haustam, quorum Deus men-
tes, ut terris omnibus ac seculis longè laté-
que collucerent, æternis ignibus accendit.

Quòd si eorum mentem ac sensum minùs

Epiſt. 8. ad Demetr. penetrarim, cum S. Hieronymo (qui inge-
nium suum in hujuscemodi materiis sæpè
Epiſt. 50. detritum contestatur) reprehensores non au-
Epiſt. 132. ad Floren- dio, sequor Magistros: hoc enim feci (lo-
tinam Vir- quor cum S. Augustino) non Doctor perfe-
ginem. ctus, sed cum docendis perficiendus.

Patriâ denique linguâ, quas alloquitur
& informat, Virginibus debebatur hoc Scri-
ptum: verùm cùm eam provinciam sum-
ma cum laude obierit *Valentinus Bisco-*
pius, Joannes Fredericus Lumnius, noster
Joannes Heuminus fusissimè in suis *Sioni-*
tis, & alii, voluit (quod imperii loco du-
xì) Amplissimi Viri J. P. & Illustrissimi
Castoriensis consilium, ut, quo ad meam
privatam instructionem & sine ullo ad
prælum respectu annotaram stylo, in lu-
cem prodiret: tum (& hæc erat consiliari-
tio) ut in nativo sermone audirentur Vir-
ginum Magistri, nec quicquam Sententia-
rum venustati gravitatique detraheret in
alienum idioma translatio: tum vel maxi-
mè

P R I È L O Q U I U M.

mè cùm omnia Virginum propria sint , nec
aliunde assuta , sed quasi domi nata , & quæ
de hac materia (quos omnium Bibliothe-
cæ hospitari non possunt , sunt enim quam-
plures etiamnum *instabiles* cum Apostolo) ^{1 Cor. 4:11.}
in Sanctorum Patrum Voluminibus disper-
sa habentur , cognata omnia quasique simi-
lia in capita quædam veluti in suam quodq;
tribum (quod nemo tentârat hactenus) de-
scripsierimus , ut *Confratribus* , quibus sæ-
piùs & in Virginum consecratione , & ad ea-
rumdem instructionem habenda Exhorta-
tio , pro *Locis Communibus* & *Promptuario*
Virginali deserviret . Speramus autem nihil
fore omissum , quod propriè eam ad rem fa-
ciat , etiamsi plenâ manu , ut dicitur , pro-
positum necdum assecuti simus : neque ig-
noratio hæc nos subit aut philautia blandi-
tur , quin plura potioraque à politioribus
calamis & majoris experientiæ Viris , qui in
Virginum regimine atque institutione æta-
tem & ingenium detrivere ; tanquam ex
überiori Amaltheæ cornu effundi possint .

I N D E X
C A P I T U M,
&
P A R A G R A P H O R U M.

C A P U T I.

De Scala ejusque circumstantiis.

Quo Virginitatis natura & proprietates exponuntur.

§. 1. *De Scala stante.* pag. 1.

Quo Virginitatis natales & incrementa proponuntur.

§. 2. *De Scala stante super terram.* 7.

Quo probatur licet Virginibus in seculo perpetuum
Continentiam, &
Earum Vitam verè esse statum. 12.

§. 3. *De cacumine Scalæ Cælum tangente.* 20.

Quo ostenditur Virginitatis præ Conjugio excellentia.

§. 4. *De Domino Scalæ innixo.* 25.

Quo declaratur ejusdem prærogativa.

§. 5. *De Angelis in Scala.* 29.

Quo docetur Angelorum cura pro Virginibus, Virgi-
nita-

nitatem Angelicam esse virtutem &	pag. 30.
Angelos Virginibus imitandos.	33.
 §. 6. <i>De Angelis in Scala Ascendentibus.</i>	35.
Quo agitur de recipiendis in Virginum numerum, & de earumdem Profectu.	40.
 §. 7. <i>De Angelis descendentibus.</i>	45.
Quo probatur Virgini necessaria Mortificatio, agitur de ejusdem Apostasia &	50.
Quibus viis ad eam devolvatur.	64.
 §. 8. <i>De Jacob evigilante visa hac scala.</i>	69.
Quo Virgini commendatur Zelus animarum.	
 §. 9. <i>De Jacob admirabundo visa Scala.</i>	73.
Quo monetur Virgo ut sit exemplaris.	

C A P U T I I .

De Ascensu & Descensu quotidiano,

five

De quotidianis Virginis Exercitiis.

§. 1. <i>De expergefactione.</i>	79.
§. 2. <i>De surrectione.</i>	83.
§. 3. <i>De Vestitu.</i>	88.
§. 4. <i>De Oratione Matutina.</i>	98.
§. 5. <i>De meditatione.</i>	103.
<i>Pars I. de quidditate Meditationis.</i>	105.
<i>Pars</i>	

<i>Pars 2. de prærequisitis ad Meditationem.</i>	
	<i>pag. 108.</i>
<i>Pars 3. de observandis sub Meditatione.</i>	<i>113</i>
<i>Pars 4. de mentis evagatione & ariditate cordis.</i>	<i>118</i>
<i>Pars 5. de agendis post Meditationem.</i>	
	<i>123.</i>
<i>Pars 6. de utilitate Meditationis.</i>	<i>128.</i>
<i>Pars 7. de Necessitate Meditationis.</i>	<i>134.</i>
<i>§. 6. De Missa.</i>	
<i>Pars 1. de Sacro quotidie audiendo.</i>	<i>141.</i>
<i>Pars 2. quomodo audienda Missa.</i>	<i>145.</i>
<i>Pars 3. de exercitiis sub Missa.</i>	<i>151.</i>
<i>§. 7. De Virgine Maria Virginum Patrona.</i>	<i>157.</i>
<i>§. 8. De Horis B. M. V.</i>	<i>163.</i>
<i>§. 9. De Rosario.</i>	<i>168.</i>
<i>§. 10. De Opere Manuario.</i>	<i>175.</i>
<i>§. 11. De Libro spirituali.</i>	<i>186.</i>
<i>§. 12. De Solitudine.</i>	<i>192.</i>
<i>§. 13. De Societate Virginis.</i>	<i>198.</i>
<i>§. 14. De Colloquiis Spiritualibus.</i>	<i>202.</i>
<i>§. 15. De Custodia Castitatis.</i>	<i>218.</i>
<i>§. 16. De subsidis Castitatis.</i>	<i>225.</i>
<i>§. 17.</i>	

§. 17. *De Refectione corporis.* pag. 233.

§. 18. *De Examine Conscientiae & Oratione
vespertina.* 238.

§. 19. *De Somno.* 243.

C A P U T I I I.

De Ascensu & Descensu hebdo- madario.

§. 1. *De Patre Spirituali.* 249.

§. 2. *Qualiter erga Patrem Spiritualem se ha-
beat Filia devota.* 257.

§. 3. *De Regula.* 267.

§. 4. *De Confessione.* 271.

§. 5. *De Sacra Communione.* 282.

*Pars 1. de necessaria prævia dispositione
ad Sacram Communionem.* 288.

Pars 2. de agendis post Sacram Communionem. 294.

§. 6. *De audienda Concione.* 300.

C A P U T I V.

De Ascensu Menstruo.

§. *Unicus de suffragiis menstruis.* 308.

CAP-

C A P U T V.

De Ascensu Annuo.

§. 1. De Anniversario Consecrationis die cele-
brando. 314.

§. 2. De Zelo pro Virginum augmento. 323.

§. 3. De Adolescentulis. 331.

§. 4. De Recollectione Annua. 339.

E P I L O G U S. 345.

SCAL A

SCALA JACOB.

CAPUT I.

De Scala ejusque circumstantiis.

Vidit in somnis (Jacob) Scalam stantem super terram, & cacumen illius tangens cœlum : Angelos quoque Dei ascendentēs & descendētēs per eam, & Dominum innixum Scalæ: cumque evigilasset Jacob de somno ait: Verè Dominus est in loco isto & ego ne sciebam , pavensque, quām terribilis est locus iste, inquit , non est hīc aliud nisi domus Dei, & Porta Cœli.
Gen. 28.c.

§. I.

De Scala stante.

A **S**uppositâ notione Scalæ , ejusdem Circumstantias consideranti, prima est, quæ occurrit quod stet : *Vidit Scalam stan- tem super terram & cacumen illius tan-* Gen. 28: 12.

A gens

2 S C A L A J A C O B.

gens Cælum. Pro cuius intelligentia notandum, fabricatam quidem hanc Scalam mysticam in initio mundi, sunt enim Virgines creati protoparentes nostri: *Illi Virginitatis soboles*, inquit S. Johannes Damascenus, ac non Matrimonii figuratum extiterunt. *Eva in Paradiſo Virgo fuit, post pelliceas tunicas initium sumpſit Nuptiarum:* tua Regio Paradiſus est, serva quod nata es, clamat proinde D. Hieronymus.

L. 4. Or.
thod. Fid.
e. 25.

Epist. ad
Eustoch.
e. 13.

Gen. 1: 28.
& alibi.

Hieron. l. 1.
advers. Jo-
vin. c. 9.

Joan. 8: 29.

Matth. 19:

Amos 9: 6.

Apoc. 14: 4.

12.

sequuntur Agnum quocunque ierit, cantantque canticum reliquis incantabile.

Eam Apostoli propalarunt, sive, ut habet S. Chrysostomus, universum orbem Virginitatis plantatione complerunt: & eos inter D. Paulus, aliquique Sancti 1 Cor. 7.

Hom. 1. in Matth.

Patres omnes ad unum usque pluribus rationibus ascendendam consuluerunt; & eo quidem effectu, ut, teste D. Augustino contra Faustum, hic ei Hæreticus objecerit propemodum plures esse in Ecclesia Virgines quam Conjuges, plures consecrari Deo quam copulari matrimonio. „ Posteaquam Dominus in corpus hoc veniens contubernium Divinitatis & corporis sine ulla concretæ confusione labi sociavit, tunc toto orbe diffusus corporibus humanis vitæ cœlestis usus inolevit: habemus ergò plenitudinem professionis à Christo notat D. Ambrosius: qui & pro se contra hujus professionis æmulos coactus est Apologiam scribere:

L. 1. de Virg.

„ Meipsum, inquit, defensatum venio: criminis autem invidia hæc est; quia suadeo castitatem. „ Qui hoc non libenter accipit, ipse se prodit. Virginitatem, inquit, doces & persuades plurimis. „ Utinam convincerer! Utinam tanti criminis probaretur effectus! non vererer invidiam, si efficaciam recognoscerem. Atque utinam me emplis potius argueretis, quam sermonibus cæderetis! Sed vereor ne prævaricatores mihi opposuisse videar, qui me alienis commendent laudibus. Initias, inquit, sacris mysteriis & consecratas integritati puellas nubere prohibes. Utinam possem

4 SCALA JACOB.

„sem flammœum nuptiale pio integritatis velamine
„mutare! An indignum videtur ut sacratæ Virgi-
„nes à sacrosanctis Altaribus non abducantur ad
„nuptias? & quibus licet Sponsum eligere, non
„licet Deum præferre? In me ergo facti conditio-
„mutatur, ut pro opprobrio mihi cedat quod
„semper spectavit ad gratiam Sacerdotum jacere
„semina integritatis & Virginitatis studia provo-
„care? Quæro enim utrum quasi improbum
„hoc, an quasi novum, an quasi inutile repre-
„hendatur? Si quasi improbum, improba ergo
„vota sunt omnium, improba vita est Angelorum,

Matth. 22: „quam gratia resurrectionis imitatur: qui enim
30. „non nubunt neque nubentur, erunt sicut Ange-

„li in cœlo: qui hoc utique reprehendit, resurre-
„ctionis vota condemnat. Itaque improbum vi-
„deri non potest quod hominibus pro præmio
„constitutum est: nec potest ejus rei species disipli-
„cere, cuius veritas & in fructu est & in voto. Sed

„esto non sit improbum, numquid novum est?
„Nos enim nova omnia quæ Christus non docuit

„jure damnamus, quia Fidelibus Via Christus est.
„Si igitur Christus non docuit quod docemus,

„etiam nos id detestabile judicamus. Discutiamus
„ergo utrum Christus integritatem docuerit, an

Matth. 19: „repudiandam putaverit. Et sunt, inquit, Spado-
32. „nes, qui seipso castraverunt propter Regnum

„cœlorum. Est ergo præclara militia quæ Regno
„cœlorum militat. Itaque jam tunc Dominus do-
„cuit esse debere intemerata studia castitatis, &c.
„nec improbum igitur nec novum integratatis est

„stu-

, studium. Videamus ne fortè inutile judicetur.
,, Nonnullos enim dixisse audivi quod periret mun-
,, dus, defecit genus hominum, Conjugia labefac-
,, tata sunt. Quæro quis tandem quæsivit uxo-
,, rem qui non invenerit? Quando fuerint bella
,, pro Virgine? Quis unquam pro Virgine sit per-
,, emptus? de Conjugiis autem ista nascuntur, ut
,, perimatur adulter uxoris, raptor præliis appeta-
,, tur: ista Reip. semper damno fuerunt. Pro Vir-
,, gine sacra nemo damnatus est, quia castitatem
,, non pœna cohibet, sed religio auget, fidesque
,, conservat. Si quis igitur putat consecratione Vir-
,, ginum minui genus humanum consideret, quia,
,, ubi paucæ Virgines, ibi etiam pauciores homines:
,, ubi Virginitatis studia crebriora ibi numerum
,, quoque hominum esse majorem. Discite quan-
,, tas Alexandrina totiusque Orientis & Africana
,, Ecclesia quotannis sacrare consueverint: paucio-
,, res h̄ic homines prodeunt quām illic Virgines
,, consecrantur. Ex ipsius igitur orbis terrarum usu
,, non inutilis Virginitas existimatur, præsertim
,, cùm per Virginem salus venerit orbem fœunda-
,, tura Romanum. Quod si quis hoc prohibet, pro-
,, hibeat igitur pudicas uxores degere, quia frequen-
,, tiū possunt parere incontinentes. Nulla pere-
,, grinanti marito fidem servet ne damnum faciat
,, prolixi futuræ & partus frequentioris amittat æta-
,, tem. Sed difficilior fit via adolescentibus ad nu-
,, ptias impetrandas: quid si fortè commodior?
,, quæro enim cum his aliquem habere tractatum,
,, qui arcendæ Virginitatis sententiam gerunt. Itaq;

A 3

„qui

6 SCALA JACOB.

„ qui sunt isti discutere debemus, utrum qui uxo-
 „ res habent an qui non habent. Si qui habent, ti-
 „ mere non debent, uxores eorum jam Virgines
 „ esse non possunt. Si qui non habent, non sibi in-
 „ juriam faciant, quod ejus tantum nuptias sperave-
 „ rint, quae nuptura non esset. An fortasse patres
 „ pro filiarum conjunctione solliciti molestè fe-
1 Cor. 7. „ runt Virgines consecrari? nec hi, quod verean-
 „ tur, habent, si sequantur consilium: inter paucas
 „ suæ citius elegantur. Ajunt etiam plerique matu-
 „ rioris ætatis Virgines esse velandas: neque ego
 „ abnuo Sacerdotalis esse cautionis debere, ut non
 „ temerè puella veletur. Spectet planè, spectet æ-
 „ tatem Sacerdos, sed fidei vel pudoris. Spectet
 „ & maturitatem verecundiæ, examinet gravitatis
 „ canitiem, morum senectam, pudicitiae annos, ani-
 „ mos castitatis: tamen deinde si matris tuta custo-
 „ dia, comitum sobria sedulitas, si hæc præstò sunt
 „ non deest Virgini longæva canities: si hæc de-
 „ sunt, differatur puella moribus potius quam an-
 „ nis: non ergo ætas rejicitur florentior, sed ani-
 „ mus examinatur. At certè Theclam non se-
 „ necatus sed virtus probavit. Et hinc quid plura
 „ contexam, cum omnis ætas habilis Deo, perfecta
 „ sit Christo? Denique non virtutem ætatis ap-
 „ pendicem dicimus sed virtutis ætatem. Quod
 ibidem Sanctus Antistes pluribus prosequitur.

Venit autem ad vos ô Virgines sermo noster,
 ad vos inquam, quæ per mysticam hanc Scalam
 ascendendo Salvatoris vestri exemplum vos præ-
 cunctis & tot millium Præcedanearum subsequim-
 ni:

ni: vos inquam eâ gratiâ dignatæ quam illa suspirabat in Canticis: *Trabe me, post te curremus in odorem unguentorum tuorum.* Quarum quælibet securè potest Christo dicere sibi ab eodem polliceri: *No-^{Psal. 15:}
tas mibi fecisti vias vitæ, adimplebis me lætitia cum
vultu tuo.* Tantùm, quo S. Cyprianus Tractatum suum de Disciplina & Habitu Virginum concludit, *Durate fortiter, spiritualiter pergitte, pervenite feliciter.*

§. II.

De Scala stante super terram.

Eadem quæ ante annos circiter quadraginta haud ita pridem resuscitata est Quæstio, sitne Vita Virginum Deo cum proposito continentiae famulantium in seculo licita & verè Status: negarunt olim & etiamnum negant aliqui, quorum solenne: *Aut Maritus aut Murus: aut in Conjugio aut in Cœnobio.* Alii è contra asseruerunt & asserunt hodiecum oppositis eruditissimis Apologiis, quos inter Leo Hubertinus, Valentinus Biscopius & Hermannus Busenbaum cuius Libello titulus *Lilium inter Spinas:* Ea controversia hîc nunc endanda, &, quia bimembris, dupli responsione dissolvenda, quæ erit ulterior *Scalæ stantis & stantis super terram* consideratio.

Ad PRIOREM ejus PARTEM respondeo non modò Rationi reluctari hujus Vitæ Æmullos, sed & Scripturæ ac Patribus, quos ab eis nun-

quam lectos ausim asseverare. Rationi quidem :
 quot namque Virgines parentibus decrepitis, indi-
 gis vel infirmis omnino necessariæ vel ad ministe-
 rium vel ad solatium, quæ si ad Conjugium non af-
 ficiantur , quis negabit eas licet etiam in seculo
 sese divino servitio mancipare ? Quot ob dotis de-
 fectum (quæ, quò largior, eò gravior) à Monaste-
 riis excluduntur , quas si non delectet vagitus in-
 fantium & amplissimum connubii Claustrum , in
 quo quamplurimæ sorores afflictæ, quis improba-
 bit quod cum proposito continentiae in seculo fa-
 mulatui divino sese devoveant ? Quot rigori mo-
 naстico ferendo impares ? Quot diversis infirmita-
 tibus obnoxiae , quas , cum Nosocomia non sint ,
 non admittent Cœnobia : quis hisce invidebit , si
 quomodo possunt sub suorum Superiorum dire-
 ctione Deo deserviant : hisce duabus posterioribus
 Rationibus , quia plures à Monasteriis repelli vi-
 debat , motus S. Franciscus Salesius sub Regula D.
 Aug. & Titulo Visitationis B. Mariæ novum Ordin-
 em instituit , in quem , ut ad Evangelicas Nuptias ,
 cuiuscunque conditionis etiam vetulæ & infirmæ
 reciperentur : *ut quemadmodum debiles fructu san-
 tatis robustarum , ita robustæ reciprocè merito patien-
 tiæ debilium fruerentur* , habent ejusdem Constitu-
 tiones. Denique , ut rationes alias omittam , Deo
 gratius est magisque apud eum meritorium præser-
 tim in hisce Provinciis ad earum Virginum exem-
 plar , quas circumduxisse Apostolos meminit Scri-
ptura, in seculo famulari Altissimo, & Sacerdotum,
 Amicorum ac Proximi necessitatibus suâ operâ, in-
ftru-

structionibus vel subsidiis succurrere; quām alibi
in Parthenēs delitescere, maximē cūm ea continen-
tiæ nullum ampliorem valorem aut excellentiam
suppeditent, sed solum majorem custodiam, quæ
eorum prope prima scaturigo: adeoque non licita
modò est vita vestra sed & CASTITATIS vos
estis FILIÆ PRIMOGENITÆ, illæ inquam ^{I Cor. 7.}
quas eidem suscitare intendit Apostolus, quas lau- ^{Matth. 19:}
dat Virginum Sponsus, quibusque instituendis Ba- ^{12.}
silius, Gregorius Nazianzenus, Cyprianus, Am-
brosius, Hieronymus, Augustinus, & plerique alii
Ecclesiae Magistri suos calamos & industriam con-
fecrarunt.

Errant ergo qui in solo concluso Monastices
Horto erectam hanc mysticam Scalam prætendunt,
quæ visa est stans super terram: audite solarium
S. Augustini ne vos Claustralibus inferiores arbi- ^{De sancta}
tremini: „Ubi ponimus, is inquit, quòd multi &c. 35. ^{Virgin.}
„multæ ita custodiunt continentiam Virginalem,
„ut tamen non faciant quod Dominus ait: Si vis
„esse perfectus, vade & vende omnia quæ habes,
„& da pauperibus, & habebis thesaurum in cœlis,
„& veni sequere me: nec audeant eorum cohabiti-
„tationi sociari, in quibus nemo dicit sibi aliquid
„proprium, sed sunt eis omnia communia: nihil-
„ne putamus fructificationis accedere Virginibus
„Dei cūm hoc faciunt? aut sine fructu esse Virgi-
„nes Dei etiamsi hoc non faciunt? Multa ergo sunt
„dona, & alia aliis majora ac superiora singulis fin-
„gula. Et aliquando alter fructuosus est donis pau-
„cioribus sed potioribus, alter inferioribus sed plu-

10 SCALA JACOB.

„ribus : & quemadmodum inter se vel coæquen-
 „tur vel distinguantur in accipiendis æternis ho-
 „noribus quis hominum audeat judicare ? Hæc
 Augustinus, unde, ut & ego meum suspendam ju-
 dicium, sicut Moniales vobis non præfero , ita nec
 vos iisdem inferiores assero, neque enim locus nos vir-
 tute facit præditos juxta monitum D. Chrysostomi,
 sed mens & mores.

*Hom. 43.
in Gen.*

*L. 2. de
Virginit.*

*Epiſt. 22.
c. 17.*

Exhilaret vos D. Ambrosii de vobis scribentis
 sententia, qui , postquam vestram Patronam ac
 Prototypon dixisset Beatiissimam Virginem Ma-
 riam , ocios subjungit : „ O quantis illa Virgini-
 bus occurret ! quantas complexa ad Dominum
 trahet , dicens : Hæc thorum Filii mei, hæc tha-
 lamos nuptiales immaculato servavit pudore:
 quemadmodum ipse Dominus commendabit Pa-
 tri nimirum illud & repetens suum : Pater sancte
 istæ sunt quas servavi, in quibus Filius hominis
 caput reclinans quievit , peto ut ubi ego sum &
 ipsæ sint mecum. Quæ pompa illa ! quæ gra-
 tia ! quanta Angelorum lætitia , quod habitare
 mereatur Virgo in cœlo quæ cœlestem vitam vi-
 xit in seculo. Animet vos D. Hieronymi Allo-
 quium : „ Qualis erit illa dies, cum tibi Maria ma-
 ter Domini choris occurret comitata Virgineis !
 cum post rubrum mare submerso cum suo exer-
 citu Pharaone tympanum tenens præcinet re-
 sponsuris : Cantemus Domino , gloriose enim
 honorificatus est , equum & ascensorem projicit
 in mare. Tunc Thecla in tuos læta volabit am-
 plexus. Tunc & ipse Sponsus occurret & dicet :
 „ Sur-

„ Surge, veni proxima mea, speciosa mea, columba
„ mea, quia ecce hyems transivit, pluvia abiit sibi.
„ Tunc Angeli mirabuntur & dicent: quæ est ista
„ prospiciens quasi diluculum, speciosa ut Luna,
„ electa ut Sol? Videbunt te Filiæ, & laudabunt
„ Reginæ & Concubinæ prædicabunt. Hinc &
„ alias castitatis chorus occurret. Sara cum Nuptis
„ veniet, Filia Phanuelis Anna cum Viduis: erunt
„ in diversis gregibus carnis & spiritus matres tuæ,
„ lætabitur illa quòd genuit, exultabit ista quòd
„ docuit.

Agnosco quidem Virginitatem corporis intra Monasteriorum septa tutiorem (utpote intra propugnacula sua, quo fundamento nostri adversarii decipiuntur) quam in seculo: at pudicitiam mentis utrobique æquè periclitari assevero, & ut nec Eva in Paradiso tuta, nec Susanna in clauso etiam Pomario, ita nec in concluso Religionis Horto Virgo professa: unicus ejus custos Timor Domini, hoc in seculo eodem & in Asceterio se se communiat, quæcunque integrum velit suam continentiam: non repugnando seu opponendo se temptationibus; sed fugiendo juxta Apostoli praescriptum cum de hac materia mentionem facit, namque

Parit hæc Fuga Lauros.

Ut autem ex D. Chrysostomo Castitas fugere possit indemnis aliarum virtutum societate stipata sit necesse est, aliàs sine earum ope & fulcro, ex sensu D. Bernardi, facile lapsura. „ Nec amittitur Virgi- L. de Ordine ne Vita.
„ nitas corporis nisi priùs amissa fuerit Virginitas

„ men-

12 SCALA JACOB.

„ mentis: revera non potest caro corrumpi , nisi
 „ mens fuerit ante corrupta. Verba sunt Antistitis
 Mediolanensis ad Virginem Lapsam , ideoque ait
 ad eam : „ Aut enim ex corde tuo verba mea volu-
 „ cres, id est Dæmones , rapuerunt , aut malis tuis
 „ cogitationibus suffocata sunt, aut aruerunt nimio-
 „ Æstu libidinis. Hæc si quis impedit aut præca-
 veat in periculis sine periculo erit.

*De Discip.
& Habit u
Virgin.*

Itaque ô Virgines S. Cypriano dictæ : „ Flos
 „ Ecclesiastici germinis, decus atque ornamentum
 „ gratiæ spiritualis, laudis & honoris opus integrum
 „ atque incorruptum , Dei imago respondens ad
 „ sanctimoniam Domini , illustrior portio gregis
 „ Christiani: moneo cum eo , quocum & conclu-
 do: „ Ut quæ se Christo dicaverint, & à carnali con-
 „ cupiscentia recedentes tam carne quām mente se
 „ Deo voverint , consumment opus suum magnō
 „ præmio destinatum.

POSTERIORI Controversiæ PARTI an-
 tequam satisfaciamus , Theologorum Oraculum
 Thomas de Aquino priùs adeundus , & ab eo in-
 quirendum quidnam sit Status: quem docet esse
 certum modum vivendi quasi cum immobilitate:
 quo supposito , quod & recipitur ab omnibus , di-
 co Virginum vitam , non minùs ac Matrimonialis
 & Religiosus, verè & propriè in Ecclesia olim fui-
 se & etiamnum esse statum , eo fundamento (ut
 multiplices aliorum rationes non allegem) quòd sit
 certus modus vivendi , nempe cogitandi quæ Dei
 sunt quo sint sanctæ corpore & spiritu cum propo-
 sito continentiae , idque immobiliter , quia non est
 liberum

liberum Virginis post sui consecrationem resiliere :
 quod fundamentum tanquam indubitatum passim
 supponunt SS. PP. Virginum Nutritii, easque si
 à suo proposito deficiant & ad nuptias vel illicitas
 carnis voluptates proruant, tanquam Adulteras
 puniendas decernunt : quomodo loquitur D. Ba- *Epiſt. 1. Canonicād*
 filius ad Amphilochium de Virginibus Lapsis, ubi, *Can. 18.*
 cùm eas Christi Sponsas dixisset & sacra Vasa Do-
 mino dedicata, subnectit, magnum quidem pecca-
 tum esse si ancilla illicitis concubitibus vacet do-
 musque possessorem ignominiam afficerit : „ Sed
 „ multò est gravius Sponsam fieri adulteram, &
 „ unione cum Sponso ignominiam & dedecore affe-
 „ ctâ se incompetentibus voluptatibus tradere. Vi-
 „ dua itaque ut corrupta Ancilla condemnatur,
 „ Virgo verò Adulteræ judicio subjicitur : uti &
 Adulteri, qui talem sibi copulavit, quod alibi fu-
 fissimè idem Sanctus Antistes prosequitur : „ Non *L. de vere*
 „ se fallat, is inquit, qui à Virginitatis curriculo ad *Virgin.*
 „ carnis vitia deflexit : Conjugium quippe illi in
 „ peccatum reputabitur. Primùm quidem, quia
 „ pessimum hujus conjunctionis fundamentum
 „ voluptatem jecit prævaricationisque malum.
 „ Deinde quia causa non est libera, neque enim
 „ est mortuus vir ejus, ut, cui vult, nubat : vi-
 „ vente immortali viro meritò censetur Adultera,
 „ quæ mortalem hominem ob carnis vitia Domini
 „ thalamis intulit. Idque ibidem inculcat sèpiùs.
 Quomodo & Pomponio ab eo consultus rescribit
 S. Cyprianus : „ Quòd si ex fide se Christo dica- *Epiſt. 62.*
 „ verunt, pudicè & castè sine ulla fabula perseve-
 „ rent,

14 SCALA JACOB.

„rent, ita fortes & stabiles præmium Virginitatis
 „exspectent.... Si superveniens maritus sponsam
 „suam jacentem cum altero videat, nonne indi-
 „gnatur & fremit? fortassis & gladium in manus
 „sumit? Quid? Christus Dominus & Judex no-
 „ster cùm Virginem suam sibi dicatam & sanctita-
 „ti suæ destinatam jacere cum altero cernit, quàm
 „indignatur & irascitur! & quas poenas incestis
 „hifce conjunctionibus comminatur! Sic dum
 „ornari cultiùs, scribit alibi, dum liberiùs evagari
 „Virgines volunt, esse Virgines desinunt, furtivo
 „dedecore corruptæ, viduæ antequam nuptæ,
 „non mariti sed Christi adulteræ; quàm fuerant
 „præmiis ingentibus destinatæ, tam magna sup-
 „plicia pro amissa Virginitate sensuræ.

Agnovêre id Majores vestræ & Præduces, tot
 inquam Virgines, quæ maluerunt vitam amittere
 quàm Virginitatem, quas Martyres honorat Ec-
 clesia: nonne talis B. Agnes? quæ etiam tempore
 sui martyrii cum multorum votis ex S. Ambrosio ad
 nuptias expeteretur: „Hæc sponsi injuria est, in-
 „quiebat, exspectare placitaram: qui me sibi prior
 „elegit, accipiet. Quid percussor moraris? pereat
 „corpus, quod amari potest oculis, quibus nolo.

*L. 1. de
Virgin.*

Ex Brevi- Nonne talis B. Agatha, quæ Quintiniani Siciliæ
 viario 5. Prætoris conjugio prætulit durissima tormenta?
Febr. Lett. Nonne & talis B. Susanna, quæ maluit gladium
4. & 5. Diocletiani Imperatoris, quam filii ejus Galerii
Ex eod. 11. Maximiani amplexus? Resputit nuptias regias Iphi-
August. genia ab Apostolo Matthæo perseverantiæ neces-
Lect. 9. sitatem edocta, qui & maluit vitam profundere &
Ex eod. 21. sangu-

sanguinem quām Virginitatem Christo dicatam
 Nuptiis prostituere, quem proinde *Victimam &*
sacrificium Virginitatis inscribit S. Hyppolitus. *L. de 12.
Apostolis*
 Aliarum syllabum attexere non patitur propositus
 nobis λακονίσμῳ, ideoque elegantissimo discur-
 su S. Ambrosii, quo Virginem lapsam affatus est,
 concludo hanc probam, è quo & manifestò con-
 stat, quibus olim cæremoniis inchoatus hic status:
 „Non es memorata diei sanctæ Dominicæ Resur- *c. 5.*
 „rectionis, is inquit, in quo divino Altari te obtu-
 „listi velandam? in tanto itaque solenni conven-
 „tu Ecclesiæ Dei, inter lumina illa splendida, in-
 „ter Candidatos Regni cœlestis quasi Regina Re-
 „gi nuptura processeras. Non es memorata qua-
 „lis allocutio facta est illa die ad te? Reminiscere
 „ergò quantus ad sponsi tui & Domini nuptias
 „populus convenerit: servare te oportuit fidem
 „quam sub tantis testibus pollicita es, semper co-
 „gitare cui Virginitatem sposonderis: facilius te
 „oportuit sanguinem cum spiritu fundere quām
 „perdere castitatem tuam. His tunc in illo die
 „consecrationis tuæ dictis & multis supra castita-
 „tem tuam præconiis sacro velamine tecta es, ubi
 „omnis populus dotem tuam subscribens, non
 „atramento sed spiritu pariter clamavit: Amen.
 „Vincor lachrymis cum hæc recordor: compun-
 „gor stimulis dum hæc exempla considero; nam
 „si inter decem testes confectis sponsaliis, nuptiis
 „consummatis, quævis viro femina conjuncta
 „mortali non sine magno periculo perpetrat ad-
 „uterium, quid putas fore si inter innumerabiles
 testes

16 SCALA JACOB.

„testes Ecclesiæ, coram Angelis exercitibus cœli,
 „facta copula spiritualis per adulterium solvitur?
 „nescio an possit ei digna mors an pœna cogitari.
 „Dicit aliquis: melius est ergo nubere quam uri:
 „hoc dictum ad non pollicitam pertinet, ad non-
 „dum velatam: cœterum quæ se spospon-
 „dit Christo & sanctum velamen accepit, jam nup-
 „sit, jam immortali juncta est viro, & jam, si vo-
 „luerit nubere, communi lege conjugii adulte-
 „rium perpetrat, ancilla mortis efficitur.

OBSERVANDUM PRIMÒ olim moris fuisse
 ut Virgo consecranda Deo seculi fastu deposito &
 simplici habitu induita in Ecclesiam magnâ Virgi-
 num catervâ deduceretur: ut, quemadmodum
 Nuptura splendidè ornata & à sponso deducta
 (quod itidem moris erat) eo profitebatur omni-
 busque testatum volebat hunc suum ducem se ag-
 noscere sponsum & Dominum, ita vicissim illa ex
 S. Basilio omnibus palam faceret nolle se sponsum
 alium quam Christum: *Nam quod solenne legitimumque connubium sponsus ille occuparit, & Virginitatis habitus, & fœdera, & conventa cum illo, & præterea processus ipse testatur: hujusmodi quippe viro nobilitata processit in publicum.*

OBSERVANDUM SECUNDÒ, post Vir-
 ginitatis Elogia & instructionem Virgini datam,
 fusasque pro ejusdem perseverantia preces solen-
 nes, quas habet D. Ambrosius, ei *Velum ante Aram*
De Infr. Virg. c. 17. Durand. Ration. div. Offic. b. 2. c. 1. ab Episcopo impositum, quo se Vidua ipsa manibus
 propriis ab Altari accepto obtegebatur: ejus color
 varius, is alibi albus, alibi niger, alibi etiam pur-
 pureus

pureus, sed usus sive in Ecclesia sive extra illam
perpetuus & forma eadem cum nostris. Dixi ab Epi-
scopo *Velum* Virgini impositum ; ei namque pro-
pria semper Virginum consecratio & cura ; de qua
videri poterit S. Chrysostomus.

*L. 3. de
Sacerd.*

*Quo duce certa teris fluxæ vestigia vita,
Hunc tacitura tuum Virgo submittito collum,
Mortua sis cunctis aliis.*

cecinit D. Gregorius Nazianzenus Carm. 3. Illud *Ex Brevia-
rio Rom.*
à B. Clemente Papa accepit Flavia Domitilla Virgo *I. 2. Maji,*
Romana, Titi & Domitiani Imperatorum Neptis ; *lect. 5.*
à Liberio Marcellina Soror D. Ambrosii : etiam sum- *L. 3. de
mis Ecclesiæ Præsulibus occupare suas hoc opere ma-
Virg.*
nus volupe fuit.

O B S E R V A N D U M T E R T I Ó , eo ipso quod
hoc Velum imponeretur, eas citra ulla vota alia ad
perpetuam continentiam obligatas, ideoque illud
D. Chrysostomo dictum, *eas à Nuptiis coerce-
re*, vel etiam assumpto Habitū Virginali, non *Serm. quid&
Reg. Fem.
Viris coha-
bitent.*
enim ubique velamen illud in usu : quomodo hodie-
dum susceptis Ordinibus majoribus eidem mancipan-
tur Clerici ; & solo Habitū olim astringebantur Mo-
nachi non sine sacrilegio Apostatæ, ut fusiūs dedu-
cit Nebridius à Mundelheim : non enim Vota illa *In Anti-
quarij Ma-
nast. Epist.*
solennia olim in Ecclesia usitata, quibus hodie Religiosi utuntur, at postmodum inducta non divino, *47.*
sed humano jure ; non enim divinæ institutionis, sed
humanæ piæque adinventionis est trium Votorum
coagulum : nam cùm alibi Adolescentes & alibi Vir-
gines, pudicitiæ conservandæ causâ, in unam domum
congregarentur, ut servaretur disciplina, invaluit Vo-
tum Obedientiæ : & ut Congregationes hujusmodi

subsisterent, ne bona allata quilibet pro suo libitu dis-
siparet aut ad consanguineos transferret, obtinuit
Votum Paupertatis: præscriptum est autem Votum
Castitatis, ne inde ad Nuptias avolarent, & ut Deo
per vim coactivam fideles servarentur: unde à reli-
gando Religiosi dicti.

Non est quòd cum Monialibus ratione Professio-
nis suæ contra vos, ô Virgines, insolescant, & pri-
ma ac summa sibi præmia ascribant, utpote qui si-
bi imaginantur vos tantummodo pauculos fructus,
se autem cum fructibus arborem ipsam Deo consecra-
re: cùm eadem quæ Claustralium sit & vestra obli-
gatio; peto namque quæ vestra intentio, quæ co-
gitationes, quando Christo fueritis dicatæ? Num-
quid omnium, velle vos soli Deo vivere, servire, &
mori? Reprobæ sanè, quarum mens alia aut sen-
sus aliis: adeoque non ratione Continentiæ vos præ-
cellunt, cùm ab Anno 1139. Innocentius Secundus ir-
rita voluerit eorum matrimonia, vos autem reliquit,
quod & hodie facit Ecclesia, conscientiæ vestræ, quo
videant, quomodo coram Deo excusent, quæ hic se
infideles præbent: neque ratione Paupertatis, cùm
plerumque divitiis abundant Monasteria in quæ re-
cipiuntur, ubi sunt ditiores Monachi quàm fuerant Se-
culares, scribit S. Hieronymus, possident opes sub Chri-
sto paupere, quas sub locuplete Diabolo non habuerant,
& sustinet eos Ecclesia divites quos tenuit mundus anti-
mendicos. Vel si Mendicantium sint, nescio quo-
modo illi sibi magna pollicentur merita, qui suo
patrimonio non egenis, quod probat Evangelium,
sed consanguineis ut plurimum relicto eoque iis di-
tatis veros & ex necessitate pauperes suâ mendicitate
spo-

Vide Pla-
tum de Bo-
no Status
Relig. l. 2.
s. 21.

Epist. ad
Heliodor.

spoliant eleemosynis, prodantque nil sibi esse eâ pauperate infensius, quam magnis conatibus certant amoliri: *Minus etiam alii mendicis nocivi sumus,* commoda sobrietatis exponens Novitiis suis inculcat Doctor Seraphicus, quia, quò plura ab hominibus petitimus, eò minus alii mendicis dandum relinquimus. Et hoc verè est quoddam genus Rapinae, quod à paucis advertitur, cùm aliquis ultra necessitatem veram mendicat, unde alter magis indigens patitur detrimentum, quia postea superveniens non invenit quod iste præveniens præripuit. Neque denique Obedientia, cùm non minus hanc ac illi, ut c. 3. §. 2. trademus infrà, Superioribus vestris debeat, nec soli Monasticæ cedant, quæ de ea apud SS. PP. exstant Encomia. Nolim hæc dicta in vituperium aut vilipendium Religiosorum, sed ut constet non esse in solo eorum vellere pluviam & alibi siccitatem, ut in *Virgine sua speciosissima* nequicquam probat Arnoldus Cæsarius Observans Franciscanus.

Est itaque, Virgines, vita vestra Status in Ecclesia & quidem ipsi Evangelio coævus: *Post Crucem L. 1. adv.
Christi, observat D. Hieronymus, statim in Actis Jovinian.
Apostolorum una domus Philippi Evangelistæ quadri-* c. 21. v. 9.
*gam produxit Virginum filiarum, ut Cæsarea, in qua
ex Gentibus Ecclesia per Centurionem Cornelium fuerat c. 10.
dedicata, etiam Virginum puellarum præberet exempla.*
Ideoque quas supra PRIMOGENIAS dicebam
VIRGINITATIS FILIAS, nunc voco RE-
LIGIOSARUM MATRES. Tantum maneat &
duret solida & illæsa Virginitas, &, ut cœpit fortiter,
jugiter perseveret, commendat Antistes Carthaginen- De Discipl.
sis, non enim in se Filiae, non in qua in se Filiae, sed & Hab.
virg.

L. 3. de
Virg.

*in nobis vulneratur Ecclesia: caveamus igitur, ad cau-
telam suggerit D. Ambrosius, ne lapsus noster vulnus
Ecclesiae fiat.*

§. III.

De Cacumine Scalæ Cœlum tangente.

A Christo institutum seu approbatum Statum duplē agnoscit Ecclesia, Conjugalem scil. & Virginalem: Conjugalem, dum suā cohonestatā præsentia Nuptias in Cana Galilæa, conferens quod deerat ad lētitiam, donando vinum absque ulla agricultura productum, matrimonioque leges præscribit, illud ad primævam sui institutionem revocans: Virginalem tam verbis apud Matthæum, quām suo exemplo, dum ex matre Virgine natus, Virginitatem coluit sine nuptiis, qua de causa ut olim de Eva Adam: *Hæc vocabitur Virago, quoniam de Viro sumpta est*, Virginis etymologiam à Viro, qui Christus est, derivat S. Fulgentius. At neuter præceptus, eum namque qui magis arriserit amplecti cuique liberum: *qui potest capere capiat, qui non vult, omittat.* Placet tibi Conjugium? duceris affectu ad maritum, ut olim Deus adduxit Evam ad Adam? nullum tibi obstat impedimentum: *Si nupserit Virgo non pec-
cavit.* Afficeris ad continentiam? affectum probat & promovet Apostolus tanquam misericordiam consecutus à Domino ut sit fidelis. Imperio legis hīc nemo necessitatur, consilio charitatis agit Apostolus. „Atque hoc ita dico (Apostolo succinens, inquit „D. Ambrosius) non ut laqueum cæteris injiciam, sed

L. de Vi-
uis.

„ sed ut commissi mihi ruris operarius agrum hunc
 „ Ecclesiæ fertilem cernam , nunc integratatis flore
 „ vernantem , nunc Viduitatis gravitate pollentem ,
 „ nunc etiam Conjugii fructibus redundantem :
 „ nam et si diversi unius tamen agri fructus sunt : nec
 „ tanta hortorum Lilia , quantæ aristæ segetum , mes-
 „ sium spicæ , complurimumque spatia camporum re-
 „ cipiendis aptantur seminibus quām redditis nova-
 „ les fructibus feriantur . Ea tamen utriusque diffe-
 rentia , quōd Virginali primas cedat Conjugalis ,
 (Prius est quod nati sumus , quām quod effecti , multoq[ue] Ex D. Am-
 præstantius divini operis mysterium , quām humanæ brof. Epist.
 fragilitatis remedium ;) non quōd hic malus sit ut
 olim Manichæi , Encratitæ , Marcionitæ , Ebionitæ
 aliique Hæretici docuere , idcirkò nubere prohibentes , ^{I Timoth.}
 quos dæmoniorum doctrinis attenturos præmonet ^{4: 1.}
 Apostolus : „ Scimus enim nuptias non esse pecca-
 „ tum sed Dei opus & Dei donum (loquor cum S.
 „ Fulgentio) quas ipse Dominus connexuit fidei vin- ^{supra. c. 9.}
 „ culo , gratificavit benedictionis dono , multiplicavit
 „ propagationis augmento : novimus honorabile ^{Hebr. 13: 4.}
 „ Connubium in omnibus & thorum immacula-
 „ tum : novimus à Deo non Conjugia sed fornicati-
 „ ones & adulteria judicanda . Qui namque copula-
 „ lam damnat (argumentatur D. Ambrosius) dam- ^{L. i. de}
 „ nat & filios , & ductam per successionum seriem ^{Virg.}
 „ generis societatem damnat humani : nam quem-
 „ admodum duratura in seculum ætas succedere pos-
 „ set ætati , nisi gratia nuptiarum procreandæ stu-
 „ dium sobolis incitaret ? ideoque *damnando Conju-*
gia eos addit profiteri quōd *ipſi non debuissent nasci*.
 Sed quōd bono melior sit , ut post præmissas diver-

SCALA JACOB.

22

Cor. 7:38. fas rationes concludit Apostolus: *Igitur & qui Matrimonio jungit Virginem suam benè facit, & qui non jungit melius facit: quæ & Patrum omnium censura est: ita nuptias recipimus, ut Virginitatem, quæ de nuptiis nascitur, præferamus, Joviniano respondet Hieronymus: numquid argentum non erit argentum, si aurum argento pretiosius est? aut arboris aut segetis contumelia est, si radici & foliis, culmo & aristis poma præferantur & fructus? ut poma ex arbore, frumentum è stipula, ita Virginitas à nuptiis.*

L. I. c. 1. *Sed quia* Hieronymus: numquid argentum non erit argentum, si aurum argento pretiosius est? aut arboris aut segetis contumelia est, si radici & foliis, culmo & aristis poma præferantur & fructus? ut poma ex arbore, frumentum è stipula, ita Virginitas à nuptiis.

Cor. 7:7. *unusquisque proprium habet donum à Deo, aliis quidem* sic, *aliis autem sic.* „ Nos quoque (Probæ rescribit

Epist. 3. „ S. Fulgentius) sic utriusque doni gradum discer-
„ nimus, ut utrumque donum à Deo tribui fidelibus
„ non negemus: non igitur inferius Dei donum de-
„ vocamus in culpam, cum potioris doni præferimus
„ gratiam: nec, cum primum pudicitiæ donum præ-
„ ponimus, secundum tertiumve damnamus: nec in
„ eo quod integratis Virginalis agnoscimus culmen,
„ pudicitiæ conjugalis asserimus crimen; neque sic
„ Virginitatem frumentis ascribimus, ut Conjugi-
„ um inter zizaniam deputemus: verumtamen utri-
„ usque rei congrua discretione momenta pensantes
„ tantùm dicimus à sanctis nuptiis, ubi nubunt qui
„ se continere non possunt, sanctam Virginita-
„ tem meritò potiori distare, quantùm distant à bo-
„ nis meliora, ab humilibus celsa, à terrenis cœlestia,
„ à beatis beatiora, à sanctis sanctiora, à mundis
mundiora, &c. Vide Gregorium Nazianzenum,
Ambrosum, Augustinum & reliquos omnes.
Præstat autem Virginitas matrimonio non in eo
tantùm quod minoribus subjaceant difficulta-
tibus

Orat. 31.

L. I. de

Virg. I. de

Viduis.

L. de dogm.

Eccl. c. 68.

& alibi

passim.

tibus Virgines quām Conjuges, quibus carnis tribulationes denuntiat Apostolus quasque enumerat *1 Cor. 7:18.*
 Ambrosius (ut voluit Jovinianus hæreticus) sed & quod majoribus præmiis reseruentur in cœlis, ut passim & contra eum hæreticum ex sacris Literis deducunt Patres atque demonstrant: „Prima sententia crescere & generare præcepit, secunda continetiam suasit (ex D. Cypriano) cùm adhuc rudis *De Hab. &*
 „mundus & inanis est copiam fœcunditate generant *Dise. Virg.*
 „tes propagamur & crescimus ad humani generis
 „augmentum: cùm jam refertus est orbis & mundus impletus, qui capere continentiam possunt Spadonum more viventes castrantur ad regnum: nec
 „hoc jubet Dominus sed hortatur: nec jugum necessitatis imponit quando maneat voluntatis arbitrium liberum: sed cùm habitationes multas apud
 „Patrem suum dicat, melioris habitaculi hospitia demonstrat. Habitacula ista meliora vos petitis,
 „carnis desideria castrantes majoris gratiæ præmium
 „in cœlestibus obtinetis. Hieronymum non cito, neque Augustinum, cùm ii fusissimè huic veritati patrocinentur, ille L. 1. adversus Jovinianum, hic L. de sancta virginitate c. 22. & seqq. neque indiget ea patronis cùm testem habeat ocularem D. scil. Joannem, *Apoc. 14:3,*
 ait is audisse se de cælo vocem canticum novum cantantium, quod nemo nisi Virgines dicere poterant, easque sequi Agnum quocunque ierit. „Quò ire *vers. 4.*
 „putamus hunc Agnum? (rogat S. Augustinus) *L. de S.*
 „quò nemo eum sequi vel audeat vel valeat nisi vos. *Virg. c. 27.*
 „Quò putamus eum ire? in quos saltus & prata?
 „ubi credo sunt gramina gaudia, non gaudia seculi
 „hujus vanæ, insaniæ mendaces, nec gaudia qua-

„lia in ipso regno Dei cæteris non Virginibus erunt,
 „sed à cæterorum omnium gaudiorum sorte distin-
 „cta. Gaudium Virginum Christi, de Christo, in
 „Christo, cum Christo, post Christum, per Chri-
 „stum, propter Christum. Gaudia propria Virgi-
 „num Christi, non sunt eadem non Virginum,
 „quamvis Christi: nam sunt aliis alia, sed nullis talia.
 Vide itaque quò te mystica nostra Scala ducat, quod
 præmium, quod sodalitum te in cœlesti beatitudi-
 ne maneat: tangit illa Cœlum ut directè, non lon-
 giore circuitu, quod de Matrimonio scribit Ambro-
 sius, ad castra Sanctorum pervenias, ad præmia tibi
 reposita concendas, Choro Virgineo te inseras, Ag-
 num sequaris quoctunque ierit: „Caveant tamen
 „Virgines Christi (moneo cum D. Bernardo, quo
 „& finio) ne pueriliter intelligent ita ut solam Vir-
 „ginitatem credant sibi sufficere ad sequendum
 „agnum Dei quoctunque ierit, cum ipse Agnus non
 „solùm Virginitatis semitam, imò etiam omnium
 „virtutum viam incedat. Oportet ergò Virginem
 „Christi omnium virtutum itinere etiam in hac vita
 „Agnum mansuetissimum imitari, si vult illuc ve-
 „nire, ubi sine fine eum quoctunque ierit sequetur.
 „Quomodo enim posset sequi Virgo superba Ag-
 „num in humilitatis via gradientem ad quem nullo
 „modo accedet? quomodo mitissimum iracunda?
 „quomodo ferventem charitate invida? quomodo
 „largissimum avara? quomodo sobrium ebria? am-
 „bulat in omni via omnium virtutum Agnus, am-
 „bulat sic & Virgo cupiens Agnum imitari; sit mi-
 „tis, sit humilis, sit charitate fervens, sit larga, sit
 „alacris, sit sobria & imitabitur Agnum quoctunque
 ierit.

Epist. 82.

Tratt. de
 Passione
 Domini
 c. 31.

„ ierit. Denique merebitur ab ipso Sponso suo au-
 „ dire, Quàm pulchri sunt gressus tui in calceamentis *Cant. 7:1.*
 „ tuis filia Principis: specialis filia Dei , Principis &
 „ Domini Regum universæ terræ, erit anima Virgi-
 „ nalis , cuius gressus commendantur in calceamen-
 „ tis. Per calceamenta autem accipimus exempla
 „ mortuorum , quia calceamenta fiunt de mortuis
 „ animalibus. Pulchri igitur sunt gressus Virginum
 „ in calceamentis, cùm directè sequuntur per viam
 „ virtutum omnium Agnum Christum pro ipsis
 „ mortuum , pro Agno paratæ etiam ipsæ usque ad
 „ mortem & per mortem , si necesse est , sequi
 „ Agnum, in omni facto munientes pedes affectuum
 „ suorum exemplis optimi Agni Jesu Christi adver-
 „ sus Serpentem insidiantem calcaneo virginali , cùm
 „ caput Serpentis virginali pede ipsius Agni adjutorio
 „ conculcatur.

§. I V.

De Domino Scalæ innixo.

Quarta hujus Scalæ circumstantia est , quòd ei
 Dominus inniteretur : *Vidit Dominum innixum Gen. 28:13.*
Scalæ. Cujus consideratio duplex apud Interpretes :
 una, quàm docet Alcazar, quòd ad imos Scalæ gra- *in c. 2.*
 dus constiterit, ut eam teneret & firmaret, sed quæ *Apoc.*
 verisimilitudinem non habet. Altera & communior,
 quòd is ejus summitati incumberet, quare pro eo
 quòd habet nostra versio Dominum Scalæ innixum
 70. dicunt superfirmatum : adeoque Virginitatis
 prærogativam denotat, quâ ea gaudet præ statu Con-
 jugali : facillimum nempe in ea dari cum Domino

B 5

con-

congressum, eumque quasi vacare semper ad illarum
alloquia, accessumque præstolari: ut cum Jacob, hic
tuis oculis videoas, quo veluti præcipuo suo funda-
mento utebatur Apostolus continentiam & Virgi-
nitatem persuasurus, ait namque præter complura
2 Cor. 7. alia (cùm jam ante scripsisset: *Dico non nuptis & vi-*
vers. 8. *duis bonum est illis si sic permaneant sicut & ego*) mu-
vers. 34. *liger innupta & virgo cogitat quæ Domini sunt, ut sit*
& 35. *sancta corpore & spiritu: quæ autem nupta est, cogitat*
quæ sunt mundi, quomodo placeat viro. Porro hoc ad
utilitatem vestram dico, non ut laqueum vobis injiciam,
sed ad id, quod honestum est, & quod facultatem præ-
beat sine impedimento Dominum obsecrandi. Cogitat
itaque quæ Domini sunt, utpote tempus habens & o-
tium: *Cogitat, inquam, absque ulla interturbatione,*
ut Deo vacet & serviat, eum laudet & diligat, ejus
voluntatem adimpleat, non causâ mariti distracta
vel subjectione, sed vocatione sua curis negotiorum
secularium expedita.

Ecce Virgines ex ore Apostoli, quod oculis suis
mysticè vidit Patriarcha Jacob: idque si PP. SS. te-
stimentiis uberioriùs vellem probare, non secus agerem
ac si in plena meridie fulgentem solem vobis osten-
derem, utpote quæ veritatem hanc ipsâ experientiâ
agnoscitis: vos namque concernit quod tribus di-
versis locis in Canticis dicitur: Adjuro vos filiæ Je-
rusalem, ne suscitetis, neque evigilare faciat is dilectam,
quoad usque ipsa velit. Ideoque de hac vestra præro-
gativa non est, quod vos instruam, sufficit si ad ejus
usum exstimum: Itaque Sponsam æmulemini:
Cantic. 2. c. *Dilectus meus mibi, & ego illi, qui pascitur inter lilia,*
v. 16, 17. *donec aspiret dies, & inclinentur umbra. , , Itane, (post*
Ion.

„longum discursum ait D. Bernardus) huic intenta
 „est illa majestas, cui gubernatio pariter & admini-
 „stratio universitatis incumbit? & cura seculorum
 „ad sola transfertur negotia, imò otia amoris & de-
 „siderii hujus? ita planè: providentiam cæteris crea-
 „turis non negamus, curam Sponsa vendicat sibi:
 „sed & propterea utrumque ponit, dicens: Ille mihi
 „& ego illi: Ille mihi, quia benignus & misericors
 „est, ego illi, quia non sum ingrata: ille mihi gra-
 „tiam ex gratia, ego illi gratiam pro gratia: ille meæ
 „liberationi, ego illius honori: ille saluti meæ, ego
 „illius voluntati: ille mihi & non alteri, quoniam
 „una sum columba ejus, ego illi & non alteri, nec
 „enim audio vocem alienorum. Hactenus Doctor
 mellifluus. Cujus & hæc Regula infallibilis: *Amor*
Dei amorem animæ parit. Idem ex ead. habes: *Ego*

*Serm. 69.
in Cant.*

Cant. 7:10.

dilecto meo & ad me conversio ejus. Rationem allegat
 S. Basilius: „Si solicita est, quomodo placeat Do-
 „mino, scire profectò debet, quia & ipse, in nullo
 „licet obnoxius, quomodo sponsæ suæ placeat, cu-
 „rat: nam si mortalem virum vitæ suæ præsidem
 „atque custodem nocta mulier, suæ circa illum curæ
 „& obsequii præmium, ipsius in omnibus guber-
 „naculum & regimen vicissim recipit, quantò ma-
 „gis quæ Deo gubernationem sui totâ fide permi-
 „sit, & cum illo simul vivere semper elegit, copio-
 „sissima suæ circa illum curæ præmia, ipso sibi per
 „omnia prospiciente, suscipiet? Idque parentibus
 adeo erat incalcatum, ut eodem sancto Antistite re-
 ferente etiam infantes Deo consecrandas offerrent,
 licet cum repulsâ: „Illud à nobis confiteri est ne-
 „cessarium, quod Virgo nominatur, quæ se suâ
 spon-

*Epist. 1.
Canonica
ad Amphi-
loch. can.
18.*

„sponte Domino obtulit, & matrimonio renuntia-
 „vit, & vitam in sanctificatione protulit: professio-
 „nes autem ab eo tempore judicamus, quo ætas ra-
 „tionis complementum haberet: non enim pueri-
 „les voces omnino in his esse ratas existimare opor-
 „tet, sed eam quæ supra 16. vel 17. annos nata fue-
 „rit rationisque compos & diu examinata probata-
 „que perseveraverit, &, ut admittatur, precibus
 „contendit: tum oportet in sacrarum Virginum ca-
 „talogum referri, ejusque confessionem probare, &
 „illius confirmationem inexorabiliter punire. Quæ
 ideo refiero, ut quæ olim Virginum fuerit existima-
 tio apud parentes intelligatis, quam & ex D. Am-
 brosio licet cognoscere ad Virginem lapsam, quam
 alloquens ait: „Non istam confusionem de te tuus
 „exspectaverat pater, qui te sibi singularem gloriam
 „computabat: non hunc luctum & has lachrymas
 „ex te sibi nasci tua crediderat mater, quæ partus su-
 „gematum per tuam virginitatem consolabatur: si
 „fuisses communi sorte defuncta, flessent te modi-
 „cum propter desiderium parentes, sed exultassent
 „granditer, quia immaculatam præmiserant Virgi-
 „nem, hostiam vivam, Domino propitiaticem vid.
 „delictorum suorum. Idque idem Præsul iisdem
 inculcarat olim. „Audistis (inquiens) parentes qui-
 „bus erudire virtutibus, quibus instituere discipli-
 „nis filias beatiss, ut habere possitis, quarum me-
 „ritis vestra delicta redimantur: Virgo Dei donum
 „est, munus parentum, sacerdotium castitatis: Vir-
 „go matris hostia est, cuius quotidiano sacrificio
 „vis divina placatur. Ne quis autem hæc de Monia-
 „libus scripta excipiat, subnectitur: „Virgo indivi-
 duum

L. I. de
Virginit.

„duum pignus parentum , quæ non dote sollicitet,
 „non emigratione destituat, non offendat injuria.
 Nonne suum hoc habet fundamentum ? quis namque dubitaverit eas permulta posse, quæ in brachiis
 Sponsi cœlestis conquiescunt qui ad amplexus paratus Scalæ huic mysticæ innititur. Quæ asseverant gloriabundæ : *Læva ejus sub capite meo & dextra illius amplexabitur me.* At hæc de Virginibus dico, ut & vos intelligitis , quæ verè Virgines sunt , *non facientes animam*, juxta D. Fulgentii phrasin Epist. 3. c. 14. *sub Virginitat is nomine in concupiscentiis dormitare*: Quæ cogitant quæ Domini sunt , quomodo placeant Deo , cui ex S. Basilio velle placere , nihil „est aliud , quam laudabilem seipsum , ac beatam , & „ei similem pro viribus facere. Quod ut & vos faciatis unicè commando . cum S. Augustino : Vos „Virgines , genus electum , & in electis electius virginis chori : ergone hunc quantò ejus donis ornatiores estis , tanto minus amabitis? A gite quod ait Apostolus (monet idem doctor alibi) quoniā non cogitatis ea quæ sunt mundi, quomodo placeatis maritatis, cogitate quæ Dci sunt, quomodo illi in omnibus placeatis, ut non uterum fœtibus , sed animum „fœcundum possitis habere virtutibus.

*Cant. 2:6.**S: 34.**L. de Virginit.**de Virginie.**Serm. 60.*
de diversis.

§. V.

De Angelis in Scala.

Quinta circumstantia est, quòd *in Scala Angeli* videantur , cujus triplicem ex SS. P.P. colligo considerationem :

Prima

Prima est Angelorum pro Virginibus cura & præsidium : „Vobis Virgines sanctæ speciale præsidium „est (scribit S. Ambrosius) quæ intemerato pudore „, sacrum Domini servatis cubile : neque mirum si „pro vobis Angeli militant, quæ Angelorum mori- „bus militatis : meretur eorum præsidium castitas „virginalis, quorum vitam meretur. Quem in sen-
L. 1. de
Virgin.
g. 3:7. 8. sum jam ante citaverat illud ex Canticis : *Lectulum Salomonis sexaginta fortis ambiunt ex fortissimis Isra-
ël, omnes tenentes gladios & ad bella doctissimi* : quis namque ille Salomonis lectulus, nisi Status Virginialis, in quo Salomon divinus deliciatur cum anima capta ? hunc ad defensionem ambiunt Angeli, sive ut in Scala nostra mystica videmus & adstant Angeli quæ est eadem cum lectulo. Videtis illos ? agnoscite eos vestros præsides, quibus volupe vestro vacare ministerio, pro vestra custodia excubias agere. Exempla, quibus hoc confirmem, plurima suppeditantur gesta SS. unum allegasse sufficiet ex Vita D. Cæciliae,
In Brevia.
rio Roman.
22. Novem.
Lect. 4. &
5. quæ cum contra propositum suum & invita ad matrimonium cum Valeriano coacta fuisset, primâ nuptiarum nocte se dixit sub Angeli tutela, qui ejus virginitatem defensaret, ideoque nihil committeret, quo in se Dei iram provocaret : dicti veritatem post baptismum & ipse & frater ejus Tiburtius illo viso agnovere.

Secunda est Virginum excellentia, quæ per hos Angelos adumbrantur : ex eo namque, quod Sadducæis roganibus quisnam fratrum, quæ septem numero successivè eandem uxorem habuerant, eam in resurrectione esset habiturus, responderit Salvator :

Matth. 22: Erratis, in resurrectione enim neque nubent, neque nu-
bentur,

bentur, sed erunt sicut Angeli Dei in cælo. Deducunt SS. PP. Virginitatem virtutem, sive ut loquitur S. Hieron. similitudinem, esse Angelicam, ideoque Vir- Epiſ. 50.
 gines Deo consecratas Angelis similes: omnes alle-
 gare necessarium foret, si omnium glossas referrem,
 aliquos tamen duxi audiendos, ne, ubi illi tam fuere
 eloquentes, nos silentiarii simus. „Quod nobis pro-
 „mittitur, vobis præsto est, votorumque nostrorum
 „ufus apud vos est: de hoc mundo estis, & non estis
 „in hoc mundo: seculum vos habere meruit, tenere
 „non potuit: (habet D. Ambros.) „Hoc vobis sua-
 „deo (ait idem) quo nihil pulchrius, ut inter homi-
 „nes Angeli sitis, qui nullâ sibi ligantur nuptiali co-
 „pulâ.. „Quod futuri sumus (verba sunt S. Cypriani)
 „jam vos esse cœpistis: Vos resurrectionis gloriam in
 „isto seculo jam tenetis: per seculum sine seculi con-
 „tagione transitis, cùm castæ perseveratis & virgi-
 „nes Angelis Dei estis æquales. Adam autem cog-
 „novit uxorem suam: considera (inquit S. Chryso-
 „stomus) quando hoc factum sit: post inobedien-
 „tiam, post paradisi emissionem, tunc primum usus
 „rei venereæ cœpit: ante inobedientiam enim Ange-
 „licam vitam imitabantur, & nulla fuit concubitus
 „causa: quì enim potuit cùm nequé corporalibus
 „necessitatibus obnoxii fuerint? Itaq; ab initio Vir-
 „ginitas palmam principatus accepit, sed postquam
 „per desidiam peccatum intravit, & aditus patefa-
 „ctus est his quæ peccati sunt, illa quidem avolavit
 „utpote ab his, qui indigni tantæ virtutis magnitu-
 „dine facti erant, subintravit autem rei venereæ lex.
 „Cogita igitur dilecte quanta Virginitatis dignitas,
 „quàm sublimis & magna possessio, supraque huma-
 nam

L. 1. de
Virgin.
in Exhorto
ad Virginem

de Habitū
& disciplī-
na Virg.

Hom. 18.
in Genes.

nam naturam, & quæ opus habeat manu supernâ. „
Quod enim hi qui Virginitatem alacriter arripiunt, „
 in corpore ea agant quæ incorporearum sunt vir- „
 tutum , audi Christum Judæis dicentem : &c., „
 Vidisti quomodo in terra ambulant , & corpore, „
 circumdati angelicam vitam imitantur , qui Christi „
 amore Virginitatis sortem acceperunt ? nam quan- „
 tò hæc major est , & sublimior tantò majores sunt, „
 & coronæ & retributiones & repromissa bona eo- „
 rum , qui cum hac in aliis bonis operibus se exer- „
 cent. Amplius dicit S. Basilius : „ Hi profecto qui „
 virginitatem servant Angeli sunt : Angelique non „
 obscuri aliqui, sed sanè illustres atque nobilissimi : „
 illi enim carneis nexibus liberi integritatem suam in „
 cœlis servant, & loco & naturâ inviolabiles, & apud „
 summum Regem omnium Deum constituti : at „
 verò isti in terrâ, carnis illecebris & voluptatibus „
 diu reluctant, ac diaboli tentamenta pérpetuâ ex- „
 ercitatione vincentes, incorruptionem angelicæ pu- „
 ritati parem virtute præcipuâ ante Creatoris ocu- „
 los custodierunt. Cui adstipulatur S. Petrus Chry- „

Serm. 143. sologus : „ Semper est Angelis cognata Virginitas : „
 in carne præter carnem vivere , non terrena vita est „
 sed cœlestis : & si vultis scire angelicam gloriam ac- „
 quirere majus est, quam habere : esse Angelum fe- „
 licitatis est, Virginem esse virtutis: Virginitas enim „
 hîc obtinet viribus, quod habet Angelus ex natura, „
 quam proinde Angelum artificiale meritò dixe- „

Epist. 42. rim. S. Bernardus : „ Differunt homo pudicus & „
 Angelus felicitate, non virtute: Angeli castitas feli- „
 cior, hominis fortior. Et D. Cyprianus: „ Virginitas „
 æquat se Angelis, si verò exquiramus , etiam exce- „
 dit,

*L. de Bono
pudicitiae.*

„dit, dum in carne luctata victoriam etiam contra
„naturam refert, quam non habent Angeli. Jam au-
distis omnes, cùm omnium eadem sit loquela: qua de
causa Cœlibes quasi Cœlites dixit S. Hieronymus. L. 2. con-
Et D. Joanni Apostolo adorationem sui prohibet ^{tra Fovi-}
Angelus. Vultis exemplum pro ampliori proba? In
Virgine Stephano protomartyre habes (non enim so-
lùm sexus feminini, sed & virilis est hæc virtus) Intu- Ad. 6. 15.
entes eum omnes qui sedebant in concilio, viderunt fa-
ciem ejus tanquam faciem Angelii.

Tertia autem & præcipua est earundem obliga-
tionis adumbratio: debere scilicet, quotquot in hac
mystica Scala sunt, angelicis nitere virtutibus, & vir-
tute animæ & corporis integritate Angelis esse æqua-
les, ex sensu S. Basili. Multæ sunt, quæ sufficere ex- De Virgi-
nistimant, si velatæ sint, si Deo consecratæ: at decipi- nit.
untur, non enim eæ Virgines, sed vocabula nuda &
nomina cassa sunt Virginum, amplius requiritur, &
quid requiratur in Scala hac videte, ut nempe Ange-
los se exhibeant moribus & virtutibus: „Statim ut
„filius Dei ingressus est super terram, novam sibi fa-
„miliam instituit (scribit D. Hieronymus) ut qui ab Epist. ad
„Angelis adorabatur in Cœlo, haberet Angelos & Eustoch.
„in terris. Ecce Angeli estis, seu potius esse ratione
vocationis vestræ debetis, cum Angelis ad obsequia
divina promptæ, ad facta heroica cum Archangelis
expeditæ, cum Principatibus animæ vestri regni præ-
sides sollicitæ, cum Potestatibus contra dœmonum
tentationes fortes, cum Dominationibus non passio-
num vestrarum mancipia at earum dominæ, cum
Virtutibus in bonis operibus frequentes, cum Thronis
gratum Dei hospitium, cum Cherubinis coelesti noti-

tiâ instructæ , & divino amore flagrantes cum *Seraphin* : talis quæcunque est, ea demum est, qualis esse debet Angelus non naturâ sed imitatione ; ea talis est, qualem debere esse omnes , quæ in hac mystica Scala sunt, Hi Angeli adumbrant : „Immaculatus“ enim Dominus sibi familiam etiam in hoc pleno „ colluvionum fragilitatis humanæ corpore consecra-“,

L. 1. de vit, ex S. Ambrosio.

Virgin.

Auditis imò intuemini ex vi vocationis obligatiō nem vestram , quam & ipsæmet contraxistis : nonne provolutæ olim ante Aram vos totas Deo consecrat̄is ? nonne omnibus notum voluistis in terrenorum Angelorum numerum & magni Domini Familiam vos receptas ? quid est quod tunc vobis reservantes Act. 5:2. cum Anania & Zappyra Deo subtraxistis ? nihil omnino, holocausta eratis flammâ divini amoris incensa, in ejus honorem totaliter consumenda : Sponsæ eratis, omnia vestra & vos ipsas in Sponsum cœlestem resignantes. Ut & hinc denuo pateat falsa eorum distinctio, qui in eo à Religiosis vos discriminant, quòd illi arborem ipsam cum fœtibus, vos autem retentâ arbore solummodo quosdam fructus Deo deferatis, cùm ex vi status vestri ad divinum obsequium eadem cum illis vos obligatio constringat.

State itaque promissis, & quæ nomine Angelorum familiam augetis in terra, cœlestium Angelorum officia æmulemini : horum præfidiis gloriemini quidem, gloriemini etiam (& meritò potestis) status vestri excellentiâ, quæ vos Angelis reddit æquales : sed & (quod omnibus & singulis summè inculcatum opto) ejusdem obligationi satisfacite : est quidem ex S. Cypriano ; *Virginitas Soror Angelorum*. Sed & ex eodem

eodem ; *Regina Virtutum & possessio omnium bonorum.*

§. V I.

De Angelis in Scala ascendentibus.

Angelos in Scala vidimus, sequitur ut eosdem Ascendentes contempleremus : quos dum vobis conor ostendere, ecce prima occurrit primum pedem huic Scalæ imponens (cujus memoriam agit Ecclesia) ^{21. No-} beatissima Virgo Maria, quam Virginum Matrem ^{vemb.} ac Magistrum multis probat D. Ambrosius, *Hæc est L. 2. de imago Virginitatis*, scribens inter alia, *Talis enim fuit Virg. in Maria, ut ejus unius vita omnium disciplina sit.* Neque illa occurrit sola, sed & piissimi ejusdem parentes Joachim & Anna, hanc unicam suam filiam, & unicè dilectam gratissimo spectaculo adducentes ad hanc Scalam, eamque dum in Templo Solymæ præsentant, in illam erigentes ac collocantes. Quo spectaculo ab *Ascendentibus* divertimur ad *Ascensuras* earumque parentes, atque ab hisce detinemur : quibus, Virgines ad hasce Scalas concédendas pelliciens, hoc eorum exemplum æmulari multis suadet Apostolus, tandemque concludit : *Igitur & qui matrimonio jungit Virginem suam benè facit, & qui non jungit melius facit.* Quis namque matrimonii finis ? nonne ut proles suscitentur quæ hīc deserviant Deo, & in Cœlo eundem collaudent ? Ubi autem id melius fiet, an si in pēstilenti seculi aura maneant, vel si se Deo consecrent ? Apostolus, qui se spiritum Dei habere putabat, statum Virginalem præfert: „(Lau- „do nuptias, laudo conjugium, sed quia mihi Virgi- „nes generant : Lego de Spinis Rosam, de terra au-

Epist. 22. ad Eu-
stock. rum, de concha margaritam, scribit S. Hieronymus „
 Apostolo concinens) ideoque si ad hunc suas parentes inducant; atque ad Scalas hasce adducant, melius facient, & ut faciant hortatur. „ Bonum si Virgini studia parentum, quasi flabra pudoris aspirent; „ sed illud gloriosius, si tenerae ignis ætatis etiam si-
L. I. de Virgin. ne veteribus nutrimentis sponte se rapiat in fomitem castitatis, monet D. Ambrosius. Inducere pos- sunt parentes, sed cogere non debent; neque debet sequi filia vota parentum, nisi invitari se à Domino Scalæ nostræ innixo agnoscat, atque ad ascensum à Deo se trahi sentiat, nam, *non omnes capiunt verbum*
Matib. 19. 11. *istud, sed quibus datum est;* inquit Salvator. Et, nemo potest venire ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum.
Joan. 6. 44. Etenim vocanti Deo reluctari malum est, ac si ne ejusdem vocatione hisce Scalæ imponi invitam æquè malum. Vidistis aliquando pueros invitatos ac reluctantes aliquorū protrahi, at dum dimittuntur, manent ubi sunt: Vidistis tum ipsissimam earum imaginem, quæ absque Dei vocatione ad hasce Scalæ deducuntur: non vel pedem promovoent: aliis sunt impedimento, & suis Superioribus oneri ac dolori: cui malo ut occurratur ad Amphilochium Iconii Episcopum hæc præscribit S. Basilius: „ Non pueriles voces omnino in his esse ratas existimare oportet, sed eam quæ supra 16. vel 17. annos nata fuerit, rationisque compos & diu examinata probataque perseveraverit, &, ut admittatur precibus contendit: tum oportet in sacrarum Virginum catalogum referri ejusque confessionem comprobare: multas enim parentes & fratres offerunt, & quidam eorum, qui eas cognatione attingunt, ante ætatem

„tatem non ad cœlibatum ex seipsis incitatas, sed ali-
 „quid, quod ad victum suum pertinet, procurantes :
 „quas non facile admittere oportet, donec aperte
 „propriam suam sententiam perscrutati fuerimus.
 hæc ille. Et quia sæpius deficiunt Sacerdotes, æquè
 prurientes ad Virginum acceptationem ac parentes
 ad earundem oblationem, *Davides*, qui numero gau-
 dent, non *Gedeones*, qui animos respiciunt. Dumque
 rara solatia eæ ab intus habent nec superiores suos ad
 nutum, instar puerorum quibus caput morosum hæ-
 rent sine ullo profectu, obmurmurant & recalcitrant.
 Gratus Deo Sacerdotum zelus pro augmento Vir-
 ginum, si sit secundùm scientiam : grata etiam Deo
 parentum vota, dummodo ex sincera orientur inten-
 tione, quibus quoque ut plurimùm annuit : patet id
 in S. Monica Matre D. Augustini : in genitrice S.
 Bernardi, quæ proles recens natas brachiis complexa
 Deo devovebat, & eo quidem fructu, ut omnes sep-
 tem Sanctitate celebres obierint : In *Vita*
S. Francisco Sales *In Vita*
sio, quem, ut se gravidam sensit, divino cultui desti- *eius l. 1.*
 naverat parens : qui proinde consilium illud paren-
 tibus omnibus suggerit. Nemo itaque filias suas *Introa.*
p. 3. c. 3. 7.
 Deo obtrudat, sed si vocet, si trahat eas, ut suam Jo-
 achim & Anna adducant, & Scalæ huic imponant :
 insuper nemo reluctetur, & ab ascensu retrahat ascen-
 suras : quales, cum tempore D. Ambrosii plures in-
 venirentur Mediolani, graviter in eas invehitur.
 „Plerisque Virgines cognovi velle, & prohiberi et-
 „iam prodire à matribus (ne scilicet eum audirent *L. 1. de*
 „*Virginitatis præconem*) & quod est gravius Vidu- *Virgin.*
 „is, cum quibus hic mihi sermo est : nempe si homi-
 „nem amarent filiæ vestræ per legem possent eligere

quem vellent : quibus igitur hominem eligere licet, Deum non licet ? Quid invides mater filiæ ? (Scribit S. Hieronymus) tuo lacte nutrita est, tuis,,
Epist. ad Eustoch. educata visceribus, in tuo adolevit sinu, tu illam,, virginem sedulâ pietate servasti : indignaris quòd,, noluit militis esse uxor, sed Regis ? grande tibi be,, neficium præsttit, socrus Dei esse cœpisti. Ideoque dæmonum agit partes, quisquis hic luctatur cum Deo : Illius namque studium est dissuadere quæ Deus suadet, revocare ab illa via, quam ad salutem necessariam seu utilem Deus proponit : *Inimici ho*

Matth. 10: mines domestici ejus. Monet proinde præ-cit.

36. Antistes, ne Virgines cedant, parentumque con-

I. i. de Virg. tradictiones quodammodo excusat. „Contradi-,,

cunt parentes, sed volunt vinci : resistunt primò,, qui credere timent : indignantur frequenter, ut,, discas vincere : abdicationem minantur, ut tentent,, si potes damna seculi non timere : quæfitis blandi-,, untur illecebris, ut videant si variarum mollire te,, non queat blanditia voluptatum. Exerceris Virgo,, dum cogeris, & hæc tibi prima certamina anxia pa-,, rentum vota proponunt. Excusabilis contradicatio

Job 9: 4. si hoc intuitu fiat, sin minus prope in januis solet esse

divina vindicta : *Quis namque restitit Deo & pacem*

babuit? Illustrè exemplum concludit apud eundem

Antistitem propositam doctrinam, quod Virginis

constantiam firmet & refractariorum pœnam pro-

bet, quod ex eodem totidem verbis transscribo :

Memoriæ nostræ puella dudum nobilis in seculo,,

nunc nobilior Deo, cum urgeretur ad nuptias à pa-,,

rentibus & propinquis, ad sacrosanctum Altare,,

confugit : quòd enim melius Virgo recurreret,,

quam

*L. i. de
Virg.*

„quām ubi sacrarium Virginitatis offertur ? ne is
„quidem finis audaciæ, stabat ad Aram Dei , podo-
„ris hostia, victima castitatis : nunc capiti dexteram
„Sacerdotis imponens, precem poscens : nunc justæ
„impatiens moræ ac summum Altari subjecta verti-
„cem, num melius (inquit) mater tu me quām Al-
„tare velabis , quod sanctificat ipsa velamina ? plus
„talis decet flammeus, in quo caput omnium Chri-
„stus quotidie consecratur. Quid agitis vos propin-
„qui ? quid exquirendis adhuc nuptiis sollicitatis
„animum ? jam dudum provisas habeo. Sponsum
„offertis ? meliorem reperi : quaslibet exaggerate di-
„vitias , jactate nobilitatem, potentiam prædicate:
„habeo eum , cui nemo se comparet , divitem mun-
„do, potentem imperio, nobilem cœlo : si talem ha-
„betis , non refuto optionem : si non reperitis , non
„providetis mihi , sed invidetis. Silentibus cœteris
„unus abruptius : quid si, inquit, pater tuus viveret,
„innuptam te pateretur manere ? tum illa majori re-
„ligione, moderatiore pietate , & ideo fortasse defe-
„cit, ne quis impedimentum posset afferre. Quod
„ille responsum de patre de se oraculum maturo sui
„probavit exitio : ita cœteri eadem quisque metuen-
„tes, favere cœperunt , qui impedire quærebant.
Hæc sanctus Virginum pœdagogus.

Nolite itaque, Parentes, invito Deo Filias vestras
obtrudere , neque denegare exposcenti, exemplum
habetis in parentibus beatissimæ Virginis Mariæ: ne-
que vos Virgines Deo trahenti reluctemini: at si in
numerum Angelorum suorum vos vocet, ad exem-
plum Beatissimæ Virginis alacriter & hilariter hasce
Scalas concendatis. Sunt qui vos detinere nituntur?

amplius ad Dominum Scalæ innixum attendite, quæ ad homines: sic fiet, ut qui nunc hasce Scalas ascenditis, ad amplexus sempiternos Sponsi cœlestis aliquando perveniatis.

Nunc ad Angelos Ascendentes transeamus, qui quid velint, ante intelligere non licebit, quæ ex sensu SS. PP. sit *Ascendere* cognoverimus: de quo consultus à me S. Augustinus, pluribus in locis idem esse ac in virtutibus proficere nomine omnium respondit: audite ipsum Sanctum Doctorem: „Ascendit omnis qui proficiat, cadit omnis qui deficit: nec pedibus ascendere quæras, nec pedibus te descendere putas: amando Deum ascendis, amando Deum seculum cadis. Ascensionum ad Deum gradus, sunt puritatis affectus: iter tuum voluntas tua est: „amando accedis, negligendo recedis: constitutus in terra Deo jungeris, quia quæ Deo chara, sunt diligis. Inde jam cum eodem Præsule quid hi

in Psal.
126.

*L. de vera
innocentia*
c. 251.

Angeli Ascendentes adumbrent licet colligere, nempe in virtutibus proficientes: sic namque relatâ Patriarchæ visione in titulum Psal. 119. commentans concludit: *Possimus putare Ascendentes visos, Proficientes* quod & ibidem paulò post reiterat: *Ascendentes qui sunt? qui proficiunt ab intellectu spiritualium. Angeli itaque Ascendentes*, in virtutibus proficientes adumbrant, seu potius suo ascensu obligationem ad profectum Virginibus designant, de qua nunc latius agendum: quamque aliunde non deduco; licet sese offerant quæ plurimæ ejusdem scaturinges, quæ ex ipso vestro Statu: eam namq; hactenus Scalam diximus in Ecclesiæ suæ domo à Christo erectam: quis autem Scalæ usus? nonne ad ascensum? hunc tollas,

nec

nec illa te indigere agnoscis: adeoque hinc colligit
cūm eam vobis is erexerit, vosque sua vocatione in
ea posuerit, necessariò vos per eam ad se quotidie de-
bere ascendere, tot virtutum actibus juxta D. Ber- *Epist. 53.*
nardum, quot gradus occurrunt, idq; S. Paulus, licet
aliis verbis, inculcat: *Virgo cogitat quæ Domini sunt, 1 Cor. 7:*
quomodo placeat Deo, ut sit sancta corpore & spiritu. 34.
Attendendum ad verba Apostoli non dicentis: cogi-
tabit aut cogitavit sed *cogitat quæ Domini sunt, ut sit*
sancta, i. e. in virtutibus confirmata corpore & spi-
ritu, intus & extra: non enim sufficit propositum
profectus aut principium, sed ejusdem continuatio
jugis requiritur: cogitat, & ad hoc, ut cogitet om-
nesque vires suas exserat, ex vi Status est obligata:
nunquam cessare, nunquam intepescere ei in obse-
quio divino, licitum, sed continuò progrediendum:
„Divinis rebus mentē intendant, (urget S. Ambro- *in Exhort.*
„suis in illud: erunt sicut Angeli Dei,) & tanquam *ad Virg.*
„exuti corporis infirmitate non quæ hominis sunt,
„sed quæ Dei sunt cogitent. Angelos in Scala con-
spicite, non quiescentes sed *Ascendentes* videtis, atque
in iis quid vobis hisce Angelis delineatis agendum
deducite: *Non est stare omnino in pendulo fragilis Sca-* *Epist. 91.*
la, præmonet D. Bern. si attentas stare ruas necesse est:
minime pro certo est bonus, qui melior esse non vult, &
ubi incipis nolle fieri melior, ibi etiam desinis esse bonus.

Quò respiciens D. Cyprianus inter alias Virginitatis *L. de bono*
descriptions hasce posuit: *Virginitas quid aliud est pudicitia.*
quam futuræ vitæ gloria meditatio: quid autem in
ea agendum, nisi jugiter assistendum Deo? Virgin-
itas est perseverans infantia, eò quòd hæc Deo ju-
giter adhærendi obligationem inducat, quomodo

matribus suis adglutinantur infantes : Disce itaque Virgo per hasce Scalas quotidie te insinuare in cœlestium Spirituum Choros, disce ascendere & veluti infans quotidie accurrere in brachia & amplexus Domini Scalæ innixi; non nudo nomine tibi blandiaris,

ex D. Ambroso in Institut. Virginis c. 17. neque enim solitaria dos pudoris est, sed ad virtutum exercitia obligatio sub nomine tecta te provocet : nouum, est scientiæ vel artis alicujus nomine indignum,

qui in ea exercitatus non est, vel se non exercet: idem & vobis quæ spirituales dici amatis applicate, nisi in operibus piis continuò vos exerceatis: quæ oleum in vasis non habebant, licet lampades haberent,

Matth. 25. 6. Virgines quidem sed fatuæ appellantur, ut insinuetur à Virgine amplius quàm fucum vestis & nudam continentiam desiderari: flamma dilectionis & oleum bonorum operum adsit necesse est, si cum lampade Virginitatis ad cœlestes nuptias Virgo intrabit:

Epist. 8. ad Demetr. „Felix illa conscientia (scribit D. Hieronymus) & „beata Virginitas, in cuius corde præter amorem „Christi, qui est sapientia, castitas, patientia, atque „justitia, cæteræque virtutes, nullus alias versatur „amor. Optarem omnium vestrūm cordibus hæc me posse insculpere, & ut altius infigantur, capite hæc duo Statui vestro annexa privilegia.

Primum est eo die quo hunc, Deo vos consecrantes, inchoastis, plenariam vobis omnium peccatorum vestrorum factam remissionem, cuius præter alios testis

Epist. 25. est S. Hieronymus, tam ad Paulam super obitum Be-

Epist. 8. fillæ Filiæ, quàm ad Demetriadem Virginem. Hoc

2. 2. q. Privilegio ex D. Thoma gloriantur Religiosi, idque

ult. a. 3. multis deprædicat in Antiquario Monastico Epist. 4.

ad 4. Nebridius à Mundelheim, neque ipsis invidemus,

sed

sed & vobis asserimus, & cum D. Hieronymo applicamus, qui id secundum baptismum appellat: ut autem baptismus primus, qui est janua quā in Ecclesiam intratur, tollit peccata omnia, etiam ea quæ ante eum, si adultus sit baptizandus, admisit, omnemque peccati reatum, eò quòd sit quædam spiritualis regeneration: ita quoque eadem postmodum admissa delet hic Baptismus secundus, quo desinens esse quod erat in seculo, quasi renascitur Deo: ex quo capite Paulam in obitu filiæ suæ Blesillæ solatur D. Hieronymus: *ed quòd secundo quodam modo propositi se baptismō laverit.* Sed quod propriè facit ad rem nostram, ut ratione baptismi obligatur baptizatus, ut induat novum hominem, Christi Legem profiteatur, ejusque virtutes imitetur: ita & secundo hoc propositi Virginalis baptismate nova & arctiori ratione ad hoc studium obligatur, & eò amplius quòd per illud in perfectiori statu collocatur: „Nunc autem quia „seculum reliquisti & secundo post Baptismum gra- „du inisti pactum cum Adversario tuo, serva fœdus „quod pepigisti, ad Demetriadēm scribit S. Hieronymus. Scias itaque tum expeditas omnes tuas præteritas rationes cum Deo, ideóque te ab eo tempore novum inchoare Codicem, in quo non nova debita annotes sed merita & lucra: novamque ducendam tibi vitam tali statu dignam. Virgines selectæ pro Assuero Rege ad eum non ingrediebantur nisi post- *Hesterz.c.* quam veteres vestes deposuissent seseque novis exornassent: estis in Scala hac, & ingressuræ seu potius ascensuræ ad Regem illum ei innixum, veteres laccinas in primo ascensu exuistis, novis omnimodæ virtutis ornamenti vos induatis necesse: *Astitit Regina Ps.44.10.*

à dex-

à dextris tuis in vestitu deaurato , circumdata varietate : talis sit oportet, quæ dignè ascendet.

Secundum est, divinæ gratiæ abundantia Statui vestro annexa : non loquor jam de ea, cuius copiam ex ipso fonte, Eucharistiâ scilicet, fugitis & hauritis, sed de illa tantum quam ratione Status vestri vobis debet gratiarum Author ; eo enim ipso ac vestra crescit ob-

Psal. 83. 7. & 8. ligatio , crescunt etiam auxilia divina : *Ascensiones in corde suo dispositio*nit : etenim benedictionem dabit Legislator, ibunt de virtute in virtutem videbitur Deus Deorum in Zion. Facit huc quod in laudem castitatis fratris sui Satyri in ejus exequiis dixit S. Ambrosius, ubi eum eleganti periphrasi vocat *virtutum parentem*:

quæ parens dicitur? an non illa sola, quæ prolem emititur ? Virginem divinæ gratiæ semen fœcundat , virtutes emitatur necessè est : & ut natura puerperæ lac suppeditat, ut proles enutriat, ita, late divinæ gratiæ animæ vestræ ubera intumescunt, quò adeptas virtutes perficere possitis : in necessariis nunquam deest Deus : qui Scalam vestram erexit, in ea vos collocavit, ad ascensum vires etiam suppedabit.

Cum venia vestra à vobis peto , an huic vestræ obligationi à prima Status inchoatione usque hodie satisfeceritis? Si sic, certè congaudeo : sed timeo de multis quod non , seu potius mecum plures experiuntur contrarium : habet hīc locum quod notat

De Imit. Thomas de Kempis : „Si omni anno unum vitium exstirparemus, citò viri perfecti efficeremur , sed, „modò è contrario sàpe sentimus, ut meliores & puriores in initio conversionis nos fuisse inveniamus, quàm post multos annos professionis : fervor, & pro-

• 1. c. II.

„ & profectus quotidie deberet crescere, sed nūc pro
 „ magno videtur, si quis primi fervoris partem possit
 „ retinere. Examinet se quæque suoque se judicio
 dijudicet: si quæ se ream deprehenderit, & consilium
 expetat ex eodem subiecto: „ Si mōdicam violen-
 „ tiam faceremus in principio, tunc postea cuncta
 „ possemus facere cum levitate & gaudio: patet id in
 simili: infantes licet pedes habeant & crura, tamen ni-
 si ducti progredi non possunt, assueti verò progres-
 sui, paulatim, quamvis tardè, progrediuntur, ac tan-
 dem currunt pro libitu. *Nemo repente fit summus*, *Serm. I. de*
ascendendo non volando apprehenditur summitas Sca-
lae, *observat D. Bernardus*. Infantes seu renatas vos
 dixi ad vitam spiritualem in initio suscepti Status ve-
 stri: si tum cum difficultate quadam proficiatis non
 miror, at si progressum tentetis ut tenemini, per hanc
 Scalam mysticam non ascendetis sed curretis. Legere
 non potest tyro, necessarium ut primò literas discat
 earumque copulas, tum distinctè & sine hæsitatione
 recitat quæcunque: inde exemplum desumite
 quod imitemini: exercitium profectum & perfectio-
 nem parit. *Quomodo enim sine exercitio doctrina aut* *Ex S. Am-*
sine usu profectus? *brosiol. I.*
de Off.
c. 10.

§. VII.

De Angelis Descendentibus.

EOs Ascendentes vidimus, videbimus modò De-
 scendentes: &, ut benè videamus, attendenda D.
 Augustini annotatio, non visos decidentes, sed de- *In Tituli*
 „ scendentes. „ Non enim frustra non dictum est Ca- *Pf. 112.*
 „ dentes sed Descendentes: multum autem interest
 inter

inter descendere & cadere, nam quia cecidit Adam, ideo descendit Christus: ille cecidit superbiā, hic descendit misericordiā. Adeoque ex eodem in benigniori hoc sensu exercitium mortificationis denotat hic descensus, quo in se & ad se anima descendit:
Descende ut eleveris, noli extolli, ne elidaris, moneret

In Ps. 41. idem Hipponenfis Præful. Vides itaque ô Virgo Angelos descendentes? vides präambulones, quos subsequaris: Pœdagogos vides, quorum instructionem exequaris: vides monitores, qui suo te descensu spiritualem hunc descensum edoceant, quo in te descendas, vitia tua & imperfectiones consideres, easque amore perfectionis extirpes & eradices. Virgines multæ sunt, quæ suo se officio abundè satisfacere existimant, si Horas Deiparæ recitent, quotidie Sacro intersint, statutis diebus ad exomologesin & sacram synaxin accedant, aliisque exercitia obseruent: earum sollicitudinem laudo quidem, sed & amplius requiro; non enim hæc sufficiunt, sed & necessarium, ut amorem proprium elimines, quo plenum est cor tuum: ut sensualitatem suppressas, cui nimis pertinaciter adhæres: ut odium, invidiam, æmulationemque extirpes, quibus contra proximum flagras: ut murmurations, obloquia, rixas, detractiones aliaque vitia linguæ devites, quibus obnoxia es: ad hæc Virgo descendat necesse est, quæ in hac Scala dignè ambulabit, eumq; descensum à descendantibus Angelis addiscat: Schola namque est status Virginalis, ubi æquè descendat virtus, ac addiscendat virtutes: „Sume igitur alas Virgo, sed spiritus, ut supervoles vitia, si contingere cupis Christum: monet proinde D. Ambrosius: Isque in Oratione funebri in obitu Valentini

L. 1. de
Virgin.

niani

niani Imperatoris omnium Ordinum testatus tristitiam de Virginibus scribit, quod sunt *Lilia myrrha plena, candorem integratam & mortificatae corporalis illecebræ gloriam præferentes*: hæc tua gloria, si domina sis vel esse labores tuarum passionum, easque sub imperio teneas. Lilium es, sed ut sis myrrha plenum, ad id necessaria tui ipsius subactio & victoria, myrrha namque à corruptione præservat, à qua si & tu liberari desideres, hac mortificationis myrrha te condias necesse est. Sed quia ex D. Ambrosio Virgines Lilia diximus non ingratum suspicor Sanctum Augustinum fusiùs id declarantem audire cujus hæc sunt verba: „Potest Liliij nomine unaquæque Virgo signifi-
 „cari: Lilium siquidem flores reliquos candore ni-
 „mii nitoris præcellit, & odoris nihilominus ju-
 „cunditate præpollet, unde satis congruè virgineo
 „assimilatur decori: iste namque flos altius, à qua
 „ortus est, tellure sustollitur, & reportandus ad æ-
 „thera totus aperitur, à foris quoque nimis candi-
 „dus, intus verò rutilo flammescit aspectu, habens
 „præterea quasi quandam permanentem in medio
 „flosculum: sic nimirum Virginitas toto à visu ab
 „infimis ascendens ad ea quæ superna sunt ambit:
 „candescit exterius munditiâ Virginæ carnis,
 „flammescit interius amore geminæ charitatis: fla-
 „grat passim odore bonæ opinionis: extollitur ad
 „sublimia intentione continua cordis. Sed hoc pre-
 „tiosum germinis Lilium, sicut sacra perhibet Le-
 „ctio, inter spinas invenitur, ut noverint Veneran-
 „dæ Virgines, & hominum se debere tolerare mole-
 „lestias inter quos degunt, & punitionum tentamina
 „malignorum fortiter exsuperare spirituum, ut per
 „hoc

*Serm. 1. de
Assumpt.
Virg. Ma-
riae.*

Cant. 2. 21

hoc à Domino amicè inter filias vocari me-,
reantur. hæc ex Sancto Doctore. Nonne id ra-

1 Cor. 7:
34.

tioni consentaneum est? quo namque animo Sta-
tum vestrum inchoastis? nonne, ex D. Paulo, ut co-
gitaretis quæ Domini sunt, quò sanctæ essetis corpo-
re & Spiritu? fuit alia vestra intentio? sinistra fuit:

Serm. 18. *de verbis* *Apost.* unde nec mirum si à mala arbore prodeant mali fru-
ctus. Audite eundem Antistitem: „Non grande
onus impositum est Virginibus, major amor impo-“

“suit majus onus. Virgines, quod licebat, nolue-
runt, ut plūs placerent ei, cui se devoverunt. Am-
bierunt illam pulchritudinem cordis sui, tanquam
Deo dicentes: quid jubes? ne adulteræ simus?
plus facimus amando te, quàm jubes. Illæ ergo,
quibus terrenæ nuptiæ viluerunt, quæ terrenos,
amplexus non desideraverunt, usque ad eo accepta-
verunt præceptum, ut non recusarent consilium:
ut plūs placerent, plūs se ornaverunt. Ecce Virgi-
nes hic scopus vester, hoc debet esse studium ve-
strum, nempe placere Deo. Quæro autem an de-
fectus & vitia tua, quorum mancipium es, Deo
placeant an displiceant? placere si dixeris, tua te con-
scientia convincet: fin autem displiceant, vides jam
quantopere te astringat Vocatio tua, quò ea ex te e-
vellas & ad ea evelenda in hac Scala descendas.

Gen. 28:
12.

Ut autem hoc amplius capias, attende ad ordi-
nem, quem Angeli in Scala teneant: *Vidit Angelos*
Dei ascendentes & descendentes per eam. Vides non
priùs descendentes sed ascendentes, & tum descen-
dentes: anima namque gressibus sinceri amoris pu-
rissimæque intentionis ascendens ad amplexus Do-
mini Scalæ innixi, suas videns maculas quibus detur-

pata

pata est, suos defectus qui eam Sponsi praesentiâ indignam reddunt, suas imperfectiones quæ venustatem suam obscurant, suam à cœlesti Sponso dissimilitudinem quocum copulari affectat, tam multa quæ ei etiamnum displiceant, cui se placitaram devoverat, quantociùs descendit ut hæc tollat, expungat, absterget. Assumit quidem ornamenta virtutum, sed quia hæc minorem gratiam conciliant nisi abstergæ sint animæ maculæ, quæ similitudinem cum Sponso obfuscant, suo nitori strenuè incumbit, quod respiciens

*De Hab.
& Disc.*

D. Cyprianus hunc Statum eleganter vocat *Dei Imaginem*: *Dei Imago respondens ad sanctimoniam Domini Virg.*

ni. Et S. Basilius: „Magnum revera quiddam ac „præclarum Virginitas est, quæ, ut totum simul „explicem, hominem incorruptibili Deo simili- „mum facit. Ut similitudinem incorruptibilis Dei „(paulò post subnectens) in se veluti in speculo „mundissimo, ipso jam gratiis suis suavissimi radii in „morem illi influente, speciem & laudem suam con- „sequatur. Multæ sunt quæ se ab osculis & ample- „xibus divinis arceri sentiunt & lamentantur, at ne- „sciunt suâ id culpâ fieri, quia in amplexus divinos non satis lotæ, sed foribus imperfectionum obsitæ irruunt: amat ille Sponsus non solùm ornatas virtutibus, sed & quæ sine maculis sunt & defectibus: interrogeate vosipas, an non ex hac scaturigine prodeat vestra cordis ariditas, & verum me dicere fatebi- mini.

Itaque Virgines Deo sacræ hunc spiritualem de- scensum æquè necessarium atque utilem ab Angelis descendantibus addiscite, seu potiùs vestram ad eum obligationem in iisdem agnoscite: abstergite imper-

Dfectio-

fectionum maculas, evellite vitiorum zizania, si firmiter sint radicata, nec cedant ad primum tractum, eum iterate & continuare, cedent constantiae. Ascendite alacriter, sed & descendite humiliter: quæ amplexus cœlestis Sponsi invitamini, pudeat vestra

L. de bono vos culpâ ab iis arceri. Sit ut docuit S. Cyprianus ve-

pudicitia. Istra *Virginitas voluptatum triumphus.*

Sed ad Angelos Descendentes redeamus, & quid suo descensu adumbrent secundò, contempleremur quod antequam fiat, necesse est, cuius sæpius nobis profuit instructio, ad D. Augustinum recurrere, & quæ ulterior mystici Descensus significatio ab eo exquirere: de quo consultus respondet, descendere idem esse ac decidere, adeoque hosce descendentes Angelos delineare eas, quæ non modò in virtutibus deficiunt, sed & quod plerumque consecutarium est ab ipso statu: ita namque hanc ipsam Visionem san-

*In Tituln*ctus Doctor interpretatur: qui cùm dixisset: „Pos-

Pf. 119. sumus putare Ascendentes visos Proficientes,

(mox subnectit) Descendentes, Deficientes, quia & revera invenimus hoc in populo Dei, alii proficiunt alii deficiunt. Neque mirum eas Angelis signifi-

cari cùm notum sit, & hosce è cœlis deciduos es-

Luc. 10: pulcherrimis Spiritibus factos tetricos dæmones.

18. Hic aliud non habeo quod dicam, quād illud Apo-

1 Cor. 10: stoli: *Qui se existimat stare, videat ne cadat:* & ut be-

12. nè provideatis, non inconsultum arbitror vobis ex-

hibere, quid de Deciduis scripserunt Virginum Ma-

gistri: docent autem ii omnes, quos ego revidi, uno

ore Virginis Deo consecratæ illicitum redire ad secu-

lum, à Statu suo deficere, transire ad nuptias, è qui-

bus S. Chrysostomus in illud Apostoli: *Si nupserit*

Vir.

1 Cor. 7:

28.

*Virgo, non peccavit: „ Neque de ea, quæ sibi elegit
„ Virginitatem, loquitur, tum enim peccaverit: nam
„ si Viduæ, quæ secundis se nuptiis alligarunt, judi-
„ cium subeunt si semel viduitatem elegerint, multò
„ magis Virgines. Quas proinde piaculum commisif-
se & quidem grande; alibi denuntiat D. Hierony- L. de Virg.
mus: „ Illos dicit non peccare si nubant, qui non-
„ dum Deo voverint castitatem: cæterum qui vel Ibid.
„ in corde suo promisit, si aliud fecerit, habet damna-
„ tionem, quia primam fidem irritam fecit. S. Ful- Epist. I. ad
„ gentius: „ Non peccet Virgo quæ nubit, invenitur Gallam.
„ aliqua Virgo peccare si nupserit: non enim pec- c. 6.
„ cat Virgo nubens, si Virginitatem Deo, priusquam
„ nuberet, in corde non vovit: cæterum si, quem-
„ admodum dixit Apostolus, statuit in corde suo fir-
„ mus non habens necessitatem, potestatem autem
„ habens suæ voluntatis, & hoc judicavit in corde
„ suo servare virginitatem suam, graviter postmo-
„ dum peccat, si post dicatam Virginitatem Deo vo-
„ luerit humano servire connubio: nam & Viduas
„ quasdam B. Paulus vinculo pronuntiavit damna-
„ tionis obstrictas, quia scil. post continentia pro-
„ fessionem nubendi receptam non abjiciunt volun-
„ tam, de quibus vitandis Timotheum sic instruit:
„ Adolescentiores autem Viduas devita, cum enim
„ luxuriatæ fuerint in Christo, nubere volunt haben-
„ tes damnationem, quia primam fidem irritam fe-
„ cerunt: adimit igitur concubendi licentiam con-
„ tinentiæ promissio, nec sola talibus fornicatio inter-
„ dicitur, sed etiam maritalis admixtio prohibetur,
„ & prævaricatricem voluntatem tenet culpabilis ne-
„ xus, etiam si nullus in opere consequatur effectus:*

D. 2.

neque

*Epiſt. 92.
ad Rusti-
cum.
c. 12.
c. 13.
c. 14.*

*L. de Bono
Viduitatis
c. 8.*

c. 9. ibid.

neque enim frustra scriptum est, quia concupiscentia cùm conceperit parit peccatum. D. Leo : „Electionem meliorum deseruisse transgressio est: Puelæ, quæ non coactæ parentum imperio, sed spontaneo judicio Virginitatis propositum atque habitum suscepérunt, si postea nuptias eligunt, prævaricantur etiam si consecratio non accessit: ambiguerò non potest crimen magnum admitti, ubi & propositum deseritur & consecratio violatur: nam si humana pacta non possunt impunè calcari, quid eis manebit qui corrumpunt fœdera divini Sacra-menti ? S. Augustinus : „Volo juniores nubere, filios procreare, matres familias esse, nullam occasionem dare adversario maledicti gratia, jam enim quædam conversæ sunt retro Satanam: ut his verbis ejus intelligamus eas, quas nubere voluit, melius posse continere quam nubere, sed melius nubere quam retro post Satanam ire, i. e. ab illo excellenti virginali vel viduæ castitatis proposito, in posteriora respiciendo cadere & interire: proinde quæ se non continent nubant antequam continentiam profiteantur, antequam Deo voveant, quod nisi reddant jure damnantur. Alio quippe loco de talibus dicit: Cùm enim in deliciis egerint, in Christo, nubere volunt habentes damnationem, quoniam primam fidem irritam fecerunt, i. e. voluntatem ad nuptias à proposito continentiae deflexerunt: irritam quippe fecerunt fidem, quam prius voverant quod perseverantiæ implere noluerunt. Sed quoniam, sicut ait Dominus: non omnes capiunt verbum hoc, quæ potest ergo capere capiat: quæ se non continet nubat, quæ non cepit, deli-

„deliberet, quæ aggressa est perseveret, nulla adver-
„sario detur occasio, nulla Christo subtrahatur obla-
„tio. In conjugali quippe vinculo si pudicitia con-
„servatur damnatio non timetur, sed in viduali &
„virginali continentia excellentia muneris amplioris
„expetitur, quâ expetitâ & electâ & voti debito ob-
„latâ jam non solum non capescere nuptias, sed
„etiam si non nubatur, nubere velle damnabile est:
„nam ut hoc demonstraret Apostolus, non ait: cùm
„in deliciis egerint, in Christo nubunt, sed nubere
„volunt, habentes, inquit, damnationem, quoniam
„primam fidem irritam fecerunt, et si non nubendo,
„sed tamen volendo: non quia ipsæ nuptiæ vel ta-
„lium damnandæ judicantur, sed damnatur propo-
„siti fraus, damnatur fracta voti fides, damnatur non
„susceptio à bono inferiore, sed ruina ex bono supe-
„riore: postremò damnantur tales non quia con-
„jugalem fidem posterius inierunt, sed quia conti-
„nentia primam fidem irritam fecerunt: quod ut
„breviter insinuaret Apostolus, noluit eas dicere ha-
„bere damnationem quæ post amplioris sanctitatis
„propositum nubunt, non quia non damnentur,
„sed ne in eis ipsæ nuptiæ damnari putarentur: sed
„cùm dixisset: nubere volunt, continuò addidit ha-
„bentes damnationem: & dixit quare: quoniam
„primam fidem irritam fecerunt, ut voluntatem quæ
„à proposito cecidit, appareat esse damnatam, sive
„subsequantur nuptiæ sive desint.

Deo quippe seipsam obtulit in Sacrificium non
quocunque sed Holocaustum, quod ex præscripto
legis totum Deo cedebat flammis abolendum, qua-
le est Virgo Deo consecrata, quamdiu est, igne di-

D 3 vini

vini amoris debet ardere eique immori & absumi, est
Isai. 61:8. namque Deus odio habens rapinam in Holocausto
 Christo despontata est, quo fundamento præcipue
 innituntur SS. PP. ideoque alium Sponsum quærere
 aut admittere nullatenus potest: mulieri enim si nu-
 psit non permittitur primo marito superstite virum
 alium accipere, cùm autem Christus Virginum Spon-
 sus nunquam moriatur, neque unquam licebit ei al-
 teri se Sponso conjugare, cùm is eam inter & se con-
 tractum initum nunquam rescindat: ideoque unani-
 miter excepto uno Augustino statuunt eas sacrilegi
 ac gravissimi adulterii reas: Sacrilegii quidem, quod
 rem Deo sacram eidem suffurentur ac aliis tradant:
 Adulterii autem, quòd, cùm Deo copulatæ sint,
 alienum virum admittant, adeoque verum esse non
 posse matrimonium, sed *stupri scelus honesto conjugi*
nomine obtegere cupiunt, ex D. Basilio: qui & addit:
 Nec sanè video qua ratione, imò quo sacrilegio,
 ipsa pro immortali viro Dei Filio mortalem homi-
 nem in malum suum ambire præsumat ante viri
 oculos in ipsum impuris & nequissimis semper am-
 plexibus impia. Neque enim prolapsæ ad volunta-
 tem quicquam ad excusationem proderit umbra
 solatiumque conjugii, neque viventem virum sub
 prætextu conjugii non soluta circumvenire aut fal-
 lere poterit, qui mortalem hominem post eximios,
 illos, quos ab eo percepérat, honores impiè per ad-
 adulterii nefas in honorem prætulerit. Nec sanè in-
 congruè his quæ sunt ejusmodi illud Apostolicum,
1 Timoth. 5: 11. aptari potest: quoniam cùm fornicatæ à Christo,
 fuerint, nubere volunt habentes damnationem,
 quoniam primam fidem irritam fecerunt, *non con-*
jugium

L. de Vir-
ginit.

1 Timoth.
5: 11. &
12.

„jugium sed adulterium male consummantes. „Virgi-
 „nes tuæ, Joviniano objicit S. Hieronymus (quas L. 2. c. 19.
 „prudentissimo consilio, quod nemo unquam lege-
 „rat, nec audierat de Apostolo docuisti: melius est
 „nubere quam uri) occultos adulteros in apertos
 „verterunt maritos: non suafit hoc Apostolus, non
 „electionis Vas: Et si nupserit Virgo non peccavit: L. 1 ad-
 „non illa Virgo, quæ semet Dei cultui dedicavit, ha- versus
 „rum enim, si qua nupserit, habebit damnationem, Jovin.
 „quia primam fidem irritam fecit: si autem hoc de
 „Viduis dictum objecerit, quantò magis de Virgi-
 „nibus prævalebit, cum etiam his non liceat, quod
 „aliquando licuit: Virgines enim quæ post conse-
 „crationem nupserint, non tam adulteræ sunt quam
 „incœstæ. „Bonum quidem nuptias & ipse confi-
 „teor, (Theodoro scribit D. Chrysostomus) hono- Epist. 6.
 „rabiles (inquit) nuptiæ & cubile immaculatum,
 „fornicatores autem & adulteros judicat Deus. Sed
 „te jam servare non convenit privilegia nuptiarum:
 „Angelorum enim societati semel junctum illam
 „relinquere & uxorum laqueis implicari adulterii
 „crimen incurrere est: quamvis frequenter hoc ip-
 „sum nuptias voces, ego tamen & adulterio illud
 „tantò pejus affirmo, quantò major ac melior mor-
 „talibus Angelus. Neque ullus tibi fortè persuaserit
 „dicens: nihil de non accipienda uxore Dominus
 „præcepit: nec me ignorare confiteor, quod adul-
 „terium interdixit, non nuptias vetuit: verum in
 „te adulterii nomen accipiet, si volueris unquam,
 „quod absit, nuptias cogitare: & quid mirum, si
 „nuptiæ tales, quibus offenditur Deus, adulterio
 „comparantur? S. Augustinus, ut antea mone-

bam , licet improbet hoc fundamentum , idem ta-
 men , quod ex eo alii PP. statuunt , approbat & urget:
 L de Bo-
 no Viduit.
 c. 10.
 qui dicunt talium nuptias non esse nuptias , sed po-
 tius adulteria , non mihi videntur satis acutè ac dili-
 genter considerare quid dicant : fallit eos quippe
 similitudo veritatis , quia enim conjugium Christi
 dicuntur eligere quæ Christiana sanctitate non nu-
 bunt , hinc argumentantur quidam dicentes : Si vi-
 ro suo vivo quæ alteri nubit , adultera est , sicut ip-
 se Dominus in Evangelio definivit , vivo ergo
 Christo , cui mors ultra non dominatur , quæ con-
 jugium ejus elegerat , si homini nubit , adultera
 est . Qui hoc dicunt acutè quidem moventur , sed
 parum attendunt hanc argumentationem quanta
 rerum sequatur absurditas : cum enim laudabiliter
 etiam vivente viro ex ejus consensu continentiam
 fœmina Christo voveat , jam secundum istorum
 rationem nulla hoc facere debet , ne ipsum Chri-
 stum quod sentire nefas est adulterum faciat , cui
 vivente viro nubit : deinde cum primæ nuptiæ me-
 lioris sint meriti , &c. Fit autem per hanc minùs
 consideratam opinionem , quâ putant lapsarum
 à sancto proposito fœminarum , si nupserint , non es-
 se conjugia non parvum malum , ut à maritis sepa-
 rentur uxores , quasi adulteræ sint non uxores , &
 cum volunt eas separatas reddere continentiae fa-
 ciunt maritos earum adulteros veros , cum suis uxo-
 ribus vivis alteras duxerint . Quapropter non pos-
 sum quidem dicere à proposito meliore lapsas , si
 nupserint , fœminas adulteria esse non conjugia , sed
 planè non dubitaverim dicere lapsas & ruinas à ca-
 stitate sanctiore , quæ vovetur Deo adulteris esse pejo-
 res :

„res: si enim quod nullo modo dubitandum est ad
„offensionem Christi pertinet cùm membrum ejus
„fidem non servat marito, quantò graviùs offendit
„tur, cùm illi ipsi non servatur fides in eo quod exi-
„git oblatum, qui non exegerat offerendum? cùm
„enim quisque non reddit quod non imperio com-
„pulsus, sed consilio commotus vovit, tantò magis
„fraudati voti auget iniquitatem, quantò minus ha-
„buit vovendi necessitatem. Hæc ideo disputo ne
„arbitreris vel secundas nuptias crimen esse, vel quas-
„cunque nuptias, cùm sint nuptiæ, malum esse.
„Non itaque illas abs te damnatas velis esse sed spre-
„tas. Bonum ergo continentia vidualis luculentius
„decet, cùm pro illo vovendo & profitendo possunt
„continere fœminæ quod & libet & licet: sed post
„voti professionem perseveranter frænandum &
„vincendum est quod libet, quia jam non licet. Nec *De S. Vir-*
„tantum ait: nubunt, sed nubere volunt (idem *ginit:c.34.*
„alibi observat) multas enim earum revocat à nu-
„bendo non amor præclari propositi, sed aperti de-
„decoris timor, veniens & ipse à superbia, quâ for-
„midatur magis hominibus displicere quàm Deo.
„Hæc igitur, quæ nubere volunt, & ideo non nubunt
„quia impunè non possunt, quæ melius nuberent
„quàm urerentur, id est, quàm occultâ flammâ
„concupiscentiæ in ipsa concupiscentia vastarentur,
„quas pœnitent professionis & piget confessionis, nisi
„correctum cor dirigant & Dei timore rursus libidi-
„nem vincant, in mortuis deputandæ sunt.

Unde cùm antea in hasce benigniores essent Ec-
clesiæ Proceres, utpote qui eas post annualem pœni-
tentiam in gratiam recipiebant, Epistola prima Ca-

58 SCALA JACOB.

nonica ad Amphilochium Can. 18. eas ut Adulteras puniendas constituit D. Basilius, quarum Pœnitentia ut ex Can. 58. constat, quindecim annorum erat: quam & Gelasius Papa præscripsit jubens, non nisi post publicam probatamque pœnitentiam omnino non recipi negata interim sacra Communione. Gravior est censura Concilii Coloniensis, sub Carolo Crasso; cui Provinciæ nostra Traiectensis Dicecetis tum suberat, quod statuit iis non nisi in fine viæ dandam Communionem, & tunc etiam subtrahendam, si libidini diu servierint.

Audite hæc quæ aliquando effutitis Kloppas vos esse quo usque vultis, atque ex gravitate pœnæ perseverantiæ agnoscite necessitatem. Liberum vobis erat in Statu Virginali Deo vos desponsare vel non: at cùm id feceritis neutiquam vobis integrum resiliere vinculum illud perpetuum est, quod rumpere non licet: fatalis saltus est ex mystica hac Scala & ejus sommodo consilium, qui Virginum Sponso in pinnaculo Templi constituto suggerebat: *Mitte te deverso.*

Cujus Emissarii sunt, quotquot ad sacrilegas nuptias Christi Sponsam pelliciunt: monent proinde Virginum Primates, ne eò audaciae quisquam profiliat: „Quemadmodum quæ alteri nupta est, eam concupiscere omnino nefas est (argumentatur Catechista Romanus) sic quæ ad Dei cultum religionemque consecrata est, nullo pacto licet illam uxorem appetere. „Quare nullus servus ad id impietatis erumpat (denuntiat D. Basilius) ut Sponsam Domini contingere audeat: nullus adeo insanus ac sacrilegus sit, ut immaculatam hostiam impudicis,

p. 3. c. 10.
q. 17.

L. de Vir-
ginit.

ma-

„ manibus tractet : nemo in tantum audaciæ temeri-
„ tatisque prosiliat, ut ejusmodi ultionem sacrilegiis
„ impendere considerans, non vasa inanima ex auri
„ argenteique materia elaborata, sed animata ipsa, &
„ viva donaria latronis more profanis manibus teme-
„ rare atque incestare præsumat : imò verò nullus
„ adeo impius, atrox impurusque, ut non inanimata
„ Templi vasa, sed ipsum Domini Templum, virgi-
„ neum scil. corpus, ipsamque omnium prætiosissi-
„ mam animam in Templo Deo sacratissimi donarii
„ vice locatam libidinis facibus barbaricâ immanitate
„ succendat. Quod cùm quidam commisisset, eum
idcirco gravi hac oratione alloquitur S. Ambrosius, *Ad Virg.*
cùm jam capitibus alioquot ipsam Virginem esset al- *laps. c. 9.*
„ locutus : „ De te autem fili Serpentis, minister
„ Diaboli, violator Templi Dei, qui uno scelere duo
„ crimina perpetrasti, adulterium utiq; & sacrilegium:
„ sacrilegium planè, ubi vas Christo oblatum, Domi-
„ no dedicatum, dementi temeritate polluisti: Baltha-
„ sar ille Rex Persarum, qui in vasis Domini quæ de
„ Templo Hierosolymis fuerant à patre ejus ablata,
„ bibere cum suis amicis & concubinis usurpavit, ipsa
„ nocte Angeli manu percussus crudeli morte punitus *Dan. 5.c.*
„ est : quid de te arbitraris perdite pariter & perditor,
„ qui vas rationabile, consecratum Christo, sancti-
„ ficatum Spiritui Sancto impiè temerasti, polluisti
„ sacrilegè ? melius enim fuerat omnino te non esse
„ natum, quam sic natum, ut te sibi gehenna filium
„ vindicaret ... Do consilium, petas ultrò carcerem
„ poenitentiæ, obstringas catenis viscera, animam
„ tuam gemitibus jejuniisque discrucies, Sanctorum
„ petas auxilium, jaceas sub pedibus Electorum, &c.
Ne-

Neque solus Ecclesiasticus, sed & Politicus Magistratus illicitis hisce connubiis sese opposuit ipsa rei indignitate commotus: cùm enim tempore Juliani

L. 6. Hist. Apostatæ ex Sozomeno cœpissent quidam sacras Virgines in conjuges petere, Jovinianus Imperator Christianus, successor Juliani, legem tulit, quæ extat in Codice. L. Si quis de Episcopis & Clericis, ut capite plecteretur, qui ad conjugium sacram Virginem solicitare deprehensus fuisset:

Neque hujus peccatum excusat illius voluntas:
L. de Vir- Verùm etsi sponte suâ (ex S. Basilio) se Virgo Spon-
ginit. si fœdera transgressa substernat, cunctaque simul,
& templum & donaria & charitatem Sponsi, com-
munionemque ac societatem Regni pernitiosæ vo-
luptatis gratiâ confundere atque calcare nitatur,
noli tamen hujusmodi ad scelus uti, neque te pecca-

Gen. 39. c. ti communione commacules: nam & eximius ille,
Joseph Dominæ suæ amoris magnitudine ebriæ ac,
penè furiosæ seipsum ad impudicitiam minimè
permisit. Quod si te renuente alii se Virgo in ma-
trimonii consortium tradiderit, illa pœnas sceleris,
sui luat, tu te ipsum mundum atque integrum ser-
va, ne sceleris impii in Dominum particeps fias...
itaque etsi illa pessima se mutatione dejiciat ad car-
nis vitia ultrò devoluta, tu tamen eam noli tange-
re, vivit enim Vir ejus, neque illam dimittere vult:
permitte ut se inspiciat unde sit lapa, ubinam ja-
ceat, digerat vitium, diluat amorem carnis, con-
sideret diligentius indulto spatio cuiusmodi cri-
men admiserit, quantumque molita sit sceleris,
redibit prorsus ad Sponsum suum... quid igitur
infelicis anticipas lapsum? quid considerandi pec-
cati

„cati tempus intercipes? quid consilii spatum tol-
„lis? cur non dimissam à Domino ducens non vi-
„rum te sed adulterum impiè Domini cubile violan-
„do manifestas? hæc & plura alia D. Basilius, è qui-
bus quid de Virginum apostasia & nuptiis sentiant
Patres, licet colligere, qui tam acriter adhortantur
procos, ne non solùm eas solicitent, sed, et si ipsi so-
licitentur, ut rejiciant & repellant Nupturientes.

Nemo igitur licitas Virgini nuptias dixerit, nisi
quomodo licitum novum conjugium Maritatæ cum
altero Viro, aut huic cum Conjugata: „Quo in nego-
„tio (exarat D. Ambrosius) etiam nos vocamur in L. 3. de
„culpam: quam tandem? quia nuptias prohibui-^{Virg.}
„mus illicitas? vocent ergo in eandem culpam etiam
„Joannem Baptistam: & cùm aliud fortè nihil habeat
„mus quod probetur in nobis, hoc solùm contem-
„netur in nobis quod probatum est in Propheta. An
„erubescendum protulimus Autorem? quam verò
„causam aliam habuit ille martyrii? repetite ani-
„mo: causa illius passionis certè hæc fuit, non licet,
„inquit, tibi eam uxorem habere. Si hoc de uxore
„hominis, quantò magis de Virgine Deo consecra-
„ta? Si hoc dictum est Regi, quantò magis dicen-
„dum est privatis? Non hīc audiendi Hæretici,
qui ex Apostolo perperam inculcant Lascivienti-
bus solatia nuptiarum: *meliùs est nubere quam uriri:*
in primitiva namque Ecclesia erant multæ Virgi-
nes non perpetuæ, sed temporariæ: cùm enim
nollent aliis quam Christianis nubere, & pauci ma-
riti Christiani pro numero Christianarum Virgi-
num essent, fiebat ut augeretur etiam harum Virgi-
num in Ecclesia numerus, & his S. Paulus ait ut nu-
bant

Hæres. 59. bant si se continere non possint, ut S. Epiphanius exponit: sed nihil de iis ad nos, qui non de coactis, sed

¶ 61. voluntariis Virginibus agimus, quarum Encomia-

Tract. de sten agens S. Bern. „ Felices Virgines & verè pru-
Passione dentes, inquit, quæ etiam præter commoda tem-“

Domini poralia spiritui Domini jungi viciniùs elege-“

c. 30. runt, spirituales fœtus, id est, bona opera multò “

meliùs, uberiùs & securiùs immortali Sponso suo „

J E S U , non singulis annorum spatiis, sed diebus „

singulis procreantes: amantes eum in cuius thala- „

mum castissimum duce pudicitia intraverunt, vel „

quem potius in sui cordis thalamum receperunt: „

eius vocem organicam in præceptis suis & promis- „

sis præmiorum cœlestium audierunt, & loquente „

Sponso suo sibi per obedientiam responderunt, cu- „

jus amor castimoniam, cuius tactus munditiam, cu- „

jus nuptiæ Virgines faciunt & conservant. O ve- „

rè felices, quæ tali Viro non solùm animi, sed etiam „

corporis munditiam consecraverunt! cuius com- „

mercio sic in animo fœcundantur, ut omnium vir- „

tutum matres efficiantur, quarum filii in domo „

cœlesti æternaliter habitant, & semen operum ip- „

sarum coram Sponso suo in seculum dirigitur. „

Unum penè omiseram, fortè dicturum quem-

piam, allegata hactenus eas solùm concernere, quæ

Virginitatis propositum voto stabilierunt, non eas

quæ citra Vota hunc Statum inchoarunt, & in eodem

hactenus vixerunt: audite de hac exceptione iterum

S. Basiliū: „ Sed enim vafræ istæ quid faciunt, quæ

tantum impietatis contra seipſas per carnis flagitia,

admittere non timuerunt: non modò non la-

chrymantur aut ingemiscunt, ut vel lachrymis,

remit-

L. cit.

„ remittant peccatum suum mitioresque suscipiant
„ pœnas, verùm Virginitatem quoque, quam antea
„ professæ fuerant, abnegant. Quippe Virginitatis
„ limites transgredi, ut voluptatibus inserviatui tur-
„ piſſimum esse plenumque dedecoris non ignoran-
„ tes, hujusmodi negatione, majore ſcilicet ſcelere
„ Virginitatem ſolari ſe arbitrantur amissam: ho-
„ mines miserè & infeliciter eligunt, ſub quibus ad
„ excuſationem prævaricationis abnegent, quod fue-
„ rant ante pollicitæ, nec Dominum metuunt, cum
„ quo foedera caſtitatis inierant, cuique dederant
„ dextras, eò quòd in malorum profunda decide-
„ rint: ignorant miseræ, quia apud Deum & apud
„ homines contra ſe crimen exaggerant: cùm hi qui-
„ dem ex præcedente cunctisque cognito Virginitatis
„ instituto, quòd ſe illæ professas eſſe negant, veſa-
„ niam ſummarumque impudentiam averſentur atque
„ oderint: Christus verò præter violata Virginitatis
„ foedera hujusmodi negationem, quam vice pœni-
„ tentiæ patrocinium criminis ſumunt, acriùs ac fe-
„ verius ſuo illo judicio vindicet. Hæc ille præter *L. de Vir-*
plura alia de eadem materia in Epiftola ad Virginem *ginit.*

Iapsam, quæ ſimili ſe ratione excuſare nitebatur:
„ Audes pedem conſerre & te quicquam cum vero
„ Sponſo paſtam eſſe pernegrare? nihilque neque
„ promiſſe unquam, neque Virginem te eſſe, quæ
„ signa tamen Virginitatis multa partim acceperis,
„ partem edideris, clamitare? memineris obſecro
„ egregiæ illius professionis, quam Deo & Angelis
„ hominibusque iſpis intuentibus professā es: memi-
„ neris præclari cum ſacro Virginum choro commer-
„ cii, &c. Ipfā namque Status inchoatione Deo te
con-

consecras, nec necessaria ad obligationem perseverantiae alia Vota: peto enim quæ tua fuerit intentio, quando seculari Habitum deposito Virginalem assumpsisti? quando provoluta ante Altare Deo te desponsasti? an ut ad seculum redux Sponsum alium aut quæreres aut acciperes? talem certè fuisse non suspicor: sed divino servitio te velle immori & vivere: quid alia Vota ad hoc necessaria, cùm Deus verba voventis non attendat, sed cor, cui etiam ipsi affectus loquuntur, & quidem soli, testis enim Augustinus,

L. de Ca-
techiz. and.
Rudibus

c. 11.

L. 4 de
Vita Con-
stantin.

c. 28.

in Ps. 104.

ideoq; Eusebius vocat Virgines ἀειπαρθένες, i. e. semper Virgines. Itaque Descensum ex hac Scala cavete, Virgines, eum illicitum agnoscite, quomodo tot sacræ Virgines agnovere (quarum Festa celebratis) quæ sanguinem & vitam maluerunt profundere, quam cedere detrahentibus. *Quid Theclam, quid*

Agnem, quid Pelagiam loquor? ait Ambrosius, que tanquam nobilia Vitulamina pullulantes ad mortem quasi ad immortalitatem festinaverunt: *Virgo exultavit & rudentes bestias expectavit intrepida.* Angelos descendentes ne sequamini: scitis enim quod illi corruerint: in amplexus Sponsi terreni ne involetis, sed properate ad Cœlestem, qui Scalæ innixus intra brachia sua vos præstolatur.

Denique antequam ab Angelis Descendentibus ad alia transeamus, non caret observatione, Angelos Descendentes non præcipitanter è Scala decidisse, sed pedetentim de gradu in gradum descendisse. Quid inde colligitis? quæ vestra hîc consideratio? ego ut meum conceptum edisseram, in iisdem contemplo modum, quo è Scala hac Virgines Deficientes, de qui-

quibus superius actum, descendant & redeant ad abjuratas seculi vanitates & nuptias: raro namque præcipitanter decidunt, sed ut plurimum pedetentim de gradu in gradum descendunt, usquequod gradum infimum attingentes in mundum revolvuntur, de quo ad vestram cautelam nunc tractandum, ut qui antea illicitum descensum ex hac Scala ostendi, nunc iis, quæ descendere nolunt, pericula manifestem.

Prima autem dispositio ad descensum est nausea exercitiorum spiritualium, eorum quæ Deum ejusque cultum concernunt: cuius testem habemus D. Bernardum: „Neque verò existimandum est, cùm „ruinæ alicujus cernuntur, tum incipere damnum, „sed quia comederunt alieni robur ejus & ignoravit. Serm. contra Vitium Ingratitudinis. 7:9.“

Aquæ stagnantes in glaciem facile concrescunt, non item quæ fluunt & agitantur. Novistis defectum appetitus ordinarii esse prodromum morbi: quod experientia ostendit in corporibus, idem in animabus agnoscite: gravioris mali prognostica sunt, si his spiritualia non sapiant, si languidae & præ languore progredi non valeant: talium descensum & apostasiam formidate: quæ quomodo adolescat audite.

Primo descenditur ad perfunctoriam suorum Exercitiorum recitationem atque observationem, de quo iterum Abbas Clarævallensis: „Invenire est „homines pusillanimes & remissos, deficientes sub „onere, virgâ & calcaribus indigentes, quorum „brevis & rara compunctio, animalis cogitatio, te- „pida conversatio, quorum oratio sine cordis inten- „tione, lectio sine ædificatione. Non tibi horum „vita inferno penitus appropinquare videtur?

Secundo devolvitur ad eorumdem facilem omissio-

E nem:

Serm. 6.
de Ascens.
Dom.

nem : nunc recitatio Horarum , aliàs Rosarii , modò Meditatio negligitur , omittitur Sacrum , dies Gratiae , Lectio spiritualis libri , aliaque quæ Regula præscribit . Quod quoties fit , toties descenditur , & cujuslibet omissio unius gradus descensus est . Verum autem me dicere ipsa experientia edocet & poterunt aliquæ testari : quod enim negligentiores vos habetis eò à Deo magis abalienamini , & quid hoc aliud est quām in hac Scala descendere .

Tertiò ulteriùs progrediendo : primò sine scrupulo committuntur peccata leviora , deinde ad graviora fit prolapsus : Scitis quid pueribus dicatur , si quid parentibus vel aliis surripiant licet etiam minimè sit momenti , inde scilicet furta ad ampliora eos sumptuos audaciam , à minori ad majora fieri descensum quod Virginibus dictum volo , quæ ubi præmeditata ad minora delicta descenderint , etiam sine scrupulo ad graviora aliquando descendent : *Qui spernit modicam paulatim decidet* : de quo videatur Rodriguez . Cum s. 9. § 10. que Patri spirituali debeat esse curæ profectus suarum Filiarum , si is ex vi obligationis suæ de descensu tales moneat & corripiat etiam acriùs secundùm meritum , (non enim minor est obligatio Patris spiritualis , quām corporalis , ne proles ad deteriora deflectant , imò illius multò major quām hujus , cùm anima plus sit quām corpus ipso Christo teste) descenditur ulteriùs ad infideliter , non sincerè & candidè agendum cum ipso : displicet ipsius cura , imò & Status ipse ac Vocatio , hæret jam in gradu ultimo pes instabilis : tunc demum præcipue suas partes , quod & hactenus , agit Diabolus : impura immittit phantasmata , carnale ingerit suggestiones , cum sexu dispari incautam sua-

Ecclesiast. 19.

Tract. 1.
s. 9. § 10.

Marc. 8.

37.

det conversationem, oculorum solicitam tollit custodiā, & ut in brachia viri carnalis involet Sponsa Christi, desilit ex hac Scala: adieu Klopp: cui proinde applicari potest illud Jeremiæ in Threnis, *qui nutriebantur in croceis, amplexati sunt stercora: nonne & Virgines* nutriuntur in croceis, quas seipso quasi saginat in Sacramento Eucharistiæ Virginum Sponsus, quod Electorum frumentum dixit Zacharias? nutriuntur ita-^{c. 4. v. 5.}
que Virgines, sed nutriuntur in croceis, dum eodem Sacramento quo nutriuntur etiam adornantur: habet ibi Anima quo vitam spiritus foveat: habet & ibidem, quo se divinæ gratiæ indumento vestiat & ornnet, quò fortè respexit D. Athanasius cùm ab eo diceretur Virginitas *Opulentia indeficiens*: quibus nam-^{L. de Vir-}
que eæ divitiæ eaque opulentia, ut exhaustiri non pos- ginit.
sit, sibi comparare possunt, quæ volunt in cibis, in indumentis & aliis: tales in spiritualibus Virgines:
Virginitas opulentia indeficiens: non est hyperbole, sed ipsissima veritas, quomodo namque penuriam vel defectum pateretur, quæ omnium gratiarum fontem jugiter manantem per manum Sacerdotis collatum habet in suo pectore? quæ si à spiritu quo incepit ad carnem devolvatur eaque consummetur, an non stercora amplexatur?^{Gal. 3:3.} *Qui vescebantur voluptuo-*
sè, interierunt in viis: qui nutriebantur in croceis, am-^{Thren. 4:}
plexati sunt stercora. Quid namque aliud est homo, non à morte solùm, sed & dum adhucdum in vivis est? & ut amplexari te stercora scires, quæcunque, dum ureris, non curas incendia extinguere, sed libidinis ignem ampliùs exsufflas, ideo ad copulam carnalem ea Deus instrumenta ordinavit, per quæ veluti canales è sterquilino humani corporis fordæ

educuntur. Delicientur itaque in simeto voluptatis, quæ carnis delicias præferunt deliciis spiritus: fruantur amplexibus viri non semper blandientis, sed verberonis sæpius, raro namque pacifica hæc conjugia, exempla ad probam minimè necessaria, cùm plura obvia sint, quibus non satisfacit amplexus Sponsi cœlestis: maneant in terra, quæ per hasce Scalas ad cœlum ascendere noluerint.

Ad vos redeo quæ in hisce Scalæ constitutæ ascensum cogitatis non descensum, & redux quid aliud dicam vel inculcabo quam ut ab iis vobis caveatis per quæ sit descensus. Primò itaque tanquam fundatum profectus vestri maneat in vobis constans desiderium Deo indies amplius & amplius deserviendo, quod ut initium fuit, cùm Statum vestrum inchoaretis, sit etiam in eodem jam arrepto continuus stimulus & calcar ad profectum. Secundò à Superiore præscripta exercitia non solùm cum attentione debita suo tempore persolvite, sed & studiose cavete ne eadem quandoque otiosè omittatis, intendit forcedere qui rebus suis non solicite advigilat, quique non prudenter ambulat, de casu periclitatur. Vester novæ servantur mundæ, sed ubi sordidatæ fuerint exigua aut nulla pro iis cura habetur: & quare, nill quia brevi deponentur? ideoque nec resarciuntur, imò neglectæ sæpius neque resarciri possunt. Esto insuper providæ semper & circumspectæ, nec minima contemnите, quia parva sunt: novistis periculosæ sæpè contingere casus, ubi vel in uno etiam erratu gradu. Denique Virginitatem vestram illibatam servate: habeat locum in vobis exclamatio D. Ephrem.

Serm. de Castitate. O Castitas quæ Rosæ instar in medio animæ & cor- poris

„poris flores, universamque domum odoris fragran-
tiā reples! expellat hēc phantasmatum & cogitationum
libidinosarum fōtores : & ne intrent, fenestras oculorum occludite : quos malē custoditos morituræ
Virginitatis principia scripsit D. Hieronymus : dis-
parem fugite sexum: quæ detrahi non vult fugiat de-
trahentes : ab hisce ascendat quæ descendere non
vult : *alias rectius fuerat homini* (addit D. Hierony- Epist. 22.
mus) *subiisse Conjugium, ambulasse per plana, quam ad*
altiora tendentem in profundum inferni cadere,

§. VIII.

De Jacob evigilante visâ hac Scalâ.

Tria hic nobis consideranda oggeruntur : Pri-
mò quid delineet Jacob dormiens : Secundò
quid evigilans : Tertiò quòd visâ Scalâ expergiscatur : ad intellectum tertii duo priora viam pandunt :
est enim ex sensu Sacræ Scripturæ inter alias, quas ei
tribuit, Somni significatio eadem cum negligentia
& tepiditate in obsequio divino ac animæ curâ, quo
sensu loquitur Apostolus ad Romanos eos à torpore
ad curam salutis exstimulans : *Horæ est jam nos de c. 13. v. 11.*
somno surgere. Et i Cor. 11. *Ideo inter vos multi infir-*
mi & imbecilles, & dormiunt multi: ex eo scil. dese- vers. 30.
ctu, quod ad sacram Synaxin sine debita præpara-
tione accederent. Quomodo de hoc somno etiam
loquitur Augustinus : „Cavere debemus, ne ani-
„ma nostra dormiat, malus est enim somnus In Ps. 62.
„animæ: bonus est somnus corporis quo repara-
„tur valetudo corporis: somnus autem animæ est
„oblivisci Deum suum, quæcumque anima fuerit

E 3 oblita

oblita Deum suum, dormit. Quid autem Vigiliæ dicant, patet è sensu contrario, studiosum nempe Dei obsequium & sollicitam salutis curam, juxta ipsius met Christi etymologiam in Evangelii frequentem, ubi ad hasce nos exstimulat, Matth. 24. & 25. c. Marc. 15. Luc. 12. & 21. Adumbrat itaque Jacob dormiens homines suæ salutis incurios, & idem evigilans eos ejusdem studiosos: sed quod visà Scalæ vissisque Angelis expurgiscatur atque evigilet, quid sibi velit, ipsæmet facile colligitis: talem nempe debere esse Virginum conversationem & sollicitudinem, ut quos habet suæ curæ commissos, vel consanguineos, vel quibuscum degit, eos studeat ad animæ curam inducere si negligentes sint, & ad pietatis cultum provocare si tepidi existant.

Ut hanc vestram vobis probem obligationem non multa coacervabo argumenta, cum unicum hoc sufficiat deductum ex Angelorum officio, quibus vobis delineari hactenus ostendimus: quod autem illud non ego, sed dicat illud S. Paulus: id namque habet ad Hebræos c. 1. vers. 14. *Nonne omnes sunt administratori spiritus in ministerium missi propter eos qui hæreditatem capient salutis?* Ecce hoc Angelorum munus, hoc eorum officium est, homines sibi creditos incitare ad Dei obsequium, salutis desiderium, pietatis cultum, ut in Festo Angeli Custodis vobis saepius declaratum: idem debet esse & vestrum: & ut illi eum in finem è Cœlo missi sunt in terram, ita & vos præter alias ea etiam de causa tanquam cooperatrices in eorum numerum ascriptas agnoscite, & administratorias præbete. Eadem quæ illos, vos etiam, si attendatis, ratio agit: quæ enim illa? non

nt

ne ut Deus quem sincerissimè amant neveruntque dignissimum quem ament omnes, nonne inquam ut multos is habeat famulos & amicos? & ut eos, quā jam fruuntur, socios habeant in cœlesti gloria? Nonne & in vobis eadem ratio militat? amatis verè Deum? multos ei amicos & ministros procuret vestra solicitude, angusta nimium est charitas, quæ sibi tantū invigilat: lenti ignes dicamne frigidi, quorum ardor extra non sentitur. Hujus solummodo amor socios patitur, quos odit mundanus, qui quod impenditur alteri sibi putat subtrahi: unde in Cantoris dicebat illa: *Trabe me, post te curremus in odorem c. 1. v. 3.* unguentorum tuorum. Talis D. Paulus, Virginum Patronus & Pædagogus præcipuus, qui, licet in castitate & virtutibus aliis vellet omnes sibi similes, qui ^{1 Cor. 7: 7} & propterea plus omnibus se laborasse gloriatur, igitur ^{1 Cor. 15: 10} namque combustibile consumit quodcunque potest contingere, plus tamen audet, ut Jesus eos omnes famulos haberet, optabat anathema esse à Christo pro ^{Rom. 9: 3.} fratribus suis. Talis S. Catharina Senensis, quæ se Ditis ostiariam vovebat, neminem in eum admissura, ubi Deo nullus confitebitur, sed ad cœlum omnes remissa, ubi jugis Dei laudatio. Talis D. Theresia, ^{Pf. 6: 6.} ^{Pf. 83: 5.} quæ si divini cultus propagationi quempiam videret utilem, Sorores suas ad socias preces invitabat, quibus conversionem istius à Deo efflagitarent. Hæc signa seu potius effectus sunt tardentis charitatis & veræ dilectionis: quisquis Deum verè amat, ei multos amatores optat, & ut habeat, allaborat: quid namque in Parabola de decem Virginibus lampades aliud ^{Matt. 25: 10.} sonant, ardentes scilicet & extinctæ? Ardentes, quas quæ habuere sapientes dicuntur & ad nuptias

admissæ, nisi quæ habent flammarum dilectionis, quæ ipsæ in se ardeant & lucem boni exempli quâ alios illustrent? Exstinctæ, quas quæ habuere dicuntur fatuæ, & à nuptiis exclusæ, nisi in quibus extinctus est fervor dilectionis, & à quibus lux boni exempli non dimanat? lucet quicquid ardet. Eaque de causa vocavit vos Deus, & in suum famulatum attraxit, non intra Claustra monastica, sed in medio Secularium reliquit, ut quemadmodum illæ pro eorum salute orare tenentur, ita vos vestro exemplo atque hortamento ad ejusdem curam illos provocetis, ut *Dormientes Jacob* evigilare faciatis: *Provocentur & aliæ*, scribit D. Hieronymus, *honor Virginum sit invitatio cæterarum*: cùm jam ante præmisisset: *Sponsa Christi Arca est Testamenti intrinsecus & extrinsecus deaurata, cunctos Legis Domini*: quam non ipsa solum custodiat,

Ps.44:10. sed & alios custodire faciat. *Astitit Regina à dexteris*

15. *tuis in vestitu deaurato, circumdata varietate: adducuntur Regi Virgines post eam, proximæ ejus afferentur*

16. *tibi in lætitia & exultatione, adducentur in Templum Regis.* Habetis ibi qualis in se esse debeat Virgo, quod pluribus non prosequor, quia id in præcedentibus §§ abundè factum: habetis etiam qualem se exhibere debeat domesticis & proximis: lucet namque, quicquid ardet: nec quod non arserit, lucere poterit: inde unum ex alio consecrarium videtis, quæ caret devotione eam in aliis non provocabit, Irregularis ipsa Regulares non efficiet: dormientem ipsa dormiens non excitabit: ardeat quod lucebit, luceat quod ardet.

Itaque Filiæ meæ memores hujus doctrinae quibuscum agitis Angelos vos præbete, non quales ante

Epist. ad
Enstoch.

ante ē cœlo decidisse dicebam , quique nostris dele-
 „ctantur malis , sed bonos : „Scurrilitas atque la-
 „scivia te præsente non habeant locum : nunquam
 „verbum inhonestum audias , aut si audieris , non
 „inesceris : (Virgini præscribit S. Hieronymus) ri-
 „dere & rideri secularibus derelinque , gravitas tuam
 „personam decet . Audite hæc quæ chorum ducitis
 & subinde Capitaneæ : Angeli ad solutos mores non
 excitant , sed ab iis suas absterrent , modestiam , pie-
 tatem aliasque virtutes inculcant , quibus non dissol-
 vatur animus , sed Deo arctius astringatur : idem fa-
 cite & vos : *Virgo* namque ex præscripto Apostoli ,
 cogitat quæ Domini sunt : Lampades vestræ ardeant
 & luceant , & vestrīs præferantur ut ad Sponsum ani-
 marum omnium perducantur .

*Epist. 8. ad
Demetr.*

^{1 Cor. 7:}
^{38.}

§. I X.

De Jacob admirabundo visâ Scalâ.

Quid *Jacob* visâ Scalâ , visisque Angelis e vigilans
 adumbret , §. superiori audivimus : nunc quid
 idem admirabundus & encomiastes designet consi-
 derandum : *Non est hic aliud nisi domus Dei & porta* ^{Gen. 28:}
cæli. Quid hinc *Virgo* deducat ? eam nempe debere
 esse suam conversationem , ut Status Virginalis à se-
 cularibus non vilipendatur , sed magni fiat & com-
 „mendetur : „Bona quippe domus in ipso vestibulo
 „debet agnosci , ac primo prætendant ingressu , nihil
 „intus latere tenebrarum , & mens nostra multis re-
 „pagulis corporalibus impedita tanquam lucernæ
 „lux intus posita foris luceat , ex præscripto S. Am- ^{L. 2:}

E 5 brosi

broſii pro Virginibus. Cumque, quibus hoc evin-
cam, argumenta conciperem, viſum unum illud a-

1 Cor. 9: bunde ſufficiens derivatum ex ipſa Status Virginalis

22. natura, quod ſuggeſſit Apoſtoliſ, qui licet omni-

1 Cor. 4: bus omnia fuerit factus, omniumque peripſema, ta-

13. men protestatur *ministerium meum honorificabo*, id

Rom. 11: eſt, cum Christi miniftrum me agnoſcam ejusque

13. me agere personam, talem me exhibeo, ne quid in

me, quod culpet, inveniat, utpote conſcius redundaturum in infamiam Christi, quicquid in me culpabitur:

ut ergo Apoſtoliſ ex natura ſuæ vocationis & ministerii agnoſcit ſuæ converſationis idæam; ita ur-

geo ut ex eadem eandem Virgo agnoſcat, & ut agnoſcat utilis hæc gradatio: viro prænobili nubat ab eo adamata Virgo mendica, nupta certè non jam am-

plius in converſatione & habitu mendicam præferet, ſed nobilem: eadem nubat Comiti, Comitissam ſe

exhibebit: Regi tandem & Imperatori, Reginam & Imperatricem ſe ſeſte ostentet neceſſe eſt. Quales filiæ

meæ fuiftis vos quando ex utero materno prodiuiftis?

nonne mendicæ Deique gratiâ indigæ? Quis dubitet

cum prima Parochi quæſtio fuerit quando ad baptiſ-

Ex Ritua- mum oblatæ eſtis, quid peteretis? petiuitis tum, vel

li Romano. nomine veftro Patrini, recipi vos in familiam Chri-

Cal. 327. ſti: receptæ eſtis: *Quicunque enim in Christo baptizati*

eſtis, Christum induiſtis: Ideoque in tali familia juxta Domini præſcriptum provide & inculpabiliter con-

verſandum: quo ferè ſolo fundamento innititur Apoſtoliſ Christianis perſuafurus strenuum Dei atque

Eph. 4: 4. virtutis cultum: *Obſecro ego viñctus in Domino, ut*

dignè ambuletis vocacione, quæ vocati eſtis. Nec ſolū

in famulas eſtis receptæ, ſed & electæ in Sponsas, non

Do-

Domini alicujus, non Principis, neque Regis aut Imperatoris terreni, sed Regis Regum, & Domini dominantium. Quid autem inde concludendum ipsæmet jam videtis: nonne non jam amplius pristinis vestris centonibus, vitiis putâ & imperfectionibus debere vos involvi? nonne non jam amplius ut famulas Deo deservire communi Christianorum vita, at vestro Statui respondere, & ut eminetis dignitate vocationis, ita etiam eximias esse solitudine conversationis, *Virgo cogitat quæ Domini sunt, ut sit sancta corpore & spiritu: hæc Virginis debet esse cōgitatio, & cura.* Non enim placet Deo, ex S. Ambro-
I cor. 7: 38.
L. 8.
Epist. 64.

sio, quam non suorum gravitas morum probat. Alias *babitu Virgo, ex eodem Antistite, facta non Virgo. Qui & alibi addit, Virginem mibi prius sua gravitas nuntiet pudore obvio, gradu sobrio, vultu modesto, & prænuntia integratis ante-eant signa virtutis: non satis probabilis Virgo est, quæ requiritur cùm videtur.*

Vultis argumenti hujus ulteriore confirmatiō-
 nem? licet eam à Secularibus petere: quod namque
 eorum judicium, si Virginem videant modestiæ ob-
 litam dissolutiū agere? audientur effutire, hoccine
 est Klopparum? & cur hoc? nisi quia ex dignitate
 Vocationis derivant, ratione duce, formam conver-
 sationis?

Audite hæc, quæ quandoque minùs cautâ con-
 versatione scandalum aliis præbetis, & obtrectatio-
 nis materiam, non vobis solis nocivæ, sed & ipsum
 Statum infamantes: „Sanctum Virginum propo-
 situm, & cœlestis Angelorumque familiæ gloriam, „
 quarundam non bene se agentium nomen infamat, „
 teste D. Hieronymo. Ea etenim multorum igno-
Epist. ad Demetr.
 rantia

rantia, ut defectus personarum ipsi Statui, quem profitentur delinquentes, ascribant: non enim ideo conjugium malum, quod conjugati aliqui male vivant, ideoque nec culpandus Status Virginum, quod harum aliquae sese irreprehensibiles non exhibeant: quales Sancti Patres Virginibus nolunt accenser, easque præcitatus Hieronymus *infelicem conscientiam mentitâ tantum ueste*, scribit, protegere: & *adversus Helvidium*, cùm is inter cætera Virginitatis impugnator, præcipue autem Deiparæ Virginis, objecisset ei, esse quasdam quæ etiam tabernas frequentarent (non enim negligebant antagonistæ Virginum, propalare quicquid ad earum contemptum & infamiam faciebat, ideoque earum conversationis, quomodo Ecclesiæ Præsules studiosi informatores, erant illi rigidi censores.) „Quod autem ais (verba sunt S. Hieronymi) quasdam esse Virgines tabernarias, ego tibi plùs dico, esse in his & adulteras: & quod magis mireris, Clericos esse caupones, & monachos impudicos: sed quis non statim intelligat, nec Tabernariam Virginem, nec adulterum Monachum, nec Clericum posse esse cauponem? numquid Virginitatis est culpa, si simulator Virginitatis in crimen est? Hæc sanctus Doctor & Virginitatis Advocatus. Cessent itaque in Statum refundere personarum delicta, qui Virgines vult esse sanctas corpore & spiritu: si garrulam videant, Virgines Labbas non clamitent: si nupturientem audiant, ne incontinentes dixerint quo usque procos invenerint: non enim Statui ascribendum quod contra Status præscripta committitur. Lubet hæc eleganti D. Augustini Apologia concludere quam scripsit ad Hippoñenses datâ

occa-

*Epist. ad
Eustoch.*

Epist. 137

occasione à Presbytero & Clerico, quorum unus alteri enorme crimen improperabat: „Quantumlibet
 „enim vigilet disciplina Domus meæ, homo sum &
 „inter homines vivo: nec mihi arrogare audeo, ut
 „domus mea melior sit, quàm domus Abraæ, ubi
 „dictum est: Ejice ancillam & filium ejus: aut me- Gen. 21:
 „lior sit quàm domus Isaac, cui de duobus geminis 10.
 „dictum est: Jacob dilexi, Esau autem odio habui. Rom. 9:
 „Aut melior sit quàm domus ipsius Jacob, ubi le- 13.
 „ctum patris filius incestavit. Aut melior sit quàm Gen. 35:
 „domus ipsius David, cuius filius cum Sorore con- 22.
 „cubuit, cuius alter filius contra patris tam sanctam 2 Reg. 13:
 „mansuetudinem rebellavit. Aut melior quàm co- 14.
 „habitatio ipsius Domini Christi, in qua undecim 2 Reg. 15:
 „boni perfidum & furem Judam toleraverunt. Aut
 „melior sit postremò, quàm cœlum, unde Angeli Matt. 26.
 „cederunt. Hæc S. Augustinus & plura alia in
 posteriori parte citatæ Epistolæ. Ut ergo nullus Sta-
 tus immunis à scandalis, nec hæc in ipsum retorquen-
 da. Ut ad Virgines redeam, hisce fatagendum ne eo-
 rum occasionem præbeant: quod si neglexerint, gra-
 vioribus se peccatis obstrictas norint quàm si eadem
 à Secularibus commissa forent: quò enim quisque al-
 tior, eò lapsus est gravior: obtinet quidem in
 mundo:

Dat veniam corvis vexat censura columbas:
 sed non apud Deum, cui eò graviora delicta, quò de-
 linquentibus amplior gratia facta: turpior enim ma-
 cula in panno candido, quàm in sacco sordido: &, Cui Luc. 12:
 multum datum est, multum queretur ab eo: ideoque 48.
Si in terra Sanctorum iniqua gessit, non videbit gloriam Isai. 26:
 Domini. 10.

Ita-

Itaque, Virgines Dei, Status vestri existimatio-
nem Secularibus ingerite, &, ut id fiat efficaciter, ip-
sæmet hanc in vobis fovete: inde namque totius ma-
li origo, quod Vocationem vestram aut ignoretis,
aut non æstimetis. Dei Sponsæ estis, tales vos etiam
ostentetis. Alio titulo id inculcant Patres, è quibus

*L. 2. con-
tra Fovi-
mianum.* S. Hieronymus: *Virginibus & Continentibus quasi
gemmis pulcherrimis Ecclesiæ monile decoratur.* Et
*Epist. ad Ignatius S. Joannis Discipulus: Virginis serva ut pre-
Heronem. tiosa Christi monilia.* Gemmæ & monilia sunt ad or-
natum: talis Virgo quælibet esse studeat: ex parte
Dei non est defectus impensarum suæ gratiæ, is nam-
que lusores imitatur, quos videmus sæpe, ne per-
dant, plura perdere: aut qui litigant, quod plùs vel
laboris vel pecuniæ insumpserint, eò plùs incal-
cere ad insumendum. Neque imputetur Statui,
si quæ suæ vocationi desint, quæ eò se graviùs pecca-
re norint, quod major eis gratia prorogata: *Ipsi cum
aliqua maritata invenitur adultera, nec projiciunt
uxores suas, nec accusant matres suas,* scitè monet in
præcitata apologetica Epistola S. Augustinus: neque
est ad infamiam Loth & filiarum quod iis egressis jam
è Sodoma, ejus uxor & harum mater respexerit.

*Gen. 19:
26.*

CAPUT II.

De Ascensu & Descensu quotidiano.

Nrerum productione ab imperfecto ad perfectum procedit natura , antequam namque ex arbore fructus producat, vide-
mus prius in terra plantari semen , hoc ra-
dices emittere, in surculos excrescere , ramos expan-
dere, foliis vestiri , gemmas emittere , flores indu-
re, ac tum demum dare fructus. Naturam Ars imi-
tatur , Pictor etenim depicturus alicujus effigiem ,
cretâ prius eam in tabula delineat, inde diversos colo-
res superinducit, ac tunc tandem imago resultat in-
tenta. Ego exhibitus Virginem Perfectam, Natu-
ram æmulatus sum hactenus & Artem, in capite præ-
cedenti ejus Semen plantavimus, rudemque delineati-
onem dedimus: quasi imperfectum fuit quod pro-
posuimus , hoc autem capite ad perfectiora progre-
diemur, fructus ex hoc Semine educturi , & ultimos
colores superinducturi, quo Virgo in actibus quoti-
dianis perfecta resultet, tradendo scil. quomodo Sca-
lam nostram ascendat & descendat indies,

§. I.

De Expergefactione.

NOn appetet unde congruentius initium du-
cendum, quam ab initio diei , expergefactione
scil. Dico itaque Virginem Deo sacram , ac primùm
ma-

manè è somno expurgiscitur, ascendere debere ad Deum, id est, cogitationum suarum primitias Domino offerre: & hic Ascensus primus est: cuius praxin antequam doceam, præmittendum à D. Ambrosio id Virgini præscriptum: *Primitias*, inquit, *Vigiliarum tuarum Christo dicato*, *primitias actuum tuorum Christo immola*: quâ loquendi formulâ præcepti hujus figuram duplicem insinuat, quæ de primitiis & primogenitis in Veteri Lege Judæis olim

Exod. 23: præscripta. De Primitiis habetur: *Primitias frugum terræ tuæ deferes in domum Domini Dei tui* & ibidem

19. Ibid. 34: offeres. De Primogenitis autem: *Exod. 22. & 34: Ut ergo Deus ab Israëlitis Ægyptiacâ servitute ex-*

emptis meritò sibi olim primogenita tam in hominibus & jumentis quâm frugibus consecrari voluit, ita nunc in Lege Nova à Virginibus è mundi servitute erexit potiori jure quotidianarum actionum tam internarum quâm externarum primitias sibi dedicari exposcit. Primitias vigiliarum tuarum Christo dicato
primitias actuum tuorum Christo immola.

At quomodo? Cogita dari tibi hunc diem ad Dei tui obsequium & animæ tuæ negotium promovendum: inde in gratiarum actiones prorumpe pro beneficio & in ferventia desideria divini famulatus. Vel ac si accedens ad Deum, à quo quasi absuisti dormiens, eum amanter saluta, tua obsequia defer, teque ipsam ei devove. Vel à Deo te excitari tibi imaginare tanquam ægrè ferens, utpote cui *deliciae sunt esse cum filiis hominum* tamdiu à tuo alloquio separari. Vel quid aliud cogitare poteris, quod tuæ magis arrideat devotioni, vel quod hæc tibi suggererit.

Atque hanc praxin vel ab intensilibus creaturis

ad-

Proverb.
8:31.

addisce : flores nonne vides sub vesperum folia contrahere, & ad ortum solis eadem manè denuò expandere ? Flos es , O Virgo , in Ecclesiæ Viridario, si-
ve, ut loquitur S. Cyprianus, *Flos es Ecclesiastici ger-* L. de hab.
& disc.
minis : contraxisti cogitationum tuarum folia in Virg.
ob somnum ? ecce reduci ad te Soli justitiae , eadem
expande lætior , expande alacrior : etenim de Iusto Eccl. 39:6.
scribitur quod tradet cor suum ad vigilandum diluculo
ad Dominum qui fecit illum, & in conspectu Altissimi
deprecabitur. Fontes obice objecto compressi , eo re-
moto fluunt impetu majore : non putridum stag-
num ut peccatores & mundi dilectores , sed fons es , Cant. 4:
quô piorum desideriorum & sanctarum cogitatio- 13.
num lymphis animæ tuæ terram riges, & mortifica-
tionum aquis eluas imperfectionum sordes : obex
stitit hunc fontem, somnus tuus ? eo disrupto fluant
hi latices perniciores , alluant animam tuam, in mare
magnum divinæ majestatis refluxant. Clibanus igni-
tus fenestrâ occlusâ servat intus calorem & ignem : at
ac primùm hæc panditur , calor erumpit & flamma:
fervet in corde tuo ignis divini amoris ? somnus eum
conclusit ? hoc recedente ebulliat flamma dilectio-
nis : non egreditur ? signum est eum in te necdum
accensum : five, ut loquar mitius, index est, si primi-
tiæ Deo non dedicentur, non multum boni eo die de
te exspectandum , si quidem vera est doctrina Cli- grad. 26.
maci : „Est è Spiritibus unus, qui præcursor dicitur,
„qui nos è somno surgentes protinus excipit , pri-
„mumque nostrum cogitatum inquinare nititur : da
„Domino primitias diei tuæ : erit enim tota ejus,
„qui prior occupaverit. Ecce causam tam exigui tui
profectus etiam post renovata proposita, inquire num

F

rea

reasis hujus defectus : raro namque bono finiuntur
 exitu, quæ sunt malo inchoata principio : unde
Tract. de inter. hom. cùm monuisset Seraphicus Scriptor : *Primitias cogi-
 rationum tuarum offer Deo* : protinus subnectit hand
p. 1. c. 4. rationem : & ex hoc eris ad omne opus devotior & ex-
 peditior totâ die ; magnus namque ad virtutem stimu-
 lis manè adfuisse Deo, ei obtulisse & addixisse nostra
 servitia.

Hinc familiarissima semper hæc praxis animabus
Ps. 62: 2. divinâ charitate flagrantibus, è quibus Psaltes : *Deus*,

Deus meus, ad te luce vigilo : & quis harum vigilarum
 fructus ? *sitivit in te anima mea, quām multipliciter ti-
 bi caro mea* : qui siti affligitur ad illud avidus anhelat
 quod torridas fauces refecerat : es Anima sitibunda
 sapuit tibi Dominus evigilanti ? sities cum toto di-
 etiam corpore quoad actus mortificationum. Legis i-
 indies in tuis Horis ad Laudes, & fortè nunquam at-
 tendisti ut æmulareris, & quod in eod. Psal. sequitur

v. 7-10. *Si memor fui tui super stratum meum, in matutinis me-
 ditabor in te, quia fuisti adjutor meus, & in velamentis
 alarum tuarum exultabo : adhæsit anima mea post te-*

*me suscepit dextera tua, ipsi verò in vano quesierunt
 animam meam.* Pleni sunt Psalmi hac ejus praxi, hu-
 jusque fructibus, quæ & usitata Isaiæ : *De manè vigi-
 labo ad te.* Actum agerem, si citarem omnes, ideo
 que claudet agmen B. Franciscus Salesius : is Patavi-
 studiis invigilans & matrimoniali Ecclesiasticum Sta-
 tum præferens inter alia sibi hoc exercitium præscri-
 psit, additurus etiam aliquod sacrum mysterium
 Pastorum præsertim devotionem, qui in ipsis nascen-
 tis auroræ incunabilis divinum Infantem natum ad-
 orarunt: Mariarum sedulitatem, quæ ut viderent &
 vene-

*In Vita
 pag. 16.
 & 17.*

venerarentur defuncti Salvatoris corpus summâ pietate commotæ valde manè unâ Sabbathorum venerunt ad monumentum.

Si itaque, Virgines Deo sacræ, familiaris vobis hujus ascensus praxis non fuerit hactenus, sit imposterum: *Non defrauderis à die bono, & particula boni doni non te prætereat*, urget Ecclesiast. Cum Psalte sit 14: 14. vox vestra: *Manè oratio mea præveniet te. Expandite desideriorum & cogitationum Vela*, quò ventum hauriatis divinarum aspirationum, si profectum ametis. Olim dolebitis hac methodo non vos usas. Amatis Deum? sine eo esse non poteritis: potestis autem esse? jam non amatis: obsita est foetido vitiorum suorum allio, quam cœlestis ille magnes ad se non trahit: non careat animæ vestræ terra hoc rore matutino.

§. II.

De Surrectione.

Monet Ecclesiasticus: *Hora surgendi non te tri-* cap. 32.
ces: præcurre autem prior in domum tuam: quo vers. 15.
 monito consulit duo: primam nempe hominis occupationem, cùm è lecto assurrexerit, debere esse Orationem, domo enim Oratorium significat, quod domus est animæ, ubi suâ hæc gaudeat libertate, sibi que vacet: & cùm hora surgendi venerit non pigritandum, sed surgendum alacriter: quod quomodo faciendum, Virginem docebit hic §.

Vesperi, antequam indormias, horam tibi statues quâ surgendum erit: vel, si jam ex consuetudi-

ne certum surgendi tempus habeas, aut ad surgen-
dum exciteris, id necessarium non erit: dein cum
corpo tuo pactum inibis, ut ad satietatem totâ no-
cte quiescat, sed & tempore præscripto alacriter ad
spiritualia exercitia assurgat, tempusque redimat, si-
bi ad quietem tam largè indultum. Satagendum ta-
men, ut non invitum sit, ne debitâ quiete fraude-
tur: ea namque quarumdam Virginum est indiscre-
tio, ut nesciant in tempore vesperi decumbere, ideo-
que non sine difficultate & indispositione sciunt ma-
nè stratum deserere. Tandem signo vel horâ auditâ
statim consurgens dices tibi ipsi: hoc signum magni
Regis est, venite adoremus eum, & offeramus ei
munera, quomodo loquebantur Herodi tres Orien-

Matt. 2:2. tales Magi: *Vidimus stellam ejus in Oriente, & veni-
mus adorare eum.* Quomodo etiam dixerunt & ege-
Luc. 2:

15, 16. runt Pastores Bethleemitici: *Transeamus usque Beth-
leem, & videamus hoc verbum, quod factum est nobis:
quod Dominus ostendit nobis:* & venerunt festinantes.
Quò autem alacriores quietis locum deserant, solent
Animæ piæ aliquot motiva tanquam calcaria habere
in promptu: si quæ fortè ex vobis ea necdum habeat,
suggeram aliquot pro singulis hebdomadæ diebus,
alludendo ad Litanias iis recitari à vobis consuetas.

c. 4. & 7. Die Dominico ex Apocalypsi S. Joannis intuebe-
ris quasi cœlum apertum, & Sanctos omnes coram
throno Dei & Agno prostratos, summâ alacritate &

c. 7. v. 12. voce magnâ dicentes: *Benedictio & claritas, & gra-
tiarum actio, honor Deo nostro in secula seculorum Amen.*

Unde eriges te magno fervore iis te associandi: & ut
illi eo in opere semper occupantur: *Beati enim qui*
*Pf. 83:5. habitant in domo tua Domine, in secula seculorum lau-
dabunt*

dabunt te, ait Psaltes. Sic & tu surges eo animo, quod totam quidem vitam, sed eum præcipue diem cultui divino dedicatum velis insumere exercitiis pietatis. Et quod te consideratio haec amplius moveat, invitari te & vocari à Beatis ad haec officia tibi imaginaberis. Et quæ haec cogitans moras trahet?

Feriâ secundâ aspicies Deum quasi iratum & comminantem tibi ob multiplices præteritæ vitæ defectus, ac si diceret tibi : *Usquequò piger dormies ? Proverb. quando consurges è somno tuo ?* vel quod olim dictum 6:9. Episcopo Sardicensi : *Si non vigilaveris, veniam ad Apoc. 3:3. te tanquam fur, & nescies quâ horâ veniam ad te.* Ideoque, ut eum tibi placatum reddas, surges velociter veniam petitura, vitæque emendationem promisura. Cui haec cogitanti stertere placebit? Vel è pœnis purgatorii clamantes audies defunctos, non modò suffragia tua requirentes, sed & amicè monentes, ne otiosè transfigas tempus tuum ; at ut saluti tuæ advigiles, & pro erratis satisfacias, cum jam facilè possis, ne postmodum apud eos luere cogaris : inde asurges eo proposito transfigendi hunc diem ac si vitæ tuæ ultimus foret, & quomodo eum totamque vitam tuam impendisse te voles in illo momento, quo oculis corporis sopitis evigilabis in diem æternitatis, tuamque ignaviam deslebis. Quæ hic difficilis erit?

Feriâ tertiatum Spiritum Sanctum audies rogantem te, ut surgas, quod suas tibi inspirationes communicet, & in te effundat gratiæ suæ munera, ac si diceret: *Surge, propera amica mea & veni.* Ferrea sit & adamanta, quam haec suavissima alloquia non moveant; *Cant: 2:10.* nec amat profectum suum, quam haec blanditiæ non rapiant : audis jam amore lucri opifices accinctos

F 3 operi,

operi, & te non trahit lucrum animæ tuæ? Vel An-
gelos contemplare ante Dei thronum astantes paratis-
simos ad voluntatem ejus faciendam, nonne omnes

Heb. 1:14. sunt administratorii spiritus? in c. præcedente Virgines
sæpiùs Angelos diximus: exsiliens ergò dices: Ad
idem & ego vocor, teque ad nutum ejus exequendum
offer: nonne id eum delectabit qui nos orare docuit:

Matth. 6. Fiat voluntas tua sicut in cœlo & in terra? Vel etiam
10. Angelum tuum Custodem te excitantem atque ex-
hortantem ad surgendum apprehende: ut namque

Angeli delectantur obsequio divino, ita suos clientes
ad idem illud exstimalunt: sic solitus excitari à suo

Hist. Soci. Joannes Carrera Novitus Societ. Jesu. Accipe igi-
et. L. 13. tur ex ejus ore quod olim D. Petrus, de quo in Acti-
bus: *Percusso latere Petri excitavit eum dicens: surge*

c. 12:7. *velociter.* Et quod Elias, quem *Angelus Domini te-*
3 Reg. *tigit, & dixit illi: surge, comede, grandis enim tibi re-*
19:7. *stat via.* Verè grandis via! quantum enim adhuc
abes à vera perfectione! ut ergo, qui longum iter
cogitant, maturè se itineri accingunt, ne seriùs veni-
entes nocte obruantur & à termino suo excludantur,
idem fac & tu.

Luc. 22. Feriâ quartâ, quod in horto Gethsemani à Chri-
sto dictum Apostolis, tibi applica: *Quid dormitis?*

46. *surgite, orate, ne intretis in tentationem.* Ac primùm
itaque tanquam in mediis periculis, ut revera-
es, exfilias: propera ut per orationem te divi-
næ protectioni committas. Vel Patriæ nostræ
Patronos, qui & tui sunt apud Deum in cœlo,
tibi annuentes intuere, urgentesque ut & tu sa-
lutem tuam Deo commendes, pro qua illi satagunt.

Feriâ quintâ, quæ dies Communionis est, dum
excit-

excitaris, vel campanæ sonitum audis, veniat tibi in
mentem illud è parabola de decem Virginibus : *Cla-*
mor factus est, ecce Sponsus venit, exite obviam ei : ^{Mattb.} *25: 6.*
tunc surrexerunt omnes Virgines illæ, & ornaverunt
lampades suas : Sapientes, quia è vestigio paratæ erant,
intraverunt cum Sponso ad nuptias : fatuæ autem, quia
moras necabant, exclusæ sunt. Surge itaque &
propera, ut Sapientibus te jungas, & ad surgendum
urgeant te tot è tuis corrivalibus, quæ certant esse
primæ. Urgeat te ipse Sponsus pulsans modò & præ-
stolans ante januam cordis tui : Ecce sto ad ostium ^{Apoc. 3:} *& Apoc. 3:*
pulso : si quis audierit vocem meam, & aperuerit mihi ^{20.}
januam, intrabo ad illum, & cœnabo cum illo, & ipse
mecum : pudeat ei te inhumanam exhibere : cogita,
quæ toties sine debita devotione ad Communionem
accessisti, an non ex defectu hæc ortum habuerit tua
ariditas : in Canticis pulsaverat Sponsus caput plenus ^{c. 5: 2.}
rore, at dum Sponsa tardior advolat, jam ille decli- ^{vers. 6.}
naverat atque transierat.

Feriâ sextâ dici tibi à Christo existimabis : Surge
& redde rationem tuam, ecce tot anni sunt, quod
meis usa sis gratiis, redde earum rationem : quo au-
dito surges confestim, ut ad rationem te præpares,
vel ut debita depreceris, si iis abusa sis : æmulare ser-
vum illum Evangelicum, qui procidens orabat di-
cens : *Patientiam habe in me, & omnia reddam tibi.* ^{Matth.} *18: 26.*
Vel crucifixum Dominum contémplare præstolan-
tem te, ut sub ejus umbram configicias, atque ex Ar-
bore Vitæ, Cruce scil. fructus gratiarum decerpas
cum illa quæ fatebatur : *Sub umbra illius, quem desi-* ^{Cant. 2: 3.}
deraveram, sedi, & fructus ejus dulcis gutturi meo.
amas hosce? festinabis proculdubio.

Sabbatho tandem Dominum cogitabis ab opere
Gen. 2:2. cessantem : Requievit die septimo ab universo opere,
 quod patrarat , scribit Moyses , tibique præcipien-
 tem , ut ei in operibus bonis succedas , acsi diceret
Josuæ 7: quod olim Josuæ : Surge , cur jaces pronus in terram.
10.
Matth. 20. Recole hic parabolam illam de patre-familias , qui
 exiit primo manè conducere operarios in Vineam
 suam , teque unam ex iis imaginare , non quæ horâ
 nonâ aut undecimâ , sed quæ sollicitaris summo ma-
 nè . Vel Beatissimam Virginem Virginum omnium
 Patronam ad idem illud te excitantem & inducen-
 tem considerabis . Et quæ non obediens ? Et hæc ali-
 quot Motiva sunt , quibus tamen nolo vos astrictas ;
 sed si quæ sint , quæ alia habeant , iis liberè utantur :
 hæc enim solummodo iis suggerita sunt , quæ iisdem
 etiamnum carent .

§. III.

De Vestitu.

c. 3. **S**Urrectionem sequitur Vestitus , de quo nunc tra-
 standum : quod antequam fiat , recollendum
 ex Genesi , ante Adami peccatum ejus usum non
 fuisse , siquidem prius post esum pomi vetiti aperti
ibid. vers. 7. sunt oculi eorum : Cumque cognovissent se nudos esse ,
 consuerunt folia ficus , & fecerunt sibi perizomata : sed
ibid. vers. 21. quia hæc facile defluerent : Fecit quoque Dominus
 Deus Adæ & uxori ejus tunicas pelliceas , & induit eos .
 Ideoque vestimenta testimonia sunt omisæ origina-
 lis justitiae , & supplicia primæ Protoplastorum præ-
 varicationis : *Omnia ista damnata & mortua mulieris*
impe-

impedimenta sunt, quasi ad pompam funeris constituta,
scribit Tertullianus. Eoque intuitu in luxum ve-
stium gravissimè invehuntur Patres, nec parcunt ii-
dem Virginibus Deo consecratis, quæ eodem crimi-
ne tenentur rex, quos inter excellit D. Cyprianus
edito Libro *de Habitū & Disciplina Virginum*, quid
est illis cum terreno cultu, & cum ornamentis, inqui-
ens inter alia, quibus dum hominibus placere gestiunt,
Deum offendunt: ut enim ait Tertullianus Virginem L. de vo-
alloquens: *Nupsisti Christo, illi tradidisti carnem tu-* landis
am, illi sponsasti maturitatem tuam, incede secundum Virgin.
Sponsi tui voluntatem. In vobis, teste D. Ambrofio, L. i. de
rejecta decoris cura plus placet: & hoc ipsum, quod vos Virgin.
non ornatis, ornatus est. At iubet Tertulliani verbis
parum immorari: *Incede secundum Sponsi tui volun-*
tatem: unde autem eam intelliges, nonne ex tuis Su-
perioribus? eo igitur habitu incedendum Virgini,
quem illi præscriferint, vel probarint, seque inobe-
dientem sciat, si alium assumpserit; quales depre-
hendentur plurimæ, si à capite usque ad calcem ve-
stitus earum subjiciatur censuræ: Carthagini olim
teste Tertulliano in præcit. L. de Virginibus velan-
dis, quem ea de causa conscripsit, *Virgines hominum*,
(seculares intelligit quæ cum patientia præstolantur
procos) *Virginibus Dei*, iis scil. quæ ut loquitur D.
August. de Virgin. c. 11. *Deo dicat æ piæ continentia*
sunt tales, cùm modestius caput tectæ incederent,
hoc tegumen violenter detraxerant: modò ratione
planè contrariæ *Virgines Dei* (si tamen tales) *Virgi-*
nibus hominum sua caputia præripiunt, linteolis ac
Tippis (credo ut sibi cornua inesse ostentent, si quis
eas offendat) ac illæ, æquæ splendide exornatæ: qua-

rum capita *capita nundinatitia* vocat idem Scriptor. Aliquæ ulterius progrediuntur assumentes Caputia, Anglica dicta, ut usu suo (est ea mea suspicio) iterum consecrent, quæ quasi prophanata videbantur, dum illa haud ita pridem publico spectaculo ante Curiam Ultrajectinus Magistratus Lenoni per carnificem imposuit. Sed à capite, quod vexas non patitur, ad brachia descendamus, ea dices, nisi reliquus cultus contrarium suaderet, ad lavandum vel fordes extergendas succincta: multiplices enim pliçæ manicarum earumque amplitudo omnem ferè materiam sibi appropriant contra præscriptum D. Athanasii de Virginit. qui vult ut *sint manicæ lancea, brachia obtegentes usque ad digitos manuum*: ne tamen frigus nocet, aut nuditas pateat, *Modestia*, inventa scil. superbiæ, earum brevitatem supplent: de thorace, collobiis & apparatu reliquo non est quod dicam, nisi quod de Socrate dicebat Plato, eum scilicet majore fastu Platonis fastum calcare, sic tales eodem calcare fastum secularium.

L. de hab. At vestis cæteroquin non ornat. Sed quibus pl. *& discip.* cere desideras? audi Cyprianum: „Nec compu- „*Virg.* tari jam potes inter puellas & Virgines Christi, „

L. de Vir- quæ sic vivis ut possis adamari. Audi Basilium: „ Perquam iniquum & indignum est, cum Sponsus, „ nimiâ vi amoris impulsus nobilitatem & divitias, „ spreverit, ignominiaque calcatâ extremam quo- „ que sit perpessus inopiam, ut nos illius paupertate, „ ditaremur, Sponsam immortalitatis consequendæ, „ causâ nolle pro se mortuo paria reddere, sed afflue- „ re deliciis, & in lasciviam solvi, *& seculo configurari*, „ malle ac renuere cum illo pauper effici & humilia- „

„ri, qui propter se factus est pauper, ut ad proprias
„divitias divinitatis remeanti illi, quæ pauperi pro
„se effecto paupertatis accesserit consors, divitarum
„quoque & regni in cœlis socia inveniatur: despici-
„at ergo prudens Virgo, quicquid oculis carnis
„aspicitur, quantumlibet id apud plerosque præcla-
„rum esse judicetur. hæc S. Antistes. „Vince ve-
„stem, (urget D. Cyprianus) quæ Virgo es, & L. cit.
„quæ Deo servis: vince aurum, quæ carnem vincis
„& seculum: non est ejusdem, non posse à majori-
„bus vinci, & imparem minoribus inveniri.

Si vestimento negaveris alligatam Virginitatem:
Idem dico & ego: ut namque Cappa Monachum
non facit, ita neque indumentum Virginem: cur er-
go illud tanti feceris, ut ad quærendam vesti mate-
riam non sine scandalo secularium de officina in offi-
cinam discurras? ut subinde sæpius dissuenda & re-
formanda sit, antequam tuo sensui, né dicam super-
biæ, arrideat? „Virgo non esse tantum, sed & intel-
ligi debet & credi, (inquit S. Cyprianus) ut ne- L. cit.
„mo, cùm Virginem videt, dubitet an Virgo sit:
„quid ornata? quid compta procedit, quasi mari-
„tum aut habeat aut quærat? timeat potius placere,
„si Virgo est, nec periculum sui appetat, quæ ad me-
„liora & divina se servat. *Amictus enim corporis &*
ingressus hominis juxta Scripturam enuntiant de illo. Eccl. 19.
Ideoque *Vestis talis sit sacræ Virginis, quæ testis existat*^{27.}
intimæ castitatis: nihil nitoris in habitu exterioris ho-
minis queratur, ne interioris hominis habitus sordide-
tur. Virgo, quæ ornatum corporeæ vestis affectat, ani-
mam suam virtutum splendore despoliat, &c. Probæ
præscribit S. Fulgentius. Non enim sic te indui, non c. 14.

sig

*sic ornari vult Sponsus, sed in anima tua omnem repom.
regloriam jussit, Serm. quod fæminæ regulares viris co-
habitent, inculcat S. Chrysostomus.*

Neque divitias suas prætendat: „Sunt enim ali-
quæ divites & facultatum ubertate locupletes, (ver-
ba sunt D. Cypriani) quæ opes suas præferant, & se-
bonis suis uti debere contendant. Sciant primò il-
lam divitem esse, quæ in Deo dives est: illam esse,
locupletem, quæ locuples in Christo est: bona illa,
esse quæ sunt spiritualia, divina, cœlestia, quæ nos,
ad Deum ducant, quæ nobiscum apud Deum per-
petuâ possessione permaneant: cæterum quæcun-
que terrena sunt in seculo accepta, & hîc cum secu-
lo remansura tam contemni debent, quam mundus,
ipse contemnitur, cuius pompis & deliciis jam,
tunc renuntiavimus cum meliore transgressu ad,
Deum venimus. Locupletem te dicis & divitem:
Sed divitiis tuis Paulus occurrit, & ad cultum at-
que ornatum tuum justo fine moderandum suâ,

*1 Timoth. voce præscribit: fint, inquit, mulieres cum vere-
2. 9. &
10. cundia & pudicitia componentes se, non in tortis,
crinibus, neque auro, neque margaritis aut veste,
pretiosa, sed ut decet mulieres promittentes castita-
tem per bonam conversationem. Item Petrus ad,*

*1 Pet. 3:3.
& 4. hæc eadem præcepta consentit, & dicit: Sit in mu-
liere non exterior ornamenti, aut auri, aut vestis,
cultus, sed cultus cordis. Quod si illi mulieres,
quoque admonent coërcendas, & ad Ecclesiasti-
cam disciplinam religiosâ observatione moderan-
das, quæ excusare cultus suos soleant per mari-
tum: quantò id magis observare Virginem fas est,
cui nulla ornatu sui competit venia, nec derivari*

„ in alterum possit mendacium culpæ , sed sola ipsa
„ remaneat in criminè ? Locupletem te dicis & divi-
„ tem : sed non omne , quod potest , debet & fieri ,
„ nec desideria prolixæ & de seculi ambitione nascen-
„ tia ultra honorem ac pudorem Virginitatis extendi ,
„ cùm Scriptum sit : Omnia licent , sed non omnia I Cor. 6.
12.
„ expediunt. Cæterūm , si tu te sumptuosius comas ,
„ & per publicum notabiliter incedas , oculos in te
„ juventutis illicias , suspiria adolescentium post te
„ trahas , concupiscendi libidinem nutrias , suspi-
„ randi fomenta succendas , ut , et si ipsa non pereas ,
„ alios tamen perdas , & velut gladium te & venenum
„ videntibus præbeas , excusari non potes , quasi men-
„ te casta sis & pudica : redarguit te cultus improbus
„ & impudicus ornatus , nec computari jam potes in-
„ ter puellas & Virgines Christi , quæ sic vivis , ut pos-
„ sis adamari. Locupletem te dicis & divitem , & u-
„ tendum putas iis , quæ possidere te Deus voluit .
„ Uttere sed ad res salutares . Tanta corpori suppeditet
quanta necesse , & universa in animæ salutem impen-
dat . eidem præscribit D. Chrysostomus . At pergit Serm.
D. Cyprianus : „ Uttere sed ad bonas artes . Uttere quod Reg
„ sed ad illa quæ Deus præcepit , quæ Dominus fæm: vir
„ ostendit . Divitem te sentiant pauperes , locupletem cohabi-
„ sentiant indigentes . (sive ut loquitur Antistes Me-
diolanensis , lubet enim illud hîc inferere : *Dives esto L. 1. de*
sed pauperi , ut naturæ participes tuæ , sint etiam faculta- Virg.
„) „ Patrimonium tuum Deo scenera : (*Hoc ei*
qui non caret filiis hortamentum est , ait alibi Magnus
Athanasius , qui caret imperium .) „ Christum ciba ,
„ ut Virginitatis perferre gloriam liceat , ut ad Do-
„ mini præmia venire contingat multorum precibus

ex-

„exora. (quod & Viduis inculcatum voluit Praef.
 L. de Bono viduit: In vobis amor divitiarum simul frigescat cum amore nuptiarum, & pius usus rerum, quae possidetis, ad spirituales delicias conferatur, ut liberalitas vestra magis ferueat adjuvandis egenis quam dantibus avaris: in thesaurum quippe cœlestem non minuntur dona cupidorum, sed eleemosynæ pauperum, quae in immensum modum orationes adjutuant Viduarum. Sed quem iterum interpellavimus, in suis progrediatur Martyr gloriosus.) „Nam delinquis & hoc ipso in Deum, si ad hoc tibi ab illo divitias datas credis, ut illis non salubriter perfruaris: nam & vocem, Deus homini dedit, & tamen non sunt amatoria, cantanda nec turpia: & ferrum esse ad culturam, Deus voluit, nec homicidia sunt idcirco facienda: aut, quia thura & merum & ignem Deus instituit, sacrificandum est inde idolis. Alioqui tentatio est, patrimonium grande, nisi ad usus bonos census operetur, ut patrimonio suo unusquisque locupletior, magis redimere debeat, quam augere delicta. Ornamentorum ac vestium insignia & lenocinia formarum non nisi prostitutis & impudicis fœminis, congruunt, & nullarum ferè pretiosior cultus est, quam quarum pudor vilis est. Hæc & plura alia, Carthaginensis Praeful, cui concinit D. Hieronymus ad Demetriadem Virginem, eique inter alia scribit: Ex eo tempore, quo Virginitati perpetuæ consecrata es, tua non tua sunt, imò verè tua, quia Christi esse cœperunt. Alii ædificant Ecclesias... non reprehendo... sed tibi aliud propositum est, Christum vestire in pauperibus, visitare in languentibus, pascere in esurientibus, suscipere in his qui

„qui tecro indigent , & maximè in domesticis fi-
 „dei,&c. Cujus monitu finio hanc materiam, sit Ve- Epist. ad
Eustoch.
 „stis nec satis munda,nec sordida, et nulla diversitate no-
 tabilis. Time cæteroquin Domini minas: *Visitabo super Sophon. 1:*
 omnes, qui induiti sunt veste peregrina: idem Dominus ^{8.}
 est, cui omnes famulamini , idem etiam sit omnium
 Habitus, exulet hîc omnis singularitas : **Gelijcke**
Monnicken / gelijcke Stappen. Cave tamen humili-
 tam *Vestium tumenti animo ne appetas*, ex præcit.
 Hier. Epist. 13. ad Paulinum. Æmulanda, ideoque
 hîc non prætereunda silentio , *Proba Virgo Roma-*
na Avis atavisque nata consulibus & deliciis regalibus
enutrita, de qua *ad Gallam Viduam ejus Sororem D.* Epist. 2.c.
 „Fulgentius : „ Delicias corporis quanta virtute ^{16.}
 „contempserit , & quomodo suam famem satiandis
 „faciat deservire pauperibus , nec ob aliud ipsa vili-
 „bus tegatur indumentis , *nisi ut humilitatis proposi-*
„tum impleat , & vestiendis pauperibus jugem curam
„sanctæ pietatis impendat, pleniùs ipsa videndo cog-
 „noscis, quâm id à me velis audire, quod minùs pos-
 „sum sermonibus explicare. Irreprehensibiles sunt,
 „quotquot eam æmulantur. Disce igitur tu quo-
 „que (commendat eid. S. Antistes) nihil tibi de no-
 „bilitate generis assignare, & licet avo, patre, socero,
 „marito Consulibus pridem fueris inter seculares il-
 „lustris , nunc in eo te illustrem fieri cognosce , in
 „quo tibi virtus humilitatis accrescit: Disce à Domi-
 „no, quia mitis & humilis corde , & invenies requi-
 „em animæ tuæ. Nec te illis, quos pascis aut vestis, Ibid. c.
 „superiorem credas , aut pro eo quod tu tribuis, &
 „illi accipient merita tua Christi pauperibus antepo-
 „nas, tanquam tu ideo potior sis, quòd plura con-
 tem-

tempseris: frustra enim contemnis facultates tuas,,
si noxias jactantiæ teneas in corde divitias: non,,
enim illi soli peccant, qui pro divitiis, quas habent,,
aliquam gestant in corde jactantiam , imò graviùs,,
delinquunt, qui volunt jactantiam cordis de divi-,,
tiis habere contemptis, aut qui se propterea volunt,,
pauperibus præponere , eò quòd plura videantur,,
pauperibus erogare: non autem idem ordo est apud,,
Deum, qui non quantitatem contemptæ facultatis,,
sed qualitatem voluntatis attendit. ,,

Sed de his jam satis, ideoque à vestibus ad vestien-
dum progrediamur , tradituri ut Ascensus sit in
mystica nostra Scala, quid Virgini faciendum, erit
talis, si vestem assumens teque ea induens piâ aliquâ
consideratione te occupies, quæ tuam in Deum men-
tem elevet : suggeram aliquot, si quæ hîc steriles sint.
Prima esse potest hominis præ bestiis miseria , quibus
non necessaria vestis , sed data à natura : ecce hæc
Domine homini negata? scilicet ut ei continuum effet
incitamentum, quomodo corpori procurat vestitum
& induit, ita multò magis curandum de vestimento
animæ, idque quotidie. Vestem, corpori licet natu-
ra non dederit, habent tamen multi sine labore , vel à
parentibus, vel ex hæreditate ; vestem autem animæ
nemo habet nisi ex proprio labore : inde propositum
conciplies satagendi pro ea , materialia , Dei nempe
gratiā, postulans ab eo. Secunda esse poterit : quæ
operi accingitur vestes congruentes assumit, dum lo-
tricem aget , domum aut supellectilia expurgabit e-
mundabitque, non meliores sed viliores assumuntur,
signum operis secuturi est indumentum assumptum:
dum ergo vestem tuam induis , quæ simplicior est,
quæ-

quæque te Christi ancillam arguit, animam tuam ad laborem obdura: hodie, dicas, in Dei mei obsequio strenuam navabo operam; fui hactenus segnior, vel nunc me probabo fidelem. Tertia sit pudor nuditatis: ecce induo me, quia pudet & indecens est me sine veste apud homines comparere: pudet ergo sine indumento apparere coram hominibus? multò magis pudeat sine apparatu virtutum comparere coram *Apoc. 16:*
Angelis & Deo, illo Deo, qui dixit: Beatus qui vigi-
lat, & custodit vestimenta sua, ne nudus ambulet, &
videant turpitudinem ejus. Sumne & ego nuda adhuc? sum etenim, testes autem sunt cordis distractio in orationibus (quæ quasi pudor est comparendi coram Deo) & animæ frigiditas in divino amore. Ut ergo ego vestio corpus meum, indue sic etiam pie domine induviis virtutum animam meam. Quarta deinde esse potest, idque iis diebus, quibus ad sacram Synaxin accedendum, homo ille, qui sine veste nuptiali sese Nuptiis ingesserat: *Ingressus autem Rex, ut*
videret discubentes, vidit ibi hominem non vestitum Matth.
veste nuptiali, & ait illi: Amice, quomodo hic intraisti,
non habens vestem nuptialem? at ille obmutuit. Sumne ego necessariâ hac veste ornata? & taliter vestita & compta accessine hactenus ad mysticas nuptias? non sanè, sordes imperfectionum & vitiorum meorum laciniæ arguunt contrarium: ne igitur Dominus ille, qui dissimulavit hactenus, & me deprehendat, vel hodie confundat, eum ornatum ab hac die curabo, eluam vitiorum maculas aquâ mortificationis, &c. Alias non addo, quia superfluas reor, cùm cuique plures occurrent, quæ eas advocarit.

Talis itaque si vestem sumas, jam vestitus tuus a-

G scen-

scensus erit & descensus, & ut sit, si non fuerit haec
nus, imposterum allabora.

§. I V.

De Oratione Matutina.

Exod. 30: Praecepit Dominus: Adolebit incensum super alterum Aaron suave fragrans: manè quando componet lucernas incendet illud, & quando collocabit eas ad vesperum, uret thymiana sempiternum coram Domino in generationes vestras. Quod mandatum, si mystice intelligatur, ut nunc intelligi debet, cum teste Apostolo Judæis in figuris omnia contigerint, plura documenta nobis suppeditabit. Aaron namque, quem respicit hoc præceptum, quique Sacerdotio fungebatur inter Israëlitas, Christianos quosque designat, quos D. Joannes in sanguine Christi lotos ab equo

Apoc. 5. 6. Sacerdotes consecratos scribit, *Sacerdotium sanctum offerre spirituales hostias, acceptabiles Deo per Jesum Christum*, addit D. Petrus. Altare Cor adumbrat. Incensum fragrans & Thymiana Orationem ex Apocalypsi D. Joannis, ubi visos à se xxiv Seniores cecidisse refert coram Agno in cœlo habentes singulos Phialas aureas plenas odoramentorum, quæ sunt orationes Sanctorum, & venisse Angelum, atque in conspectu Dei ante Altare stetisse habentem aureum thuribulum, *Et data sunt illi incensa multa, ut dare de orationibus Sanctorum omnium super altare aureum quod est ante thronum Dei.* Quod autem hoc Sacrificium requiratur manè & ad vesperum, & quando componendæ sunt lucernæ, quid nisi Oratio Matutina & Vesper.

1 Cor. 11. 10:

Vespertina mandatur, & quomodo illa instituenda præscribitur? De Matutina nunc agemus, de Vespertina acturi ubi ad vesperum processerimus.

Ut itaque hæc Ascensus & Descensus sit, duo tibi agenda sunt, quæ & in relato præcepto indicantur.

Primò incendendus Suffitus, id est, in genua te abjiciens humillimas Deo gratias ages pro præteritæ noctis custodia. Spero ego cujusvis vestrum hoc primum esse exercitium, eamque omnium sollicitudinem, ne id unquam omittatur: ad quod serviet, si, ubi vestem indueris, magno te periculo exemptam tibi persuaseris, quo plurimi alii perierunt, ideoque ad agendas Sospitatori tuo gratias properandum: non est hæc otiosa sed fundata consideratio. Quot namque vesperi decumbunt fani ac vegeti, & manè inveniuntur in strato mortui? id factum audivimus sæpius, & subinde etiam vidimus in nostris. Nonne idem & tuum potuisset esse fatum? quis dubitet? quodque tuum non fuerit, divinæ protectioni id ascribendum, ideoque gratias agendi desiderio ad Oratorium properabis. Cùm diluculò surgimus, monet D. Maximus, Hom. 1. de divers. debemus, priusquam procedamus è cubiculo, gratias agere Salvatori, & ante omnes actus seculi actus habere pietatis, qui nos quiescentes & dormientes in lectulis custodivit. Quid namque ageres si naufragii & submersionis periculo à quopiam educereris, & in columis in littore collocareris, nonne infinitas ei gratias pro beneficio mox ageres? idem fac & Deo, & quia in hoc tardior quandoque fuisti, fortè inde ortum habuere somnia ingrata & minùs honesta phantasmata, quæ, licet pec-

cata non sint nisi in vigiliis causam voluntaria dede-
ris, animum tamen disturbant & ad Dei obsequium
minus idoneam reddunt.

Actis autem gratiis ad componendas lucernas,
quod secundum est, transibis: de quo plurima dicen-
da forent, quorum hoc compendium: fiet id, si
concepto proposito fideliter Deo tuo serviendi diem
presentem tuis cogitationibus percurras consideran-
do & quasi prævidendo de manè ad vesperum quid
tibi occurret, statuendoque quid in omni occurren-
tiâ tibi agendum. Quo facto tanquam supereroga-
tionis opera aliqua superaddenda concipies, videlicet
mortificationis vel cuiusdam alterius virtutis, quid-
que singulis horis ad campanæ sonitum faciendum
erit. Quâ dispositione factâ, gratiam & suppetias à
Deo ad ea operi mancipanda, Angeli tui custodiā
& Deiparæ ac Patronorum tuorum suffragia postula-
bis. Hoc ego Exercitium maximi semper feci, de quo

1 Imit. 3. & Kempæus: „Bonus & devotus homo opera sua„
priùs intùs disponit quæ foris agere debet, nec illa„
trahunt eum ad desideria vitiosæ inclinationis, sed „
ipse inflectit ea ad arbitrium rectæ rationis: quis „
habet fortius certamen, quâm qui nititur vincere „
seipsum? & hoc deberet esse negotium nostrum, „
vincere videlicet seipsum, & quotidie seipso fortio- „
rem fieriatq; in melius aliquid proficere. Hæc Scri- „
ptor ille Asceticus. Idque dependet à matutina diei
dispositione, tum namque tibi suppetit tempus, quo
omnia tua cum Deo tuo conferas, eumque consulas

Psal. 118: in omnibus cùm eo cuius vox: *Consilium meum ju-
stificationes tuæ.* Recollige an non inde ortum
habuerint multiplices tui defectus, quia in hoc sæ-
piùs

piùs defuisti , tela namque prævisa minùs feriunt.

Affuesce itaque huic praxi: nunquam tibi expeditior ad Deum accessus quàm in aurora, à cuius consiliis & auxiliis dependere debet vita tua , qui dixit : *Ego diligentes me diligo , & qui manè vigilant ad me, Pròv. 8: invenient me.* Licet ad alloquia tua vacet semper ,^{17.} nunquam tamen quàm tempore matutino hæc ei gratiora. Manè lucernæ componebantur in Tabernaculo, eodem tempore compone cum Deo easdem in Sacrario cordis tui : nota, non accendi tum eas solitas sed componi, quia ardebat semper , quo discas tibi sine intermissione advigilandum perpetuò , manè tamen renovandam prudentiam. Manna colligebatur manè : *Colligebant manè singuli quantum sufficiere poterat ad vescendum, ut notum omnibus esset, quoniam oportet prævenire solem ad benedictionem tuam & ad ortum solis te adorare ,* habet S. Scriptura : quotidianum animæ tuæ nutrimentum manè colligendum^{Sap. 16: 28.} pro toto die. Ovibus cùm manè emittuntur ex ovili adest opilio, qui eas educat ad pascua & toto die custodiat : opilio sit hæc tua præ & providentia, quæ à manè usque noctem potentissimis tuis adsit & operibus , eaque ad pascua virtutum dirigat. Monet proinde Apostolus : *Nox præcessit , dies autem appro-* Rom. 13:
pinquavit : abjiciamus ergo opera tenebrarum , & in-^{12, 13.}
duamur arma lucis sicut in die honestè ambulemus. Quæ autem opera tenebrarum nisi peccata & vitia eorumque operationes ? illa manè rejicienda sunt , firmâ animi resolutione in eorum excidium , ut enim Ægyptios Israëlem persequentes manè occidit Dominus : *Jamque ad venerat vigilia matutina , & ecce Exod. 14:*
respiciens Dominus super castra Ægyptiorum per co-^{24.}

lumnam ignis & nubis interfecit exercitum eorum.
 Ægyptii Israëlem persequentes peccata & vitia sunt,
 ita & hæc in vigiliâ matutinâ interficienda. Abjici-
 mus ergo opera tenebrarum, & induamur arma lucis.
 Quæ autem illa nisi virtutes, seu potius efficacia ea-
 rum proposita? Hæc tunc concipienda sunt: sicut in
 die honestè ambulemus.

Nunquam itaque hoc Exercitium negligas, ad
 quod te provocet Avium cantus matutinus, & Spon-
 si ac Domini tui exemplum, qui diluculò valde sur-
 gens egressus abiit in desertum locum ibique orabat. Age
 gratias pro præteritæ noctis custodia, eamque ab eo-
 dem pro die præsenti implora, & cùm is fortè fu-
 turus sit ultimus, quis enim scit? considera quo-
 modo perfectè vel hunc tandem divino obsequio
 impendas, quid Dei amore velis omittere vel agere,
 & ut, quæ concipis, operi mancipes, expostula sup-
 petias divinæ gratiæ: „Cùm manè fuerit putate,,
 ad vesperum non perruptum, (monet Kem-,,
 pæus) vespere autem facto manè non audeas tibi,,
 polliceri: semper ergo paratus esto & taliter vive,,
 ut nunquam te imparatum mors inveniat: quan-,,
 do illa extrema hora venerit multum aliter sentire,,
 incipies de tota vita tua præterita, & valde dolebis,,
 quia tam negligens & remissus fuisti. Age, age,,
 nunc charissime, quicquid agere potes: dum tem-,,
 pus habes congrega tibi divitias immortales, præter,,
 salutē tuam nihil cogites, solum quæ Dei sunt cures..”

Praxis hæc si non fuerit usque huc sit tibi amodò
 Ps. 5: 4. 5. familiarissima, fuit certè talis Psalmi: *Quoniam ad te
 orabo Domine: manè exaudiens vocem meam: manè
 astabo tibi & video, quoniam non Deus volens iniqui-
 tatem*

tatem tu es, & in matutino interficiebam omnes pecca- Ps. 100:8
tores terræ, ut disperderem de civitate Domini omnes
operantes iniquitatem. Idque eo successu, ut dicat: Ps. 83:6.
Beatus vir, cuius est auxilium abste, ascensiones in cor-
de suo dispositus. De quo etiam Ecclesiasticus: Tradet ^{c. 39:6,}
cor suum ad vigilandum diluculo ad Dominum qui fecit
illum, & in conspectu Altissimi deprecabitur, & ipse
diriget consilium ejus & disciplinam, & in abscondi-
tis suis consiliabitur. Quare? quia tradet cor suum
cum omnibus cogitationibus & actibus, ideoque non
ut suum, sed tanquam Dei id ipsum custodiet.

Antequam tamen finio commendatum sit tibi ^{2. Instit.}
Exercitium, quod suggerit & maximi lucri notat Il- ^{Christian.}
lustrissimus noster Rovenius, ut pactum cum Deo ^{c. 11.}
ineas: nempe quod ad certa quædam, signa v. g. so-
nitum campanæ, aspectum cœli, tensionem pecto-
ris &c. (nam signa pro placito assumi & multi-
plicari possunt) toties teipsum velis Deo offerre, do-
lere de peccatis, renovare proposita, Deum adorare,
laudare, &c.

§. V.

De Meditatione.

Duo apud Israëlitas erant Altaria, Holocausti
scilicet & Thymiamatis, hocque intra Tem-
plum, illud autem in Atrio: dupli hoc Altari du-
plicem Orationem, vocalem nempe & mentalem sig-
nificari tradidit Origines: Anima namque quælibet ^{Hom. 10.}
Dei Templus est, & iteratus testis est Apostolus, ^{Num.}
Nescitis, inquiens, quia Templus Dei estis? si quis au- ^{1. Cor. 3:2}
tem ^{16,17.}

tem Templum Dei violaverit, disperdet illum Deus:
 Templum enim Dei sanctum est quod estis vos. Offert au-
 tem in Ara Holocausti sacrificium, quisquis Voca-
 lem Orationem fundit, de qua actum §. præcedenti:
 in Ara verò Incensi, quisquis orat mente seu Medi-
 tationi vacat, de quo nunc tractandum, quia ex Re-
 gulâ vestrâ Mentalis Oratio sequitur immediatè post
 Matutinam Vocalem, quæ cùm plura dicenda sup-
 peditet, in plures partes hunc §. dissecabimus. Ubi
 tamen, quæ fusiùs pertractanda sunt, priùs in com-
 pendio exhibuerimus, quod habet Autor Epistolæ
 ad Demetriadem Virginem:

*Apud
August.
Epist. 14. 2.
c. 23.*

Quanquam omne vitæ tuæ tempus, (is inquit,) „
 divino debeas operi consecrare & nullam prorsus „
 horam à Spirituali profectu vacuam esse conveniat „
 cùm tibi in lege Domini die ac nocte meditandum „
 sit, debet tamen aliquis esse determinatus & con- „
 stitutus horarum numerus, quo pleniùs Deo va- „
 ces, & qui te ad summam animi intentionem velut „
 quadam lege contineat. Optimum est ergò hunc „
 operi matutinum deputari tempus, id est, melio- „
 rem diei partem, & usque ad horam tertiam quoti- „
 die in cœlesti agone certantem hoc velut spiritualis „
 quodam palæstræ exerceri Gymnasio: his tu per „
 singulos dies horis in secretiori domus parte ora „
 clauso cubiculo tuo. Adhibe tibi etiam in urbe so- „
 litudinem: & remota paulisper ab omnibus propius „
 Deo jungere, aspectuique tuorum reddita lectio- „
 nis fructum & orationis ostende. Nihil enim in hoc „
 secreto magis agere debes, quàm animam divinis „
 eloquiis pascere, &, quantum ei per totam sufficere „
 possit diem, hoc eam veluti cibo pinguiore satiare..,

PARS

P A R S I.

De Quidditate Meditationis.

EAM, Intellectus discursum circa res pias ad mouendam voluntatem ad bonum, scribunt Ascetici Doctores: quâ definitione totam ejus naturam proponunt eâ etiam complexi quadruplicem ejusdem causam; Materialem, quæ sunt res piæ & omne id quod natum est animam ad virtutes incitare atque à peccato & vitiis revocare: Formalem, quæ discursus est sive atenta & cunctabunda consideratio, non improvisa & momentanea ut Cogitatio: Efficiendum, quæ intellectus est non se solo, sed divinæ gratiæ lumine illustratus: Finalem denique, quæ est motus voluntatis ad mali odium, Dei amorem & virtutis exercitium: hæc omnia brevi sententiâ complenus est Psaltes: *Lex tua meditatio mea est addito D. Ps. 118;* Augustini Commentario: *hæc meditatio amantis est 92. cogitatio.* Ea namque voluntatis ab intellectu est dependentia, ut nihil volitum sit nisi cognitum, ideoque voluntas potentia cœca nuncupatur, quod non videat nisi illustrata & docta ab intellectu, licet ei liberum semper maneat sequi ductum intellectus vel non, & ad sequelam citra ullam tamen coactionem inducatur efficacibus motivis, quæ in Meditatione excogitantur.

Ut autem discat, si quæ rudis etiamnum est, quomodo instituatur Meditatio, sciendum quatuor puncta observanda.

PRIMUM est, ut meditatura tibi in mentem
G 5 revoces

revoces seriam & attentam divinæ præsentia cogitationem, idque sive eliciendo actum fidei circa omnipresentiam Dei cœlum terramque sua immensitate repletis, sive ipsummet Deum per eandem fidem apprehendendo, non modò ut localiter præsentem, sed etiam ut intimè nobis ipsis inexistentem nosq; divinitatis suæ præsentia vivificantem, juxta illud Apo-

Act. 17: stoli: In ipso vivimus, movemur & sumus, unde &

28. David illum nuncupat Deum cordis sui. Sive etiam

Pſ. 72:26. considerando Christum Dominum secundum humanitatem suam è summis cœlorum in nos prosp-

Act. 7:55. Et antem, sicut illum vidit Protomartyr Stephanus,

Cant. 2:9. & de eodem mystica sponsa loquens, En ipse stat, inquit, post parietem, respiciens per fenestras prospiciens per cancellos. Sive denique ipsummet Christum secundum eandem humanitatem nobis astantem proponendo, aut sub sanctissimi Sacramenti speciebus, si hoc adsit, realiter præsentem adorando: ut ex Sa-

lesio in Sacerdote Christiano tradit Abellius.

SECUNDUM est, ut cum omni humilitate ad pedes ejus abjecta gratiam postules, quæ tuum intellectum illuminet voluntatemque inflammet, quatenus è subsecutura Meditatione melior evadas: *Domi*ni *mihi intellectum, & scrutabor legem tuam, & custodi*am *illam in toto corde meo.*

TERTIUM est propositæ materiæ consideratio, quam, tanquam à Deo tibi traderetur revidenda, acceptabis, ut reminiscaris quid feceris, & quid tibi faciendum fuerit, videoas: si à præscripto vitam tuam discordem deprehendas, tunc ad voluntatem progrediendum, eique proponendum quid actum fuerit, & quid agendum fuisset, eamque acriùs com-

movebis,

Pſ. 118:
34.

Part. 2.
c. 4.

movebis, ut statuat aliam viam ingredi cum actibus doloris, admirationis, &c. Excogitabisque rationes conformandi te præscripto vel à Deo tibi suggeri posstulabis, quæ, si occasio sic ferat, eodem die executioni mandabis cum Zachæo: *Ecce dimidium bonorum* Luc. 19: meorum Domine do pauperibus, & si quid aliquem de- v. 8. fraudavi, redbo quadruplum.

QUARTUM denique est, ut pro accepta instru-
ctione gratias agas, & divinæ gratiæ subsidia flagi-
tes, quod eam operi mancipes, ubi & Deiparæ ac pa-
tronorum tuorum suffragia expeti poterunt.

Ex quibus nunc manifestum est, cur SS. Chryso-
stomo, Irenæo & Augustino Oratio dicta sit collo-
quium animæ cum Deo: cur S. Damasceno ascen-
sus spiritus nostri ad Deum: cur denique Hugoni
Victorino piæ mentis & humilis ad Deum conversio
fide spe & charitate subnixa. *Fide* quidem, nisi enim
spiritualem tuam inopiam & egestatem sentias atque
agnoscas, servida esse non poteris: Iesus, nisi vulne-
ra noscat, Medicum non querit: vincitus, nisi talem
se norit, liberatorem non suspirabit: pauper, nisi ino-
piâ torqueatur, ditiorum aures non fatigabit: *Fide*,
meditatione hauriendus tibi hic sensus. *Spe* vero,
id est, fiduciâ, non deneganda quæ queris & petis,
revela Domino viam tuam & spera in eo, & ipse faciet, Ps. 36:5.
monet Psalmista, est namque pater tuus, quem da-
turum pollicetur Christus Dominus bona & spiri- Luc. 11:13.
tum bonum potentibus se. *Charitate* denique quod Deo
gratior in ejusque famulatu ferventior existas: hic
tuus debet esse scopus, aliás non meditabundam sed
phantasticam ages: *Cogitatum tuum habe in præceptis* c. 6: 37.
Dei & in mandatis illius maximè assiduus es tu, inquit
Eccle-

Ecclesiasticus, & ipse dabit tibi cor peccati odio ac charitatis ardore inflammatum & concupiscentia sapientiae dabitur tibi. Ideoque non incongruè D. Franciscus Salesius Animam meditabundam Apicem prorat: „Apis (inquiens interprete Lamormainio,) vernali tempore pergit huc & illuc volitando super flores & hoc non fortuitò sed ex instituto, non ad recreandum se solummodo visu variorum & jucundorum florum, quibus prata passim sunt redimita, sed ad investigandum & colligendum mel: quod cùm invenerit, sugit, eoque se onerat, deinde delatum ad suum alveare artificiose disponit, & accommodat separans ab eo ceram, ex illa faciens favos ad reponendum & servandum mel pro insidente hyeme. Porrò talis est anima devota in meditatione: pergit ille ex uno mysterio in aliud, non tumultuariè, neque solùm ad relaxandum & recreandum animum visu admirabilis pulchritudinis divinorum objectorum, sed ex proposito & causâ inveniendorum motivorum amoris vel aliquujus divinæ affectionis, quæ, cum invenerit, ad se trahit, degustat seque iis onerat, & cùm reduxerit ac collocarit in corde suo, in partem reponit, quicquid proprium advertit suo profectui promovendo, tandem facit conformia decreta & propria, quæ tempore tentationis sint profutura.

P A R S I I.

De Prærequisitis ad Meditationem.

HÆc ad numerum ternarium constringo, quo

Pri.

Primum est efficax voluntas & serium virtutis ac
piæ vitæ studium : cùm enim Oratio conversatio sit
sermocinatioque cum Deo , nonne decentissimum
est conversantem cum eo colloquenterque virtuti-
bus exornatam esse & nitere puritate vitæ ? idque
significat Lavatorium, quod prope Aram Incensi ser-
viebat Sacrificis mundandis : *Facies & labrum æne-* Exod. 30:
um cum basi sua ad lavandum , precipit Dominus 17, 18,
Moysi, ponesque illud inter Tabernaculum Testimonii & 19, 20.
Altare , & missâ aquâ lavabunt in ea Aaron & filii
eius manus suas & pedes, quando accessuri sunt ad Alta-
re, ut offerant in eo thymiama . Quo Sacrificio dixi-
mus supra meditationem adumbrari , jam addimus
hoc Lavatorio designari vitæ munditiam ad Medi-
tationis exercitium necessariam , quæ consistit in ma-
nuum, i. e. operationum , & pedum, id est affectuum
puritate, ut non modò à gravioribus delictis sit libera
anima meditabunda , sed & virtutis ornatum studeat
assumere. Servit huic nostro proposito quod de ado-
*lescentulo Joseph scribit Hagiographus : *Protinus Gen. 41:**
*ad Regis imperium eductum de carcere *Joseph totonde-* 14.*
runt ac ueste mutata obtulerunt ei. Ita & anima tua,
Virgo devota, per orationem offerenda Summo Re-
gi, non modò debet eximi squaloribus & vincu-
lis peccatorum ac vitiorum sed & tonderi debet , id
est , inordinatis affectibus liberari ac cultu virtutis
amiciri. Hic propriè locum habet , quod de Regis
*Affueri aula scribitur : *Non erat licitum indutum sac-* Hest. 4:
co aulam Regis intrare : Petit hic & requirit cultum 2. **ornatiorem. Pueri illi Hebræorum, quos Rex Baby-*
lonis in aulam & familiam suam assumebat , erant de
*semine regio, sine ulla maculis, decori aspectu & for- Dan. 1. 6:**

mā:

mā : tales petit & Rex cœlestis , non senes sed ju-
nes fervore scil : non annis, Animos & indolem Re-
giam non suarum passionum mancipia , & vil-
animas, mundas à vitiorum & peccatorum sordibus

L. de Virg. & pulchras gratiā virtutum. *Non quærit à vobis pri-*
c. 55. *cram carnem*, inquit D. Augustinus, *sed pulchra-*

Hest. 2. *mores, quibus frenetis & carnem.* Virgines ad Reges
Assuerum ingressuræ erant speciosissimæ & ornatissimæ : quis dubitat & tales à divino Sponso postula-
ri ? munda itaque te & exorna : de Domino scripturæ

Luc. 6:12. est : *Iesus exiit in montem orare.* Quid mons in Scr-
ptura sonet, audisti saepius , eum sequere & im-
tare.

Secundum est & proximiūs : ut vesperā præ-
dente, vel ante Meditationem, non solūm materiæ
relegas, quam abundantissimam suppeditant Medi-
tationes Ludovici de Ponte, & *Divina Eximii* nol-
Mattii *Præsentia*, sed & in ea prævideas, quos affi-
ctus quæve proposita inde elicias, ad instar illius q.
vesperi ligna adfert componitque in fornace, ut fu-
tim atque surrexerit ignem supponat & flammam
excitet: aut sicuti is , qui summo manè aggressuru-
iter, vesperi omnia sua convasat eaque præparat quæ
ad illud conficiendum sunt necessaria, quò expeditu-
sit ad abitum.

Tertium denique & proximum est, ut omnes aliæ
cogitationes seponas , attenta & intenta futura so-
præsentî materiæ , præscriptum id à Christo Domi-
Matth. 6: no: *Tu cùm oraveris, intra in cubiculum tuum, &*
6. *clauso ostio ora patrem tuum in abscondito.* Quod
non de solo exteriori conclavi , sed & cum SS. PP. de
interiori cordis & mentis intelligendum , intra quo-

in Meditatione oratur Deus , at ut hæc attenta sit carreatque divagationibus , alienis cogitationibus jam ante occludendum ostium cordis eæque necessariò sunt excludendæ , clauso ostio . Quod amplius illustratur ipsiusmet Christi facto & dicto , is celebratus Pascha cum Discipulis suis selegit ex eis Petrum & Joannem , dixitque ad eos : Euntes parate nobis *Luc. 22:8.* Pascha , ut manducemus . At illi dixerunt : ubi vis paratus ? Et dixit ad eos : Ecce introeuntibus vobis in civitatem occurret vobis homo quidam amphoram aquæ portans , sequimini eum in domum quam intrat , & dicetis patrifamilias domus : dicit tibi Magister : ubi est divisorium , ubi Pascha cum discipulis meis manducem ? & ipse ostendet vobis cœnaculum magnum stratum , & ibi parate . Hac ratione significans cœnaculum cordis debere multò ante esse præparatum (juxta dicta in primo punto) ut possit in eo Pascha Orationis celebrari , quæ meritò Pascha , id est , transitus appellari potest , cum non aliud sit quam transitus nostri spiritus ad Deum & adventus Dei ad spiritum nostrum , ut cum eo loquatur , eum instruat eique se beneficium exhibeat . At præter hanc præparatiō nem necessarium esse ut Joannes & Petrus , id est , dilectio in illo , & zelus in hoc adumbratus , reliqua requisita disponant : invocandus etiam & rogandus exercitus Angelorum , ut tanquam viri fortes ambient & custodian sapientissimi lectulum Salomonis , *Cant. 3:1.* ne hostes tuam orationem perturbent : fervens etenim & vehemens propositum nullam spontaneam admittendi distractionem , nec terrenam affectionem , aut intentionem minus rectam , maximi est momenti , eaque animi resolutio ac decretum erit tanquam fortis

Luc. 11. tis armatus custodiens atrium suum & in pace conservans omnia quæ possidet. Dixerit autem aliqua variis se cogitationibus distrahi, nec posse pro libitu eas manu mittere: cui ego respondeo, seu potius eam pro responso ad factum Christi Domini remitto, de quo Evangelista: *Intrauit Jesus in Templum Dei, & ejiciebat omnes vendentes & ementes e Templo, & mensas numulariorum & cathedras videntium columbas everrit, & dicit eis: Scriptum est, Domus mea domus orationis vocabitur.* Ejecit autem eos: (ex D. Ioanne) *Cum fecisset quasi flagellum de funiculis.* Ceden facile, ubi tibi serium viderint suum exilium suæque præsentiae odium. Conandum tamen ad hoc semper, ut cogitationum tuarum Dominium etiam extra Orationem retineas, easque sub fræno voluntatis tua compescas. Abraham dilectissimum suum Isaac immolatus itineris comites ad pedem montis relin-

Gen. 22:5. quebat: dixitque ad pueros suos: *Expectate hic cum asino: ego & puer illuc usque properantes, postquam adoraverimus, revertemur ad vos.* Tuam in meditatione voluntatem gratissimum Deo Sacrificium immolatura. Idem fac ac dic & tu, utque id possis, nunquam cogitationibus laxes habenas, quæ cæteroquin detrectabunt imperium, utpote ei non assuetæ habentes quidem conversationem in Urbibus, suggesti-

Serm. 34. Antistes Mediolanensis, possideamus mente desertum,

R epeto itaque quæ dixi & moneo: imprimis ut serium sit tibi & cordi studium virtutis ac puritatis: ædificarat Salomon Templum & ornarat, poster preces in eo & hostias immolabat. Deinde prævide quæ proposita quosve affectus elicias e præscripta Meditationis materiâ ad instar Sagittarii qui in sco-

pum

pum collimat antequam sagittam emittat. Alienas denique cogitationes tantisper sepone: ingressura ad Deum nunquam gravior quācūm sola compareas: Isaaco in agro meditabundo Rebecca occurrit: *Egressus fuerat ad meditandum in agro: occurret Gen. 24:*
 & tibi desiderium virtutis, sensus pietatis, spiritus *63.*
 devotionis, si & tu egrediaris ē tuorum negotiorum
 tumultu turbisque cogitationum: Isti Cameli sunt
 qui Rebeccam, id est, perfectionem ejusque divi-
 tias advehunt: *Cumque elevasset oculos vidit camelos*
venientes procul, habet textus. Dic itaque cum illa:
Veni dilecte mi, egrediamur in agrum, commoremur Cant. 7:
in villis, soli & extra strepitum omnem.

11.

P A R S I I I.

De Observandis sub Meditatione.

Dicit Sponsa à suo Dilecto introductam se in Cellam Vinariam, ibique ab eodem in se ordinatam charitatem: *Introduxit me in Cellam Vinariam, ordi- Cant. 2:*
navit in me charitatem. Quod si secundūm literam accipiat, mirum videbitur in cella Vinaria & potu, *4.*
 ubi is ut plurimum amittitur, ea peracta quæ sapientem & præsentem sibi animum postulant: ideoque non literaliter, sed de Mysticâ intelligendum, quæ Meditatio est, cuius Vasa sunt Puncta Meditationis, Vinum autem affectus & proposita quæ ex iis deprenduntur, verè vinum quod inebriando animam terrenarum voluptatum oblivionem infundit, interiora arescentis conscientiæ humectat, & ad quoslibet virtutum actus audaciam sanctam communicat: ve-

H

rē

re præclarus calix inebrians: verè vinum, quod
Ps. 103: Lætificet cor hominis. Quæcumque autem Virgo in
 15. hanc Cellam Vmariam introduceris, sciendum tibi cha-
 ritatem, quâ te à vitiis & imperfectionibus expedites
 atq; ad virtutes exstimalabis, debere in te esse ordina-
 tam, gemino puncto rationem te docebit hic discursus

PRIMUM est, ne nimis diu inhæreas considera-
 tionibus intellectus, sed ac primùm per eas commo-
 tam fentis voluntatem ad hujus affectus progredere,
 iisque immorare quousque licet. Ad excitandum ig-
 nem tam diu ferro percutitur silex, quousque in sup-
 positam materiam favillas disperferit, illaque eas exce-
 perit, flammâ autem excitatâ deponitur igniarium,
 quia non amplius necessarius ejus usus, & igni assidens
 qui frigidus erat sese calefacit, vel eâ in cibum præpa-
 rat, quæ necessitas requirit: Igniarium Animæ est Me-
 ditatio, in quâ per intellectus considerationes ex ob-
 jecta materia quasi silice eliciuntur, & tanquam ferni
 excutiuntur favillæ piorum affectuum, ut iis accen-
 datur ignis amoris, quo incalescat anima, ubique e
 præparet quæ vitæ spirituali sunt necessaria, de quo

Ps. 38: 4. Psaltes: In meditatione mea exardescet ignis. Excita-
 to autem hoc igne in corde tuo, ulterius occupa-
 ri intellectum non jam necessarium aut utile: sed ig-
 ni te appone, omnem animi torporem & frigiditu-
 tem cordis excutiat propellatque charitatis ignes
 flammæ accensa: præpara cum ea quæ languidum
 & famelicum spiritum confortent ac reficiant, id
 est, diversos affectus provoca aut sponte erumpen-
 tes foveat mora diuturnior, nullâ hîc opus festinatio-
 ne. Ubi Maria, Intellectus scilicet sedens secus pedes
 Domini audierit Verbum illius, & hæc illud Martha

sorori suæ, Voluntati scil. intimaverit, satisfecit illa officio suo, nec cogenda est ad amplius ministerium: huic nunc soli hīc satagendum nec timenda reprehensio: cessant namque media fine obtento, qui in Meditatione, ut p. 1. dixi, est commotio voluntatis, cui subserviunt discursus intellectus.

Moyses sitibundum populum refocillaturus virgâ suâ bis silicem percussit, & egressæ sunt aquæ largissimæ, ita ut populus biberet & jumenta. Ut aquam eliciat percutit petram, aquâ jam effluente manum cohibet, & ad aquam omnes properant quò sitim sedent: in Meditatione percutis silicem cordis tui, quò aquam elicias piorum motuum, desideriorum ac propositorum: intellectus considerationes hīc iectus sunt: si ad primum iectum, id est, intuitum non profluant, eum itera: ubi autem emanarint, ab eo cessa, ad illa propera, lava ibi & elue maculas ac fordes, quibus animam tuam vides infectam, actibus contritionis, eamque arescentem humecta per nova proposita & efficacia desideria. Urbem Jerichuntinam obseffurus & expugnaturus Josue dux hebraici populi misit duos exploratores cum mandato: *Ite & considerate terram urbemque Jericho*: quo facto *Josue 2:* omnem ei admovit exercitum, omnesque vires, ut *Ibid. c. 6.* eam subigeret, quod & præstítit: Jericho sunt vi-

opera: quod & in acquirendis virtutibus observandum: *ite & considerate terram*. Occurrit exempli gratiâ, ut dicta practicè explicem, materia de Christi mansuetudine inter medias, carnificum suorum blasphemias orantis: *Pater dimitte illis, non enim sciunt quid faciunt*:

Luc. 23: 34. *consideras ibi Creatorem à creaturis, Dominum à servis, Medicum à phreneticis, tam multa indigna inter tormenta media audire, & tamen tantâ uti mansuetudine, & cum excusatione veniam iis exorare: idque voluntati proponis imitandum: hactenus suas partes egit intellectus, illa autem, si ad imitationem Salvatoris sui, & mansuetudinem commoveatur,obeat jam vices suas: doleat toties irritatam se & exasperatam vel per leve etiam verbum, proponat emendationem, cum intellectu excogitet, ubi & quando ac quomodo exerceat hanc virtutem vietumque contrarium eradicet. Ecce hæc praxis dictorum, quæ & in aliis materiis usuvenit, familiars*

Ps. 17. Davidi: Perfecit pedes meos tanquam Cervorum, super excelsa statuens me: qui docet manus meas ad primum: persequar inimicos meos, & comprehendam eos & non convertar donec deficiant, &c.

SECUNDUM est, ne sola loquaris toto Meditationis tempore: Oratio namque, ut dictum sæpiùs, conversatio est sermocinatioque cum Deo, ideoque & is audiendus. Ea quarumdam imprudentia est seu potius impudentia, ut ei ferè numquam loquendi spatium indulgeant sibi q; solis, suis scil. intellectus actibus a voluntatis affectibus, omne tempus vindicent: at quonorunt orationes suas colloquia esse cum Deo, & ipsi attento cordis silentio ad loquendum spatium indul-

Ps. 84: 9. gent: Audiā quid loquatur in me Dominus Deus. Dicū

ex cum Samuele : *Loquere Domine: quia audit servus* i Reg. 3:
tus, ancilla tua. Imitandi tibi sunt pueri, qui ali- 10.
quod opificium addiscunt, ii, ubi nesciunt quomodo
progredi debeant, ad Magistrum recurrent, peten-
tes ab eo instructionem: quod autem tuum ô Vir-
go opificium? nonne ut habitus virtutum acquiras?

ut sis sancta corpore & spiritu, testatur Apostolus: in i Cor. 7:
Meditatione quasi es in tyrocinio tuo sèpius sub ea 34.

ad eum pro instructione recurre: Non est quod te
 importunam vereare, volupe namque ei in tui insti-
 tutione distineri, suo te alloquo dignari: ait nam-
 que: *dilata ostuum, & implebo illud.* Verè felices quæ
 suo hìc probè funguntur officio, quæ suspensis om-
 nibus intellectus aut voluntatis actibus ad vocem
 Domini norunt attendere. *Sedebit solitarius & ta-* Thren. 3:
cebit, quia levavit super se, scribit Jeremias: etenim 28.

considerans attento tristique oculo omnes suas im-
 perfectiones vitia ac defectus & inops consilii, qui
 ex omnibus hisce eluctetur atque emergat, *tacebit*
 consilium atque auxilium à Domino præstolabunda:
 fructum experta erat quæ dicebat: *anima mea lique-* Cant. 5:
facta est cùm locutus est dilectus meus: liquefacta est, 6.

& ut cera liquida omnes formas recipit, ita & hæc
 omnes virtutum habitus: liquefecit autem ad divi-
 na alloquia, ad quæ & ignescit intimo charitatis ardo-
 re Psalmographo teste: *Ignitum eloquium tuum ve-* Ps. 118:
bementer, & servus tuus dilexit illud. 140.

Itaque, Virgines, voluntatem inflammet in-
 tellectus considerationes: Elizæus Eliæ pallio
 percutiens aquas Jordanis cùm ad primum ictum
 non cederent, eum iteravit, & divisæ sunt buc 4. Reg. 2:
 atque illuc, & transit Elizæus. Idem faciendum 14.

& vobis , actibus intellectus aperiendus vobis transitus ad virtutes à vitiis , & transit : sat diu percussum, ubi ad pios affectus patet voluntati progressus. Habeat præterea & Dominus suas loquendi vices, non vult is semper discursivas Marthas & sollicitas circa frequens ministerium , quas calpat ; sed requirit & laudat assidentes sibi suoque verbo attentas Marias : *Unum* quod *necessarium* procuret Martha, id est, intellectus per suas considerationes, sed quod *optimum* amplexetur Maria , id est, voluntas , assideat illa & audiat Dominum : Oritur inde vestra ignorantia in iis quæ spiritus sunt , quia aures cordis divinis inspirationibus patulas non exhibitis : raro proficiunt amantes opinionis propriæ , homines sui cerebri : aliter Psaltes : *Quis dabit mihi pennas sicut columbae & volabo & requiescam* : ecce elongavi fugientem & mansi in solitudine : exspectabam eum qui salvum me fecit à pusillanimitate spiritus & tempestate.

Ps. 54.

P A R S I . V.

De mentis evagatione & ariditate cordis.

c. 3.

vers. 1.

vers. 2.

vers. 3.

vers. 4.

Describitur in Canticis Sponsæ Dilectum suum quærentis diligentia, res auditu jucunda : In lectulo meo, inquit, per noctes quæsivi quem diligit anima mea, quæsivi illum , & non inveni: nec mirum, non enim invenibilis est in deliciis & sensualitatibus: surgam & circuibo civitatem, per vias & plateas quæram, quem diligit anima mea : quæsivi illum & non inveni , quia neque in divagationibus neque in tumultu hominum potest apprehendi. Invenerunt me vigiles , qui custodiunt civitatem, num quem diligit anima mea visitis? verum & hi eam ulterius remittebant. Paululum cum

cum pertransisse eos, inveni quem diligit anima mea:
Sed quid agit: Tenui eum nec dimittam. Utinam,
Filiæ meæ, omnium vestrūm eadem esset amica vio-
lentia, ubi in Meditatione animæ vestræ Sponsum
inveneritis, quem investigat Intellectus, Voluntas au-
tem adoritur & apprehendit, tenui eum nec dimittam.
Utinam & omnium vestrūm ead. esset in eod. quæ-
rendo & inveniendo diligentia! at plurimæ in utroq;
deficiunt, de quo nunc agendum: est autem Defectus

PRIMUS, Mentis Evagatio: non benè quærunt,
quotquot ei indulgent, cum per intellectus confide-
rationes quæri debeat, ideoque nec inveniunt. Vis au-
tem quærere quomodo quærendum est? cogitationes
tuas intra objectam materiam conclude, &, si quæ
aliæ irruant, repelle seu potius neglige, adinstar il-
lius, qui aliquò properans seu quærens quid magni
momenti, interpellantes rejicit, utpote aliis occupa-
tus: Cæcus ille Mendicus, qui sedebat secus viam *Luc. 18:*
mendicans, cum audisset advenientem Jesum, clama-^{35.}
vit dicens: *Felu fili David miserere mei*: cùmque à ^{vers. 37.}
præuentibus ad silentium cogeretur, ipse multò magis ^{vers. 38.}
clamabat: *Fili David miserere mei*. At quo fructu?
Stans autem Jesus jussit illum adduci ad se: & cum
appropinquasset, interrogavit illum dicens: quid tibi
vis faciam? at ille dixit: Domine ut videam. Et Je-
sus dixit illi: respice. Hunc Cæcum D. Gregorius
Orationis magistrum appellat prototyponque benè
orare volentium. Exponite ad mendicandum, cum
ad orationem te componis: norunt id, quæ noscunt
spirituales suas indigentias & necessitates, sperant Je-
su adventum & accessum, neque spes suâ fraudantur,
Desiderium namque pauperum exaudivit Dominus, *Pf. 9:17.*

præparationem cordis eorum audivit auris tua. Cùmque is jam approximet, alienæ sèpiùs cogitationes & distractiones sese interponunt, & impedire satagent ne Dominum alloquaris, eique necessitates tuas exponas: experimur id omnes in nobis, & quoties non cedimus? at vide quid te doceat hic Cœcus: ad alloquia surdum se præbet, imò multò magis clamabat: eum imitare. O si eosque posses eluctari, ut videret audiretque tuam piam sibique gratissimam importunitatem! O si interpellantes repelleres pertinax! sui certè copiam tibi indulgeret, te ad se juberet adduci, quereretque: Quid tibi vis faciam? quid autem responderes, nisi quod hic mendicus: Domine ut videam: ut te & me videam, qualis sim & qualis esse debeam, quid omittendum, quid faciendum, virtutum preium & mundi vanitatem: forent tibi omnia salva si usque huc nosses eluctari, ac penetrare, diceret & tibi: Respice, quæ modò tota cœca divagaris, ideoque tam frequens in offensa & lapsu;

Thren. 3: Bonus enim Dominus sperantibus in eum, animæ querenti illum. Notandum non petere hunc Mendicum à

Domino divitias vel quid aliud, sed tantùm visum, Domine ut videam: quia tum sibi ad omina sufficiebat: ut spiritualem tibi visum Dominus concedat solummodò flagitandum, quia eadem gratia quæ intelle-

Pſ. 118: Etum illuminat etiam voluntatem inflamat. Intellectum da mihi & vivam: nonne cor nostrum ardens erat in nobis, dum loqueretur in via, & aperiret nobis Scripturas? inquiunt duo illi Discipuli reduces ex

Luc. 24: Emmaus. Imitare itaque Virgo devota illum Mendicum, importunas cogitationes abjice seu potius neglige,

At

At dixeris, licet annitaris ad hoc, nihil tamen te proficere: non miror, nam qui domi recreationem non habet, eam foris & in comparitionibus ac popinis quæritat: ita & mens quæ in animæ domicilio delicias non habet depositas foris evagatur, alias, *delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui.* *Ps. 36:4.*
 Ingressa in Templum voluntate ac desiderio orandi, fruvides illud incompositum & immundum, confractas imagines, Aram indecenter præparatam, magnumque audias transeuntium strepitum, mox inde te corripis, quia non potes, ut optas, orare: si autem sit mundum, ornatum & quietum, imagines piè bennéque exornatæ, invitabunt te hæc ominia ad orandum hærendumque diutius in oratione: eodem modo si Templum cordis tui sit peccatis immundum, passionibus confractum, fœdis vanisque imaginacionibus turbatum, quomodo ibi poteris manere & orare? munda igitur hoc Templum, exorna & pacifica, & ipsa mundities cordis tui delectabit te, faciet que te orare: *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum Matth. 5: videbunt,* qualis namque esse desideras in Oratione,^{8.} talis sis ante illam.

S E C U N D U S est cordis ariditas, quâ inventus non amicè detinetur, sed dimittitur: consistit autem hæc in inopia piorum affectuum, quibus ille tenetur, ii compedes sunt & vincula, quibus ligatur & constringitur. Dolent plurimæ exiguae se & raras in meditatione experiri consolationes, nec cœlesti se ambrosiâ inebriari, sed ideò est, quod voluntatem non pandant, ait namque, *dilata os tuum, & ego implebo illud.* *Ps. 80:11.*
 Constat ex defectu vasorum vacuorum stetisse oleum, quod tamdiu fluxerat quamdiu ea ad manum

H 5 erant:

4 Reg. 4: erant: *Ingredere*, dicebat viduæ Elizæus, & claudit
 ostium tuum, & mitte inde in omnia vasa, quod cùm
 vers. 6. ficeret, peteretque plura, nec essent: stetit oleum.
 Oritur & hic defectus inde, quòd non fervidè satis
 cum Domino agant, deserit eas quæ eum negligunt
 at apud eas moratur, quæ inspirationibus ejus obe-
 diunt, suggestionibus parent séque totas ejus obse-
 quio mancipant & impendunt. Amat cor simile do-
 mui Marthæ, ubi Maria sedet secus pedes ejus, au-
 diens verbum illius, & Martha satagit circa frequens
 ministerium, ubi de Maria Martha conqueritur. Si
 tale hospitium cor vestrum, & libenter ibidem di-
 vertetur Dominus: Vacant ea diversoria & advenis
 destituuntur, quæ carent hospite affabili ac commo-
 dis hospitiis: vult excipi benevolè, haberi commodè,
 tractari lautè quisquis symbolum solvet, idem senti-
 endum de Domino: talis hospes erat D. Antonius
 Eremita, qui sine tædio totis noctibus ei afflu-
 debat, querulus ad ortum solis: *Quid me, inquiens*
impedis sol, qui ad hoc jam oriris, ut me ab hujus ver-
luminis abstractas claritate? & meritò, ut enim an-
 f. 58: 11. Isaias: *Requiem tibi dabit Dominus semper, & imple-*
bit splendoribus animam tuam, & ossa tua liberabit,
& eris quasi hortus irriguus, & sicut fons aquarum, cu-
jus non deficiat aquæ.

Quotquot itaque verè Deum quæritis, duplex
 hoc impedimentum removete: & quidem primò
 omnes distractiones, ne dicatur de vobis illud Isaias:
Abiit vagus in via cordis sui, sed attentæ ad objec-
ti. Etiam materiam fructum propositum inde elicit: ten-
S. Bern. in tat Deum quæcunque contrarium facit: Magnam,,
 Medit. c. injuriam Deo facio, cùm illum precor, ut meam,,
 S. prece

, precem exaudiat, quam ego, qui fundo, non audi: deprecor illum ut intendat, ego verò nec mihi nec illi intendo. Tyrones, si operi non intendant, vel pueri, si librum non inspiciant sed nugas exercitant & aliena tractent, Magistrum offendunt: ideoque Psaltes: *Erunt, ut complaceant eloquia oris mei, & meditatio cordis mei, in conspectu tuo semper.* Ut autem intellectus attentus sit, assuesce piis considerationibus, dicere tum poteris ad libitum: *Converte anima mea Ps. 114: in requiem tuam, quia Dominus beneficit tibi:* ejus 7. namque requies Oratio est, quâ vires reparantur & languores excutiuntur. Secundò insinua te in Dei tui affectum, cole sanctam cum eo familiaritatem, amicè & verecundè alloquere; alias, *Tu seminabis Michæa, & non metes, tu calcabis olivam & non ungeris oleo,* 6: 15. *& mustum & non bibes vinum.* Expone ei necessitates tuas, subsidium & auxilium exposce supplex: *Fosue cum Axâ filia Caleb petant suspiria tua irriguum in- 15: 19- ferius & superius: coge eum cum Jacob: Non dimittam Gen. 32: te, nisi benedixeris mibi.* Negare videtur? mendicos 25. imitare ante ostia divitum cum patientiâ stipem expectantes, aliquando te audiat, si non potes continuò clamare, nec abibis indonata; ut enim chorda, quò magis ab arcu recedit, eò majore impetu ad ipsum accedit majoremque exhibet vim sagittæ, quæ per arcum jacitur, ita quò magis Deus videtur se ab anima amovere, eò ardenteri benevolentiâ in eandem sese postea denuò insinuat.

P A R S V.

De Agendis post Meditationem.

QUæ ad tria documenta reduco, eorumque

P R I-

PRIMUM est: ut eam revideas & breviter perlustres, quò observes quid sub ea benè ut aliàs continues, quid verò actum sit perperam ut impostorum emendes: constat pueros, qui scholas frequentant ut artem scriptoriam addiscant, scripta sua Magistro offerre revidenda, eumque, si quæ literæ male sint ductæ, alias apponere quas imitando vitium emendent seque ea in arte perficiant: in Meditatione quasi in Schola es, ubi scribis non manu sed corde, non atramento & calamo, sed affectibus, ubi exaras Deo: quæ autem scripseris, intellectui tuo tanquam animæ Magistro exhibe, ut quæ corrigen-
da sunt demonstret: perficiet te in hac arte ea revisio. Est Meditatio animæ nuntia quam emisisti ad Deum, ut tuas ei miserias revelet, ejus auxilium imploret, ejusque gratiam conciliet: *Intret in conspectu tuo ora-
tio mea*, dicebat Psaltes, *inclina aurem tuam ad precem
meam*: *quia repleta est malis anima mea*. Et ali-
vice: *Appropinquet deprecatio mea in conspectu tuo*
*Domine, juxta eloquium tuum da mihi intellectum: in-
tret postulatio mea in conspectu tuo, secundum eloquium
tuum eripe me*. Est inquam Meditatio animæ tua Nuntia ad Deum ablegata, examina eam an suo pro-
bè sit functa officio tuamque ritè causam egerit: in
quem defectum deprehenderis, eum cavendum præ-
cipe, nullum hīc locum habeat connivēntia. Est il-
la animæ tua Oeconomia, quæ omnia procurare de-
bet & præparare: esuris & sitis justitiam? hæc satu-
rat te. Langues & deficis? hæc te reficit. Infelices
illæ animæ, quæ hac Oeconomia destituuntur, tali-
bus pœnè omnia deficiunt: *Aruit cor meum*, ait
Psaltes, à quo brevi solummodo tempore absuerat,

Pf. 87: 3.
G 4.
Pf. 118:
169. G
170.

Pf. 101:
5.

quia oblitus sum comedere panem meum. Eam autem quotidie ad rationes revoca, quos sumptus fecerit, quid benè quidve perperam compararit aut præparavit investiga: providæ & accuratæ ad animæ cœconomiam vigiliæ summè sunt proficuæ, parit hîc emolumenta magna attentio & cura solicita. *Manè cant. 7: surgamus ad vineas; videamus, si floruit vinea, si flo-* 12.
res fructus parturiunt, si floruerunt mala punica, invitat Sponsa. Meditationem Vineam dico, in quâ crescent vina piorum affectuum bonorumque propositorum, quibus inebriata anima exhilaratur in Deo suique obliviscitur. Allicit Sponsa ad ingrediendum in hanc Vineam, & respicendum an flores & quos fructus proferat: qui cum desiderio flores vel maturos fructus ex horto præstolatur, sæpius plantas vel arbores invisit, curat quæ conducent, removet quæ impediunt, sit & eadem Animæ piæ cura quæ flores & fructus sperat ex horto seu vinea Meditationis: *Manè surgamus ad vineas: mox statim ac ea finita est.*

S E C U N D U M est, ut aliqua seligas quorum tibi memoria toto die inhæreat, nam cùm homo sine cogitationibus esse non possit, ideo matutino tempore præscribitur Meditatio, non solum quia id aptius, sed vel maximè ut statim cum die ex eâ pia objecta colligat circa quæ versetur toto die. Selige ergo aliqua, quæ tibi præ reliquis sapuere, ruminare ea dum manibus operi intenta vacas, videtur id exigere Dominus cùm præscripsit: *Ignis in Altari semper Levit. 6: ardebit, quem nutriet sacerdos subjicens ligna per fin-* 12.
gulos dies manè. Idque Domino addicit Psalmographus: *Cogitatio hominis confitebitur tibi, & reliquiæ Ps. 75: cogi-*

cogitationis diem festum agent tibi. Quid namque ei agere diem festum Domino, nisi ab omnibus operibus aliis feriari & solo divino cultui vacare? cogitatio itaque hominis confitetur Domino, dum in Meditatione ei exponit infirmitates suas, necessitates & indigentias spirituales, sua desideria & proposita: hujus vero reliquiae agunt eidem diem festum, dum per diem circa eadem objecta occupantur:

Serm. 4. *Itaque sicut laborantibus manibus, urget Mellifluus Burgundio, nec oculus propterea clauditur, mites Tem-auris abstine ab auditu: sic omnino & multo melius la-*

pli. laborante corpore mens quoque ipsa suo intenta sit operis vacet. Utinam filiae meae in praxin deduceretur hoc dogma, quot phantasiae & otiosae cogitationes ex-

ps. 118. *ularent. Narraverunt mihi iniqui fabulationes, sed non ut lex tua.* Quam alacris ad actus mortificationis &

virtutum exercitia animus assurget! volupe esset si-

Eccles. 5: ne sociis agere: Non sat is recordabitur dierum vita
19. *sue, eò quòd Dominus occupet deliciis cor eius, at, gue*

ps. 33: 9. *state & videte quoniam suavis est Dominus.* Imitare itaque itinerantes, qui, cum itineri sese accingunt, licet bonum jentaculum sumperint, conseruent tamen cibos quibus de die vescantur: omnes nos in via perfectionis itinerantes sumus, non satis est in matutina Meditatione refecisse spiritum (jejuniae autem accingunt se itineri quotquot illam negligunt, ideoque tam debiles toto die) sed necesse est memoriae tuz corbem adimpleas, quod pro tota die tibi provisum sit. Querulae subinde estis de distractionibus, sed huic praxi assuescite, certus sum quod ex non multum vos turbabunt aut affligerent: affuerant ii, quos D. Gregorius fornicationem judica-

resolutos testatur vel ad momentum à Christi contemplatione discedere.

TERTIUM denique & præcipuum est, ut, quæ facienda concepisti, datâ occasione per diem operi mancipes: eadem, quæ Psaltis, sit & tua sententia: *Os meum loquetur sapientiam, & meditatio cordis mei* *Ps. 48:4* prudentiam. Loquatur sapientiam, dum tibi notitiam tui & Dei tradit, dum te de vitiis erudit & virtutibus: loquatur & prudentiam, suggerendo quid hic & nunc vel faciendum vel omittendum. Deum amulare, qui ejectis è Paradiso protoparentibus ad ejus & ligni vitae custodiam ante eum collocavit Cherubin & flammeum gladium atque versatilem: *Gen. 3:* eodem modo & tu ejectis ex animæ tuae Paradiso peccatis & vitiis ad custodiam ejus colloca Cherubin & gladium, id est, prudentiam & Zelum, illam ut advigilet, hunc ut irrumpentes mox abigat. Reditum vitia tua, antiqui animæ tuae inquilini moluntur? generosè te oppone: ibi summa resistentia, ibi excubiae adhibendæ vigilantiores, ubi vel maximè pericitatur civitas obsessa. Occasio offertur exequendi conceptas virtutes? ne negligas: oculos animæ non frustra tibi aperuit Dominus *Scienti* namque *bo- Jacob 4: num facere & non facienti peccatum est illi*, aliàs meditari est otiori, & quod pejùs, nugari solummodo, nec verè commota tua voluntas, si in actibus virtutum maneat æquè segnis ac contra vitia æquè debetis & invalida: *Vult & non vult piger, anima autem operantium impinguabitur.* *Proverb. 13: 4.*

Processum itaque Meditationis revide; obtinet in curiis revisio processum, obtineat & illa in curia cordis tui, ut, si quem defectum deprehenderis, emendes.

emendes. Deinde ex eadem quædam puncta decerppe: qui benè & lautè pransus est vacuo stomacho à mensa non recedit, sed satis habet plerumque quod toto digerat die, cuius per totum itidem diem palato gustus inhæreat. Denique operi mancipa quæ Deo grata & ad profectum tuum utilia concepisti Ps.75:12. faciendaque proposuisti: *Vovete & reddite Domino Deo vestro omnes, qui in circuitu ejus affertis munera,* monet Psaltes: odit is nuda promissa aut sola verba amat facta & opera.

P A R S VI.

De Utilitate Meditationis.

EA hominis natura est, ut nihil propemodum agat, nisi quod lucrum vel commodum secum trahat, ideoque Jobo dicti *Sicut mercenarii dies ejus;* c. 7. v. 1. &c. 14. v. 6. cumque usum Meditationis, post traditam ejus proxim, nunc suadere intendam, aliunde efficaciora argumenta eruere non potero, quam ab Utilitate quam ille animæ communicet & in eam invehat.

Generat namque PRIMÒ *Notitiam* sui, quam lectionem utilissimam scribit Thomas de Kempis. *Hæc est altissima & utilissima lectio, sui ipsius vera cognitio.* Ejusque Magist. Gerard. Zutphaniensis initium form. vi. rium ani- salutis intitulat: Hanc autem subministrat Meditatio- mæ. c. 4. *Meditatio* inquit, S. Bernardus discrimen assignans serm. 1. de eam inter & orationem, docet quid desit, oratio ne de S. Andrea. sit obtinet. Est namque speculum animæ, in quo illi se ipsam videat, sua vitia & defectus, suas passiones & imperfectiones, quibus virtutibus ornata esse debet, & quam longè etiamnum ab iis absit, quid pro salu-

te debeat & quām parum præstet. *Ego vir videns Thren. 3. i.*
paupertatem meam, dicebat aliquis usus hoc speculo.
 „ Nihil est quod quisque sic cogitare debeat (urget S. *Serm. 12.*
Augustinus) nisi ut in semetipsum oculos con- *de Verbis*
 „ vertat, in se discat, se inspiciat, se discussiat, se quæ- *Domini.*
 „ rat, & se inveniat, & quod displicet necet, & quod
 „ placet aptet & plantet. Quod & alibi ad proposi- *L. 10. de*
 tam sibi à se quæstionem : *ut quid præceptum est Trinit.*
animæ ut seipsum cognoscat? Respondens, incul- *6. 5.*
 „ cat: „ Credo ut se cogitet, & secundūm naturam
 „ suam vivat, id est, secundūm naturam suam ordi-
 „ nari appetat, sub eo scilicet cui subdenda est, supra
 „ ea quibus præponenda est : sub illo à quo regi de-
 „ bet, supra ea quæ regere debet.

Est quidem via duplex ad *Notitiam sui*, una si tua
 tibi vitia dicantur ab aliis, altera si eadem in teipsa
 scruteris: sed prima absque secundā parum aut ni-
 hil proderit, quia imaginaberis tibi insinuationem
 aut reprehensionem ex sinistro affectu proficisci, qui
 etiam optima quæque in sequiorem partem detor-
 quet: quâ exceptione suos plerumque defectus pal-
 liant quæ licet admonitæ sèpiùs à suis superioribus
 iis infordescunt & indurescunt. At si conjungantur,
 erit una alterius testis, ut vera esse non dubites, quæ
 audis ab aliis: & in te quasi oculis propriis contueris.
 Vultis itaque cognoscere statum animæ vestræ? fa-
 miliaris sit vobis Meditationis usus, eum illa vos op-
 timè docebit proditrix minimè fallax nec palpo
 blandiens.

SECU NDÒ parit *vitiorum odium & fugam pec-
 catorum.* „ Primùm quidem ipsum fontem suum,
 „ id est, mentem, de qua oritur, purificat conside-

L. de
Confid.
e. 7.

c. 8.

Cant. 4:4. cumbe: Hæc namque est illa *turris David*, quæ a-

dificata est cum propugnaculis, mille clypei pendent ex ea
omnis armatura fortium. Propugnacula hostium in-
cursibus opponuntur, tutanturque oppidum vel ar-
cem: à peccatis (hæc namque hostes tui sunt, quæ
spoliant Dei gratiâ, merita in te disperdunt, capi-
vam dæmoni subjiciunt) ab his, inquam, vis tutan-
animæ tuæ Arcem? in Meditatione objice propu-
gnacula: ibi etenim contra peccata munitur anima,
nam quæ cogitat eorum turpitudinem, Dei prohibi-
tionem, &c. statim eorum horrorem concipit cum
proposito nunquam ea admittendi: felix itaque ci-
vitas quæ tempore pacis de bello cogitat: at quæ ca-
ret hisce propugnaculis, patet ea hostibus: *manum*
suam misit hostis ad omnia desiderabilia ejus, dici-

c. 1. v. 10.

c. 2. v. 5.

tur in Threnis: idque ideo: quia *Dominus dissipat*
munitiones ejus, & præcipitavit omnia mœnia ejus.
Clypeis excipiuntur tela vel ictus hostiles, dum co-
minus pugnatur, ne lædant. Aggreditur te hostis
cominus, dum ad peccata solicitaris, dum blanditur
caro,

caro, concupiscentia allicit, &c. Vis autem manere illæsa? clypeum objicias necesse est, qui in Meditacione fabricatur: *Mille clypei pendent ex ea* siquidem ibi consideras, qualem, ne prævaleant, te in temptationibus exhibere debeas. Est & ibidem *omnis armatura fortium*, quâ & ipsa hostes, tua nempe vitia, aggrediaris: etenim suggerit tibi Meditatio, quâ ratione ea exscindenda, passiones suppressandæ, & imperfectiones abolendæ sint: teque ad hæc armat & instigat, *omnis in eâ armatura fortium*: fortis sit necesse est, quæ in omnibus seipsum superabit seque subjiciet sibi. At quâm hæ raræ, etiam inter vos! quas vidi sæpius pugnantes pro hostibus, quâm eos oppugnantes, tum scil. cum sequeremini ductum viatæ naturæ, passionibus obediretis, rationibus non cederetis, fortis non pro virtutibus sed contra eas, milites non Dei sed sensus vestri. At unde hoc? nonne quia animum tibi non addis, teque contra vitia tua irritas, & in eorum excidium conjuras? in Meditatione fit hæc conjuratio, & quia illa tibi non familiaris, hinc adeo existis imbellis.

Ex Filiis Israël de Ægypto eductis & in terram promissionis armatâ manu ingressuris Tribus Ruben, Gad, & dimidia Manasse mansit trans Jordanelm, ut pascerent pecora sua quæ multa habebant, volentes esse de Israël nec tamen ingredi terram promissionis: tales multæ Virgines, quæ quidem numero Virginum volunt accenseri, sed ad virtutum exercitia perfectè se non conferunt & laxam ac tepidam vitam ducentes pascunt gregem pecorum suorum, id est, passionum & vitiorum. Ulterius vobis progrediendum Virgines, occupanda vobis animæ

vestræ terra, hostes ex ea ejiciendi sunt & jugulandi
Desunt tibi arma? Meditationis Armarium ingre-
dere, ubi est *omnis armatura fortium*. Deest tibiani-
mus? teipsam ibi finito irritari. „Subdat sibi, quod „
habet commune cum bestiis, subdat Deo quod „
habet commune cum Angelis, donec justitiâ & im- „
mortalitate perfectâ atque perceptâ ab istis exalte- „

L. 2. cont. tur, & illis adæquetur. Ex S. Augustino: Audi,

Faust. c. monitum Ecclesiastici: *Post concupiscentias tuas*

28.

c. 18. v. 1. *non eas, & à voluntate tua avertere: si præstes anima-*

30. & 31. tuæ concupiscentias ejus, facient te in gaudium inimicis

tuis. Notum tibi, quām grave haberi ludibrio, & ne

Jud. 16. quis habeatur, quæ non tentet? patuit id in Samsonem,
eum æmulare, quò & vitia, tui adversarii, tui hostes,
extinguantur, moriare tibi.

TERTIÒ denique. *Amorem virtutis* instillat:
in lege Domini voluntas ejus, & in lege ejus meditabitur

Pf. 1. 2. die ac nocte, ait de justo Psalmographus: ideoque

& 3. *Et erit tanquam lignum, quod plantatum est secus de-*

cursus aquarum, quod dabit fructum suum in tempore

suo. Quis autem hic fructus, nisi actus virtutum &

opera bona? hos dabit in tempore suo, datâ scilicet oc-

casione, non enim omni tempore quælibet exercen-

da virtus, sed datâ occasione, patientia nempe in ad-

versis, mansuetudo in iracundia, &c. hanc verò fe-

cunditatem concipit, ex eo quod Legem Domini

meditetur, quæ virtutes præscribit & docet. Quod

Pf. 36: & alibi repetit: *Os Justi meditabitur sapientiam: en-*

30. & 31. fructus hujus Meditationis: Lingua ejus loquetur ju-

dicium, lex Dei ejus in corde ipsius, & non supplanta-

buntur gressus ejus. Dirigetur namque ad bonum

intus & extra. In puncto primo Meditationem spe-

culum.

culum dicebam , & ut illud exhibet quicquid ei ob-
jicitur si homo hominem , si manus manum , ita &
hæc animæ imprimet quicquid ei per illam repræsen-
tatur : Deus is est ? vel cœli gaudium aut aliqua vir-
tus ? hujus amorem & desiderium generabit , ut tur-
pia objecta turpes motus & illicita desideria pro-
ritant.

Et hæc tria commoda sunt quæ animæ com-
municat meditatio , vera *mentis ditatio* , in quibus
Vocationis vestræ finis consistit , qui est animæ ve-
stræ Status notitia ad extirpandum quod in ea luxu-
riat , & inferendum quo caret , quò sitis sanctæ
animo & corpore. Ad Meditationem frequentan-
dam hæc vos moveant , sum certus assumpturas vos
mores alios , eritis namque contra peccata vigilantio-
res & contra vitia fortiores , ut enim in Proverbiis c. 1. vers.
loquitur Salomon : *Frustra jacitur rete ante oculos* ^{17.}
pennorum. Imò & illa declinabunt vos , excita-
tâ namque familiâ fures fugiunt , qui eâ dormiente
obrepunt. Eritis etiam in actibus virtutum fre-
quentiores ac ferventiores : de Christo in Mon-
tem , ascende ut oraret D. Lucas : *Facta est* , c. 9. vers.
dum oraret , species vultus ejus altera , & vestitus ejus ^{29.}
albus & refulgens. Sic & animæ vestræ species altera
fiet , aliæ cogitationes , alia desideria , aliæ intentio-
nes , alia verba , alii actus , alii mores , alia denique
vita : mutabit interiora & exteriora : induet novum
splendorem virtutis & sanctitatis. *Meditatus sum* Ps. 76.
nocte cum corde meo , & exercitabar (juxta D. Au- vers. 7.
gustini lectionem , scrutabar) *& scopebam spiritum in com-*
meum. Scoparum notus vobis usus.

ment. ad
hunc lo-
cum.

P A R S V I I.

De Necessitate Meditationis.

Constat ex sacris Literis duos à Deo Israëlitis
è servitute Ægyptiaca liberatis in terram pro-
missionis datos esse Duces, Moysen scilicet & Aar-
onem, Moysen Legislatorem & Aaron Sacerdotem:
iisdem indiget Anima è seculi conversatione ad perfe-
ctionem ingressura adumbratis in Moyse & Aaron,
Meditatione scilicet & Oratione, Meditatione quæ
doceat quidnam declinandum & quonam prope-
randum, Oratione quæ vires ad ambulandum ac-
quirat. *Illa viam ostendit, ex S. Bernardo, ista dedu-*
de S. An-
drea. *icit, meditatione agnoscimus imminentia nobis pericu-*
la, oratione evadimus. Utilitatem Meditationis pro-
posui in Parte præcedenti , in hac autem agam de
ejusdem Necessitate, & , ut illam ibi Virgini utilem
dixi , eam hīc eidem ostendam summè necessariam:
est namque famula Dei , nostratum idiomate dicta
een Maeght / non ob solam carnis integritatem,
sed vel maximè quòd ex vi Status obstricta & manci-
pata sit famulatui divino: nonne necessarium, ut quæ
famulantur aliis , sæpiùs agant cum iis quibus ancil-
lantur, ut discant quid velint quidve nolint ? aliorum
imperium & sensum sequantur necesse est, quæ iis se-
se elocarunt : idem in Virgine locum habet : monet
Epist: proinde Autor Epistolæ ad Demetriadem : „ Prima
142. c. 2. Virginis cura primumque studium sit scire volun- „
apud Au- tatem Domini sui , & , quid ei placeat , quidve dif- „
gust. pliceat , diligenter inquirere , ut secundūm Apo- „
Rom. 12. stolum rationabile Deo reddat obsequium , totum- „
1. que

„que vitæ suæ cursum ex ejus possit ordinare sententia. Impossibile est enim ei quenquam placere, cui „quod placeat ignorat, fierique potest ut etiam obsequendi voto offendat, qui quomodo obsequi debeat ante non didicit: & ut majus est voluntatem „Domini facere quam nosse, ita prius est nosse „quam facere, illud enim merito præcedit, hoc ordine: unde Propheta dicit: Et tu Israël noli ignorare. Et Beatus Paulus: *Qui autem ignorat ignorabitur.* Itemque alibi: *Propterea nolite fieri imprudentes, sed intelligentes quæ sit voluntas Domini.* Initium 17. *Ephes. 5:38.*

„obedientiæ est quid præcipiatur velle cognoscere, „& pars est obsequii didicisse quid facias. Ubi autem cognoscet sensum Domini sui nisi in Meditacione? ibi namque familiariter agit & converfatur cum eo: præscriptum id mihi videtur in Apologia Christi pro Mariâ contra Martham: *Illa sedens secus pedes* *Luc. 10:38.* *Domini audiebat verbum illius, hæc autem satagebat circa frequens ministerium, quæ stetit & ait: Domine non est tibi curæ, quod soror mea reliquit me solam ministrare? Dic ergo illi ut me adjuvet. Cui Dominus: Martha, Martha, solicita es, & turbaris erga plurima, porro unum est necessarium, Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea in æternum.* Nonne h̄c Dominus contra Marthæ querelas Mariæ otium defendendo, quæ verbum ejus audiebat, illiusque solitudinem quodammodo reprehendendo, approbavit, ut pedibus ejus affideat verbum ejus auditura quæ bona famula erit? omnino sanè: nonne & taxat eas, quæ in exteriora opera effusæ ad interiora non convertuntur, non ad sensum Domini, sed juxta suum proprium eidem famulantur? Porro

unum est necessarium, ut, quæ Domini voluntatem faciet, eam in Meditatione audiat. Ibi audit quid in animæ domo expurgandum, tot nempe vanæ cogitationes quæ ibi morantur, iracundia quæ proximum lædat, vindicta quæ lædenti talionem minetur, invidia, superbia, murmuratio, detractionis, & similes sordes quām plurimæ: ibi reprehensiones audiet quòd tam segnis sit & tarda, quodque res Domini sui negligat, sæpius excurrat, tempus otio & otiosis confabulationibus consumat: ibi instructionem accipiet de rebus in Animæ domicilio parandis & comparandis, modestiâ scil. prudentiâ, mansuetudine, sobrietate, humilitate, obedientiâ, Dei proximique dilectione, patientiâ aliisque pluri-

ps. 92: 5. bus. Nam ut ait Psaltes: *Domum tuam decet sanctitudo Domine in longitudinem dierum:* etenim eum in finem is ejus operam conduxit, ut in animæ domo sit ad ejus servitium. Eam expurget, custodiat, ex-

1 Cor. 7: 34. ornet ejusque ministerio tota vacet: *Mulier innupta & virgo cogitat quæ Domini sunt, ut sit sancta corpore & spiritu.* Certa sis eum accuratum esse Oeconomicum, bonamque hujus domus agere curam, attentum ad singula quæque: at quòd omnia debitum non sortiantur effectum, defectus est ex parte ancillarum ejus jussa non exequentium, quas tolerat inter suas spe melioris servitii vel etiam subinde tanquam incorrigibiles dimittit.

Servietis autem Deo ad nutum & sensum ejus aures vestras ei in Meditatione præbeatis necessum est: petite ut vos edoceat quid velit, & quomodo velit ministerium vestrum, quod quæ negligunt eas *in Castello Anima.* *rigraphica Theresia* comparat uxori *Lot*, quæ ad Domini

ni mandatum non attendens, neque ante se prospiciens sed respiciens, conversa est in Statuam Salis : *Respiciensque uxor ejus post se versa est in Statuam Sa-* Gen. 19:
lus. Ut autem illa Statua similitudinem ejus retinuit,^{26.} ita & nomen tantum & speciem retinent illæ Virgines, quæ non attendunt ad Dominum neque ad se, sed ad exteriora respiciunt, indurescunt in vitiis suis & frigescuut in dilectione Dei : & ut hujus fœminæ metamorphosis pœna fuit inobedientiæ suæ, ita & illa Virginum, in quas depluit Dominus illud Psalmographi : *Obscurantur oculi eorum ne videant,* & Ps. 68:
dorsum eorum semper incurva: quibus proinde con-^{24.}
gruit illud quod submersis Ægyptiis cecinit Moy- Exod. 15:
fes: Extendisti manum tuam, & devoravit eos terra.

Neque solum est Ancilla, sed & , ut c. 1. ostendimus saepius, est Sponsa Christi : *Despondi vos uni viro Virginem castam exhibere Christo,* ait Apostolus, ^{2. Cor. 11} consummabuntur autem nuptiæ in futuro seculo, ^{2.} quando erit Deus omnia in omnibus. Nonne conveniens imò & necessarium interim Sponsam familiariter cum eo agere, audire quid ad ulteriorem ornamentum requirat ? quare ad id exhortatur Vates : *Audi Ps. 44:*
filia & vide, & inclina aurem tuam, & obliviscere^{11. 512.}
populum tuum, & domum Patris tui, & concupiscet
Rex decorem tuum : quoniam ipse est Dominus Deus
tuus. Audi filia & vide. Audi quid velit à te, & vi-
de quomodo id exequaris. Inclina aurem tuam parum
est ; audi, humiliter audi, inquit S. Augustinus. *Ob-* in com-
liviscere populum tuum , id est , vitia & passiones^{ment. ad}
tuas quibus assuevisti , & innutrita es , eis subtrahe^{eum lo-}
affectum tuum & consuetudinem ; & domum patris^{cum}
tui, mundum scilicet & mundana omnia : admittis

hoc consilium? & admittes facile, dummodo præbeas aures attentas, *Concupiscet Rex decorum tuum, quoniam ipse est Dominus Deus tuus.* „Jam vide, si, non debes dimittere patrem tuum illum, & populum tuum illum, (commentatur hīc S. Augustinus)„ & venire ad Regem istum Deum tuum. Deus tuus, est, Rex tuus est, Rex tuus & ipse est Sponsus, tuus. Regi nubis Deo ab illo dotata, ab illo decorata, ab illo redempta, ab illo sanata: quicquid, habes, unde illi placeas, ab illo habes. *Audi igitur & vide*, sed ubi commodiūs audies, & videbis quām in Meditatione? ibi namque te ei præsentem sistis, ut agas cum illo de iis quæ te & illum concernunt: quando oras sola loqueris, in Meditatione autem & illi vices suas concedis, audis eum ibi loquentem in te, & tu alloqueris illum: ipsemet hoc c. 2. vers. à terequirit in Canticis: *Ostende mihi faciem tuam, sonet vox tua in auribus meis, vox enim tua dulcis & facies tua decora.* Gratum namque id ei alloquium, gratissima hæc ei conversatio & familiaritas. Si autem Sponsa Sponsi sui præsentia non delectetur, nec alloquiis ejus afficiatur, illius erga eum aut nullus aut valde exiguus est amor: talem & tuum existima erga Deum tuum si per Meditationem ejus præsentiam non suspires, ad alloquia non anheles. *Quid dices, si illa non apud eum sed apud alienos procos delicitur?* idem statuendum de te, si non interior devotio sed cordis evagatio te afficiat, si non Creator sed creaturæ tibi præbeant delicias: dicet ille idem hoc de te, *Fud. 16: quod olim Dalila Sampsoni: Quomodo dicis quod 15. De Bono amas me, cùm animus tuus non sit tecum? Currite ad Viduit: c. illum per illum,* instat Augustinus, *placete illi ex illo,* 19.

vivite cum illo in illo de illo : affectibus veris & sanctis-
 „simā castitate à viro tali amate amari. „ Non pariter
 „ & Christum velimus habere & seculum, dissuadet Epist. 24.
 Hieronymus.

Quæcunque itaque (ut finem huic materiæ imponam) Meditationi non vacarit hactenus, ei impostorum vacet: vis esse bona Dei Ancilla? ausculta quid ille à te, in te & per te velit. Semper sis sollicita Martha in ministerio Domini tui, sed & quotidie sis attenta Maria. Vis esse ei Sponsa grata? conveniens est, ut ejus quotidie colloquium & sanctum commercium ambias, atque ab eo petas, quod tibi etiamnum deesse videris & audieris. Virgines ingredientes ad Assuerum obtinebant ad ornatum quicquid petebant: obtinebis & tu quicquid petieris, ^{Heft. 2:} cum amplius iste affectet ornatum animæ, quām hic corporum, qui te vult sanctam corpore & spiritu: delitiare in Domino: quod autem hactenus hasce spiritus delicias non gustaveris, tuā culpā contigit: quia scilicet in exteriora nimis effusa es; sapient ille ubi hæc nauseaveris. Os meum aperui & attraxi ^{Ps. 118:} spiritum, quia mandata tua desiderabam. Et: ^{131.} Anima saturata calcabit favum, & anima esuriens Proverb. etiam amarum pro dulci sumet. Notat S. Scriptura. Pa- ^{27: 7.} tuit id in sitibundis Israëlitis, quos constat Dominum aquâ refecisse, de quibus tamen Psalmus dicit, ^{80: 17:} quod de Petramelle saturavit eos. Denique quod ille tibi suggererit ad profectum tuum, operi quantociùs mancipa, pudeat redire ad eum, si, ubi occasio oblata fuerit, jussa non perficeris. Scis à Salvatore dictum: Estote vos perfecti, sicut & Pater vester cœ. Matth. 5: Iustus perfectus est: quod ut fiat, & hic scopus esse de- ^{48.}

bet

bet omnis Meditationis tuæ, Pictor tibi imitandus
 qui, ut effigiem alicujus in tabula exhibeat, conti-
 nuò prototypon intuetur, illudque coloribus & pe-
 niculo sequitur: idem faciendum & tibi quæ divina
 perfectionis imaginem in animæ tuæ Tabula depin-
 ges, in Meditationibus ea inspicienda, penicillo af-
 fectuum & desideriorum ea tibi imprimenda. Amo-
 namque aut similes invenit, quod hîc deest; aut si-
 miles facit, quod in te requiritur quæ Dei Sponsa es.
Quocirca quæ Christo per Virginitatis professio-
 nem copulata est, tanquam Sapientiæ ac Verbi,
 Dei Sponsa sapiens ac prudens sit necesse est (quo-
 modo ratiocinatur S. Basilius) ut animi stultitiæ,
 & insipientiæ notâ jugi divinarum rerum medita-
 tione longius explosâ, sapientiæ, cui conjuncta est,
 ornetur pulchritudine. Cùm enim cæteris, qui
 beati esse student, tum Sponsæ Christi imprimis,
 convenit operationes animæ, quæ per sensus fiunt,
 ab exterioribus ad interiora convertere, ac Sponsa
 in intimis thalamis ut Deo, Dei Verbo, perpetuâ
 dilectione sociari, cum eo colloqui, & in ejus die,
 noctuque Lege meditari, & his quidem, quæ ad
 Sponsum ducunt Lege scilicet & Evangelio, & si-
 quæ his consona Sponsi decorem exponunt, oble-
 etari, sanctisque intelligentiarum fœtibus sapien-
 tem ac rationabilem magis ac magis semper evade-
 re, donec æternam Sapientiam sibi penitus jun-
 gat, unumque cum eo, cui inhæsit, effecta ex
 corruptibili fiat incorruptibilis, ex imperita pru-
 dens ac sapientissima tanquam Verbi, cui inhæsit,
Cofra, atque (ut breviter dicam) ex homine morta-
 li immortalis Deus sicut ille, qui conjuncta est,
 om̄e

omnibus manifestetur.,, Et hæc de Meditatione,
de qua, quæ plura volet, consulat fusissimos alio-
rum Tractatus, sufficit nobis hæc pauca annotasse.

§. V I.

De Missa.

Expeditis iis, quæ de Meditatione tradenda erant,
sequitur ut tractemus de Missa, cùm hæc illam
de more apud nos recepto subsequatur, & ad eam
quotidie audiendam Regula Virgines constringat:
cumque hic plura dicenda sese offerant, & hunc §. in
aliquot partes dissecabimus.

P A R S I.

De Sacro quotidie audiendo.

Pro cuius congruentiâ non coacervo multa argu-
menta, hoc unico contentus, quòd ibi se præsen-
tem sistat, & salutetur Virginum Sponsus: *Indica mi-* cant. 1:9
hi, votum erat unius, *ubi pascas, ubi cubes in meridie.*
Cui si respondendum modò, non remittam aliò, nisi
ad Ecclesiam & ad Aram: ibi namque fervet, meri-
ties divini amoris, ibi pascit fideles sibi non alimento
alio quàm seipso, ibi cubat quasi præstolabundus ad
tuum adventum, quasi anhelus ad tuam visitationem
& præsentiam: amas itaque illum? delectaris ejus
præsentia? ut certè delectari debes, si verè amas, a-
mor namq; amantium unio est, is non nisi cum sum-
mâ impatientiâ tolerat Amati absentiam: patet id in
illo qui de se testabatur; *Quemadmodum desiderat Ps. 41:*

Cer. 2. 3.

Cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus : sicutivit anima mea ad Deum fortem vivum, quando veniam & apparebo ante faciem Dei ? Talis inquam & tuus est amor ? tale & tuum ejus præsentia desiderium ? voto tuo Missa satisfaciet, in ea namque ad verba Consecrationis præsentem se sistit, sui copiam exhibet, quò à te invisatur, tuâ adoratione salutetur: eximius hic honor, grande est, quod tibi præstat, beneficium : Unde hoc mihi, dicebat olim Elizabeth, ut veniat Mater Domini mei ad me ? Amplius, quod veniat Dominus ipse ad te : cui, impensus honor non idololatricus est, ut blasphemant hæretici, sed legitimus & debitus.

Luc 1:
43.

3 Reg.
10 : 24.
Gen. 49:
22.

1 Petri 1: aspectu, *In quem desiderant Angeli prospicere*, imò in quo & ipse Pater cœlestis sibi benè complacuit : qui

que ideo prodit ut ad se accurritur : „Si enim hoc, sanctissimum sacramentum in uno tantùm celebra-

4 Imit. 1. retur loco (scribit noster Kempenas) & ab uno tantùm consecraretur Sacerdote in mundo, quanto putas desiderio ad illum locum, & ad tales Dei Sacerdotem homines afficerentur, ut divina mysteria celebrari viderent ? nunc autem multi facti sunt Sa-

cer-

„cerdotes, & in multis locis offertur Christus, ut
 „tantò major appareat gratia & dilectio Dei ad ho-
 „minem, quanto latius est sacra communio diffusa
 „per orbem. Illum inquam, cuius non solus tibi
 conceditur conspectus, ut istius, filiabus Ægyptiacis,
 sed qui seipsum tibi donavit utpote Sponsus tuus.

Hinc ex Animæ, in quibus viguit desiderium
 præsentia Christi, quibus volupe ei adesse, nullum
 intermisere diem, quo non in Officio Missæ ejus
 præsentia fruerentur: non allego nisi unam aut alte-
 ram, scil. D. Monicam S. Augustini matrem, ab eo *9. Confess.*
 idcirco laudatam: *Quæ moritura* (inquit Deum allo-^{11.}
 quens) *memoriam sui ad Altare tuum fieri desideravit,*
cui nullius diei prætermissione servierat, unde sciret dis-
pensari victimam sanctam, quâ deletum est chyrogra-
phum, quod erat contrarium nobis. Et D. Thomam
 Aquinatcm, qui, præterquam quod ipsemet Sacris
 operaretur quotidie, alteri sacrificanti deserviebat,
 ut amicâ Domini sui præsentia frueretur eò duitius
 & frequentius.

Audiant hæc illæ, quæ sine ulla prægnante ratio-
 ne, imò ex merâ negligentia, vel ob futilis occupa-
 tiones quæ moram paterentur, sèpius sacrum negli-
 gunt: ostentant tales quo animo sint in Christum
 Dominum, dum eum licet ad suam præsentiam eas
 citet & invitet, tam facile negligunt: Amorem sanè
 non nutrit aut promovet præfixo tempore, & designa-
 nato loco non comparere, præsertim si ex parte mi-
 noris erga majorem hic se teneat defectus, qualis hic
 culpatur: scriptum namque est: *væ qui spernis, non-
 ne & ipse sperneris?* certè non bonum videtur habuisse *S. Bern. de*
fontem riuus charitatis aliquando decrescens. Non *pass.*
Dom. c. 10
 sunt

sunt etiam Aquilæ, quia haec, ubicunque fuerit corpus, congregantur, ut, si escam ipsam sumere non licet, saltem ejus visu & odore reficiantur. Angeli suo vos exemplo huc trahunt: utinam aperirentur omnium

4 Reg. 6. oculi, cum famulo Elizæi integros ibi viderent ex-

Dan. 7: ercitus, & juxta visionem Danielis, quando *millia*

10. *millum ministrabant ei, & decies millies centena mil-*

4 Dialog. *lia assistebant ei: „Quis enim fidelium habere du-*

58. *biū possit, (scribit S. Gregorius) in ipsa immolatio-*

L. 6. *nis hora ad Sacerdotis vocem cœlos aperiri, in illo,*

de Sacerd. *Jesu Christi mysterio Angelorum choros adesse.*

Et D. Chrysostomus: „Per id tempus & Angelis Sa-

cerdoti assident, & locus Altari vicinus in illius ho-

norem, qui immolatur, Angelorum choris plenus,

est. Ecce accurunt Angeli e cœlo, eos æmulentur,

necessæ est iisque sese associant, quæ vice & nomine

Angelorum censentur in terris.

Itaque filiæ meæ Domino seu potius sponso ve-
stro hîc nobis quotidie præsenti & vos quotidie
præsentes sistite: lex haec amantium est, ut mu-
tuam præsentiam quærant. Adesse alicui non li-
cet corpore, vel quia famulatu impeditur vel gra-
vi aliâ necessitate? affectu & corde præsentem se
sistat, quod nemo detinere poterit. Pudeat cætero-
quin, cùm corrvales tuæ ad Domini præsentiam
convolant, eam nihil facere eq; te subducere: æquæ
namque tu, & fortè magis ac illæ, ejus gratiâ indiges

& favore: *Videt ille intus in mente quid facias, &*

Serm. de S. Agnete. *quam expetenter ejus Virgines imiteris attendit, ad eu-*

telam suggerit D. Maximus. De audiendo Sacro Ec-
clesiæ præceptum sub graviore culpa quidem non
obligat nisi pro diebus dominicis & festis, sed qua-

ma-

majorem vitæ perfectionē præferunt & amplius Domini servitium profitentur, hunc ei accessum nequam denegare deberent : *Quād perversitate minūs diligis à quo amplius accepisti?* instat Antistes Hyp-
ponensis, ideoque *Charitas, ô sponsa Christi, quæ te gin. c. 40.*
separavit à seculo (vox est Bernardina) ipsa te con-
jungat Deo.

L. de Vir-
*De modo
benè vi-
vendi*
Serm. 41,

P A R S II.

Quomodo audienda Missa.

ID quatuor conditionibus expedio, quarum
PRIMA requirit, ut in tempore te præsentem
sistas, non accedendo quando jam inchoata est, sed
principium ejus præveniendo: ratio evidens est:
nonne magis conveniens est Ancillam Dominum,
quam Dominum præstolari Ancillam? Quis dubi-
tet? Ancilla Christi es, non ergo is te præstoletur in
Ecclesia & Altari, sed maturiori accessu tu eum ven-
turum præstolare, qui se jam ad adventum præparat
quando instat hora sacri, quâ tibi dici imaginaberis: *Matt. 25:*
Ecce sponsus venit exite obviam ei. Docet id te Elias qui 6.
Domini visione & alloquio fruiturus se priùs in spe-
luncâ collocavit, & aliquo tempore exspectavit ut
Dominum transeuntem videret: *Operuit vultum suum*
pallio, inquit scriptura, & *egressus stetit in ostio spe-*
luncæ, ubi audivit vocem Domini: docet inquam 3 Reg. 19:
is te, ut Dei desiderio mota ilicò ad Ecclesiam ad-
venias, præstò sis & Dominum ad eundem locum
accessurum quasi prævenias.

Imitare itaque Annam Tobiæ conjugem, quæ fi-
lium reducem suspirans: *Quotidie circuibat vias Tob. 10:7*

K

omnes,

*omnes, per quas spes remeandi videbatur, ut procul vi-
deret eum, si fieri posset, venientem. Neque tu exspe-
ctas hominem cum nummis ut illa, sed Dei filium,
animæ tuæ Sponsum cum gratiarum thesauris. Æ-
mulare Abrahamum qui in ostio tabernaculi sui con-
fidens hospites præstolabatur, iisque vísis cucurrit in*

Gen. 18:2.

*occursum eorum, gratiorem hospitem tu præstolaris,
non Angelos ut ille sed Angelorum Dominum, con-
stet ei suum tibi gratum esse adventum, non te præ-
veniat, sed tu eum anhela expectes. Tres Magos imi-*

Matt. 2:2

*tare Jerosolymam advolantes & dicentes: Ubieſt qui
natus eſt Rex Judeorum? vidimus enim ſtellam ejus
in oriente, & venimus adorare eum. Quasi renaſci-
tur is in Altari (ibi ſuavifimi Frumenti deliciæ mo-
mento maturſcunt) ut meritorum fuorum te par-
ticipem reddat, rumpe moras, propera ad ejus ado-
rationem: Vidimus ſtellam ejus, & venimus, veni &
tu, ut præpares thus orationis quod ei incendas, au-
rum ignitorum affectuum quod ei deferas, & myr-
rham mortificationis, quâ putredinem vitiorum à te
repellendo ei te perpetuam famulam serves: hæc in-
quam præpara antequam adores, & ut præparata*

Joan. 20:

*autem duo ſimul, & ille alius Discipulus præcucurrit ei-
tius Petro. In Petro, fidem, ex Matth. 16. c. & in
Joanne notum eſt dilectionem adumbrari, fideiſa-
cramentum eſt Euchariftia:*

4.

*Quod non capis, quod non vides,
Animosa firmat fides
Præter rerum ordinem.*

ad

ad eam trahat te fides tua, sed dilectio tua præcurrat, ut ante ei ad sis, quām necessarius sit actus fidei: Altare monumentum Christi est, dilectio tua hīc quārat dilectum suum: Quæ huc non properant, ostendunt ex quo animo ferantur in Christum: certè non sunt voluntariæ famulæ quæ ad vocem vocantis non comparent, sed tardæ & segnes, quas, ut odit Pater familias terrenus, ita & cœlestis. Est quidem moris in sponsis secularibus, ut sponsus sponsam præstolletur, at in mysticis contrarium obtinet, praxis hīc planè alia: *Vox dilecti mei pulsantis: aperi mibi soror* ^{Cant. 5:2.}
mea, amica mea, columba mea, immaculata mea: quis hīc non aliqualem patientiam speraret? *surrexi, ut* ^{vers. 5.}
aperirem dilecto meo pessulum ostii mei aperui ^{vers. 6.}
dilecto meo: at ille declinaverat atque transierat. Et quare, nisi quia moras odit?

SECUNDA exigit, ut ei sine tædio intersis, id est, ne conqueraris de nimia Sacerdotis morā ad ALtare, vel ne ad finem Sacri anheles: plurimum est hoc vitium, quibus eò gratius est Sacrum quò magis præcipitatum, qui que ea Templa præferunt ubi divina maximè præcipitanter peraguntur, quos acriter redarguit S. Augustinus: nec minus reprehendendi feſtini Sacerdotes, cùm alloquantur Deum quomodo non alloquerentur homines, quid namque hi dicereſi eā illos præcipitantiā affarentur, & non niſi per Syncopen ſuos conceptus exprimerent? & licet intelligat Deus etiam linguam volubilem, repugnat tamē ea reverentię ei deferendæ, neque ad illa debita attentio haberi potest quæ tantā præcipitantiā peraguntur & proferuntur, quare etiam vulgò talium Sacra Tayers of Rupters Missen intitulantur:

K 2

contra

*Serm. 25:
de temp.*

contra quos videatur Antonii de Molina *Instructio*

Tract. 3: Sacerdotum. Tu autem Virgo devota, quæ sponsi
c. 13, 14. tui præsentiam amas eaque delectaris, ama Sacrum
¶ 15. protractius, & desidera quò diutiùs eâ fruaris: ægrif

fert pius Jesus advertens sui tibi tædium obrepere,
teque ad ejus anhelare discessum: suspectus est ei
tuus erga eum amor, cùm is, si verus sit, vellet ama-
tum semper apud se retinere, nec eum nisi ægrè di-
mittat: patet id in procis ubi convenerint nesciunt
divortia, quâ de causâ ancillas nupturientes non
amant matresfamilias non enim jam nisi perfunctio-
ria in illis ministerii cura, toto in Amasium abripiun-

Cant. 3: 4. tur affectu: *Inveni quem diligit anima mea*, dicebat
una, *tenui eum, nec dimittam.* *Quibus Christus tem-*

L. 3. de tur? commentatur in hæc verba D. Ambrosius, no-
Virg. injuriæ nexibus, non restium nodis, sed vinculis char-
tatis, mentis habenis stringitur & animæ tenetur af-

I Reg. 18: 1. fectu. De Jonatha scribitur: *anima Jonathæ con-*
glutinata est animæ David, & dilexit eum Jonatha
quasi animam suam, amor enim quasi gluten est
quod amantes conjungit, unde nisi difficulter disjun-
guntur & à se mutuo divelluntur, qualis si & tu-
fit, ut esse debet, si verus erit, nonquam tibi tædium
obrepatur. Puerulum Jesum delatum in Templu-

Luc. 2: 28 Solymæum amplexantem intuere Simeonem: quæ
vsi. 29. ægrè dimittit! tædebat vivere sine ejus præsentia

Nunc dimittis servum tuum Domine secundum vo-
bum tuum in pace. Idem ille Jesus sub speciebus en-
charisticis tibi in Ecclesia & Arâ se præsentem sicut
anhelasti ad ejus præsentiam? ut ille Simeon, qui re-
sponsum acceperat à Spiritu sancto non visurum se mor-
tem nisi videret Christum Domini, amplexare

luc

lum ulnis amoris, brachiis cordis & affectuum, non te tædeat ei diutiū adhærescere, sed grave sit & molestum tam citò privari illo, ut & revera illi est, ubi in festinos fæcetes inciderit, qui eum tantâ celeritate protrudunt.

TER T I A postulat Modestiam, quam multis inculcat S. Ambrosius, *Maxima est*, inquiens, *vir-* L. 3. de *tus tacendi, præsertim in Ecclesia*: quæ taciturnitas *Virg.* in eo consistit; non solùm quòd colloquia non misceas, (*In Oratorio nemo aliquid agat*, inquit S. Au- Epist. gustinus, *nisi ad quod est factum, unde & nomen ac-* 109. *cepit*:) sed & ut tussim & excreatus comprimas. Optarem ego aliquibus familiariorem hanc modestiam, iis inquam, quæ quandoad Consecrationem cymbalo signum datur attentionis, suā tussi & excreatu omnem propè attentionem disturbant etiam alios proritantes. „ Illud exemplum proditur (sunt „ verba S. Ambrosii) Alexandro sacrificante Ma- Lib. 3. de „ cedonum Rege puerulum barbarum, qui ei lumen Virg. „ accenderet, excepisse ignem brachio, atque adusto „ corpore mansisse immobilem, nec dolorem pro- „ didisse gemitu, nec tacito poenam indicasse fletu: „ tanta in puer barbare fuit disciplina reverentiæ, ut „ naturam vinceret: atque ille non Deos, qui nulli „ erant, sed Regem timebat, quid enim timeret eos, „ qui, si idem ignis eos contigisset, arsissent? & tu „ in ministerio Dei Virgo gemitus, excreatus, tus- „ ses, risus abstine. Attendite ad hæc, quæ indispo- sitioni vestræ immodestiam vestram imputatis, debili- tatem excludat religio, instituat consuetudo naturam, in- Ibid. quid idem, qui & addit: „ Frequens sermo est, cum „ plurima ranarum murmura religiosæ auribus ple-

bis obstreperent, Sacerdotem Dei præcepisse, ut conticerent & reverentiam sacræ deferrent orationi, tum subitò circumfusos strepitus quievisse: Silent igitur paludes, homines non filebunt? & irrationalē animal per reverentiam recognoscit, quod per naturam ignorat, hominum tantam esse immodestiam, ut plerique deferre nesciant mentium religioni, quod deferunt aurium voluptati? hæc S. Doctor. Certè si constaret quantoperè Sacerdotem turbent isti motus, non dubito quin plurium major violentia & amplior esset continentia, ne dicam eos etiam honestati repugnare; quæ namque præstolabunda alicujus, ubi eum viderit aduentem, præsertim si majoris se conditionis sit, tussire vel excreare incipiet, & non potiuscum omni modestiâ eum excipiet, eique aderit? idem Virginis idem præscriptum sit omnibus.

QUARTA denique præcipit Reverentiam. D.

Judith.
10: 20. Judith dicitur quod adducta in præsentiam Holofernis, cum in faciem ejus intendisset, adoravit eum præsternens se super terram: non Holofernes est in cuius conspectu compares, non inquam is expugnator & hostis tuus est, sed defensor & salvator tuus, Deus & Dominus tuus: debito igitur honore eum affice, flecte coram eo genua corporis & cordis, id namque vult Pater coelestis, ut in nomine IESU omni genu flectatur cœlestium, terrestrium, & infernorum. Omne genu flectendum, neque enim sufficit flectere genua corporis, id est, corpore adesse præsentem, sed & flectenda genua cordis, id est, interiore devotione ei assistendum, impediendaque omnis evagatio mentis, genibus namque flexis non datur facultas

Philipp.

2: 10.

tas divagandi. Tres Magos æmulare, qui, cùm gratiâ videndi Jesum beati essent, procidentes adora-^{Matth.}
verunt eum, & apertis thesauris suis obtulerunt ei^{2: 11.}
munera, aurum, thus & myrram. Aperi & tu
thesauros cordis tui, offer ei aurum dilectionis, id
est, actus aliquos virtutum quos in amorem ejus ho-
die exercebis, thus fervidæ orationis, ac myrram
mortificationis, quam etiam hoc die operi mancipa-
bis. Ut namque ille non venit ad te manibus vacuis,
ita neque tu sine munusculis ad eum venire debes:
Filia Babylonis misera, sed *Filiæ Tyri in muneribus*: ^{Ps. 136: 8}
iterato hoc præscriptum in veteri lege: *Non appare-*^{Ps. 44:}
bit ante Dominum vacuus, sed offeret unusquisque se-^{13.}
cundum quod habuerit, juxta benedictionem Domini^{16:} *& 17.*
Dei sui, quam dederit ei. Hic Martham noli æmula-
ri, sed imitare Mariam sedens secus pedes ejus, præ-
scribitur id dum Sacerdos sub Præfatione dicit: *Sur-
sum corda.* Et Minister nomine omnium respondet:
Habemus ad Dominum: ut admonitio sit, *juxta Cy-* ^{de Orat.}
prianum, *Nihil aliud se quam Dominum cogitare de-* ^{Dominica.}
bere. Vide itaque quomodo te habeas: *En ipse stat Cant. 2: 9.*
*post parietem nostrum, respiciens per fenestras, prospic-
iens per cancellos.*

P A R S. III.

De Exercitiis sub Missa.

Tria, quæ in Sacerdotio non tam legali
quæ Evangelico spectari possunt, brevi hac
sententiâ complectitur Apostolus: *Omnis Ponti-* ^{Heb. 5: 1.}
*sex ex hominibus assumptus pro hominibus con-
stituitur in iis, quæ sunt ad Deum*, ut offerat dona

& sacrificia pro peccatis. Et quidem primò ejus Excellentiam explanat, quod scilicet Sacerdotem in medio quodam statu Deum inter & homines constitutens quasi Semideum quandam efficiat: *assumptus ex hominibus*, acsi non jam amplius eorum numero accensendus: quod & Christus insinuat, cùm expressionem fidei suæ Incarnationis ab Apostolis elicitorus, primò quid homines, postea quid ipsi de eo

Matt. 16: 13-15. crederent, interrogavit. Secundò Qualitates, quas illud ab eo exigit, quarum Una Vocatio divina: *Af-*

sumptus, non contra divini consilii dispositionem in Sanctuarium Domini ultro intrusus: etenim Ecclesiæ ministerium nec *elatione avidâ* suscipiendum, nec *blandiente desidâ* respuendum docet Augustinus.

Epiſt. 8: 1. Altera est ut scientia præpolleat, quisquis erit spiritualis Tabernaculi *Beselēl*: non enim vult Domi-

Oſeæ 4: 9. nus ut *sicut populus ita sit & Sacerdos*, sed repellit à *Ibid. vñ 6.* Sacerdotio, à quo exulat scientia: *Assumptus debet esse ex hominibus*, iisque doctrinâ superior, quem hoc sacro ministerio honorat Dominus. Ultimum est, ut qui dignitate eminet Vocationis reliquis præ-

luceat exemplo piæ conversationis: *Assumptus ex hominibus: monstruosa siquidem res gradus summus, in-*

L. 2. Con- quit D. Bernardus, & *animus infimus: sedes prima-*

fid. c. 7. & *vita ima.* Sponsi caput aurum optimum; quid au-

Cant. 5: tem Sponsi caput nisi Sacrorum Antistes, quorum auro puriore & nitidiorem vitam esse oportet, quos aureis virtutibus decet fulgescere, ut sacram in populorum mentibus excitent avaritiam, faciantque Ecclesiam tantâ opulentia sanctè ambitiosam. *Tertiò* denique ejusdem Officium, quod est Deum inter & homines sequestrum agere, & offerre dona

& Sa-

& Sacrificia, non amplius vitulos, oves aut boves ut
olim sub Fœdere antiquo, sed immaculatum Agnum
Christum Jesum, qui & victima & principalis Sacer-
dos: „Nam etsi nunc Christus non videtur offerre, *in Psal. 38*
„(notat D. Ambrosius) tamen ipse offertur in terris,
„quando Christi corpus offertur; imò ipse offerre
„manifestatur in nobis, cuius sermo sanctificat Sa-
„crificium quod offertur. O quām puris & niveis
Sacerdotem oportet esse pectoribus, è cuius flatu &
verbo mirabili Christus quotidie nascitur, cuius ma-
nibus tam frequenter & assidue tractatur, ac Patri cœ-
lesti immolatur & exhibetur, cuius adminiculo divina
hæc Victima transit in animos Fidelium! „Vx igitur
„Ministris infidelibus, (*denuntiat Mellifluus Bur-* *Serm: de*
„gundio) qui necdum reconciliati reconciliationis *Convers.*
„alienæ negotia, quasi homines qui justitiam fece- *ad Clericos*
„rint, apprehendunt. Vx filii iræ, qui se ministros
„gratiæ profitentur. Vx filii iræ, qui Pacificorū sibi
„usurpare gradus & nomina non verētur. Vx filii iræ
„qui fideles sese Mediatores pacis, ut peccata populi
„comedant, mentiuntur. Vx qui ambulantes in carne
„Deo placere nō possunt, & placare velle præsumūt.
Sed quid ago? quò delabor? Sacerdotem instruo
qui Virginem docere debedo: ut igitur in viam è di-
verticulo redeam, nolo è SS. Literis & PP. Apolo-
giam exspectes contra Heterodoxorum calumnias,
quibus Antichristi Præcursori juge hoc *Sacrificium Dan. 8:*
impugnant, & Altare, de quo (ex Apostolo) edere *12. §*
non habent potestatem, qui Tabernaculo deserviunt, de- *alibi.*
moliri allaborant, Mensamque Christi evertere, *Hebr. 13:*
quam idem ille Ecclesiarum Magister Dæmoniorum
Aris opposuit & Idolothytis: utpote certus scire te *1 Cor. 10:*
erro- *20. § 21*

errorem contra veritatem non nisi calumniis aut mendaciis armatum. Neque est mihi animus, non enim Catechistam ago, apparatus explicare, & ritus quibus ex Spiritu Sancti magisterio divina hæc Hostia litatur, cùm & obvii passim Libelli eorum inge-
rant notitiam, nec aliud sint quām Dominicæ Pa-
ssionis ac Vitæ commemorationes. Neque orationum formulas præscribo, cùm & his precarii Codices redundant, & earum ego consuetudinem probem, quæ non in multiloquio oris, sed cum Dominicæ Passionis attentissima contemplatione Sacrificio in-
tersunt, nutrientes ligno sanctæ Crucis ignem divi-
ni amoris, aut pretiosissimo sanguine Agni immola-
ti abluentes animæ fordes, vel clavis piorum affe-
ctuum crucifigentes carnem cum vitiis & concupis-
centiis.

*Malach.
1: 11.*

supra

Verùm cùm non solus Sacerdos *oblationem* hanc *mundam* sacrificet & offerat, sed & omnes quotquot assistunt Sacrificanti, quorum is solummodo vices agit: Sibi namque est (juxta D. Augustinum) quòd quis sit Christianus, quòd autem Sacerdos, aliis est: *Ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur in iis, quæ sunt ad Deum,* (inquit Apostolus) tanquam Commissarius seu Deputatus, cuius ore Deum allo-
quuntur, cuius manibus eidem sua deferunt dona, quos proinde monet: *Orate Fratres, ut meum ac vestrum Sacrificium acceptabile fiat apud Deum Patrem Omnipotentem:* & pro iisdem orans post Memoriam sibi specialiter commissorum: „Memento etiam, Domine, (inquit) omnium Circumstantium, quo-“ rum tibi fides cognita est & nota devotio: pro qui-“ bus tibi offerimus, vel qui tibi offerunt hoc Sacri-“ fium

„sicut laudis pro se suisque omnibus, pro redemp-
„tione animarum suarum, pro spe salutis & incolu-
„mitatis suæ, tibique reddunt vota sua æterno Deo
„vivo ac vero.

Quare quoties ades Sacro piam intentionem for-
mabis, quæ explicet quem in finem salutarem hanc
Hostiam ex parte tua offerri velis: dumque ea jam
offertur, Patrem cœlestem, ut votis tuis annuat, per
dilectissimum suum filium Victimam verè *Medulla-Psal. 65:*
*tam humiliter deprecaberis: licet hīc tibi petere quic-*¹⁵
quid desideras sive pro te, sive pro aliis, nec erit in
affensu difficultis, qui non contentus eum immolatum
semel in Ara Crucis, ideo iterum, at modo incruen-
to, quotidie in Sacrificio Missæ exhiberi voluit, quò
doni magnitudo sinum divinæ liberalitatis amplius
dilataret. Subjaces aliquibus infirmitatibus, à quibus
desideras expediri? divinæ gratiæ suppetias impetrat
tibi hoc Sacrificium, quò de Moabitide perfecta effi-
ciaris Israëlites. Affectas virtutem aliquam, cuius
penuriam pateris? suppleat inopiam tuam cœlestis
hæc Victima. Vacillas in proposito tuo? ad eum
confuge cum divinâ hac Hostiâ, qui est & esse debet
Dux Virginitatis tux: qui tibi demonstravit rectam Ierem. 3:
viam, inquit D. Fulgentius, ipse tibi est deductor ad 4:
patriam: nec te putas posse deficere, si te ille dignatus fue-^{Epist. 2.}
rit custodire. Pateris tentationes? iis objice tanquam ^{ad Gal-}
^{lam. c. 21} clypeum divinam hanc Victimam, fit ea præcipuum
tuum asylon, roga cum Psalmographo: *Emitte ma- Ps. 143:*
num tuam de alto, eripe me, & libera me de aquis mul- 7.
tis, de manu filiorum alienorum. *Expugna impugnat Ps. 34:*
tes me: apprehende arma & scutum, & exurge in adjuto-^{1-3.}
rium mihi: dic animæ meæ, salus tua ego sum. Obtinu-
isti

isti peculiarem aliquam gratiam, Eucharisticum hoc sacrificium offer, nostrâ enim gratitudine provocatur divina liberalitas: est unde tibi gratuleris, quod

^{2 Reg. 1:} non sis de montibus Gelboë, super quos nec ros nec pluvia veniunt divinæ gratiæ & visitationis. Lapsus in aliquid delictum? propitiatoriam hanc Victimam exhibe. Abripuit aliquem è tuis hora fatalis? ei requiem æternam obtineat hæc Hostia salutaris. Verbo, quicquid à divinâ Bonitate desideras impetrare, per hanc oblationem extorque: ideo namque ea quæ præcedunt & subsequuntur consecrationem (in qua propriè sita ratio hujus Sacrificii) à Sacerdote in silentio recitantur, quod sine turbatione cor tuum effundas ante Dominum. Ecce quanta ad profectum tuum subsidia, quantæ illecebræ, quantæ devotionis famæ & esca! desinunt esse panis & vinum, ac trans-eunt in corpus & sanguinem CHRISTI: ut quid cor tuum lapideum, & desidiæ duratum frigore in carneum, & amoris flammâ mollitum non commutas? Mortis formam hic illa induit, cur mundo, peccato ac demum tibi ipsi mori non condiscis? ut quid vitia adhuc vigebunt in te, eorumque cupiditates flagrabit? Cedit ille se tibi in Victimam, cur & tu te totam DEO non immolas? non est, quod contra excipias: & dum hæc fidei oculis quotidie conspicis; mirum revera quod non tota in Deum abripiaris.

<sup>L. 4. de
Imit. c. 8.</sup> „Sicut ego meipsum, (inquit ille idcirco apud Kempæum,) expansis in cruce manibus, & nudo corpore pro peccatis tuis Deo Patri sponte obtuli, ita ut nihil in me remaneret, quin totum in Sacrum divinæ placationis transfiret: ita debes & tu temetipsum mihi voluntariè in oblationem puram & san-

„ & sanctam quotidie in Missa cum omnibus viribus
 „ & affectibus tuis , quantò intimius vales , offerre.
 „ Quid magis à te requiro , quām ut te studeas mihi
 „ ex integro resignare ? Quidquid præter te ipsum
 „ das , nihil curo , quia non quero datum tuum , sed
 „ te . Sicut non sufficeret tibi omnibus habitis præter
 „ me : ita nec mihi placere poterit , quidquid dederis ,
 „ te non oblato . Offer te mihi , & da te totum pro
 „ Deo , & erit accepta oblatio . Ecce ego me totum
 „ obtuli Patri pro te , dedi etiam totum corpus me-
 „ um , & sanguinem in cibum , ut totus tuus essem ,
 „ & tu meus permaneres : si autem in te ipso steteris ,
 „ nec sponte te ad voluntatem meam obtuleris , non
 „ est plena oblatio , nec integra erit inter nos unio .

§. VII.

De Virgine Maria Virginum Patrona.

Cum jam eductus esset Israël è servitute Ægyptiacâ , & in mari rubro cum suis submersus Pharaon , sumpsit Maria Prophetissa soror Aaron tympanum in manu sua , egressæque sunt omnes mulieres post eam cum tympanis & choris , quibus præcinebat dicens : cantemus Domino , &c. Hoc tympano D. Gregorius Nyssenus adumbratam intelligit Virginitatem : *Exod. 15: nit. c. 19.*
 „ Nam tympanum omni aquæ humore purgatum ,
 „ (inquit,) aridumque , magnum sonum emittit ; ita
 „ Virginitas , cùm nullum hujus vitæ humorem in
 „ se colligat , clara & illustris existit : Si itaque mortuum quidem corpus illud tympanum fuit , quod
 „ manibus Maria tractabat , corporisque affectuum

inte-

interitus quidem Virginitas est, fortasse signum,,
hoc non valde remotum est Prophetrium hanc,,
Virginem esse ... & , Virginum cœtui præfuisse.

*Exhortat.
ad Virg.* Eandem significationem supponens D. Ambrosius,

Mortificate(inquit) membra vestra, ut Tympani,,
modo nulla in iis lascivia carnis exæstuet, omnif,,
que flagrantie corporalis sensus intereat: nesciat, in,,
iis nisi in mortuis corporis voluptatibus solus Spi,,
ritus resultare : calcate mundi hujus profundum,,
& pertransite , ut ille sicut equus adhinniens in li,,
bidinem nullum locum inveniat in vobis: &, qui,,
cunque voluerit persequens comprehendere vos,,

demergatur. Addo ego , quod & insinuat idem,,
Antistes, per hanc Mariam Legislatoris & Sacerdo,,
tis Israëlitarum fororem, figuratam illam , quæ divi,,

nostri Magistri & summi Sacerdotis extitit Mater:,,
& ut illa Virginibus Israëliticis ductricem se præbuit,
ita & hanc , post Christum Virginum omnium, quæ
seculi jugum excussere, & ad vitæ perfectionem pro,,
perant, ducem ac Patronam statuo, cuius non modò
illibatam castitatem , sed & virtutum imitantur ex,,
empla: quod præmittendum rati sumus , antequam
de obsequiis tractemus, quæ à Virgine huic sacratissi,,
mæ Virginis deferenda sunt.

P R I M Ó itaque eam agnoscant Virgines omnes
Status sui alteram post Christum Initiatricem, & ut ta,,
lem venerentur: quem honorem t m hisce quām
illi inviderunt diversi Hæretici : Ebionitæ scil. teste

*I. 6. Con-
fir. c. 6.* D. Clemente. *Cerinthus & Carpocrates* ex S. Irenæo:

*L. 1. con-
tra hæret.* quibus annumerandus *Helvidius* ex D. Hieronymo

c. 24. & contra illum, qui licet agnoscat eam virginem in par,,
tu Salvatoris , qualem eam negarunt præcitati Hæ,,
retici

retici Christum ex semine Joseph conceptum pro-
pugnantes, voluit tamen post eum alios filios ex Jo-
seph suscepisse, quos fratres Domini vocet scriptura,
quæ & hæresis fuit *Antidicomarianitarum* ex S. Au-
gustino. At contra horum calumnias utrisque ^{c. 84.}
^{de hæres.} eam prærogativam asseruere Patres lucidissimæ Scrip-
turæ innixi, in qua prædicitur Virginis partus, ut ta-
lis : *Ecce Virgo concipiet, & pariet filium, & vocabi- Isai. 7:*
tur nomen ejus Emmanuel. Et modus concipiendi : ^{c. 14.}
Spiritus Sanctus superveniet in te, & virtus Altissimi Luc. 1:
obumbrabit tibi : Cùm illa Angelo, conceptus & par- ^{c. 35.}
tus nuntio, replicasset : *Quomodo fiet istud, quoniam vers. 34.*
virum non cognosco ? quod profectò non diceret, notat S.
Augustinus, nisi Deo Virginem se ante vovisset. „ Sed *De Virgi-*
„ quia hoc (addit idem Doctor, ne quampiam offen- ^{c. 4.}*nit. c. 4.*
„ dat, quod desponsata fuerit Joseph) Israëlitarum
„ mores adhuc recusabant, desponsata est viro justo,
„ non violenter ablature, sed potius contra violen-
„ tos custodituro, quod ista jam voverat : quam-
„ quam etiam, si hoc solùm dixisset : *Quomodo fiet*
„ *istud ? nec addidisset : quoniam Virum non cognosco :*
„ *non quæsiisset utique promissum sibi filium, quo-*
„ *modo fœmina paritura esset, si concubitura nupsif-*
„ *set.* Hipponensi jungo Præfulem Nyssenum :
„ Audi pudicam (inquit) Virginis vocem : *Quomo- Orat. in*
„ *do erit mihi istud, quoniam virum non cognosco ? An-* ^{Natalem}
„ *gelus partum nuntiat, at illa virginitati inhæret, &*
„ *integritatem angelicæ demonstrationi anteponen-*
„ *dam judicat, nec Angelo fidem non habet, nec à*
„ *proposito recedit suo : interdixi, inquit, mihi*
„ *consuetudine viri. Si liberorum causâ ducta fuiſ-*
„ *set à Joseph, quomodo paritram Angelo prænun-*
„ *tian-*

tanti se rem novam & alienam audire præ se tulis-
set, cùm ipsa quoque sese obstrinxisset naturæ legi-
bus ut aliquando mater esset? verùm quia carnem
Deo consecratam tanquam sanctum aliquod obla-
tum munus oportebat intactam integrumque præ-
stare, idcirco licet, inquit, Angelus sis, licet e-
cœlo venias, licet id quod ostenditur naturam su-
peret humanam, tamen me virum cognoscere ne-
fas est, quomodo sine viro mater ero? Joseph enim
Sponsum novi, sed virum non cognosco? quid ad
hæc auspex Gabriel? quem thalamum statuit pu-
ro impollutoque connubio? *Spiritus Sanctus*, in-
quit, superveniet in te, & virtus Altissimi obum-
Iuc. i. brabit tibi. Ideoque colligit inde Ven. Beda eam pri-
mam Virginitati se mancipasse, interque omnes Vir-
Serm: 2. gines ei Principatum ascribit D. Bernardus, & S. Au-
de An- gustinus regnum Virginitatis, qui & eandem Prale-
nunt: tam dicit cunctis Virginum catervis, quam & Virgi-
Serm: 35. ninitatis Magistrum appellat D. Ambrosius in In-
de San- stitutione Virginis, cùm eam jam ante ejusdem An-
ctis. tesignanam vocatasset. *Egregia Maria!* quæ signum
c. 6. sacræ Virginitatis extulit, & intemeratae integratio-
c. 4. pium Christo vexillum levavit. Ubi & in Oratione
c. 17. fusâ pro Virgine consecratâ, quæ finit illum Tracta-
tum, rogit inter alia: *Agnis tuis admixta sine offen-
sione versetur, comes Virginum, pedissequa Mariarum.*
Serm: 35. *Tu virgineos choros, eam alloquitur S. Augustinus,* &
de Sanctis. ab incentiæ carnis illecebris alienos, per lilia rosas quæ
vernantes ad fontem perennis vitæ potandos invitabas.
Orat. I. *Tu Virginitatis feracissima Planta,* (inquit Joannes
de Nativ. Damascenus) per te enim Virginitatis pulchritudo la-
B. M. tissimè sese diffudit.

E

Est itaque Dei genitrix Virgo perpetua : est & inter Virgines Primas & Antesignanas : glorientur Discalceatae D. Theresiae institutrice, Brigittinae D. Brigittae multis revelationibus illustri, Clarissae D. Clarae, & aliæ aliis: vestra autem gloria est, quod matrem habeatis Virginem Deiparam : unde & frequentior in fœminis quam in viris , ut observat D. Hieronymus, Virginitatis cultura. *Inveniebatur*, Epist. 22. ut diximus, in viris tantum hoc continentiae bonum, & in doloribus jugiter Eva parturiebat: postquam vero Virgo concepit in utero, & peperit nobis puerum... soluta maledictio est, mors per Eam, vita per Mariam , ideoque & ditius Virginitatis donum fluxit in fœminas, quia cœpit à fœmina. Sed quæ gloriantur hac Matrona , quod SECUNDUM est , virtutes ejus æmulentur necesse est. Si filii Abrahæ estis , opera Abrahæ facite , Judæis se Abrahæ semen *Ioan. 8.* jactantibus dicebat olim Dominus. Attendite ad pe- 39. tram, iisdem inculcabat Isaias , unde excisi estis: & ^{c. 51. vers.} _{1. & 2.} ad cavernam loci , de qua præcisi estis: attendite ad Abraham patrem vestrum , & ad Saram quæ peperit vos. Idem sibi dictum Virgines agnoscant, & ut agnoscant urgent Sancti Patres Virginum Nutricii:

„ Sit vobis tanquam in imagine , (præscribit D. Am- L. 2. de brosius) descripta virginitas vitaque Beatæ Mariæ, *Virg.*
 „ in qua velut in speculo refulget species castitatis &
 „ forma virtutis: hinc sumatis licet exempla vivendi , ubi tanquam in exemplari magisteria expressa
 „ probitatis, quid corrigere, quid effugere, quid tenere debeatis , ostendunt.... Hæc est imago Virginitatis: talis enim fuit Maria, ut ejus unius vita
 „ omnium disciplina sit..., & ut ipsa corporis species

cies simulachrum fuerit mentis , figura probitatis .
Hæc Doctor Mediolanensis , qui & ibidem longum
ejusdem virtutum catalogum subtexuit , quem fru-
stra repeteremus , cùm includat omnes , ut enim

Serm. I. de ait D. Augustinus : „ Quid justitiae , quid sanctitatis

Assumpt. Virgo non habuit ? quo hæc indigere potuit , quæ
efficacis ad omnia gratiæ plenitudinem accepit ? aut „
quis potuit in ejus animâ vel corpore locus esse vi- „
tiorum , quando Sancti Sanctorum templum est „
effectum ? quod D. Ambrosius idem hoc requi- „

Serm. in rit Antistes Taurinensis D. Maximus : „ Sequan- „

Natali tur sancta conjugia Patriarcharum conjuges in re- „

D. Agne- ligione positæ ac divinis literis informatæ : Sa- „

tis. ram , Rebeccam , Rachaëlem , Annam , Susan- „

nam , Sephoram imitentur uxores : Christi verò „

Virgines solam Virginem , Matrem luminis , sub- „

sequantur . Cujus *Pedissequam* ibidem intitulat „

D. Agnetem . Et illam Ecclesia *Virginum Reginam* „

& *Virginem Virginum*.

Agnoscite itaque filiæ meæ parentelam vestram ,
honorate vestram & Sponsi vestri Matrem , sed & ca-
vete ne ab ejus gestis vita vestra degeneret aut defle-
ctat : „ Dilectissimæ amate quam colitis , & colite „
quam amatis : quia tunc verè eam colitis , si imita- „
ri velitis de toto corde , quam laudatis .. & quæ „
cunque Virgo sibi ab eâ optat præmium , & implo- „
rat auxilium , debet imitari exemplum , ait Salvia- „
nus in Sermone de Assumptione B. M. ad Paulam &
Eustochium D. Hieronymo perperam ascripto . Et
mellifluus Bernardus : *Ut impetres ejus orationis suf- fragium , ne deseras imitationis exemplum.*

§. VIII

§. VIII.

De Horis B. M. V.

Inter cultus *Virginum Reginæ*, à Virginibus delatis primas obtinet Officium sive Horæ B. V. nostratum linguâ **de Getijden van onse lieve vrouw** / sic dictæ, quod certis temporibus per diem recitari consueverint: eas (ut Autor est Baro-
nius) primus præscripsit Gamagensis Cœnobii Mo-
nachis *D. Petrus Damiani*: & pro auxilio in Terra
sancta contra Saracenos Aº. 1095. in Concilio Cla-
romontano *Urbanus Papa II.* Clericis omnibus: at-
que exinde in omnes promiscuè Fideles derivatæ
sunt, inter quos, ut Horæ Canonice Sacerdotibus,
sic illæ Virginibus omnibus (quibus otium & litera-
rum notitia) quodammodo propriæ sunt, mutata in
eum usum antiquâ consuetudine: jam enim olim
Virginum Magistri quædam eis Exercitia præfixe-
rant, quibus statim quotidie temporibus vacarent,
ea habes apud Athanasium, & apud Hieronymum *L. de Vir-*
ad Lœtam nobilem Romanam: hæc filiam pepere-
rat, cui à nomine Aviæ Paula nomen, eamque Deo
devoverat: ut autem voto matris aliquando respon-
deret voluntas filiæ instructionem petiit à *D. Hie-*
ronymo, quam is hac Epistola accuratam & prolix-
am suppeditat, inquiens inter alia: „Affuescat ex-
emplo ad orationes & Psalmos nocte consurgere,
manè hymnos canere, tertią, sextā, nonā horā stare
in acie quasi bellatricem Christi, accensaque lu-
cernā reddere sacrificium vespertinum. Quod &
L 2 alibi

*Epiſt. ad
deme-
triad.* alibi idem ille Virginum Doctor inculcat : „Præter Psalmorum & Orationis ordinem , quod tibi „horā tertiā, sextā, nonā, ad vesperum, mediā nocte „& manē semper est exercendum , statue quot horis „sanctam scripturam ediscere debeas , &c. In quo- „rum locum iisdem horis accommodum successit Of- „ficiū D.V. in se complexum Psalmos , hymnos & „orationes. Ratio autem , cur hæc diei tempora lau- „dibus divinis & precibus potius quam alia, pia Anti- „quitas deputarit , ut plures alias omittam, hæc est, „quod ea præcipua redēptionis nostræ opera Chri- „stique beneficia insignierint: nocte namque natus est,
Luc. 2: c. Salvator noster, cui respondent *Matutinæ & Laudes*:
Ađ. 2: 15. circa ortum solis resurrexit à mortuis , cui *Prima*:
Mat. 27: circa tertiam misit Spiritum Sanctum , cui *Tertia*:
46. circa sextam ascendit in Cœlum cui *Sexta* : circa no-
Ibid. 26: nam in Cruce tradidit Spiritum , cui *Nona*: circa un-
20. decimam, id est , Vespere corpus suum & sanguinem
Ibid. 27: in cœna in Sacramentum tradidit , cui respondent
57. *Vesperæ* : circa duodecimam quæ hora est *Completorii*,
c. 21. sepultus est. Atque ea de causa , quod hæc beneficia
grato animo recoleret , ea diei tempora sacrata ha-
buit antiqua pietas, quoque fructum eorumdem di-
væ Virginis suffragio in se Virgo derivet, ei à suis di-
rectoribus præscriptæ *Horæ de Domina*: non enim
patrocinium suum iis subtrahet , quæ eam hoc Offi-
cio præhonorant : experti sunt illud Carthusiani in
Ordinis sui infantia, namque (ex *Vita S. Brunonis*)
dum obloquiis & pusillanimitate victi de loci & af-
sumpti rigoris dimissione deliberarant , apparens eis
D. Petrus perpetuum addixit D. Virginis patroci-
nium , si in ejus honorem quotidie legerent preces
ejus

ejus horarias: consilium acceptarunt, ejusque emolumenta usque hodie grati agnoscunt. „Cum autore Petro Damiani, jam ferme per triennium in Monasterio Gamigense servatum esset (scribit Spondanus) ut cum solutis Horis Canonicas quotidianas beatissimae Virginis Officium diceretur, ac Goto quidam inter eos reprobæ vitae Monachus de novo isto præter Regulas S. Benedicti superposito, to onere conquestus reliquos omnes illud deponebat, nere persuasisset: mox adversus præfatum Monasterium tot undique hostium deprædationes atque prædonum rapinæ, incendia, cædesque divinitus excitatae sunt, ut nec autoritas imperialis à Monachis implorata his malis curandis sufficerit. Itaque causâ tandem calamitatum suarum eod. Petrus Damiani monente cognitâ, statim ac de culpa pœnitentiam peregerunt, & solitas beatissimæ Virginis laudes celebrare cœperunt, iidem ab omnibus penitus ejusmodi malis liberi sunt redditi. Narrat hæc, qui ea ob oculos habuit idem Petrus Damiani in Epistola ad fratres Eremi.

Sed ab Officio ad ejusdem recitionem progrediamur, quæ ut fructuosa sit,

PRIMÙM sepositis omnibus aliis occupationibus & cogitationibus mentem tuam elevabis ad Deum juxta monitum Scripturæ: *ante orationem præpara Eccl. 18: animam tuam, & noli esse quasi homo qui tentat 23. Deum.* Hanc autem præparationem promovebit ea cogitatio, quâ consideres quantâ Deum reverentia & fervore laudent & adorent in Cœlo Angeli omnes & Beati: illi pro acceptis beneficiis & gloria grati, tu pro iisdem impetrandi adhuc supplex:

plex: cui etiam serviet votum, quo ea attentione & devotione illud à te perfici efflagites, quam habitura est illa quæ persolverit illud quām perfectissimè: cum Psalmographo suspirans: devotione sicut adipe & pinguedine repleatur anima mea, & labiis exultationis
Psal. 62.6 laudabit os meum. Dignior enim (quæ est censura S.
Epist. 12.1 Augustini) sequitur effectus, quem ferventior præcedit affectus. Vel quā ipsem Christus Dominus Patri suo cœlesti laudes in terris dixerit: *Noli esse quasi homo qui tentat Deum,* quod facies, si librum in manus sine ulla prævia mentis elevatione arripueris.

SECUNDÒ piam intentionem, quæ tuam contineat & explicet petitionem, formabis: non enim sufficit, rogare Deum, nisi & eidem insinuetur, quid ab eo velis; quod ni fiat, quasi tentas Deum: ut certè tentaret ille hominem, qui hunc multis precibus fatigans, rogatus quid sibi vellet, id se nescire reponeret. Die itaque Dominico per suffragium sacratissimæ Virginis tibi & fidelibus omnibus à peccatis ferias animæque veram resurrectionem, felicem ex hoc mundo egressum Sanctorumque omnium beatam societatem intenderes. Feriâ Secundâ Convirginibus, Amicis & omnibus in tua Parœcia defunctis requiem æternam desiderabis. Feriâ Tertiâ gratiam Spiritus Sancti, qui charitas est, tibi & omnibus collegis tuis implorabis. Feriâ Quartâ Virtutes hujus patriæ Sanctorum affectabis sive divina auxilia ad eos imitandos: vel Hæreticorum ad fidem avitam redditum: aut etiam Missionariis omnibus, præcipue autem tuos superiori, Spiritum verè Apostolicum, quo illi suis & hic tibi sollicitus sit Præses & Rector, tibi autem & subditis omnibus animum docilem postulabis.

labis. Feriâ *Quintâ*, quæ legis ante Communionem, serviant tibi ad eam dignè disponendam: quæ verò eam subsequuntur, alloquia sint & colloquia cum excepto in anima tua hospite. Feriâ *Sextâ*, Christi passionis merita tibi, collegis tuis, & quotquot sunt de tua Communitate desiderabis. Sabbatho denique patrocinium Deiparæ Virginis sollicitabis pro ea vel iis virtutibus acquirendis, cuius vel quarum te maximè indigam agnoscis, quod & aliis diebus fieri poterit, non enim allegatis hisce Exercitiis alligatam Virginem volo.

T E R T I Ò quæ legis, cum summa attentione recitabis, ne & te tangat illa Domini querela: *Appro-* *Isai. 29:*
pinquat populus iste ore suo, & labiis suis glorificat me, ^{13.}
cor autem ejus longe est à me. & benè longe est à me: non
enim accedimus ad Deum corpore sed Spiritu, nec solâ
*linguâ oramus sed corde: Nam Spiritus est Deus, & eos, *Ioan. 4:**
qui adorant eum, in Spiritu & veritate oportet adorare, ^{24.}
hoc est, vocibus à corde non dissonis. Nam si orem lin- ^{s. Aug.}
*gua, Spiritus meus orat, mens autem mea sine fructu est. *Epist. 81.**
Quid ergo est? orabo Spiritu orabo & mente, psallam
*Spiritu psallam & mente. Habet Apostolus: linguæ *1 Cor. 14:**
namque idioma non intelligit Deus, nisi cordis at- ^{14. & 15.}
tentio adsit tanquam interpres.

Q U A R T Ò, cum devotione leges, quæ psalmi habent, sive ut loquitur S. Augustinus, *hoc versetur Epist. 109* *in corde, quod profertur in voce: non enim more ora-*
torio recitandi sunt, sed ut orationes & cum affecti-
bis, quos verba insinuant: „Si orat psalmus, orate;
„& si gemit, gemite: & si gratulatur, gaudete: &
„si sperat, sperate: & si timet, timete: omnia enim
„quæ hīc conscripta sunt, speculum nostrum sunt,

Conc. 3. in urget idem Augustinus. Qualem se in iis exhibuit
Psf. 30. Thomas deKempis: dum psalleret, ait ejus Diaphorus,
Roswei- vultu semper in cœlum sublatō sacro entusiasmo af-
dus in Vi- flatus, dulcedine nimirum psalmorum incredibili cap-
ta. tūs, & extra se raptus advertebatur, &c. Qualem &
Psf. 36: 4. tu te exhibeas necesse est, si ex iis fructum speres: De-
lectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui, non
folius oris: In rebus divinis, testis est D. Athanasius,
De pass. non verbis sed factis opus est: nec pronuntiatio lingua
& Cruce sed animi affectus prodest.
Domini.

Q U I N T O denique, ea verba vel ille versus, qui
tuum maximè commovit affectum, hæreat de die
& versetur sæpius in tua memoria, sit instar odorife-
ri floris quem ex Psalmorum horto decerptum asser-
ves penes te, cujusque te odore frequenter recrees.
Suspirium fuit? Sæpius illud ingemina. Votum
fuit? iteratò illud itera. Ex Meditatione enim (ut
dictum supra) & Horis ac Libro spirituali Orationes
Psf. 34: 28. Jaculatoriae (de quibus infra) sunt eliciendæ: Lin-
gua mea meditabitur justitiam tuam, totâ die laudem
Psf. 118. tuam. Quomodo dilexi legem tuam Domine? totâ die
97. Meditatio mea est, inquiebat Psalmographus. In-
In Vita flammarum verborum apparatus habe, Fremio-
pag. 270. ræ suæ præscribit B. Salesius, quæ ad tempus anima-
tuæ frænum sint.

§. IX.

De Rosario.

EA hæresis natura est, ut semper ad extrema di-
vergat: Unde, ut olim *divæ Virgini sacrificia &*
hono-

honores divinos impendebant *Collyridiani* circa annum 395. exorti teste Prateolo, eam ultra *decorum* ^{In Flens-} glorificantes ex S. Epiphanio: sic illam moderni ^{choHære-} vatores omni omnino cultu spoliant: Ecclesia au- ^{sum L. 3.}
^{n. 25.} tem Catholica, in qua sola veritatis sedes, damnans ^{L. 2. con-} illoruin idolatriam & horum inhumanitatem ei ^{tra Hære-} varios decrevit, & à fidelibus oblatos approbat, quos ^{ses Tom.}
^{2. Hæref.} inter frequentatus maximè recitatio *Rosarii*, de quo 89.
nunc tractandum.

Vocant *Rosarium* seu sertum Rosarum, quòd, ut Rosa odore & colore inter flores reliquos obtinet principatum, sic & inter orationes omnes eæ sibi principem locum vendicent, quibus illud quasi contextitur: habet namque Symbolum Apostolorum, quod est fidei nostræ protestatio: habet Orationem dominicam, cuius ipsem Salvator noster auctor & doctor: habet denique Salutationem Angelicam, cui ^{Mattib.} ^{6.c.} post Elizabethæ de hac Virgine elogium & suas pre- ^{Luc. 1:28.} ces Ecclesia adjunxit. Errat quisquis hisce orationes ^{Ibid. vers.} alias aut præfert aut comparat, cùm in iis omnium ^{42.} medulla sit: cuius quoad Orationem Dominicam testis S. Augustinus: „Quamlibet alia verba dica- ^{Epist. 121} „mus, quæ affectus orantis vel præcedendo format ^{ad Pro-}
^{bam.} „ut clareat, vel consequendo attendit ut crescat, ni- „hil aliud dicimus, quàm quod in ista Dominica „Oratione positum est, si rectè & congruenter ora- „mus: quisquis autem id dicit, quod ad istam Evan- „gelicam precem pertinere non possit, etiamsi non „illicitè orat, carnaliter orat: quod nescio quèm- „admodum non dicatur illicitè, quandoquidem „spiritu renatos non nisi spiritualiter decet orare. „Et si per omnia precationum sanctorum verba dis-

curras, quantum existimo, nihil invenies quod non ista Dominica contineat & concludat Oratio.

Quæ & causa, cùm olim ante inventam artem Typographicam libri cariores, (utpote omnes calamō de scribendi) ac proinde literarum notitia rarior, cur excogitatum Rosarium, in quo veluti in Enchiridio omnes aliæ preces continerentur: cuius Autorem

L. 5. de In- statuit Polydorus Virgilius ac diversi alii Petrum
vent. re- Eremitam, cùm de bello sacro indicendo cum Ur-
rum c. 9. bano Papa II. egisset, & Christianos omnes ad il-

Vide Cho- lud suscipiendum & promovendum vehementer ex-
quetium hortaretur: quod deinde D. Dominicus propagavit
de SS. Bel- B. Alanus de Rupe in Swollano Prædicatorum Con-
gii Ord. ventu vitâ functus & humatus restauravit, & mo-
Prædicat. do Dominicanis plurimis scriptis illustrant & Fideli-
bus omnibus commendant. Quod & ego tibi Vir-

go Deo sacra, & magnæ illius Virginis filia, fami-
liare imò pensum quotidianum volo, ut certe
est & esse debet omnibus hujus Virginis cultoribus:
illud, dum adolescens literis operam daret Parisiis,
cujus & strictissimus executor, emisso perpetuæ con-

tinentiæ voto singulis vitæ suæ diebus se recitaturum
in Vita ejus promisit B. Franciscus Salesius: idem propositum si

p. 12.

usque huc non conceperis, concipias modò, & eadem
cum illo constantiâ serves: cole familiaritatem cum
Sponsi tui matre imò & tua: dignare illam eo allo-
quio, quo eam per Angelum dignata est sanctissima
Trias: filiali affectu tuas ei necessitates commenda:
quod dum dico formulam, quam sequaris, insinua
observatam à nemine & à te multo cum fructu obser-
vandam, ut nempe quoties Angelicam salutationem
recitas, toties eidem post hæc verba: Benedictus fru-

etus

itus ventris tui *Iesus*, tuam intersetas petitionem,
 est namque & h̄ic tibi pr̄formanda pia intentio, quæ
 quotidie eadem esse potest cum ea, quam præcedenti
 §. ad *Horas* præscripsimus, ut scilicet *Potentis* hujus
Virginis patrocinii die Dominica petas felicem ex
 hac vita egressum & perpetuum Beatorum omnium
 consortium, dices proinde, quoties repetes illud:
Et benedictus fructus ventris tui Iesus, qui mihi bea-
 tam mortem, felicem æternitatem Sanctorumque so-
 cietatem donare dignetur: quo etiam intuitu expri-
 mes affectu peculiari illa verba: *Ora pro nobis pecca-
 toribus, nunc & in hora mortis nostræ.* Feriâ secun-
 dâ: ut à sanctissima Trinitate, ad cujus imaginem &
 similitudinem formata es, auxilium obtineas, quò eam
 à vitiorum fôrdibus, quibus in te obsita est, expur-
 ges, quale erat votum Davidis: *Cor mundum crea in
 me Deus, & spiritum rectum innova in visceribus meis.* ^{Pf. 50:}
^{12,} *Cor mundum*, quod vitiorum fôrdes ex anima exter-
 gat, quodque in ea affectet virtutis splendorem ac
 divinæ perfectionis imitationem: ex eo namque præ-
 ter alia resplendet in animâ divina imago & similitu-
 do, si illa, ut Deus vitiis non subjacet, omnem-
 que in se includit perfectionem, à suis se expedire &
 virtutibus instruere allaboret. Neq; instantanea est
 hæc renovatio, sed operam requirit & moram: ut
 enim observat S. Augustinus: „Renovatio non ^{L. 14. de}
 „momento uno fit ipsius conversionis, sicut mo- ^{Trinit-}
 „mento uno fit illa in baptismo renovatio remissione ^{c. 17.}
 „omnium peccatorum, neque enim vel unum quan-
 „tulumcunque remanet quod non remittatur: sed
 „quemadmodum aliud est carere febribus, aliud ab
 „infirmitate quæ febribus facta est revalescere, item-
 que

que aliud est infixum telum de corpore demere,,
aliud vulnus quod eo factum est secundâ curatione,,
sanare: ita prima curatio est causam removere lan-,,
guoris, quod fit pér omnium indulgentiam pecca-,,
torum , secunda ipsum sanare languorem , quod,,
fit paulatim proficiendo in renovatione hujus Ima-,,
ginis. Quare dices : *Et benedictus fructus ventris*
tui Jesus, qui cum Patre & Spiritu Sancto mihi ani-,,
mum & vires , quibus divinam in me imaginem ac
similitudinem expoliām , concedere dignetur.
Vel ut amicis , benefactoribus , aut quibusvis defun-,,
ctis requiem æternam obtineas : quo fine hac clausu-,,
lā uteris: *Benedictus fructus ventris tui Jesus*, qui
huic , aut illi (pro quo rogas) vel omnibus fidel-,,
bus defunctis requiem æternam largiri dignetur.

Feriâ tertîâ: ut expulso omni malo spiritu in te
perpetuus sit inquilinus Spiritus Sanctus , qui te do-,,
ceat & regat : felices revera animæ , quæ tali incola-,,

Ps.50:13. gaudent ! *Spiritum Sanctum tuum ne auferas à me*,
orabat proinde David. Et gaudent illo Virgines
omnes , quotquot suæ non desunt vocationi , magno

L. de Vir- Athanasio teste , dum exclamat : *O Virginitas tem-
plum Dei, & domicilium Spiritus Sancti !* Notandum
hîc , dum Dei Templum intitulat Virginitatem,
non modò excellentiam ejus insinuasse sanctum An-
tistitem , sed & ejusdem officium : quid in templo
requiratur norunt omnes , ibi fundendæ orationes,
ibi audiendum Verbum Dei , ibi silentium , ibi re-
verentia , & id genus alia præscribuntur : idem in
corde Virginis vult agi S. Doctor, ut scilicet per ora-
tiones & aspirationes animæ suæ Sponsum alloqua-
tur, ad ejusdem inspirationes attendat , vanarum co-
gita-

gitationum strepitum cohibeat, nec quicquam molliatur quod oculos ejus offendat: quod si præstet, jam eam vocat domicilium Spiritus Sancti: *o Virginitas templum Dei, & domicilium Spiritus Sancti!* quare dices singulis vicibus hac vel simili formulâ: *Benedictus fructus ventris tui Jesus*, qui mihi Spiritum sanctum dare dignetur. Vel, ut semper muniaris Angelorum custodia, (quos Virginalis castitatis *Paranymphos & Custodes inscribit S. Basilius*) eorumque vitam valeas æmulari: *hac namque de causa Virginitatis*. *L. de Vir-*
gines Angelis adumbratas subinde diximus. „Vir-
„go (inquit D. Chrysostomus) ad majora fese ac- *L. 3. de*
„cinxit certamina (quam scil. Vidua) utpote quæ Sacerdo-
„cœlestis illius philosophiæ æmulatrix profitetur se
„Angelicam vitam in terris referre, cui item propo-
„situm est illa eadem præstare, quæ cœlestes illæ at-
„que incorporeæ Virtutes præstant. Unde idem ille
Virginem alloquens: Si cum Angelis conversationem Hom. 22.
non cupis, inquietabat, saltum cum Diabolo non conver-
sare. Terribilia certè verba, quæ meritò ad Angeliciæ vitæ studium Virginem excitent & ad hanc pre-
ces: Benedictus fructus ventris tui Jesus, qui me An-
gelorum tutelâ munire, eorumque vitæ piam in me
æmulationem excitare dignetur. Feriâ quartâ, ut
ius juxta vocationis tuæ exigentiam virtutibus te ex-
ornes, quibus splenduere olim quotquot ex hisce
nostris Regionibus Cœlum modò incolas habet: ut
in te vigeat unius custodia continentia, alterius pro-
funda humilitas, mansuetudo, obedientia, resigna-
tio animi, devotio, &c. Vult enim Magnus Basilius, L. de vera
ut, quæ non adumbratum & inane Virginis nomen Virginit.
geret, sit Castitatis imago, imò & ipsius virtutis effi-
gies.

gies. Quare petes: *Benedictus fructus ventris tui Iesus*, qui Sanctorum nostrorum virtutibus animam meam exornare dignetur. Feriâ quintâ, ut (si illud Communioni præmittas) in te gratiarum suarum dicitias largâ manu effundat, dicendo: *Benedictus fructus ventris tui Iesus*, qui suarum gratiarum dicitias in me profundere dignetur. Sin autem eam sublequatur, eadem formulâ illud ei exponere poteris, cuius te indigam & cupidam sentis. Improbo tamen ut immediatè ante vel statim post sacram Communionem, imò & aliis diebus sub Sacro à Consecratione seu potius Præfatione usque ad Communionem illud recites, cùm congruum sit ut preces tuæ Sacerdotis precibus socientur, iisque tum agas cum illo quem ibi præsentem habes. Feriâ sextâ: quò in te derives merita passionis Christi, dicendo: *Benedictus fructus ventris tui Iesus*, qui me divinæ redemptionis suæ participem facere dignetur. Quæ participatio in eo sita est, ut peccatis mortua vivas justitiae. Sabbatho denique ut per eam, quæ *Salve Infirmorum* dicitur, assequaris in omnibus anima tuæ necessitatibus atque infirmitatibus divinum subfidium, quem in finem dices: *Benedictus &c. Iesus*, qui meis necessitatibus succurrere & infirmitates sanare dignetur. Verbo, poteris simili forma quicquid à Deo vel pro te vel pro aliis obtineri, efflagitare: nec inutile erit si & *monstrum tui Patroni*, vel illius è Sanctis, cuius eo die Festum agitur, in eodem memineris, cui locum de bis immediatè post illa Verba: *Santa Maria mater Dei*, ubi subnectes: *cum B. Bonifacio & Sociis* (si is fuerit) *ora pro nobis*, &c.

Ethæc sunt quæ nobis de Rosario annotanda occurerunt : quæ plura velit Dominicanorum Libellos passim obvios consulat , & ex iis *Vincentii Hensbergh geestelijcke Roselaer van Maria / & de Ponte p. 5. Med. 38.* ubi de eo multis agit.

Quæcunque autem illud eâ formulâ recitaverit , quæque acceptæ gratiæ collaborarit , nam ut habet S. Ambrosius : *id, quod oras , mores tui loquantur , fides Exhortæ , adjuvet , opera commendent : ea certè gratum Virgi-* ad Virgini-
nem. *cultum exhibuerit ejusq; patrocinium sibi meritò polliceatur , quod incassum sperat , cui nulla aut exigua profectus cura , circumdabunt enim eam flores Rosarum & Lilia Convallium , canit Ecclesia in ejus Assumptionis solemnitiis , cujus vox : In plenitudine Sanctorum detentio mea.*

§. X.

De Opere Manuario.

Non est Virginum omnium citra ullam aliam occupationem Exercitiis spiritualibus solummodo vacare : Neque licet omnibus esse Marias , at plurimæ in Ordinem Marthæ rediguntur , & ad Ministeria , ad Mercimonia , ad Opificia compelluntur : quibus autem hæc fors obtigit , non est quod doleant vices suas , siquidem compatiuntur se mutuo labores spirituales & corporales : imò hoc quibusdam sui temporis Monachis cum à Majorum suorum moribus degeneres illis sine his vacare vellent , (iis namque semper proprium fuit psallere , & , ne quemquam gravarent , laborare) integro Tractatu *de Ope-* Tom. 3. *re*

re Monachorum intitulato præscribit D. Augustinus: nec suæ Societati in utraque Germania ante exortas nuper hæreses olim florentissimæ , quemquam

Gabriel Biel in Tratt. M. S. de Vita Fratrum. inferebant *Fratres*, cui non propositum *labores manum suarum manducare, & in sudore vultus sui*, non alieno , sed suo pane vesci. Verùm quid nobis cum illis Monachis, qui modò eos æmulati, quos culpat *Ps. 127:2* Hypponensis Præful, & labores exosi, omnes petunt, *Gen. 3:19* omnes exigunt aut sumptus lucroſæ egestatis aut similitudinæ pretium sanctitatis. Hæc fortè offensiva sunt, sed nec à nobis attingenda, nisi nostris Virginibus laborantibus , ne cum Apostolo cuiquam gravamini. *I Thess. 2:9. & alibi* ni sint, præferret P. Cæsarius Moniales pauperes, *sæpius.* quas hic, etiam ex Lotharingia , & aliunde ex viciniis *Virginis speciosissimæ c. 11.* Provinciis quotidie ferè sentimus onerosas , & cum tam manifesto Castitatis earum periculo sæpius ingemimus mendicas. Aliæ certè sanctimoniales Bononienses, quarum Encomiasten agit S. Ambrosius, *L. 1. de Virgin.*

Nunc, inquiens, canticis spiritualibus personant, nunc viatum operibus exercent, liberalitatis quoque subsidium manu querunt. Liberalitatis subsidium non Liberales, non mendicando sed manu querunt Monachorum sui temporis studiosæ imitatrices , de quo lubet aliquos ex SS. Patribus audire, ne Laboribus nostris tamen insultent Mendicabula (quæ ex hisce Provinciis renovata sæpius summorum Pontificum Mandata profligare hactenus haudquaquam potuerunt, æquè ac Hæretici Catholicorum sanguisugæ. Om-

Tom. 5. Hom. 56. de Monach. Vi. ta. jam sole (precibus scil. finitis) refert S. Chrysostomus, vadunt ad opus quisque suum, multum hinc præventum egentibus cumulantes. „ Nemo quicquam possidet proprium , de Cœnobitis scribit D. Augustinus,

„güsttinus, nemo cuiquam onerosus est: operantur
 „manibus ea, quibus & corpus pasci possit & à Deo
 „mens impediri non possit... sanè quicquid neceſ-
 „ſario victui redundat (nam redundat plurimum ex
 „operibus manuum & epularum restrictione) tantâ
 „curâ egentibus distribuitur, quantâ non ab ipsis, qui
 „distribuunt, comparatum est. Nullo modo nam-
 „que satagunt ut hæc sibi abundant, sed omni mo-
 „do agunt, ut non apud se remaneat, quod abun-
 „daverit, usque adeò ut oneratas etiam naves in ea
 „loca mittant, quæ inopes incolunt. „ Patres nostri
 „in Ægypto & Thebaida, (inquit Mellifluus Bur-
 „gundio) sanctæ hujus vitæ ardentissimi æmulato-
 „res, in solitudinibus degentes, angustiati, af-
 „flicti, quibus dignus non erat mundus, ipsi sibi
 „Cellas ædificabant, in quibus tecti tantummodò
 „& circumsepti à turbine & à pluvia tutabantur, in
 „quibus heremiticæ frugalitatis deliciis affluentest
 „locupletabant multos ipsi egentes: quos quo no-
 „mine dignius appellem nescio, quàm homines cœ-
 „lestes aut Angelos terrestres, degentes in terris, sed
 „conversationem habentes in cœlis. Laborabant
 „manibus suis, & de labore suo pauperes pascebant
 „esurientes ipsi. De vastitate heremi Urbium car-
 „ceres alebant & infirmos, & in quibuslibet infir-
 „mitatibus positos sustentabant viventes de labore
 „suo & habitantes in labore manuum suarum. Quid
 „ad hæc dicemus nos non animales, sed animalia
 „terrena, adhærentes terræ & sensibus carnis nostræ,
 „in sensus carnis nostræ ambulantes, & ex aliorum
 „manibus pendentes? „ In Monasteriis Regionum
 „nostrarū (observat S. Bonaventura) cùm jam Men-
L. I. de
Moribus
Eccl. Ca-
thol. c. 31.
ad Fratres
de Monte
Dei.
L. I. de
Profectu
Religios.
c. 38.

M

dici-

dicitas invalueret, nostris temporibus pauci stabiles Religiosi sunt respectu antiquorum in Ægypto, in quâ quandoque sub uno Gubernatore simul tria vel quinque millia morabantur, quietè viventes magis quam nunc apud nos possint decem vel pauciores obedienter & concorditer gubernari, quia de labore manuum sustentati lata prædia & redditus amplos non requirebant, & erant tantum operando colligentes victum, quem consumentes, nec superflua desiderantes, nec evagantes mendicando, vel adulando pro aliorum devotione, sed de propriis laboribus se & multos debiles & pauperes sustentabant, & labori manuum intenti rumoribus & rixis & variis desideriis non permettebantur intendere: nec quilibet in peram suam repositus acquisita & elaborata, sed sicut semetipso pro Christo abnegaverant, & alterius imperio se subjecerant, ita & omnia quæ habebant: & quia hoc non strepitum clamoris, non secundum propriæ voluntatis arbitrium agebant, sed in summo silentio & quiete ad nutum Abbatis & Gubernatorum suorum, ideo à spiritu devotionis non solùm non impediebantur per operis instantiam, sed & plurimum promovebantur, cùm peracto quotidiano statuto labore operis reliquum temporis in lectio ne vel oratione solebant expendere, &c.

Sed ad Virgines regrediamur, quod iis modò so-
L. de ve- lenne, id eis olim inculcatum à Tertulliano: *M. land. Virg.* nus lanis occupate, pedes domi figite: congruentiam ejus in simili declarat S. Ambrosius l. 3. de Virg. Bonus agricola agrum vicibus exercet, vel, si non patitur otiosum, diversa alternat semina mutatis ut facit.

„fœtibus arva requiescant : Tu quoque Virgo p-
 „ctoris tui colles diversis saltem seminibus sere ,
 „nunc almoniis mediocribus, nunc jejuniis parcio-
 „ribus, lectione, Opere, prece, ut commutatio laboris
 „inducere sint quietis. Hoc & D. Hieronymus ab
 iis exigit , non quas necessitas ad labores compel-
 lit , sed quas generis nobilitas censumque opu-
 lenta iis merito eximeret : „Habeto lanam semper
 „in manibus , (scribit ad Demetriadem) vel stami-
 „nis pollice fila deducito vel ad torquenda subteg-
 „mina in alveolis fusa vertantur, aliorumque neta
 „aut in globum collige aut texenda compone ... si
 „tantis operum varietatibus fueris occupata, nun-
 „quam dies tibi longi erunt , sed quamvis æstivis
 „tendantur solibus breves videbuntur in quibus ali-
 „quid operis prætermissum non est nec idcir-
 „cò tibi ab opere cessandum est , quia Deo propitio
 „nullâ re indiges , sed ideo cum omnibus laboran-
 „dum est , ut per occasionem operis nihil aliud co-
 „gites, nisi quod ad Domini pertinet servitutem.
 „Simpliciter loquar: quamvis omnem censem tuum
 „in pauperes distribuas, nihil apud Christum erit
 „pretiosius , nisi quod manibus tuis ipsa confeceris
 „vel in usus proprios , vel in exemplum Virginum
 „cæterarum , vel quod aviæ matrique offeras majo-
 „ra ab eis in refectionem pauperum pretia receptura.

Hæc S. Doctor , quocum ego moneo quamlibet ve- Epist. 4.
 strūm : Facito aliquid operis , ut te semper diabolus in- ad Rustic.

veniat occupatam. Sis semper diligens non solicita
 Martha , id namque in Evangelio culpatum , sed &
 Mariæ præsentiam & auxilium liberè exposce , quæ,
 licet turbatam erga plurima negligat , socialem tamen

se libentissimè præbet operanti diligenter. „A spiritu ritualibus exercitiis in corporalia nunquam longè vel in totum recedatur; sed facilè ad ea posse redire, animus assuescat, & cum illis se mutuet, istis semper inhæreat: non vir propter mulierem, sed mulier propter virum, nec spiritualia propter carnalia, sed carnalia propter spiritualia. Habet S. Bernardus ad Fratres de Monte Dei.

Hujus praxin desideras? eam breviter excipe seu potius ab Angelis disce, quorum æmula ex sæpè di-

- L. de Virg. Ecclis est vita tua, ô Continentia Angelorum vita! ex Heb. 1: clamat D. Athanasius: hi, licet in ministerium missi 14. (ex Apostolo) propter eos qui hæreditatem capient suam. Matt. 18: lutis, tamen in cælis semper vident faciem Patris 10. mei, qui in cælis est, ait Christus Dominus. Hos imitari. Coloss. 3: 17. tare tam in exequendo tuo ministerio & opere, eo que juxta Apostoli præscriptum piâ intentione in p. i. Tract. Deum referendo, de qua videri poterit Rodriguez. 3. c. 7. S seqq. quam sub opere ipso piis animum tuum cogitationibus elevando ad Deum: ex quo capite Virgini post hoc encomium: „Annon planè Angelicum, quæ carnis vinculis alligata sit non modo carni consentaneo vivere, sed naturâ ipsâ excelsiore esse? Tom. 1. præscribit D. Gregorius Nazianzenus. „Tota Orat. 31. anima, ô Virgo ad Deum intensa esto... videtis, aquarum profluvia plumbeis canalibus inclusa, quæ, propterea quod nimium comprimuntur atque ad unum feruntur, adeò plerumque ab aquæ natura excedunt, ut quod retrò impellitur sursum semper tendat? consimili modo si amorem strinxeris totaque Deo conjuncta fueris, sursum tendes, nunquam humili prolaberis, nec diffues, to-

„ta Christi manebis, quoisque Christum quoque
 „Sponsum tuum videoas. Occupentur manus, oc-
 cupetur & animus: illæ in iis quæ corpus, hic in iis
 quæ animam tuam concernunt: Marthæ collabo-
 ret Maria. „An ignoramus (contra Monachos la-
 „borem detrectantes scribit S. Augustinus) Opifi- *de Operे*
 „ces quibus vanitatibus & plerumque etiam turpi- *Monach.*
 „tudinibus theatricarum fabularum donent corda
 „& linguas, cùm manus ab opere non recedant?
 „quid ergò impedit servum Dei manibus operantem
 „in Lege Domini meditari & psallere nomini Do-
 „mini altissimi?

Intende itaque labori tuo atque attende, sed &
 juxta regulam S. Hieronymi: *Per occasionem operis Epist. ad*
nihil aliud cogites, nisi quod ad Domini pertinet servi- Demetr.
tutem: etenim Virgo cogitat quæ Dominis sunt, quo-
modo placeat Deo, non modò dum vacat exercitiis
spiritualibus, sed & dum distinetur occupationibus
corporalibus, & occasionem id cogitandi desumit
ex ipso, quod agit, opere.

Fila dicit? Iubet enim ejus opera percurrere, con-
 siderat quot vicibus linum tractari debeat, quidque
 requiratur, ut ex eo fiat tela candida apta usui huma-
 no: cùmque *byssinum justifications sunt Sanctorum:* *Apoc. 19:8.*
 inde colligit quæ & quanta requirantur ut perfectio-
 nis byssinum perficiatur, seseque operi seriò appli-
 candi (si eum non habuerit hactenus) animum con-
 cipit, vel (si eum habeat) eidem strenuò insisten-
 di: *Manum suam misit ad fortia, & digitæ ejus appre-*
benderunt fusum, ait Proverbiales. „Nam venerunt *cap. 31.*
 „nuptiæ Agni, & uxor ejus præparavit se: & da- *vers. 19.*
 „tum est illi, ut cooperiat se byssino splendenti &

c. 19. v. 8. candido, habet Apocalypsis S. Joannis. No-
ta, datum est illi, ut cooperiat se byssino splen-
denti & candido, non modò præceptum sed & auxi-
lium.

*vers. 14.
¶ 15.*

Limbos contextit? animo volvit, solum esse ad or-
natum, continuò sequendam oppositam normam,
non confundendos, sed suas habere vices singulos
globulos: unde progreditur ad considerandum &
animæ similem esse ornatum ex Psalmo 44. Omnis
gloria ejus filiæ Regis ab intus in fimbriis aureis circum-
ambieta varietatibus. Regulam autem esse normam
quam sequatur, suaque Exercitia instrumenta qui-
bus eum efficiat, ideoque ea accuratè observanda, nec
confundenda vel negligenda.

*Epist. 29.
ad Heron.* Texit? dum, ne hiatus sit in opere, filum filo vis-
det intexi, contemplatur in eo virtutum omnium
necessariam connexionem, ut enim ait D. Augusti-
Pf. 83: 8. nus: *Qui unam virtutem habuerit, habet omnes: &*
omnes desunt, cui una defuerit: ideoque à quibus vir-
tutem. Unde omne peccatum, quod quasi error est,
sibi interdicens ad prudentiam & continuum virtutis
studium se exacuit.

Sartricem agit? ut partes dissutas connectit, sic
& animam suam suspirat connecti Deo: sed ut video
illas debere sibi invicem proportionari, sic & propo-
situm format ac foveat amovendi impedimenta om-
nia, quò minus suo Dilecto copuletur. Dum in-
dumenta corpori parat, animam non negligendam
contemplatur, sed eam imitando, quæ quæsivit limum
Proverb. & lanam, & operata est consilio manuum suarum, in-
teriores & exteriores virtutum induvias eidem me-
dica-

„ditatur, ait namque Apostolus: „In hoc ingemisci-
 „mus, habitationem nostram, quæ de cælis est, su- ^{2 Cor. 5:}
 „perindui cupientes: si tamen vestiti non nudi inve- ^{2. & 3.}
 niamur: quia ex D. Augustino, *Non tunicas inspe-*
cturi sumus in regno cælorum, sed vestis cuiuscunquis ful- ^{in Ps. 81.}
gor justitiae deputabitur. Monet proinde apud eundem
 Autor Epistolæ ad Demetriadē Virginem: „Non
 „te earum exempla decipient, quæ sibi in sola casti- ^{Eph. 142.}
 „tate plaudentes, ut post suas voluntates eant, Dei ^{c. 10.}
 „voluntatem abjiciunt: quæ perpetuæ castitatis bo-
 „num non cum justitiâ, sed pro justitia offerre vo-
 „lunt, & in compensatione peccatorum præmium
 „Virginitatis annumerant, atque pro præmio im-
 „punitatem petunt: vel certè impudentiori vecor-
 „diâ coronandas esse se putant & in Regno Cœlo-
 „rum cæteris præferendas, quæ sibi transgressione
 „mandatorum aditum clausere cælorum. Dum au-
 tem detritas vel laceras resarcit, de refiendo com-
 monetur quicquid in animæ vestitu vel infirmitate
 animi contritum vel motibus passionum dilacera-
 tum est, suggestente Apostolo: *Renovamini spiritu*
mentis vestræ: seu potius, ne reparatione indigeat, ^{Eph. 4:}
follicitæ sui custodiæ propositum concipit:,, Respi- ^{23.}
 „ce obsecro, (Demetriadi acclamat præcitatus Au-
 „thor) ad ipsam quâ apud Deum illustrata es digni- ^{Ibid. c. 19.}
 „tatem: quâ per baptismum in Dei filio renata es,
 „rursumque per consecrationem Virginitatis Spon-
 „sa Christi esse cœpisti: ex utroque hic tuus honor
 „te ad solitudinem tui propositi admoneat: at nul-
 „lus debet esse ibi negligentiæ locus, ubi tam præcla-
 „ra servanda sunt: pretiosior quæque vestis dili-
 „gentiâ timidiore custoditur à macula, multo

quæsita auro gemma majori solicitudine possit detur, & generaliter grandi curâ magna quæque servantur: unde & tu, si teipsam benè custodire, cupis, debes honorem tuum semper pretiumque cogitare; tantò enim se unusquisque negligenter utitur, quantò se existimat viliorem.

Aliorum ministerio est mancipata? ex obsequiis, quæ illi exigunt, colligit quale obsequium debeat summo Patrifamilias, atque ad illud impendendum continuum habet motivum: si namque illi voluntati imò & nutibus suis, quia temporalem mercedem addixerunt, exactam obedientiam velint, exactiorem inde colligit deberi, &, quia debetur, exhibit ei qui pollicetur cœlestem: non vult tamen esse Mercenaria;

in Ps. 72. „Qui enim Christum sequitur (præscribit S. Ambrosius) non præmio ducitur ad perfectionem, sed perfectione consummatur ad præmium: imitatores enim Christi non propter spem boni sunt, sed pro amore virtutis: Christus enim per natum bonus non propter præmii cupiditatem, ideo passus est, quia benefacere eum delectavit, non quia incrementum gloriæ ex sua Passione querebat: ideo qui illum imitari cupit, non quid sibi, sed quid aliis prospicit operetur.

Ps. 50:4. Lintea lavat, suppelæctilia aut domum emundat, fordes, quas everrit, ac maculæ, quas eluit, eam docent animæ fordes & maculas expurgare: orat inter rim cum Psalte: *Amplius lava me ab iniquitate mea & à peccato meo munda me.* Amat namque ille anima nitorem & splendorem, & quia ille amat, amat & illa; ideoque labor corporalis prototypon est quod illa imitetur in ea expurganda.

Cir.

Circa focum & in culina occupatur? ruminat illud Salvatoris: *Meus cibus est ut faciam voluntatem Joan. 4: ejus, qui misit me, ut perficiam opus ejus.* Optatque ut 34 idem & illa dicere possit. Vel illud: *Beati qui Matth. 5: esuriunt & sitiunt justitiam, quoniam ipsi saturabuntur,* vers. 6. ideoque in se hanc famem & sitim nititur excitare. Vel ejusdem ineffabilem charitatem Eucharistiam in animæ cibum instituentis. Vel quid aliud.

Exercet Mercimonia? subinde recogitat, quod à Domino bona sua servis distribuenti dictum: *Negotiamini dum venio: & quomodo redux jussit vocari Luc. 19: riservos quibus dedit pecuniam, ut sciret quantum quisque negotiatu^{13.} esset.* Et quia pecuniam hanc novit esse Dei gratiam & dona, quibus etiam ipsa cumulata est, data ad lucrum, ex mercaturâ suâ praxin spiritualis addiscit, certa futurum aliquando tempus „ reddendæ rationis, „ Quia is, (inquit D. Grego- Hom. 9: „ rius) qui nunc piè spiritualia bona tribuit, distri- in Evang. „ ctè in judicio merita exquirit: quid quisque accep- „ perit, considerat; quod lucrum de acceptis repor- „ tet, pensat.

Sed quia animam varietas oblectat, modò aliquid ex Psalmis quod in lectione Horarum te præ reliquis affecit: modò quipiam ex matutina Meditacione: modò quiddam ex audita concione revolves: modò etiam eas cogitationes fovebis, quas tuus tibi inspirat Dilectus atque ex iis pios in te elicies affectus atque aspirationes, quas & sine prævia consideratione sæpius iterare poteris, de quo S. Augustinus: „ Dicuntur fratres in Ægypto cre- Ad Pro- „ bras quidem habere orationes, sed eas tamen bre- bam de Modo o- „ vissimas & raptim quodammodo jaculatas, ne illa randi. Epif. 121. vigi-

vigilanter erecta , quæ oranti plurimùm necessaria est , per productiores moras evanescat atque hebetetur intentio . Ut enim optimè solvit qui auro , sic qui precatione brevi : hæc ut aurum pondere non mole præstat .

Itaque Filiæ meæ , cùm audiam sæpiùs vos querulas de temporis defectu pro exercitiis spiritualibus & de impedimentis quæ ab iis vos avocent , prescriptam vobis hanc praxin servate , quâ tempus redimatis : eam nullæ occupationes poterunt impediare , in qua totum devotionis negotium constituit B. Franciscus Salesius Introduct. p. 2. c. 13. In hospitio Jesu Sorores sunt & esse debent Martha & Maria , cùmque illa satagit circa suum ministerium , Thren. 3 : hæc Jesu se sociam præbet : mutua earum est exhortatio : *Levemus corda nostra cum manibus ad Deum.*
 41. L. de modo benè vivendi , Qui orat & laborat (juxta D. Bernardum) cor levat ad Deum cum manibus : qui verò orat & non laborat , cor levat ad Deum & non manus : qui autem laborat & non orat , manus levat ad Deum & non cor . Igitur necesse est nobis cor in oratione ad Deum levare , & manus cum operatione ad Deum extendere .
 Serm. 51.

§. XI.

De Libro Spirituali.

EX mutabilitate Mundus subsistit , si namque aër nunquam serenus semper plueret , vel sine pluvia semper rideret , & sic de cæteris , sterilis omnino foret terra : homo , quem μικρονόμον dixeret Vete-

Veteres, hoc Universum æmulatur, cui æquè ac illi
necessaria vicissitudo non modò secundùm eum, qui ^{2 Cor. 4:16.}
juxta Apostoli phrasin *foris est.* Si namque sine vi-
giliis semper dormiret, vel sine somno semper vigi-
laret, idem judicium esto de reliquis, citò defice-
ret. Sed & juxta ejusdem epitethon secundùm inte- ^{Rom. 7:22.}
riorem, quâ renovetur de die in diem: quæ potissi- ^{Ephes. 3:16.}
mum triplex est, *Oratio scilicet, Operatio & Lectio:*
neque enim potest homo semper orare aut laboribus
& libris incubare, sed eorum grata imò & utilis vicis-
titudo, ut modò oret, modò laboret, modò aliquid
„ legat eaque inter se commutet. „ *Ancilla Christi,*
„ (ait D. Bernardus) debet semper orare, legere, <sup>Tract. de
Modo benè vivendi</sup>
„ & operari: divide tibi spatum diei in tres partes:
„ in prima ora, in secunda lege, in tertia parte labora: ^{Serm. 51.}
„ si aliquando à lectione cessaveris operari debes ut
„ nunquam sis otiosa, quia otium inimicum est ani-
„ mæ. De Oratione & Operatione jam egimus in
præcedentibus, modò tractandum de *Lectio-*
quam cum S. Bernardo supra Virgini impensè com-
mendant Virginum Magistri. *Nunquam cesses à di-*
vinis eloquiis, habet D. Fulgentius & totam dele- <sup>Epist. 2. ad
Gallam.</sup>
ctationem cordis tui Scripturis sanctis indulge. ^{c. 21.}

Unum illud tibi nata Deo præque omnibus unum
Prædicam, & repetens iterumq; iterumq; monebo,
ut animum tuum sacrae lectionis amore occupes: De- ^{Epist. 3.}
metriadi præscribit S. Hieronymus, & Lætæ pro fi- ^{Epist. 7.}
lia Paula, prius Christo consecrata quam genita: sic dies
transeat, sic non inveniat laborantem, orationi lectio,
lectioni succedat oratio. Ubi & Librorum catalogum
subnectit. *Deliciae spirituales*, à sacris Viduis (quas
secundas Virgines dixit Antiquitas) exigit D. Augu-
stinus,

L. de Ro- stinus, *deliciis carnalibus in sancta castitate succedant,*
no Vidui- *lectio, oratio, psalmus, bona cogitatio, bonorum operum*
tatis c. 21. *frequentatio, spes futuri seculi & cor sursum.* Quia ui-

de Vani- *obsceni Codices dæmonis sunt canales per quos tur-*

tate mun- *pes & vanas cogitationes in legentium animas deri-*

dip. I. *vat: „Is namque, qui arroganter (inquit Didacus,*

c. 68. *Stella) in cœlo præsumperat esse similis Altissi-*

mo, ut in malitia sua obstinatus in quocunque po-

test connitur semper se ei comparare eumque x-

mulari: itaque cum sciat Deo suos esse Evangelii-

stas, factorum suorum Chronographos & sancto-

rum Librorum Scriptores, vult & ipse Actuarios ad

imitationem Dei habere, qui prophanorum horum

librorum scriptoribus utatur, ad peccati professio-

nem: qui non secus doceant, quomodo ad infer-

num eundum, quam Servi Dei & Scriptores Chri-

stiani bonis libris viam salutis aperiunt. Ut ergo,

per obscena volumina is in animas instillat peccati

venenum, ita è contrario venæ sanctorum cogita-

tionum & desideriorum sunt libri pii eorumque at-

tenta lectio: „Illa enim ut magistra sensum sacra-

rum Scripturarum revelat, notat Alvarez de Paz:

illa ut lucerna aut sidus fulgentissimum intel-

lectum illuminat: illa ut nutrix spiritu infan-

tulos loqui docet, & ad orationem & medita-

tionem allicit: illa ut ignis castos divini amo-

ris affectus accendit: illa demum ut Pædagogus

cor nostrum colligit, & à distractionibus &

cognitionibus ineptis avertit. „In hujuscemo-

di Libris & in sacris Scripturis quasi in speculo

vides (scribit Dionysius Carthusianus) & agnos-

cis te ipsum & faciem cordis tui: ibi imperfectio-

nem

Scalæ Re-
ligiosorum
Tract. 1.
c. 9.

„nem tuam clarissimè conspicias: quid agendum restet
 „& qualiter proficere debeas discis. „ Valde nobis
 „est necessaria lectio divina (loquitur D. Bernardus) *supra*
 „nam per Lectionem discimus quid facere, quid ca- *Serm. 50.*
 „vere, quò tendere debeamus, unde dicitur: *Lu-* *Pf. 118:*
 „*cerna pedibus meis verbum tuum & lumen semitis* *105.*
 „meis. Per lectionem sensus & intellectus augentur:
 „lectio nos ad orationem instruit & ad operatio-
 „nem. „ In his enim quasi in quodam speculo, teste
 „D. Augustino, homo seipsum considerare potest *Serm. 112*
 „qualis sit vel quò tendat. Lectio assidua purificat *de temp.*
 „omnia, timorem incutit gehennæ, ad gaudia su-
 „perna cor instigat legentis ... geminum confert
 „donum lectio SS. Scripturarum, sive quia intelle-
 „ctum mentis erudit, seu quia à mundi vanitatibus
 „abstractum hominem ad amorem Dei perducit:
 „sicut enim ex carnalibus escis alitur caro, ita ex
 „divinis eloquiis interior homo nutritur & pascitur.

Equibus duplex Consecrarium elicetur: P R I-
 M U M quales Virgini legendi sint Codices, ii scil.
 qui tractant, ea, ut præscribit Carthusianus quæ *supra*:
 „compunctionem inducunt, devotionem nu-
 „triunt & inflammant, timorem Dei in corde sta-
 „biliunt, & quæ ad vitiorum horrorem, ad
 „mundi Contemptum, ad sui ipsius aspernatio-
 „nem & humiliationem vehementius incitant
 „atque erudiunt: ea quoque quæ efficacius docent
 „modum & ordinem spiritualis profectus, reforma-
 „tionem passionum, remedia ac triumphum ten-
 „tationum & exercitationem internam. Quales post
 Sacram Scripturam (quæ Augustino *nil præcipit*,
nisi charitatem, nil culpat nisi cupiditatem) sunt *Imi-*
tatio

tatio Christi Thomæ de Kempis, ejusque Magistri Gerardi Zutphaniensis Reformatio interior ac Spirituales Ascensiones. Salesii Philothea & Opuscula alia. Exercitium Perfectionis Rodericij, &c. Patrum Parthenodidactica non allego, cùm hæc idiomate bellico Virginibus necdum loquantur.

SECUNDUM, quomodo Libri Piī legendi pro cuius majori explicatione notandum primò, at tequam inchoes Lectionem, ut eam Dei tecum colloquium tibi persuadeas: ea namque Orationem inter & Lectionem observata à Patribus differentia, ut Oratio tua Dei sit allocutio, & Lectio sit Dei tecum

Sup. colloquium: „Qui vult cum Deo semper esse (monet Serm. 11² D. Augustinus) frequenter debet orare & legere: „nam cùm oramus, ipsi cum Deo loquimur: cùm „verò legimus, Deus nobiscum loquitur. Et iisdem „ferè verbis Mellifluus Bernardus: „cùm oramus „cum Deo loquimur, cùm legimus Deus nobiscum „loquitur: si vis cùm Deo semper esse, semper ora „& semper lege: quomodo etiam alii Patres loquuntur. Quare piâ aliquâ aspiratione te docilem significabis quin & te doceri postulabis: loquere Domine, quia audit Ancilla tua. Secundò ut ea, quæ legis, tanquam tibi Dicta accipias: *Si vis profectum haurire* (verba sunt Thomæ de Kempis) *lege humiliter, simpliciter & fideliter*: Quare dolebis, si præscriptis documentis vitam tuam disparem deprehenderis mediaque considerabis, quibus te eis conformes. Debet enim admonitio esse Lectio non occupatio. „Leges (dogma est Dionysii Carthusiani) non varia percurrento, & folia revolvendo, aut solam notitiam vel temporis deductionem, seu speculativam & super-

Serm. 11²

de temp.

Supra

Serm. 50.

1. Imit. 5.

Supra.

„ficialem delectationem quærendo, sed ut proficias,
 „ut virtuosus reddaris, ut in timore, humilitate, cu-
 „stodia ac salubri proposito, decentiâ morum, re-
 „frœnatiōne linguae ac sensuum, reformatione pas-
 „sionum & puritate interna funderis, corroboreris,
 „exrescas: idcirco quæ legis tibi ipsi applicare mox
 „debes, imperfectionem tuam deflere, emendatio-
 „nem proponere, & ordinatè, ferventer ac perseve-
 „ranter persequi eam: atque ad hoc collimare juxta *L. de Cain & Abel.*
 D. Ambrosii consilium, *ut succus ille spiritualis cibi in omnes se venas animæ diffundat.*, *Nihil enim pro-dest facienda didicisse & non facere.* Ait Autor Epist. 142
ad Demetriadem apud Augustinum, qui & monet: „Ita scripturas sanctas lege, ut semper memi-
 „neris Dei illa verba esse, qui legem suam non solùm
 „scire, sed etiam impleri jubet. Optimè uteris lectio-
 „ne divina, si tibi eam adhibeas speculi vice, ut ibi
 „velut ad imaginem suam anima respiciat, & vel
 „fœda quæque corrigat, vel pulchra plus ornet.

Itaque, cuius utilitatem & praxin audisti, sit tibi, Virgo, Lectio familiaris: non exigo qualem olim *Epiſt. ad Hieronymus* ut etiam tenenti codicem somnis obrepat, *Eustoch.* & cadentem faciem *Pagina sancta suscipiat.* Neq; quod *in Breviar. in Virgine generosa D. Cæcilia celebrat Ecclesia, quæ 22. Novemb. Riesp. 3. ad Nost. I.* semper *Evangelium Christi gerebat in pectore & non diebus neque noctibus vacabat à colloquiis divinis & oratione.* Sed ut quotidie certum aliquod tempus ei deputes, quod potest esse vel antequam pomeridiano operite tradas, vel sub ipso opere intra tertiam & quartam, non enim, ut fructuosa sit, debet *Ad Fratres de Monte fixo.* „De quotidiana lectione, (verba sunt D. Ber- *Dei, nardi-*

nardi) & supplementum eorum, quæ adhuc defi-
derari possent, aliquid quotidie in ventrem memo-
riæ demittendum est, quod fidelius digeratur, &
& sursum revocatum crebrius ruminetur: quod,
proposito conveniat, quod intentioni proficiat,
quod detineat animum ut aliena cogitare non li-
beat: hauriendus est sæpè de Lectionis serie af-
fектus & formanda oratio quæ Lectionem inter-
rumpat, & non tam impediat interrumpendo, quam
puriorem continuò animum intelligentia Lectio-
nis restituat.

§. XII.

De Solitudine.

Gen. 8:8. **N** Oënum, autor est Moyses, tempore cessa-
vñ. 9. tis diluvii ex Arca emisisse columbam, sed, *cum*
non invenisset ubi requiesceret pes ejus, reversa est ad
eum in Arcam: quam ego Virginum magistrum ju-
re appellavero, quæ eas doceat.

P R I M ò: ut non egrediantur domo, nisi urgen-
necessitas vel justa eas causa emittat: *Non est bonum,*
L. de Vir- ait D. Athanasius, *sine magna necessitate in publicum*
ginit. *prodire: quietem ama quantum potes.* „Rarus sit,
egressus in publicum, Eustochio (quam alibi *Virginis*)
Epist. 27. tatis & Ecclesiæ Monile præiosum intitulat pra-
Epist. 22. scribit S. Hieronymus, nonquam causa deerit,
procedendi, si semper, quando necesse est, proce-
sura sis. Zelotypus est Jesus, non vult ab aliis vi-
derifaciem tuam (ideoque) semper te cubiculi tui
secreta custodian. *Neque enim passim licenterque*
L. de vera procedet, vult D. Basilius, nec nisi, quæ *Virgines con-*
Virginit. *servati*

servat, necessitate cogatur, aliorum se domibus ingeret.
Qui & junioribus ad solam Ecclesiam progressum indulget: Habitâ diligenti ætatis sua ratione non temerè progredietur, sed intra annos adolescentiæ posta ad Ecclesiam tantum ne tum quidem sola & incomitata procedet. Quem Basilio rigidior adhuc restrin-
git Ambrosius: Ipsa quoque ad Ecclesiam progressio Exhort ad rario-
r sit adolescentul is. Nec improbat, etiam in Virg.
Festis, S. Hieronymus: „Scio ego sanctas Virgines, Epist. 7.
„quæ diebus festis propter frequentiam populo- ad De-
rum pedem domi cohibent; nec tunc egrediuntur,
„quando major est adhibenda custodia & publicum
„penitus devitandum.

Nunquamne ergo Virgini adeundæ consanguineorum suorum nuptiæ? quis illi, respondet D. Cyprianus, *in nuptiis locus est? cui animus ad nuptias non De Disq.*
est? aut voluptaria & lœta esse quæ possunt, ubi & & hab.
studia & vœta diversa sunt? Neque amicorum fre-
quentanda convivia? juxta D. Ambrosium convi- L. 3. de
viorum devitandæ celebritates. Nec saltem invisendi Virg.
aliquando amici ac noti? fugienda salutationes ab eodē
D. Ambrosio præcipiuntur: si id ægrè ferant, disce Ibid.
bac in parte superbiam sanctam, suggerit Eustochio Epist. 22.
Hieronymus, scito te illis esse meliorem. Neque recrea-
tionis ergò interdum obambulandum? foris vagen-
„tur Virgines stultæ, eidem consulit idem, tu in- Ibid.
„trinsecus esto cum sponso... Daniel in sublimi cœ- Dan.6:10
„naculo suo (neque enim manere poterat in humili)
„fenestras apertas ad Hierusalem habuit, & tu habe-
„to apertas fenestras, sed unde lumen introéat, un-
„de videas civitatem Domini: ne aperias illas fene-
„stras de quibus dicitur: Intravit mors per fenestras Hierem.
nostras 9: 21.

nostras quasi enim, qui in intimis latet, ut loquitur Abbas Clarevallensis de Pass. Domini c. 28. quidam adeps & medulla Ecclesiae sunt Virgines Christi.

Audite hæc, quæ ubique & nusquam non apparetis, nullibi quām domi aut rariores aut magis coactæ, fortè solicitæ ne cordones & sutores ferientur aut ocidentur: quasque non importuna solicitatio, sed vel unicus nutus abducit ad convivia, vel etiam quæ iisdem non invitatae vos ultrò ingeritis: sed & ne tanquam nimis scrupulosi traducantur Patres, attendite quo intuitu divagationes, confabulationes, vel commessationes prohibuerint, quia scil. vel interioris devotionis impedimenta sunt, eò quod visa vel audita sæpiùs importunè memoriæ reoccurrunt mentisque attentionem turbant: „ Illud superfluum

*Epist. 14² arbitror te monere (apud S. Augustinum præscribitur Demetriadi) quām parca in procedendo debetas esse, quām rara, cùm te hoc etiam secularis ab infantia honestas docuerit, & facile intelligas, id tibi multò magis in *bac Vita* esse servandum quam maximè secretum decet: illud admoneo, ut ipsis quoque salutationibus, quæ tibi in cubiculo tuo exhibendæ sunt, certissimum modum, ponas, ne sint nimiæ, neque quotidianæ, ne non tam officium quām inquietudinem præstare videantur. Vel etiam quia Propositum subvertunt:*

Gen. 34. aut enervant, & ad illicita affectum pelliciunt. Dimicando egressa corrumpitur præmonet D. Hieronymus, nolo te sponsum querere per plateas, nolo te circumire angustias. vñ. 2. los civitatis. Ubi allegans illud ex Canticis: Surgamus & circumibo &c. Et invenerunt me custodes, qui circumdeunt civitatem; percusserunt me, & vulnerau-

runt me, tulerunt pallium meum mibi custodes muro-
 rum. Concludit: si autem hoc exiens patitur
 illa, quæ dixerat: ego dormio & cor meum vigi-
 lat: &, fasciculus stractes fratribus meus mihi in
 medio uberum meorum commorabitur: quid de
 nobis fiet, quæ adhuc adolescentulæ sumus? quæ
 sponsa intrante cum sponso remanemus extrinse-
 cùs? fructus arborum, quæ sepibus non sunt cir-
 cumdatae sed juxta viam positæ, nunquam matu-
 rescunt, quia viatores illos ante maturitatem decu-
 tiunt: neque bona proposita, quæ anima concepit,
 in opus conferentur nisi fugiantur consortia & diva-
 gationes.

Discat itaque Virgo, cœlestis Noëmi *Columba*,
 hoc titulo sæpius à Sponso divino in Canticis cele-
 brata, à Noëmica Columba è domus suæ Arca non
 sponte avolare sed emitti. Timeat damna quæ se per-
 petuam Dei Ancillam optat. „Dixit quidam (an-
 notat Kempensis) quoties inter homines fui minor ^{I. Imit.}
 homo redii. Hoc sæpius experimur, quando diu ^{20. n. 2.}
 consabulamur. Facilius est omnino tacere quām
 verbo non excedere. Facilius est domi latere quām
 foris se posse sufficienter custodire: qui igitur in-
 tendit ad interiora & spiritualia pervenire, oportet
 eum cum Jesu à turba declinare. Nemo securè ap-
 paret nisi qui libenter latet: nemo securè loquitur
 nisi qui libenter tacet. Sed & discat ab eadem

SECUNDÒ amorem solitudinis: Quæ, cùm non Gen. 8: 9.
 invenisset ubi requiesceret pes ejus, reversa est ad eum
 in Arcam. Anima, quæ in Deo suo deliciatur, so-
 dales omnes, exteriora omnia despicit: amat illa soli-
 tudinem, Deoque suo in cordis sui secreto jugiter

Tom. 5.
Serm.
quod re-
gulares
feminæ
viris co-
habitent.

adhærescere: talis Thomas de Kempis, cuius diversum: *In omnibus requiem quæsivi, & nusquam inveni, nisi in angello cum libello.* Talis sit quælibet Virgo necesse est, quæ Virginis nomen geret & omen: An nescitis qualem rem aggressæ? in quem agnem instructæ estis? (ad Virgines declamat, S. Chrysostomus) quam prælii partem sortitæ?, cuius ordinis in exercitu hæredes & occupatrices, estis? apud ipsum bellum ducem, imò apud ipsum, habitatis Regem & militatis. Sicut igitur in bellis, non unum locum exercitus omnis occupat, sed alii cornua agminis, alii medium, alii postrema, alii frontem phalangis ornant, alii autem ubi ubi Rex, comparet, ibi cum ipso apparent: sic quoque & Virginum Chorus nullum alium nisi hunc ordinem sortitus est. Non sic ii qui aureas togas indui & equis auro ornatis vecti, & aurea ferentes, Sceptra & gemmata monilia præsentes Regi videri debent, ut Virgo Christo. Nam illi quidem apud ipsum currum regium versantur, Virgo autem regius quoque currus fit sicut Cherubin si vult, & adstat ipsi sicut Seraphin. Dum vadit quasi per desertum eat: quando autem sedet in Ecclesia, profundissimo silentio oculus nullum videat præter euntium non mulierum non virorum, sed solum Sponsum & præsentem & conspicuum. Concedens autem iterum in domum ei in precibus loquatur & ejus solius vocem per Scripturas audiat, & in domo eum, quem desiderat & amat, solum cogitet: ut peregrina & advena omnia faciat, quasi res præsentes nihil ad eam pertineant: & non solum masculorum fugiat aspectus, sed & conven-

tum

„tum secularium mulierum : tantaque corpori sup-
 „peditet quanta necesse , & universa in animae salu-
 „tem impendat. hactenus Aureum illud Os. Ne-
 que enim temere ratiocinatur S. Basilius : „Grega- *L. de vera*
 „lem esse Virginem decet, quae nuptiarum vincula *Virgin.*
 „fugit , neque passim , quod velit , accedere , quasi
 „ideo renuerit virum , non ut immortali Sponso
 „semper assideat , sed ut in potestate habeat quocun-
 „que velit male libera & vaga discurrere : nempe
 „enim Virgo non ideo viri connubia respuit ut vitae
 „arbitro ac teste careret , sive ut zelotypia libera ubi-
 „libet versaretur ut vellet , sed ut voluptates carnis
 „partusque dolores & laboriosissimam curarum se-
 „cularium molem ærumnosamque solicitudinem
 „fugiens sub judice & teste Deo virtutis zelotypo
 „vitam suam ad incorruptionem disponeret atque
 „dirigeret. Eas quippe quæ per vicos ac domos li-
 „berè volitant indisciplinatas esse non Virgines veri-
 „tatis sermo denuntiat , *Otiosæ enim discunt circuire 1 Timoth.*
domos , non solum otiosæ , sed & verbosæ & curiosæ , l. 9. 5: 13.
 quentes quæ non oportet. Tuo itaque muneri satisfa-
 cies ? suavissimam Dei tui familiaritate jugique con-
 fuetudine frui desideras ? ama solitudinem , ait nam-
 que : *Ecce ego laetabo eam , & ducam eam in solitudi- Osea 2:14*
nem & loquar ad cor ejus. Virginum Regina Dei si-
 lium conceptura ubi ab Angelo deprehendebatur ?
 in convivio ? in platea ? in confabulatione ? neuti-
 quam , sed in cubiculi sui eremo : „Considera quan- *Luc. 1:28*
 „ta fuerit Maria , & tamen nusquam alibi nisi in cu-
 „biculo reperitur , cum queritur : illa te doceat ,
 „quid sequaris , inquit Doctor Mediolanensis. At *Exhort.*
 ubi eum duodennem amisit ? in itinere , licet religio- *ad Virg.*

- Luc. 2:* so, inter amicos & notos. Verum post diutinam
43, 44. sed frustraneam inquisitionem ubi tandem iterum
vers. 46. invenit? Invenerunt illum in Templo sedentem in me-
Supra. dio Doctorum audientem illos & interrogantem eos. Il-
 la te doceat, inquit D. Ambrosius, quid sequar.
 Sidera namque errantia plerumque fiunt cadentia.
Eccl. 9: 7. quare noli circumspicere in vicis civitatis nec oberra.
Ithren. 3: veris in plateis illius. Quia bonum est præstolari cum
26. silentio salutare Dei. Mens nec extorsus dissipata, ex-
Epist. 1. arat D. Basilius, nec in mundum per sensoria diffusa ab
 sese ipsa redit, moxque suopte nutu ad Dei notionem
 evadit.

§. XIII.

De Societate Virginis.

L. 2. in
Lucam.

Epist. 22.

Si tamen molesta sit tibi solitudo & gravis, si te
 affiant consortia: ea ambias, iuste ingeras, per-
 me licet, id ego ex SS. PP. naturæ tuæ indulgeo,
 non tamen absolutè, sed cum restrictione: nolo enim
 ut cum sexu dispari sit tibi consuetudo; „Trepidare
 Virginum est, & ad omnes viri ingressus pavere,
 omnes Viri affatus vereri scribit D. Ambrosius. Ea
 namque in carnalem plerumque degenerat, ob quam
 „Piget dicere (conqueritur S. Hieronymus) quot
 quotidie Virgines ruant, quantas de suo gremio
 mater perdat Ecclesia, super quæ sidera inimicus,
 superbus ponat thronum suum, quot petras exca-
 vet & habitet coluber in foraminibus earum. Dum
 namque stupra sociatur & ignis, flamma libidinis,
 facile exæstuat. Scintilla culmen accedit, aqua flam-
 man

mamobruit: in Exhort. ad Virgines cecinit Ecclesiæ Theologus. Nolo etiam cum Secularibus agas: *No-*
lo habeas consortium matronarum, Eustochio præ-
scribit idem Hieronymus, nolo te frequenter videre, Ibidem.
quod contemnens Virgo esse voluisti. Obliviscere popu-
*lum tuum præcipit Psalmographus, idque integro *Psal. 44:**
Tractatu urget D. Ambrosius: „Nescio quid quæ-
*„ras, (inquiens inter alia) quales amicitias vel *L.ad Virg. Devotam**
„quales fabulas habeas cum illis: devovisti animam c. 1.
„tuam ad destruenda omnia quæ sunt hujus seculi:
„quomodo autem quæris seculum, cui renun-
„tiasti?

Sed cum Virginibus sit tua conversatio, similis simili gaudet: aqua fluminis quoisque alveo suo concluditur limpida est, ast, ubi ripas transgreditur, turbida redditur: tuus, ô Virgo, animus mihi fluvius est, qui continuò fluat in abyssum divinitatis, etenim *Virgo cogitat quæ Domini sunt: si is effluat in Secularium consortia, fordes contrahet variorum phantasmatum incurretque periculum (quod subinde factum vidimus) ne alveum mutet: sin autem cum Virginibus verseris, jam quasi manet intra ripas suas, nec de sua quicquam amittet puritate: quarum tamen tibi necessarius delectus: nolo enim ut cum omnibus promiscuè agas, sunt namque multæ, ut D. Hieronymi utar phrasi, *quæ nolunt esse Virgines, sed Epist. 22.* videri: „Pridem enim factum est, ut & in sanctorum c. 6.
 „Virginum chorum infinitæ eademque vitiis refer-
 „tæ infinitis invaserint, debacchatæque fuerint, quæ
 „res & lucretum multò acerbissimum parit, teste D. L. 3. de Sæ-
 Chrysostomo: quibuscum omnis sit tibi interdicta *cerdotio.*
 familiaritas: ad salutem corporis declinas loca conta-*

giosa, cur non ad salutem animæ fugies conversatio-
nem cum malis: neque enim est lues tam contagiosa
ut mores corrupti, qui facillimè in alteram transfun-
duntur & adhærescunt: *Qui tetigerit picem inquinabitur ab ea*, & qui communicaverit superbo, induet su-
c. 13. v. 1 perbiā, ait Ecclesiasticus. Monet proinde A postolus:
2 Thess. Denuntiamus vobis in nomine Domini nostri Iesu Christi,
3: 6. ut subtrabatis vos ab omni fratre (addo ego, &
Sorore) ambulante inordinate, & non secundum tra-
ditionem quam acceperunt à nobis.

Verūm, quod Eustochio commendat Hierony-
mus: „Sint tibi sociæ, quas & ætas probavit &„
vita: quæ quotidie in cordibus suis canunt: ubi „
pascis, ubi cubas in meridie? quæ ex affectu di- „
cunt: cupio dissolvi & esse cum Christo. Illam vi- „
deat (scil. Paula Eustochium, Lœtæ scribit idem „
Epist. 7. Hieronymus) illam amet, illam primis miretur ab „
annis, cuius & sermo, & incessus, & habitus do- „
ctrina virtutum est. Idem, quod sancti hujus Do- „
Eccl. 9:21. cторis, est etiam sacræ Scripturæ consilium: Secan- „
dum virtutem tuam cave te à proximo tuo, & cum „
sapientibus & prudentibus tracta. Nota cum sapien- „
tibus & prudentibus tracta. Quò autem fructum hu- „
jus consilii evidentius penetres, revocandum tibi in „
memoriam, quod de decem Virginibus, quarum „
quinque fatuæ quinque verò prudentes seu sapien- „
tes fuere, effatus est Salvator, scil. fatuas omnes à „
Matt. 25. nuptiis cœlestibus exclusas, sapientum autem sodali- „
tatem ad easdem admissam. Fuge itaque fatuas & ad- „
junge te sapientibus, quæ, quod illæ negligunt, cu- „
ram olei bonorum operum, sine quo inutilis Virgi- „
nitatis lampas, suo tibi exemplo persuadeant. Quin „
& Fæ

& Fatuas æmulare, quæ licet sero nimis, sapientibus
dixerunt: *date nobis de oleo vestro, quia lampades no-*
stræ extinguntur. „Ad istarum igitur similitudi-
„nem (monet Eusebius Emissenus) si cui nostrum *Hom. 7.*
„deest pinguissima gratia humilitatis, si fidei ignis, *inter do-*
„si flamma fervoris, si oleum charitatis, si lumen *cem ad*
„discretionis: veniat ad eos quos magis abundare *Mona-*
„perspexerit, & gratiam in se proximi non auferen-
„do sed imitando transfundat, & bona possessionis
„alienæ sine damno imò cum lucro possessoris inva-
„dat: nunquam enim tibi deficiet, quicquid alter
„de te proficiet: nunquam enim sensit luminis sui
„damnum plurimus ignis accensus, nec minuit so-
„lis lucem considerantium multitudo, sed quanti ad
„eum prospexerint, tantis munera sua commodat,
„& ipse semper integer permanet. Benedicta Deo
„illa anima, cuius humilitas alterius confundit su-
„perbiā, cuius patientia proximi extinguit ira-
„cundiam, cuius obedientia pigritiam alterius taci-
„tē increpat, cuius fervor inertiam alieni torporis
„exfuscat, qui proximi tui turbatum præ irâ ocu-
„lum cordis gratiā consolationis & ædificationis il-
„luminat. Tales felige, talibus adhære, hæ nam-
que verè Virgines sunt, in quarum societate Jesum
invenies, *Lilia* enim sunt, inter quæ is *pascitur*, cui *Cant. 2.*
deliciæ sunt esse cum talibus filiabus hominum: *16.*
Carbones accensi sunt, à quibus divini amoris ignem
cor tuum concipiet: hīc locum habeat monitum Pau-
linum: *Consideremus in invicem provocationem chari-* *Hebr. 10.*
tatis & bonorum operum. „Sororis tuæ *Probæ, Gal-* *v. 24.*
læ (quæ juxta D. Hieronymi phrasin perduto pri-
mo Virginitatis gradu per tertium venerat ad secun-

N 5 dum,

dum, id est, per officium conjugale ad Viduitatis conti-
Epist. 2: „nentiam) præscribit S. Fulgentius: „Tibi præcipue
§. 16. „sancta conversatio est in omnibus imitanda
„hanc tibi tanquam speculum pone, & ex ipsius con-
„sideratione, quid tibi jam insit vel quid adhuc de-
„sit sanctorum studiorum operumque cognosce:
„& licet illa egregio præcellat Virginitatis munere
„comitem te debet in cæteris habere virtutibus.

§. XIV.

De Colloquiis Spiritualibus.

SOdalibus Virgini assignatis supereft, ut materiam
deputemus Colloquiis, de quo præceptum du-
plex apud Patres.

UN U M, ut parca in loquendo silentium amet:
Instit. Non enim mediocris virtus tacere: (habet D. Am-
Virg. c. 1. brosius) est enim & tempus tacendi sicut tempus,
Eccles. 3:7 loquendi: Virginitatis itaque dos quædam est ve-
recundia, quæ commendatur silentio: quod & in
De S. Vir- suis Virginibus collaudat S. Augustinus: „Ecce
ginit. c. 53 jam tales estis, ut professæ atque servatæ Virginita-
ti cæteris etiam moribus congruatis: ecce jam non
solùm homicidiis, sacrificiis Diabolicis & abomina-
tionibus, furtis, rapinis, fraudibus, perjuriis, ebrio-
sitatibus, omnique luxuria & avaritia, simulationi-
bus, æmulationibus, impietatibus, crudelitatibus,
abstinetis: verùm etiam illa, quæ leviora velsunt,
vel putantur, non inveniuntur nec oriuntur in vo-
bis. Non improbus vultus, non vagi oculi, *non ir-*
frænis lingua, non petulans risus, non scurrilis jo-
CUS

„cus, non indecens habitus, non fluxus incessus:
„jam non redditis malum pro malo nec maledictum
„pro maledicto: ecce jam tales estis, quia & tales
„esse debetis: hæc addita Virginitati angelicam vi-
„tam hominibus & cœli mores exhibit in terris.
Hæc Præsul Hypponensis. Ejusque defectum in
sui temporis Virginibus deplorat S. Chrysostomus: *Tom. V.*
„Semper quidem Virginitas cum conjugio compa- *serm. quod*
„rata primas partes tenuit, nunc autem neque in *Regula-*
„secundo ordine manere potuit, sed valde procul & *res Fæ-*
„planè in ultimum concessit ordinem, & quod mul- *ris coha-*
„tò graviùs, non hostes neque inimici, sed ipsæ po- *bitent.*
„tissimum, quæ illam curare deberent, eam sic af-
„fecerunt: & propter quas adversus Infideles ha-
„ctenus liberè loquebamur, illæ ipsæ ora nostra, ma-
„xime obturant & multâ ignominiâ confundunt:
„Inter Græcos sanè quidam licet pauci ita philoso-
„phati fuerunt, ut opum essent contemptores, &
„iram vicerunt, Virginitatis autem flos nullo mo-
„do apud illos floruit, in qua semper concederunt
„nobis primam dignitatem, ingenuè fatentes rem
„supra naturam esse & non humanam: & ea prop-
„ter omnibus gentibus admirationi fuimus, sed
„nunc non item, quin potius derident & sales in nos
„jaçtant. Et propterea Diabolus contra hanc tur-
„mam spiravit, quoniam vidit in hac potissimum
„phalange fulgidum Christi exercitum, sicque at-
„tentavit ipsam confundere, ut posthac melius sit,
„ne Virgines quidem esse, quæ ita prævaricari at-
„tentent. Causa malorum omnium, quod perse-
„verant adhuc nomen & appellatio rei, & nego-
„tium totum in corpore sublatum est: quod scil.
nomen

nomen extrema Virginitatis pars est : quæ autem plūs necessaria & ipsam magis demonstrant, negligēta sunt, & *nulla ratio habetur* vestium quæ Virginitatem decent, vel *sermonis* vel *silentii*, vel *com-punctionis* vel alicujus id genus. Ita aureum illud, Os. An non eadem hodie querela contra plures possit iterari? contra eas inquam quæ cachinnant & vociferantur, quæ garriunt & fabulantur etiam in plateis & Ecclesiā, etiam summo manè & in seram vesperam, fortè solicitæ ne lingua silens mutat aut concrescant labia compressa : evīdens certe signum est inesse talibus defectum interioris devotionis: etenim vas vacuum altè claréque sonat, & cùm arca seram non habet, vel hinc colligas nullum ibi thesaurum vel quid pretiosum asservari.

Lubet nihilominus loqui? per me licet, sed tecum loquere: *Nihil æquè proderit quam quiesceret,* & *minimum cum aliis loqui, & plurimum secum, no-*

Epist. 19. *nat Seneca: Curiosa es rerum novarum? considera* quomodo teipsam innoves, & cum Psalte suspira:

Psal. 50. *Spiritum rectum innova in visceribus meis.* Avida es sciendi quid agatur? attende quid agatur in te. Lubet de aliorum vitiis & imperfectionibus fabulari? vide quibus tu subjaceas atque earumdem excidium co-

Psal. 103: v. 35. *gita, dic cum Psalmographo: Deficiant peccatores à terra. & iniqui; ita ut non sint.* De his inquam tecum loquere & per pios affectus ac suspiria loquere

Ibid. v. 34 *cum Deo: votum tuum sit: Fucundum sit ei elo-quium meum: ego vero delectabor in Domino.* Ut autem id à te fiat, silentium tibi indicitur, *cultus enim ju-*

e. 32: 17. stitiae silentium apud Isaiam, cùm is jam ante dixisset: In e. 30: 15. silentio & in spe erit fortitudo vestra. Quod de Regina Vir-

Virginum D. Ambrosius exarat, id & in te locum ha- *L. 2: de*
 beat: „Neque enim comites fœminas desiderabat, *Virg.*
 „quæ bonas comites cogitationes habebat: quin etiā
 „tum sibi minūs sola videbatur, cùm sola esset. Ete- *Thren. 3:*
 nim sedebit solitarius & tacebit, quia levavit super se. *28.*

ALTERUM, ut non nisi de Deo & pia sint ejus colloquia: utrumque hoc præscriptum copulat Ha-
 giographus: *In sensu sit tibi cogitatus Dei: & omnis* *Eccl. 9:23*
enarratio tua in præceptis Altissimi. Nihil aliud no-
verit lingua, Demetriadi, præcipit S. Hieronymus, *Epist. 7.*
nisi Christum: Nihil possit sonare, nisi quod sanctum
est. Quo capite idem ille Epist. 99. Paulam com-
mendat, cuius canticum Psalmi, Sermo Evangelium,
deliciæ continentia, vita jejunium. „Provectæ annis
„junioribus facite magisterium, minores natu præ-
„bete majoribus ministerium, comparibus incita-
„mentum: hortamentis vos mutuis excitate: æmu-
„lis de virtute documentis ad gloriam provocate,
*„(urget D. Cyprianus). „Illa tantum loqui Vir- *De Discip.**
*„ginem decet, (contestatur S. Basilius,) quæ au- *& Hab.**
*„dientium animos juvare possint, & per sermonis *L. de vera**
„puri veritatem atque rectitudinem ad intelligen-
„tiam divinarum rerum ubertim instruere atque ex-
„ornare: Fluentum quippe sermonis, quod mini-
„sterio linguæ ad exteriora deducitur, fontis, ex quo
„manat, index ac testis est. Deo ergo plenum est
cor tuum? cogitas ex præscripto Apostoli, quæ
Domini sunt ut sis sancta corpore & spiritu? hæc
*tuarum cognitionum objecta sunt? certè volupetibi erit loqui de his, ex abundantia enim cordis os lo- *Luc. 6: 45**
quitur. Sin autem nullus vel rarus tibi sermo de Deo
& rebus piis, non hospitatur is in corde tuo, neque
residet

residet ibi verus erga eas affectus : *Loqua tua*, quo
Matt. 26: in domo Caiphæ dictum Petro , manifestam te facit,
73. qualis namque est homo in anima , talem eum , dum
1. Imit. loquitur, sua lingua, depingit : *Multum enim libenter*
10. n. 1. *de his* , teste Kempensi , quæ multum diligimus , ut
cupimus , vel quæ nobis contraria sentimus , libet loqui
& cogitare .

1 Cor. 11: Corinthios culpat Apostolus non laudans quod
17. non in melius , sed in deterius convenirent : fugientia
hujus criminis reatum ? sint colloquia & confabula-
tiones vestræ de Deo , de virtutibus , de Virtus
Sanctorum &c. Modò fiat sermo de *Mortificatio-*

Ps. 75: 3. *nisi* necessitate ejusque exercitio , ut enim ait Psal-
tes *factus est in pace locus Dei* , & *habitatio ejus in Sion*.
Factus est in pace locus ejus , non in anima passionum
tumultibus obnoxia illicitisque subditâ cupiditatibus , sed quæ mortificationis armis illas compescit &
hasce exscindit : *Et habitatio ejus in Sion* , non in *Jericho* , non in *Babylone* : quæcunque itaque anima
suæ incolam Deum optat , & quæ id non optaret
debet ea esse pacifica , *Sion* ea esse debet , è qua exi-
2 Reg. 5. lent *Jebusæi* : quomodo autem ii delendi sint , de
hoc tractent vestri sermones .

L. de Vir- Aliquando fiat collatio *de vilipendio ac contemptu*
ginit. c. 73 *rerum terrenarum* : „ *Quemadmodum Virgo* (ex D.
„ Chrysostomo) quandiu domi manet apud Ma-
„ trem , magnam puerilium omnium curam suscipit ,
„ & arculâ in penum depositâ , eorum , quæ illic con-
„ dita sint , & clavem ipsa possidet & arbitrium om-
„ ne tenet , de levium illorum & futilium custodi-
„ aquæ sollicita , ac qui grandem familiam admini-
„ strant : cæterum despensa jam ac marita paternas
xdes

„ædes dimittere coacta, tum verò iis nūgis & minu-
„tiis liberata domus gubernationem , opes & man-
„cipium numerosum, Viri cultum aliaque his majo-
„ra procuret necesse est. Ita & nobis adultis atque
„ætate virili terrenis omnibus, verè puerilibus ludi-
„cris omisssis, de cœlo cœlestisque vitæ splendore &
„gloria cogitandum sit : desponsi enim sumus & nos
„Sponso eum à nobis amorem flagitanti , ut non so-
„lùm terrestribus & levibus his ac futilibus , sed
„etiam vitâ propter eum, si opus sit, cedamus. Qua-
„re, cùm illuc porro discedendum sit , exilem hanc
„curam à nobis propulsemus : nam nec , in Regnum
„ex inopi domo transferendi, de fictilibus , signis,
„utensilibus & reliqua domestica tenuitate labore-
„mus.

Subinde de *cauta Conversatione*: „ Nec audiendi
„sunt five viri sancti five fœminæ , denuntiat S. Au- L. de bono
Viduit.
c. 22.
„gustinus , (cùm jam præmisisset : in omnibus sanè
„spiritualibus deliciis , quibus fruuntur innuptæ ,
„sancta earum conversatio cauta etiam debet esse , ne
„fortè , cùm mala vita non sit per lasciviam , mala sit
„fama per negligentiam) quando reprehensa in ali-
„quo negligentia sua , per quam fit ut in malam ve-
„niant suspicionem , unde suam vitam longè ab-
„esse sciunt , dicunt sibi coram Deo sufficere con-
„scientiam , existimationem hominum non impru-
„denter solùm , verùm etiam crudeliter contemnen-
„tes , cùm occidunt animas aliorum five blasphem-
„antium viam Dei , quibus secundùm suam suspi-
„cionem quasi turpis quæ casta est displicet vita
„Sanctorum , five etiam cum excusatione imitan-
„tium non quod vident sed quod putant. Proinde
„quis-

quisquis à criminibus flagitorum atque facinorum, vitam suam custodit sibi benè facit, quisquis autem etiam famam & in alios misericors est. Nobis enim est necessaria vita nostra, aliis fama nostra: & utique etiam quod aliis ministramus misericorditer ad salutem, ad nostram quoque redundat utilitas, unde non frustra Apostolus: *Providemus, inquit, bona non solum coram Dœo, verum etiam coram hominibus.*

Modò de gratia *Vocationis* vestræ ad Statum Virginalem: „Virginem sacram te sibi munere gratuito fecit, qui omnia, quæcunque voluit, fecit, à quo idèò gratia nullis præcedentibus meritis datur, ut illi semper gratiarum actio purâ cordis humilitate reddatur: hic est autem unigenitus Dei filius, unigenitus etiam Virginis filius, unus omnium sacramentum Virginum Sponsus, sanctæ Virginitatis fructus, decus & munus, quem corporaliter sancta Virginitas peperit, cui spiritualiter sancta Virginitas nubit, à quo sancta Virginitas fœundatur ut,

Epist. 3. ad Probam perseveret intacta, à quo decoratur ut permaneat, pulchra, à quo coronatur ut regnet perenniter gloriosa, scribit S. Fulgentius. „Magna res est Virginitas & cœlibatus (habet D. Gregorius Nazianzenus) atque in Angelorum naturæque singularis ordine censeri: vereor enim dicere Christi, qui, cum propter nos genitos dignendus esset, ex Virgine dignitur Virginitatem velut latâ lege sancti, ut hinc abducentem ac mundum contrahentem, vel potius mundum ad mundum transmittentem, præsentem nimicum ad futurum. „Habent conjugia bonum suum, non quia filios procurant,

„creant, sed quia honestè, quia licitè, quia pudicè, quia socialiter procreant, & procreatos pariter, „salubriter, instanter educant, quia thori fidem in- „vicem servant, quia Sacramentum Connubii non „violant, (notat D. Augustinus) hæc tamen om- *De S. Virginitate c. 12*
 „nia humani officii sunt munera. Virginalis autem *Epist. 179*
 „integritas & per piam continentiam ab omni con-
 „cubitum immunitas Angelica portio est, & in carne
 „corruptibili incorruptionis perpetuæ meditatio.
 „Cedat huic omnis fœcunditas carnis, omnis pudicitia conjugalis, illa non est in potestate, illa non
 „est in æternitate: fœcunditatem carnalem non habet liberum arbitrium, pudicitiam conjugalem non
 „habet cœlum. Selectas vos in hoc vitæ genus
 grato animo agnoscite, eumque mutuæ confabulationes prodant: „Hæc est uberior (gratulans iis
 de Demetriadi virginitate nobilibus Viduis Probae & Julianæ scribit idem S. Augustinus, quæ genero-
 sius elegerat Anicianam illustrem familiam beare nuptias nesciendo, quām multiplicare pariendo; & in carne jam imitari vitam Angelorum, quām ex carne
 „adhuc numerum augere mortalium) fœcundior-
 „que felicitas non ventre gravescere, sed mente gran-
 descere; non lactescere pectore, sed corde can-
 descere: non visceribus terram, sed cœlum ora-
 tionibus parturire.

Quandoque habeatur sermo, cur non præcepto, sed consilio præscripta sit continentia: „Si Virginitatem Dominus imperasset (contra Jovinianum argumentatur S. Hieronymus) videbatur Nuptias condemnare & hominum auferre Seminarium unde & ipsa Virginitas nascitur. Si præcidisset ra-
 dicem,

O

dicem, quomodo fruges quæreret? nisi ante fundamentum jecisset, quā ratione ædificium exstrueret & operturum cuncta desuper culmen imponearet? multo labore fossorum subvertuntur montes, terrarum penè interna penetrantur, ut inveniatur aurum: cùmque de granis minutissimis priùs conflatione fornacis deinde callidâ artificis manu fuerit monile compactum, non ille beatus vocatus qui de luto excrevit aurum, sed qui auri utitur pulchritudine. Noli igitur admirari si inter titillationem carnis, & incentiva vitiorum Angelorum vitam non exigimur sed docemur; quia ubi consilium datur, offerentis arbitrium est, ubi præceptum,

1 Cor. 7: 25. cessitas est servientis: *Præceptum*, inquit, *Domi-*
nō habeo, consilium autem do tanquam misericordiam
consecutus à Domino. „Dominus nusquam de Vir-

L. de Vir-
ginitat. ginitate leges tulit, (habet D. Basilius) permisit, tamen, ut, sicut ab incorruptione ad corruptionem præter naturam immoderatâ potestate utens homo defluxerat, ita rursus à corruptione ad incorruptionem naturam suam præstantiori voluntate vim sibi inferendo proveheret. Quo & ipse suo nos provocat exemplo. Porro, quod incorruptibilis vitæ semen è terris ad cœlum transferendum singulari gloriâ Virginitatem Dominus noster esse voluerit (elegantissimè deducit idem ille Hierarcha) & incorruptionis honestati per integerrimam castitatem corpora nostra confuscare, ex eo in primis constat, quòd, cùm Legion in omnibus obtemperaverit, solum conjugium renuit. Oportebat enim, ut, qui ex intemerata, Virgine incorruptus etiam secundūm carnem natus

Ibid.

„tus erat , nec conjugii quidem corpoream experi-
„retur corruptionem : cœterū à corruptis per ju-
„galem copulam naturali integritati nostræ incre-
„menta suppeditans , quemadmodum Adam præ-
„sentis vitæ semen per Conjugii voluptatem fuerat ,
„ita & ipse semen futuri seculi per Virginitatis fieret
„integritatem , ut , sicut illum per matrimonium se-
„rentem humanum genus hominem in terrena vita
„secuti sumus , ita & Dominum per virginalem pu-
„ritatem futurum seculum serentem prudenter se-
„queremur . Quòd si non otiosè Paradisum primi-
„que Adam in eo conspicias vitam , invenies pro-
„fectò illum adhuc in Paradiſo constitutum opus
„non habuisse cognoscere uxorem suam , post præ-
„varicationem verò mortisque sententiam , post
„Paradisi amissionem tunc jam uxorem cognovit
„suam ; ut vitæ postea mortalitatem , prolis successio-
„ne solaretur . At Virgo eum , qui ad Paradisum re-
„vehit , sequens , in illo & cum illo inter Paradisi de-
„licias æternâ amœnitate incorrupta lœtatur , male-
„dictum illud effugiens quo extra Paradisum con-
„stitutæ mulieri dictum est in doloribus paries fi-
„lios , &c.

Nonnunquam instituatur colloquiū *de oneribus Vir-*
ginitati annexis , quæ ex ejus etymologiâ eleganter de-
ducit S. Fulgentius : „Integritas carnis Deo fideliter *Supra c. 7.*
„consecrata , & in cordis virginitate Deo juvante &
„protegente servata idcirco propriè Virginitas dici-
„tur , ut ibi perfectio veræ virtutis inesse monstretur :
„melior est igitur cæteris actualibus donis intemera-
„ta sanctitas virginalis , quæ divini gratiâ mune-
„ris virtute videtur originem vocabuli trahe-

O 2 re,

re, ut ex ipso nomine semper se admoneri cognoscat ea, que virtutis sunt, debere servare. Et ex alio,
Epist. 142. capite apud S. Augustinum Autor epistolæ ad Demetriadem: „Seculi Virgines, quæ se nuptiis præparant & indulgentiam magis apostoli, quam continentia sequi malunt, magisque amplectuntur, incontinentiæ remedium quam præmium continentia, ut sponsis placeant, eosque in amorem sui magis incitent, mirâ se solicitudine formare student, & naturalem corporis pulchritudinem ornandi arte commendant: hæc est illis per dies singulos cura, præcipua decentibus fucis colorare faciem, imprimare auro crinem, & ardentes concharum lapides, capitis honorem facere, suspendere ex auribus patrimonia, brachia ornare monilibus ac latera, & inclusas auro gemmas ē collo in pectus demittere: non minorem Sponsus tuus requirit ornatum, qui cum universam Ecclesiam salutaris aquæ lavacro, purificatam sine macula rugaque reddiderit, quotidie cupit eam fieri pulchriorem, ut semel à vitiis peccatisque mundata semper ornetur decore virtutum: & si hoc à tota requirit Ecclesia, in qua & Viduæ continentur & nuptiæ, quantum putas expectat à Virgine, quæ ex pulcherrimo hoc quadam Ecclesiæ prato, velut augustior quidam flos, videtur electa? assume ergo omnem illum ornatum, per quem placere Christo potes ... multi in hoc proposito senescimus, & ea, propter quæ ad ipsum propositum venimus, non habemus: tua verò conversatio nova esse debet, mira gravitas; patientia, mansuetudo, pietas: quicquid sanctius est atque perfectius, quicquid magis Deo te commendare

„dare potest & majorem in Cœlo facere, id semper
 „sequere, id semper amplectere: Sponsâ Christi nihil
 „debet esse ornatius: tantò majore placendi studio
 „opus est, quantò major est ille, cui placendum est.

Aliàs de Meditatione : „ Ideò ab aliis curis
 „atque negotiis (scribit S. Augustinus) quibus Epist. 121.
 „ipsum desiderium (scil. beatæ vitæ) quodammodo ad Pro-
 „do tepefecit, certis horis ad negotium orandi men-
 „tem revocamus, verbis orationis nosipso admo-
 „nentes in id, quod desideramus, intendere, ne,
 „quod tepefere cœperat, omnino frigescat &
 „penitus extinguitur, nisi crebrius inflammetur.

Aliàs de Humilitate , quam *ditissimam* inscri-
 bit D. Aug. Lib. de Virgin. c. 31. „ Nolo tibi
 „(Eustochio præcipit S. Hieronymus) venire su- Epist. 22.
 „perbiā de proposito, sed timorem: onusta ince-
 „dis auro, latro tibi vitandus est. De ejus cum Vir-
 ginitate copula multis agit S. Augustinus, Ambro- L. de San-
 sius, & præter alios totâ Epistolâ ad Probam D. Ful- d. Virgin.
 gentius: est talis (inquiens inter cætera) utriusque Epist. 84.
 c. 2.
 virtutis copula, ut in præsenti vitâ ipsa sit omnium Vide c. 9.
 perfectio culmenque virtutum: quia nec in corpore 15. & 18.
 est aliquid integritate melius, nec in anima est aliquid
 fidelis humilitate sublimius. Qui & eandem vo- c. 23.
 cat Virginitatis internam Virginitatem. „ Pulchra
 „permixtio Humilitatis & Virginitatis, nec me- .
 „diocriter placet Deo illa anima, in qua & Humi-
 „litas commendat Virginitatem, & Virginitas ex-
 ornat Humilitatem, commentatur in hæc Evangelii
 verba: *Mensus est Angelus Gabriel à Deo ad Virgi-* Luc. 1:27.
nem despontatam Viro, &c. Mellifluus Burgundio. Hom. 1.
„Audis Virginem, audis Humilem, si non potes Vir- super Mif-
sus.

ginitatem Humilis, imitare Humilitatem Virginis. „
 Laudabilis virtus Virginitas, sed magis necessaria,
 Humilitas: illa consulitur, ista præcipitur: ad il- „
 lam invitaris, ad istam cogeris: de illa dicitur: *Qui*,
potes capere capiat, de ista dicitur: *Nisi quis efficia-*
tur sicut parvulus iste, non intrabit in Regnum Cœ-
lorum: illa ergo remuneratur, ista exigitur. Potes,
 denique sine Virginitate salvari, sine Humilitate,
 non potes: Potest inquam placere Humilitas, quæ
 Virginitatem deplorat amissam, sine Humilitate,
 autem audeo dicere nec Virginitas Mariæ placuit,
 set. Super quem inquit requiescit Spiritus meus,
 nisi super humilem & quietam: super humilem,
 dixit, non super Virginem. Si igitur Maria humi- „
 lis non esset super eam Spiritus Sanctus non re- „
 quievisset. Si super eam non requievisset nec
 imprægnasset, quomodo enim de ipso sine ipso,
 conciperet? patet itaque, quia de Spiritu San- „
 to concepit, sicut ipsa perhibet, respexit Hu- „
 militatem Ancillæ suæ Deus potius quam Virgin- „
 itatem, etsi placuit ex Virginitate, tamen ex Humi- „
 litate concepit, unde constat quia etiam, ut place- „
 ret Virginitas, Humilitas proculdubio fecit. Quid,
 dicas Virgo superbè? Maria Virginem se oblita glo- „
 riatur de humilitate, & tu negligendo humilita- „
 tem blandiris tibi de Virginitate. Respexit, ait il- „
 la, humilitatem Ancillæ suæ. Quæ illa, Virgo,
 utique sancta, Virgo sobria, Virgo devota.
 Numquid tu castior illâ? numquid devotior? aut,
 numquid tua fortè pudicitia gratior castitate Ma- „
 riæ, ut tu scil. sine humilitate placere sufficias ex- „
 tua, quod illa non potuit ex sua? Denique quan- „
 to

„tò honorabilior es ex singulari munere castimoniæ
 „tantò tibi tu majorem injuriam facis, quòd ejus in
 „te decorum fœdas permixtione superbiæ, alioquin
 „expedit tibi Virginem non esse quàm de Virginini-
 „tate infolescere. Non omnium quidem est Virgi-
 „nitas, multò tamen pauciorum est cum Virginitate
 „Humilitas. Si igitur Virginitatem in Maria non
 „potes nisi mirari, stude Humilitatem imitari,
 „& sufficit tibi: quòd si & Virgo & Humilis es,
 „quisquis es magnus es. Hactenus S. Abbas Virgo
 & Humilis. Instat idecò Antistes Hypponensis: *L.de Virg.*
Pergite Virgines Dei viâ sublimitatis pede humi- c. 52.
litatis.

„Non omittatur necessitas Perseverantiæ Virgi-
 „nalis: igitur Conjuges admodum commodè habet
 „(scil. Apostolus) qui nec altero volente eos mütuâ
 „consuetudine defraudet, nec defraudationem ex
 „consensu longius producat, quin alteras etiam Nu-
 „ptias permittit, si velint, ne ardeant. At Virginibus
 „nullum hujusmodi solatium præbet, sed illos tan-
 „tisper suspensos iterum recreat, hanc nec minimum
 „respirantem, sed assiduè pugnantem sinit perpetuò
 „stare, ac libidinibus verberari, nec vel tantillis in-
 „duciis frui. Cur enim non huic etiam dixit: Si se
 „non continet nubat? quod nec Athletæ dicat quis-
 „quam, postquam derepto amictu ac delibutus in
 „stadium processit séque pulvere conspersit: abi,
 „fuge adversarium: sed jam porrò necessum sit duo-
 „rum alterum aut coronatum aut dejectum & infa-
 „mem discedere: nam in ludo ac palæstra, ubi cum
 „familiaribus exercitium sit, & cum amicis velut
 „cum adversariis manum conseras, liberum sit &

suscipere laborem & non suscipere. At qui jam nō
men dedit coacto frequenti populo, præsente A-
gnotheta, sedentibus spectatoribus, adducto atque,
objecto adversario ei certaminum lex facultatem,
eripiat. Ad eundem modum & Virgini, dum con-
sultet prius nubendum sit nec ne, tutum matrimo-
nium sit: at, ubi dilegit ac conscripta est, se in stadii,
dedit. Ecquis igitur, indictis spectaculis, Christo cer-
taminis Magistro, Angelis supernè spectantibus, fu-
rente Diabolo ac fremente ad luctamque conserto,
& medio comprehenso in medium profiliens edi-
cere ausit: hostem fugiat, laboribus supersedeat,
comprehensionem omittat, ne dejiciat, ac proster-
nat adversarium, sed ei victoriam cedat. Et quid,
Virgines dico? cùm nec Vidiua*i*s verbis affari fas
sit, sed illorum loco his terrificis: postquam re-
pudiato Christo lascivire cœperint, nubere volunt,
damnandæ quæ primam fidem fefellerint. Hacte-

L. de Vir- nus calamus S. Chrysostomi. Qua de causa Virginem
gin. c. 38. Deo sacram à venali & conjugata distinguens: *Virgi-*
*L. de Bo-*nem permansuram, inscribit D. Augustin. ex Apostolo
noConjug. Paulo, qui ad continentiam exhortans utitur terminis
1 Cor. 7:8, permanere & non jungere. Monet proinde S. Hierony-
38. & 40. mus: *Quod si aliquā senseris infirmorem in fide, suscipe,*
Epist. 22. *consolare, blandire & pudicitiam illius fac lucrum tuum.*

Atque aliàs de materiâ aliâ, colloquantur quam
suppeditabit vel Liber asceticus, vel Meditatio, vel
Concio: hæc namque tria Venæ, Aurifodinæ
& Promptuaria sunt piorum discursuum. , De
Concione quidem index est S. Augustinus, u-
nusquisque, ut potest, recordetur quod audi-
vit: *Collocutionem invicem ructate: Saginam ve-*
stram

„stram ruminate: quod accepistis, non eat in viscera
 „oblivionis vestræ: thesaurus desiderabilis requiescat
 „in ore vestro. De Lectione autem & Meditatione
 Autor præcit: Epistolæ ad Demetriadem: „ Ad-
 „ hibe tibi in urbe solitudinem, & remota paulisper ^{Apud S.}
 „ ab omnibus propriis Deo jungere, ^{Aug.} aspectuque tuo-
 „ rum reddit a lectionis fructum & orationis ostende:
 „ nihil enim in hoc secreto magis agere debes, quam
 „ animam divinis eloquiis pascere, & quantum ei
 „ per totam sufficere possit diem, hoc eam veluti cibo
 „ pinguiore satiare.

Ratio autem cur hæ colloctiones suadeantur
 manifesta est, quia ut, Apostolo teste, corrumpunt ^{I Cor. 15:}
 mores bonos colloquia prava, sic è contrariò ad optimos pia provocant, imò & eum advocant, qui dixit:
Ubi sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum ^{Matt. 18:}
 in medio eorum. Patuit id in peregrinis Emaunticis, ^{20.}
 qui dum fabularentur & secum quererent, & ipse Je-
 sus appropinquans ibat cum illis. En fructum, iisdem ^{Luc. 24:}
 testibus: & dixerunt ad invicem: nonne cor nostrum ^{v. 15.} Ibid. vs.
 ardens erat in nobis, dum loqueretur in via, & aperiret ^{32.}
 nobis scripturas? Iterum, dum iidem hi regressi in
 Jerusalem narrarent hæc Apostolis, stetit Jesus in ^{Ibid. v. 36}
 medio eorum, & dicit eis pax vobis, non enim con-
 scientiæ turbas proritant hæc colloquia, ut vana &
 detractoria: sed animi tranquillitatem promovent,
 quæ ex sola oritur vitiorum victoria, & vera ejus cum
 divina voluntate concordia. „ Ex divinis colloquiis
 „ (inquit Kempensis in Sermonibus ad Novitios) ^{Serm. 4.}
 „ nascitur amor Dei, ædificatio proximi, odium
 „ mundi, desiderium regni cœlestis, dolor de pec-
 „ catis, fervor charitatis, refrenatio cupiditatis, &

renovatio totius interioris hominis. Quare, si lo-

¹ Imit. 10. qui licet & expedit (habet idem) quæ ædificabilia,

^{n. 2.} sunt loquere: malus usus & negligentia profectus,

nostri multum facit ad incustodiam oris nostri: ju-

vat tamen non parum ad profectum spiritualem,

devota spiritualium rerum collatio, maximè ubi,

pares animo & spiritu in Deo sibi sociantur.

¹ Thess. 5: Finio itaque cum Apostolo: ædificate alterutrum,

^{11.} ut & de vobis in veritate possit dici, quod hic ille

subnectit: sicut & facitis. Ideoque omnis sermo ma-

lus ex ore vestro non procedat, sed si quis, bonus ad &

^{29.} Ephes. 4: dificationem fidei, ut det gratiam audientibus. Ämu-

lemini sponsum vestrum, cuius colloquia omni-

& singula prope verba audientium fuere documen-

ta teste Evangelio.

§. XV.

De Custodia Castitatis.

Dum Virginem instruunt duplii eam titule
Patres compellant, Christi scil. *Ancillæ & Spon-*

sæ: *Ancillæ* quidem, quo ei fervidum indicant fa-

mulum: *Sponsæ* autem, quo solicitam pudicitia

custodiam demandent: hanc utriusque etymolo-

giā elegantissimā Apostrophe illustrat D. Fulgen-

tius. „ Attende in te Sponsi tui amorem, considera-

Domini pietatem: pius est Dominus qui te sibi

fecit Ancillam, speciosus Sponsus qui te castificavit,

Sponsam: idem tamen, quia verus est Dominus &

Sponsus est verus, utriusque potestatis partes ex-

quitur: exigit de Ancilla humilem servitutem, in,

Sponsa

Epist. 3.
ad Pro-

bam c. 19.

„Sponsa quærit integrum castitatem. Servi ergo Dominus cum timore & exulta Sponso cum tremore: „nam, quia Dominus est, territat, &, quia Sponsus est, zelat: timens igitur custodi Domini torrentis imperium, & tremens dilige Sponsi zelantis affectum: in Ancilla Domini nihil suum prædo repe- riat, in Sponsa Christi nihil suum adulter agnoscat: qua de causa Virgines *indefessas milites Castitatis* inscribit D. Ambrosius. Est autem trinum Militis officium.

L. 1. de
Virg.

UNUM advigilando hostium insidiis Arcem vel Oppidum tueri, quod & Virginis est, quæ castitati militat juxta D. Ambrosii *Φερέστην*: ideoque continuis vigiliis intenta excubabit ad sensus (animæ portas) ne quicquam irrepatur, quod pudicitiae infidetur: „Per quinque Sensus quasi per quasdam fenes- stras vitiorum ad animam introitus est: non potest „ante metropolis & arx mentis capi, nisi per portas „ejus irruerit hostilis exercitus, ex illo Jeremiæ: c. 9. v. 21.
 „Ascendit mors per fenestras nostras, ingressa est domos „nostras, deducit S. Hieronymus. Periit Isboseth, L. 2. con- eò quod Ostiaria domus purgans triticum obdormi- tra Fo- verat: ingressi namque duo Latrunculi dormientis vin. c. 4. caput præciderunt. Quod ergo Apostolus suo Timotheo *te ipsum castum custodi*: idem & sibi Virgo ar- 2 Reg. 4: 5. roget, & ut præstet, vigiles ad Portas Sensuum ex- vers. 7. cubias servet: manus ad contactus illicitos non ex- tendat per hos enim irrepit impudicitia: *Etiam na-*
turalis flamma carnis accenditur, inquit D. Bernar- Trad. de dus, *si illicita attingit*. Hera Josephi ejus pudicitiam modo vi- expugnatura apprehendit laciniam vestimenti ejus. vendi Serm. 58. Odores aversetur ut corruptores animi, at, si eos Gen. 39: amet, 12.

220 SCALA JACOB.

2 Cor. 2: amet, cùm Apostolo Christi bonus odor sit D.
15. Sobrietatem sectetur: *Abstinentia* (ex D. Athan-
sio in Exhort. ad Monachos) *Continentiae nutritio*,
*quaē facilius possibilitatis frænos patitur, si non delic-
rum calcaribus incitetur.* „Quia gulæ deditos luxu-

3. p. Past. ria sequitur (ex S. Gregorio) Propheta testa-
admon. 20 tur, qui dum aperta narrat, occulta denuntiat di-
cens: Princeps cocorum destruxit muros Hiero-
lem. Princeps namque cocorum venter est, cui
magna cura obsequium à cocis impenditur, ut
ipse delectabiliter cibis impleatur: muri autem
Hierusalem virtutes sunt animæ ad desiderium su-
pernæ pacis elevatæ. Cocorum igitur Princeps,
muros Hierusalem dejicit, quia dum venter in
gluvie extenditur, virtutes animæ per luxuriam de-
struuntur. Aures obstruat ne impudica audiant,
Oculos cohibeat ne, quod natum sit in honestis
imagines oggerere, conspiciant. „Cautæ sint Vi-
gines (monet D. Bernardus) sicut sunt castæ;
fenestras oculorum & aurium suarum discant ob-
servare, vultus abscondere, ne sibi videndo vel
audiendo, quod fortè non expedit, mortem affici-
cant. Si occurras homini, præcipit D. Athanasius fac
convelata & cernua esto, neque attollas ulli vultum nij
duntaxat Deo tuo. Oculus meus, dicit quidam, depræ-
51. datus est animam meam: Et de formidabili Holoferne
Judith. Sandalia ejus (scil. Judith) rapuerunt oculos ejus, post
16: 11. chritudo ejus captivam fecit animam ejus, amputauit
pugione cervicem ejus. Idq; tanti fecere Patres, ut im-
pudicos oculos animi pudici indices statuant. „An-
gelorum vitam elegisti, in eorum ordinem te aggre-

Tract. de
Passione
Domini
6. 28.

L. de Vir-
ginit.

Ithren. 3:

51.

Judith.

16: 11.

Tom. I.
Orat. 31.

gasti, qui jugum nesciunt (post Virginitatis præ con-
jugio

„jugio prærogativam ait D. Nazianzenus) ne in cara-
„nem prolaboris, ne in materiam dejiciaris, ne cum
„materia matrimonio jungaris: etiamsi alioqui in
„cœlibatu perstes, oculus lascivus & impudicus Vir-
„ginitatem minimè servat: lingua impudica Dia-
„bolo miscetur: pedes temerè gradientes morbum
„accusant aut morbo moventur. *Nec dicatis vos ha-*
bere animos pudicos, in Regula Monacharum oppo-
nit D. Augustinus, *si habeatis oculos impudicos, quia Epist. 109*
impudicus oculus impudici cordis est nuntius: quos
proinde *oculos plenos adulterii appellat* Apostolus. *2 Pet. 2:*

Quâ sensuum custodiam indicunt Virgini, eadem ¹⁴.
cautelâ eidem inhibit om̄nem cum sexu dispari fa-
miliaritatem: „ Ne oculus oculum trahat (ex S.Na- ^{Supra.}
„zianz.) ne risus risum: ne familiaritas noctem: ne nox
„interitum & exitium: nam quod paulatim attrahi-
„tur ac tanquam surripitur, tametsi eam rationem
„habeat, ut damnum in præsenti minimè sentiatur,
„tamen in vitii summam incurrit. Liberanda est vi-
„gilanter, (Pomponio rescribit D. Cyprianus Epi-
„stola 62) de periculis locis navis, ne inter scopu-
„los & saxa frangatur. Exuenda est velociter de in-
„cendio sarcina, priusquam flammis supervenien-
„tibus concremetur. Nemo diu tutus est periculo
„proximus, nec evadere diabolum Servus Dei po-
„terit, qui se Diaboli laqueis implicavit: interce-
„dendum est cito talibus, ut separentur, dum adhuc
„separari innocentes possunt, quia dividi postmo-
„dum nostrâ intercessione non poterunt posteas-
„quam conscientiâ gravissimâ cohæserint. Denique
„quam graves multorum ruinas hinc fieri videmus,
„& per hujusmodi illicitas & periculosas conjun-
ctiones

Etiones corrupti plurimas Virgines cum summa
animi nostri dolore conspicimus! Sæpe (juxta D.

*De modo
vivend.*

Bernardum) familiaritas vincit quos vitium super-

Serm. 58.

rare non potuit: sæpe occasio peccandi voluntatem
fecit & facit: quos voluptas superare non potuit,
assiduitas superat: dispar sexus in unum collatus,
illuc provocat instinctum carnis quo nascitur. L.

2 Timoth.

bora sicut bonus miles Christi Jesu, Timotheo fo-

2: 3.

suggerit Apostolus, qualem & tu te exhibeas qua-

Judith.

Virginitati militas: Eliachim æmulare, qui ju-

4: 6.

ut obtinerent ascensus montium, per quos via esse posse-

L. de In-

teresse poterat inter montes. Omnibus te juxta-

Serm.

D. Chrysostomi præscriptum aurum fulgidum pre-

quod Re-

beas & ignitum, quod, quia tale, nemo audeat con-

gulares

tingere: verbo, ut loquar cum Magno Gregorio

feminæ

in Arce te serves Castitatis. Hortus clausus es filia,

viris co-

quæ est vox Ambrosiana, nemo auferat sepem tui pa-

habitant.

L. de In- doris.

st. Vir-

ALTERUM Militis officium est (in quo su-

gin. c. 9.

fidelitatis & fortitudinis specimen edit) repellere

hostem aggredientem:

aperto marte pudicitiam op-

pugnat luxuria,

dum quis te ad impudica sollicita-

tanquam ejus emissarius miles,

vel dum turpes & ob-

scœnas cogitationes impuraque phantasmata in am-

mum immittit. Ignei ea sunt globi, quibus libido

nis incendium molitur: assultus sunt,

quibus &

continentia triumphum attentat. At, quæ Casti-

tis miles est, illos, ac primùm in finum cordis ille-

buntur, extinguat, & hos scuto timoris Domini

repellat. „Non consentias illi, (urget D. Bernar-

suprai

dus) non sinas malam cogitationem manere in cor-

Serm. cit.

di

„de tuo, quacunque horâ mala cogitatio venerit, ex-
 „pelle eam: quâm citò apparuerit scorpio, contere
 „caput ejus: contere caput serpentis, id est, malæ
 „cognitionis: ibi emenda culpam ubi nascitur scil.
 „in corde: caput cognitionis pravæ expelle à cor-
 „de tuo: ibi pecca, ubi nescis esse Deum: ni-
 „hil enim celatur ante Deum, videt occulta, qui
 „fecit abscondita, Deus ubique præsens est.
 Quot hîc negligentes, quotquot hîc sunt inermes
 (& sunt omnes illæ, quæ etiam morosè inhærent his-
 te objectis) colludunt eæ cum hoste, imò à signis
 Castitatis ad Castra transfugiunt Luxuriæ, seu potius
 (quæ summa infidelitatis infamia) ei in se locum
 cedunt, & de hoste Dominum efficiunt. Nonnullæ
 „quippe sunt Virgines carne non spiritu, scribit
 „D. Hieronymus, quarum corpus integrum est &
 „anima corrupta: sed illa Virginitas hostia Christi
 „est, cuius nec mentem cogitatio nec carnem libi-
 „do maculavit. Qualis ut & tu sis, juxta D. Greg.
 Nazianzeni consilium *inaccessibilem reipsam custo-* L. 1. ad-
versus
For. n.
di: Sin autem obruaris, aggressores quantociùs
 repelle: tene & allide Babylonios, parvulus ad pe- psal. 136.
 „tram. „ Virginitatem quoque animus ipse colat vs. 9.
 „(urget ibid. supra D. Nazianz.) ne vagetur, ne ob-
 „erret, ne meretriciarum rerum formas in seipso
 „ferat (nam libidinis quoque pars impressa in animo
 „forma est) ne odio insectanda rerum simulachra in
 „anima effingat. „ Non ignoro (Theodoro Cœlibi,
 „in vitium carnis lapsi exarat D. Chrysostomus,) Epist. 6.
 „quòd inferiorem te fecerit contra inimici confli-
 „ctum cessatio dimicandi, scio quòd in medio ver-
 „seris incendio secularium voluptatum, sed si adver-
 fario

fario dictum velis non serviemus oblectationibus
 tuis, nec radicem adoramus omnium malorum:
 si sustuleris ad cœlum oculos, mox caliginem Do-
 minus tetri ignis excutiet, & eos quidem, quite,
 ad incendium compulerunt, concremabit, te au-
 tem in medio fornacis constitutum resperget rore,
 nebularum & sibilantis auræ spiritu æstuantia tibi,
 corda mulcebit, ita ut nec ad cogitationes, nec ad
 conscientiam tuam vis ignis accedat, tantum ne re-
 quiescere segnior velis & sponte vincaris: nam &
 munitissimas civitatum, cum sæpe omnia ob-
 sidentium tela vicissent, omnium expugnationum
 genera vitassent, unius tantum vel alterius civium
 interius commanentium occulta proditio sine ulla,
 repente certamine capi fecit: & nunc cave, ne qua-
 in sensibus tuis cogitatio proditionis tibi machi-
 nam moliatur innumeris artibus. Licet longi tem-
 poris expugnatione murorum utatur inimicus in-
 cassum cuncta tentabit. Ei inquam te oppone, non
 resistendo sed ad alia cogitationes divertendo: fu-
 ga, quæ in prælio turpis, hæc optima est resistenti.
 hæc fuga fugatio est: *Fugite fornicationem.* Quis
 cogitationes suas ita refrænare potest, ut non qua-
 libet immunditiâ titilletur? sed continuo (docu-
 mentum est D. Bernardi) talium cogitationum in-
 fultus sunt reprimendi, ut, unde sperabat se hostis
 vincere, per hoc magis victus abscedat: quod fit,
 quoties pravis & immundis cogitationibus attracti,
 statim ad signum Crucis, ad Passionis dominicæ re-
 cordationem & lachrymarum subsidia confugi-
 mus, & suo telo in bello fortis effecti hostem fe-
 rimus. Non cedit resistenti? nil nocet: oppugnet,
 dum-

1 Cor. 6:

18.

Supra c.

18.

dummodo non expugnet: Arcem oppugnari minime indecorum, sed gloriosum non expugnari: intuere virgineum Joseph, diu quidem & fortiter impugnatum, sed cum gloria victorem: *Et mulier, luxuriæ stipendiaria, per singulos dies molesta erat adolescenti, & ille recusabat stuprum, habet sacer textus.* Gen. 39: 10.

Sit & tua fortitudo insuperabilis, indefessam te praebas militem castitatis: *Cadent à latere tuo mille, & Psal. 90: decem millia à dextris tuis, ad te autem non approximat.* 7.

U L T I M U M militis officium est non modò resistere hosti aggredienti, sed eundem invadere: non habere se solum defensivè, sed & offensivè, ut scilicet eum devincat ac ex iniqua possessione deturbit: pateris in te Luxuriæ tyrannum? tuâ convenientiâ aut etiam iniquissimâ benevolentiâ pedem aliquando in te defixit? expugna eum & subjice: *Non regnet peccatum in vestro mortali corpore, ut obediatis concupiscentiis ejus.* Rom. 6: 12. Concupiscat caro adversus spiritum, sed non prævaleat ac prædominetur, verum spiritu facta carnis mortifica: „*Inter omnia Christianorum pia certamina (habet D. Augustinus)*“ Gal. 5: 7. „*sola duriora sunt prælia castitatis, ubi quotidiana pugna & rara Victoria: gravem castitas fortis est inimicum; fortifiatur eadem & te strenuam propagatricem.* Rom. 8: 13. Serm. 250 de temp.

§. X V I.

De Subsidiiis Castitatis.

Virginem Ambrosio dictam indefessam Castitatis Militem, & à nobis §. superiori ad militiam P edo-

edoctam, nunc armis instruemus: quid namque sin
his miles?

Primum autem & omnium maximè necessarium
est ORATIO, quæ protectionem & auxiliare

Pf. 126.1. Dei manus imploret, Nisi enim Dominus custodierit
civitatem, frustra vigilat qui custodit eam. Ideoque
suppetiæ ejus per illam advocandæ: dicat ergo:

Psal. 12. Illumina oculos meos, ne unquam obdormiam in morte,
ne quando dicat inimicus meus prævaluï adversus eum.
Est quidem in omni animæ conflictu ea necessaria

Matt. 26. suggerente Agonothetâ nostro: Vigilate & orate ut non
intretis in temptationem, sed maximè in propugnanda

castitate: ideoque ab exercitatis in hoc bello semper
frequentata: Scivi quoniam aliter non possem esse con-

tinens, (& hoc ipsum erat sapientiæ scire, cuius ef-
set hoc donum) adii Dominum, inquit Sapiens, & de-
precatus sum illum. Ne magnitudo revelationum ex-

tollat me, datus est mihi stimulus carnis meæ, Angelus

Satanæ, qui me colaphizet: propter quod ter Dominum

2 Cor. 12. rogavi, ut discederet à me, scribit illud Vas Electionis

7, 8, 9. & dixit mihi: Sufficit tibi gratia mea, nam virtus in

De Bono infirmitate perficitur. Ex quo D. Augustinus
Viduitatis, Orate vigilanter atque ferventer, ut adjutorio dei

c. 23. „teræ excelli & abundantiam misericordissimæ gratiæ

„Domini, & perseveretis in eo quod estis, & profi-

„ciatis ad id quod eritis. S. Chrysostomus (qui ad

bi Orationem Virginitatis sigillum & castitatis na-

cem inscripsit) etiam ad Virginem Deiparam ter-

mittit, à cuius suffragio multa tibi pollicetur: „Qua-

„cunque estis Virgines ad matrem Domini confor-

„te: illa enim pulcherrimam, pretiosissimam, & in-

„corruptibilem possessionem patrocinio suo vobis

„conserbat.

Secundum & æquè necessarium FAMILIARI-
TAS CUM DEO, quam promovet jugis memoria
præsentiae divinæ & piaæ ad eum aspirationes: Adhæsit
anima mea post te, me suscepit dextera tua, ait David: en *Psal. 62:*
fructum: ipsi verò in vanū quæsierunt animam meam. ^{9, 10.}

Lectulum Salomonis, habent Cantica, *sexaginta for-* ^{c. 3. v. 7.}
tes ambiunt, &c. Quis autem hic Lectulus, nisi cor
Virginis, in quo illa cum divino Salomone requiescit,
*deliciatur ac fabulatur? eum verò *ambiunt fortés*,*
quia castum hoc commercium comitantur sanctæ co-
gitationes, quæ contra omnes libidinis assultus, timo-
res verè nocturnos, & à negotio perambulante in tene- ^{vers. 8.}
bris, eam protegunt atque defendunt. Notum est ubi
luxuriæ manus dederit filius ille adolescentior, de
quo Salvator in Evangelio, certè non in domo Patris, ^{Luc. 15.}
sed peregrè profectus in regionem longinquam, ibi dissipá- ^{vers. 13.}
vit substantiam suam vivendo luxuriosè: neque Virginis
cœlestis Patris filiæ, quo usque ei adhæret, timen-
dum incontinentiæ periculum: at si affectu & cogi-
tationibus ab eo recedat, quantociùs succumbet op-
pugnata.

Tertium est FUGA OTII, multam enim Eccl. 33:
malitiam docuit otiositas, quam proinde Bernardus ^{29.}
omnium tentationum, & cogitationum malorum & ^{ad Fratres}
inutilium sentinam indigitat. „Sicut per rimam sen- ^{de Monte}
^{Det.}
^{„tinæ (commentatur in hæc Melliflui Scriptoris}
<sup>„verba Doctor Seraphicus Bonaventura) aqua la- ^{De Profes-}
tenter intrat & crescit donec navis mergatur; ita ex ^{du Reli-}
<sup>„otio cogitationes & concupiscentiæ multiplican- ^{giof. L. 1.}
<sup>„tur, donec navis cordis eis succumbens in pecca-
^{„to periclitetur: & ut olim Sabbatho, quo ferias} ^{1 Machab.}
^{celebrabant, ab Antiochi militibus oppugnati & ^{2: 38.}}</sup></sup></sup>

cæsi sunt Iudæi: sic nunquam victoriosiores Luxuriæ emissarii quam ubi animus sabbaticus, id est

otiosus: in hoc ergo prælio nunquam sabbathizare

Ibid. v. 41 statuat cum Mathathia, aliorum edoctâ clade: otium namque adulterum fecit Davidem, cùm is domi ha-

z Reg. 11: v. 1. reret, & in solario domus suæ deambularet *eo tempore*

3 Reg. 11: v. 3. *re, quo solent Reges ad bella procedere.* Salomon fabri-

câ Templi occupatus victoriosus extitit, at otiosus mancipium libidinis. Fœdissimas Sodomæ iniquita-

Ezech. 16: 49. tes, illius & filiarum illius otio ascribit ipsem etiam

minus: illud ergo fugiat quæ suam vult integrum pudicitiam.

L. de Ordine Vitæ. *Quartum est HUMILITAS,* D. Bernardo

dicta *Custos Pudicitiae:* ea lorica est, quâ præcincta

Castitas invulnerabilis est: scutum est, sub quo

secura lateat: quâ quæ caret, non modò patet, sed

& subinde libidini captiva traditur & hæresi, eo, qui

1 Pet. 5: 5. *superbis resistit, humilibus autem dat suam gratiam,*

occultam superbiam (aliis ad cautelam) manifesta

puniente luxuriâ & apostasiâ: „An verò propter

De S. Virginitate c. 40. aliud credendum est (observat D. Aug.) permit-

tere Deum, ut misceantur numero professionis ve-

stræ multi & multæ casuri & casuræ, nisi ut his ca-

dentibus timor vester augeatur, quò superbìa com-

primatur, quam sic odit Deus, ut contra hanc

ibid. c. 42. unam se tantum humiliarit Altissimus. Monet pro-

inde: „Perseverantes in numero vestro præbeant,”

vobis exemplum, cadentes autem augeant timo-

rem vestrum: illud amate ut imitemini, hoc lu-

gete ne inflemini. Et certè Virgini quæ ratio su-

Psf. 72: 24. perbiendi? Si namque Deum respiciat, quid, nisi

quod ab eo accepit, habet? meritò dictura: *Tenui-*

fi

Si manum dexteram meam, & in voluntate tua dedu-
xisti me. Si seipsum inspiciat, quot se obnoxiam im-
perfectionibus agnoscat! Sin autem alias aspiciat aut
Virgines sunt aut Seculares: Si Seculares, „plerum-
„que actione secularium, inquit D. Gregorius, ^{Past. cu-}
„vita Continentium confunditur, cum ilii ultra ha- ^{ræp. 3.}
„bitum assumant opera, & isti juxta ordinem pro- ^{admon.}
„prius non excitant corda: unde benè per Prophe-
„tam dicitur: Erubesc Sidon ait mare: quasi enim ^{Isai. 23:4}
„per vocem maris ad verecundiam Sidon adducitur,
„quando per comparationem vitæ secularium atque
„in hoc mundo fluctuantium ejus, qui munitus &
„quasi stabilis cernitur, vita reprobatur. Hæc S. Pon-
tifex. Sin autem Virgines sint: „Quoties cogitas de
„perfectione virtutum, noli considerare quid aliæ
„minus habent quam tu habes, (suggerit D. Ful- ^{ad Pro-}
„gentius) sed quid tu minus habeas quam habere ^{bam c. 19.}
„jam debes, nec ideo te putas virtutibus perfectam
„si quamlibet aliam videoas criminibus deditam: nec
„propterea tibi aliquid velocitatis assignes, si quaf-
„libet aut retroredeentes, aut segniter videoas ambu-
„lantes: neque enim idcirco sanos oculos habere
„pronuntiandus est lippus, quia videtur cœcus à lu-
„mine penitus alienus: nec ideo sanus dicendus est
„qui gravi jacet vulnere semivivus; si alias graviore
„vulnere reperiatur occisus: nec ibi debet tanquam
„victor vindicare gloriam, quisquis, licet ab hoste
„non sit occisus, tenetur tamen ab hoste captivus.
Quantò itaque major es, humiliante in omnibus, & co- ^{Eccl. 3:20.}
ram Deo invenies gratiam. Filii Dei thalamus elatas ^{Epist. 3. ad}
non recipit, & humiliis Sponsus à connubio suo superbas ^{Probam}
expellit, ex S. Fulgent. ^{c. 18.}

Quintum suppeditant OPERA POENITENTIARIA : est autem duplex Castitas, una corporis, altera mentis, seu potius eadem se ad utrumque extendit : allegata jam, quibus accensenda liberalior ELEEMOSYNA, tuentur pudicitiam mentis :

L. de Hab. „Locupletem te sentiant indigentes (hortatur D. Cyprianus) patrimonium tuum Deo fœnera, Christum ciba, ut Virginitatis perferre gloriam lieceat; ut ad Domini præmia venire contingat mul-

torum precibus exora. Quæ hic se difficiles præbent, Sponsum suum non amant cujus curam non habent:

Manus enim pauperis est gazophylacium Christi, ex Serm. 8. D. Chrysologo, quia quicquid pauper accipit, Christus acceptat, ideoque vicissim nec earum sollicitam in

Matth. 25: 40. tentationibus curam gerit: dic ergo tu: Ego Dilectio meo: poterisque tibi vicissim polliceri, & ad me convercio ejus. Corpus vero Luxuriæ subtrahunt

OPERA POENITENTIALIA, qualia sunt Hu-
Epist. 2 ad micubationes, sive, ut loquar phrasí S. Hieronymi Nepot. Chameuniæ. „Jejunia, quæ tamen (ex ejusdem Epist. 4 ad Rustic. Doctoris præscripto) moderata sint, ne nimia debilitent stomachum & majorem refectionem possentia erumpant in cruditatem, quæ parens libidinum est. Quod amplius restringit & simili indulgentiâ remittit Autor Epistolæ ad Demetrii

Epist. 142 dem apud S. Augustin. „Quidquid illud quod c. 21. inflammare corpus potest, is inquit, quod somnium suggerit voluptati, castitatis amore fugientem est: nec tamen ita magno hujus rei labore gravari te volumus, ut sub ipso statim onere succumbas: per quod multi dum nimio fervore mentis,

actionem suarum virium non haberent, subito con-

„concederunt, & pœnè ante debilitatem, quām san-
 „ctitatem de Proposito suo consecuti sunt. Opti-
 „mus est in omni re modus & laudabilis ubique
 „mensura: corpus non frangendum, sed regendum
 est. Cilicia quorum usus in hoc bello familiaris Davi-
 di: *Ego, is inquit, cum mihi molesti essent induebar cili- Psal. 34:*
cio, humiliabam in jejunio animam meam. Discipli- *v. 14.*
 nae Apostolo (juxta D. Bernardi periphrasim duci stre- *Serm. 2.*
 nuo militiæ spiritualis) frequentatæ seipso teste: *in Af-*
Castigo corpus meum, & in servitutem redigo. Ver- *sumpt.*
 bo denique, huc pertinet, quicquid natum est per *Mariae.*
 dolores sensus extinguere pruriginem carnis ejus- *1 Cor. 9:*
 que petulantiam cohibere, quo intuitu Doctori
 Angelico à castigando etymologia Castitatis est.
 Lascivit itaque corpus tuum? Vides aliam legem in *Rom. 17:*
 membris tuis repugnantem legi mentis tuæ teque ca- *23.*
 ptivantem in lege peccati, quæ est in membris tuis?
 en arma quibus hostem expugnes, ea arripe iisque
 juxta Superioris tui utere consilium: locus, quem
 premit obsidio, tormenta bellica concutiunt & vio-
 lentâ manu miles invadit, cuique subducuntur Vi-
 ctualia, cogitur tandem ad deditonem: ideoque
 præcinge te cilicio, humicubationibus fatiga, Di-
 sciplinis concute, & per jejunium subtrahe libidini
 alimoniam, *quia dum satietate venter extenditur, ha-*
 bet S. Gregorius, *aculei libidinis excitantur, eam sub-* *Past. p. 3.*
trahe & dabit manus vietas: sic, sic, est naturæ furor admon.
cicurandus, ex D. Chrysost. de Virg. c. 9. sic cohiben- *20.*
da carnis petulantia. Sed de his satis, de quibus id-
circo fusiùs, quia, ut monet jam memoratus Pon- *In 1 Reg.*
tifex, „qui virtutum flores in mente non vult exure- *15. l. 6.*
,, re, ita debet libidinis ignem extinguere, ut per te-

nuem scintillam nunquam possit ardere. „In omnibus itaque (ut finiam verbis D. Augustini) te tam Assumpt. lem Virgo Venerabilis exhibe, ut quasi Lilium de B. M. V. horto Ecclesiæ colligaris, & Regi digna sis Virginum in perpetuum copulari.

L. de Virginit.
6. 27.

Antequam tamen ab hac Materia digrediar, auream Aurei Oris sententiam audire lubet, eorum omnium, quæ gemino hoc §. diximus, illustre Breviarium: „Novi rei contentionem, novi Virginum studium, novi belli gravitatem: pervicaci quodam, & forti animo opus est atque à libidinum sensu averso, nam per carbones ingrediendum est ut non faueris: ea est enim libidinis vis quæ ignis atque ferri, quod, nisi animus ita comparatus sit ut nec ad ejus dolores moveatur, protinus se perdat. Itaque opus est nobis adamantinâ mente, oculo insomni, tolerantiâ summâ, muris firmis, parietibus, foribus, ac repagulis, custodibus pervigilibus ac prævalidis, atque imprimis cœlesti favore, nam nisi Dominus urbem custodiat, frustra vigilant custodes. At quo pacto eum favorem eliciemus? si nostra omnia conferamus, sana consilia, summam jejunii, ac vigiliarum contentionem, Legis procurationem, Præceptorum studium & quod caput est, si in nobis fiduciam non collocemus, quâ, & si magna quædam præstemus, illud apud nos perpetuò dicamus necesse est: nisi Dominus ædes instruat, frustra laborant, qui eas instruunt. Nec enim nobis lucta, est adversus sanguinem & carnem, sed adversus Principatus, adversus Potestates, adversus mundi, Potentes tenebrarum hujus sæculi, adversus ne-

quam

„quam spiritus, qui sunt in cœlestibus: ac noctes
 „diesque cogitationes nobis armatæ stent oportet,
 „& impudentibus libidinibus formidini sint: quip-
 „pe si minimum remittant, astans Diabolus ignem
 „manibus tenet vibraturus ac Dei Fanum concrema-
 „turus. Ergò opus est undique muniamur: est enim
 „nobis pugna cum naturæ necessitate, Angelorum
 „studii æmulatio, cum incorporeis Copiis cursus, ter-
 „ra atque cinis Cœlicolis æquari nititur, mortalitas
 „cum immortalitate certamen init.

§. XVII.

De Refectione Corporis.

DUplici parte constat homo, animâ scil. & cor-
 pore, sed non æquè nobili: illa namque primas
 obtinet, cuius hoc ministerio deputatum est, quod
 proinde *hominis* seu *animæ famulum* indigit ^{In Psal.} Augu-
 stinus. Ei utriusque cura incumbit, *Animæ*, quo ^{145.}
 vitâ vivat gratiæ & aliquando potiatur æternitate cœ-
 lestis gloriæ: Corporis ne debilitatum deficiat aut
 protervum menti prædominetur: eam *Animæ* adhi-
 bet per peccati fugam virtutisque serium studium,
 Corpori verò præcipue per hæc tria, somnum scil.
 de quo infra §. 19. Vestitum de quo supra §. 3. &
 Alimenta; qualem autem in his erga illud se exhibere
 debeat, Virginem devotam præsens §. do-
 cebit.

P R I M ð prandii & cœnæ tempus non præveniat
 aut interrumpat, eas æmulata, quæ toto prope die
 sine induciis feruntur in esculenta, quibus nunquam

non gratum quicquid modò dentibus offertur, quæque eorum omnium dummodo palato arriserint, ubi in re culinaria occupantur quasi decimas aut vestigal exigunt & accipiunt: hæ namque, cùm non ut edat vivat homo, sed ut vivat edat, manifestè convincuntur non necessitati sed voluptati indulgere quod inter Gulæ species ex D. Gregorio, & aliis SS. PP. recensent Theologi.

S E C U N D Ó refectioni orationem præmittat, amque cum gratiarum actione finiat: neque enim fas est Virginem Deo sacram bruta animantia imitari, quæ, quod objicitur, devorant neque agnoscunt à quo accipient. Quot, etiam in hac Civitate, sunt pauperes, qui vix habent quo vitam sustentent! qui erga eos parcior, is tibi aperiens manum suam tam abundanter prospicit: agnosce itaque beneficium *i Timoth.* grato animo, quod & ille ex Apostolo cum gratiarum actione à te vult percipi, ad exemplum Salvatoris, qui non legitur in Evangelio panem in manus sumpuisse, nisi cum benedictione & gratiarum actione.

T E R T I Ó ne nimis avidè cibum ingurgitet quis si timida, ne forte, qualis accessit famelica iterum mensa recedat: est quidem appetitus & gustus, satiatis indicium, at voracitas semper culpabilis:

Ecclesiast. 37: li avidus esse in omni epulatione, habet scriptura, *non te effundas super omnem escam.* „Nam etiam qui ad sanitatem corporis (observat D. Bernardus) cibus quantò honestius & ordinatiūs sumitur & digeritur, tantò facilius & salubrius digeritur. Hæc Mellifluus Doctor, cùm jam ante prescripsisset: Cum Monte Dei manducas nequaquam totus manduces, sed corpore,

„tuo suam refectionem procurante mens suam non
„negligat, sed de memoria suavitatis Domini vel Scri-
„pturarum aliquid, quod eam pascat, meditando vel
„saltem memorando secum ruminet & digerat.
Conceptus & affectus non suggero, cum eos animæ
esurienti justitiam cibi ipsi abundè suppeditent.

QUARTÒ delicatiora non affectet juxta A-
postoli præscriptum: *Carnis curam ne feceritis in Rom. 13:*
„desiderius: ex quo D. Fulgentius: cave ne carnis ^{14.}
„curam in desideriis facias, ne semper gulæ quod ^{Epist. 2.}
„poscit indulgeas: refectione tuâ non voluptas ex-
„pleatur, sed sustentetur infirmitas. Et S. Bernar- *De For-*
dus: „Sicut ad Crucem sic accedas ad cibum, id est ^{mula ho-}
„nonquam voluptate sed necessitate pascaris, & fa-
„mes non sapor provocet appetitum. De condimen-
„tis verò, (is inquit alibi) sufficiat obsecro, ut co- *Ad Fra-*
„mestibiles fiant cibi nostri, non concupiscibles vel ^{tres Mon-}
„delectabiles, sufficit enim concupiscentiæ malitia ^{ze Dei.}
„sua, quæ vix aut nullo modo pertransire posset ad
„finem explendæ necessitatis, nisi per viam quantæ-
„cunque delectationis. Si ceperit accipere irrita-
„menta ab eis, qui perpetuum suscepere bellum
„adversus ejus oblectamenta, fiunt duo contra u-
„num, & sic periclitatur continentia. Ex quo fon- *L. de ve-*
te apud S. Basilium *conditorum elaboratæ blandi-* *ra Virgi-*
tiæ, ut voluptatis illecebræ repudiandæ statuuntur.
Difficile enim inter epulas servatur pudicitia, scribit
D. Hieronymus. Et Innocentius Papa: *Venter op- Epist. 47.*
pare satur libenter Venerem amplexatur. Ex quo capi- *L. 2. de*
te Virgini interdicta sunt convivia, quæ fugienda *miseria*
præcipit S. Hieronymus, *veluti quasdam voluptatum c. 21.*
catenas. „Et certè qui Christum desiderat & illo *Epist. 13.*
pane

Ibid. pane vescitur, non magnoperè curat de quām pre-

Ibid.

tiosis cibis stercus conficiat. Idem subnectit, Gula,

Ibid. L. 2.

carum tributum exigit, sed vilissimum reddit (verba,

c. 18.

sunt præcitati Innocentii) quia quantò sunt delicata-

Luc. 16:

tiora cibaria, tantò fœdiora sunt stercora. Quomodo,

19.

cesserit Epuloni Evangelico nosti, qui epulabatur quo-

Ibid. c. 17.

tidie splendide : cumque palatum cibus pertransierit,

quid tum ? cœterū tam brevis est gulæ voluptas,

Epist. 2.

c. 13.

(annotat idem Pontifex), ut spatio loci vix sit qua-

tuor digitorum, spatio temporis vix sit totidem,

momentorum. Nota in Epulone suprà non tam

culpas splendidas quām quotidianas epulas, eas

namque honestas & hospitalitas quandoque exigit,

& suam natura refocillationem subinde exposcit: ut

autem id fiat cum lucro spirituali ditiores mensæ sua

pauperiores admoveant: suadet hæc convivia Gal-

læ Viduæ D. Fulgentius, cuius discursum lubet au-

dire: „ Tales autem convivii debes habere parti-

pes, quæ non carnis solent delicias laudare sed cor-

dis, quæ Angelorum panem interioris hominis a-

viditate perquirunt, quæ post Sponsum tuum in

odore unguentorum ejus currunt, quæ suavitate,

Deū gustus interioris percipiunt, quæ puro affectu,

esuriunt sitiuntque justitiam, quæ operantur cibum

non qui perit sed qui permanet in vitam æternam,

cum talibus & colloquia tibi conferenda & fre-

quentanda convivia, ut, cùm eas cibis corporalibus

pascis, ad meritum tibi sanctæ operationis accedat,

& cùm earum verbis spiritualibus pasceris, profe-

ctus tibi sanctæ conversationis accrescat. Hactenus,

Sanctus Antistes ad unam ex Viduis, quas secundum

Epist. 22. pudiciatiæ gradum tenere notat D. Hieronymus con-

cinens

cinens Tertulliano cui Viduitas secunda Virginitas. L. de Ex-
Virgines circumspectæ & religiose unà tecum vescen- bort. Ca-
tur: quæ fusiùs S. Fulgentius, brevi hac sententia stitatis.
præcipit S. Athanasius L. de Virg.

QUINTÒ denique sine excessu moderata sit refectio, ut, juxta D. Bonaventuram, sit refectio cor- De Prof.
pori, non onus: Eustochio id præcipit D. Hieronymus: Relig. L. 2.
„Sit tibi moderatus cibus & nunquam venter exple- c. 47.
„tus: plures quippe sunt, quæ, cùm vino sint fo- Epist. 22.
„briæ, ciborum largitate sunt ebriæ. Et Lœtæ pro c. 6.
Institutione Filiaæ: Sic comedat, ut semper esuriat. Epist. 7.
Quibus concinit supremus Legislator: Attendite Luc. 21:
vobis, ne fortè graventur corda vestra in crapula & 34.
ebrietate. Et licet viliora cibaria sint, in quibus exce-
ditur, gulæ tamen malitiam non tollunt, etenim Dia-
bolus in deserto non de dapibus delicatis sed de pa-
ne tentavit Dominum, & in Paradiso Evam de po- Matth. 4:
mo, ut sciamus etiam in vilissimus esculentis gulam 3.
reperi, & cibo communi & insuavi non commu- Gen. 3.
nem sed immoderatum appetitum commisceri. Est
autem triplex ratio cur inhibetur excessus. P R I-
M A quod sanitati officiat in multis enim escis, testis
est Ecclesiasticus, erit infirmitas. S E C U N D A quòd c. 37: 33.
libidini fomenta seu irritamenta subministret, disten-
tio corporis, inquit S. Paulinus animæ sobrietatem ne- Apud S.
cat, & inimica est castitati: Ubiunque saturitas ab- Aug.
undaverit, ibi luxuria dominabitur scribit S. Bernar- Epist. 58.
dus. Ventrem distentum cibis & vini potationibus ir- De modo
rigatum voluptas luxuriae sequitur. Effervescit olla cui Serm. 25.
nimius supponitur ignis. T E R T I A quod mentem
obscuret: Sicut fenestra obstructa limo, in simili decla- Supra l. 2.
rat Doctor Seraphicus, Obtenebratur, sic intellectus c. 45.
cibo

cibo obrutus obscuratur, quodque desidiam generat.
Nimia enim ciborum repletio pigrum reddit, habet ideo
Ibid. L. 1. Autor, quia vas plenum ponderosum efficitur. Corpus
c. 35. enim, quod corruptitur, aggravat animam. Unde
Sap. 9:15. & Væ vobis qui saturati esus, comminatur Salvator,
Luc. 6:25. quia esurietis. Eaque de causa frequentius Jejunium
in Praefat. quo Deum virtus comprimere, mentem elevare, vi-
Qua ra- tutem largiri, & præmia cantat Ecclesia, SS. PP. con-
gesimali. mendant, ubi tamen observanda D. Hieronymi cu-
Epist. 22. tela Eustochio præscribentis: „Sint tibi quotidiana,
c. 6. jejunia & refectio satietatem fugiens: nihil prodigi-
biduo triduove transmisso vacuum portare ven-
trem, si pariter obruatur, si compensetur saturitate,
jejunium: illicè mens repleta torpescit & irrigata
humus spinas libidinum germinat.

Itaque, Virgo, ut dicta tandem finem habeant
Ad FF. de Mensam tuam, ex D. Bernardo, per se satis sobriam
Monte Dei. sobrietas tua perornet. „Ut cunctis animæ virtuti-
In Admo- bus florere possis (addit S. Basilius) & caro tua sub-
nit. ad Fi- jecta sit animæ tuæ, & ancilla tua famuletur Do-
lrium spi- minæ suæ: noli incrassare ancillam tuam, ne con-
ritualem. temptui habeat Dominam suam, sed & in omni-
bus ejus obsequiis mancipetur. Hæc D. Basilius,
vel quisquis ejus Tractatus Autor est.

§. XVIII.

De Examine Conscientiæ, & Oratione Vespertina.

R Eserit Hagiographus, post eorum produc-
tionem

nem ad opera sua singulis , è sex diebus , quibus
hoc universum creavit , respexisse Dominum : illâ *Gen. 1: 4.*
eum anthropologiâ describens tanquam artificem & alii.
suum opus examinantem & explorantem , non an
quid illis deesset , *Dei enim perfecta sunt opera* , sed ut *Deut. 32: 4.*
nos ad exemplum ejus discamus , juxta Marii nostri *In c. 1.*
Commentarium , *videre opera nostra eaq; examinare*. *Gen. Litt.*
Virginem quotidie , antequam somno se tradat , hoc *P.*
prototypon imitari necesse est & utile.

Neccesse quidem , ut si quid contra Dei volunta-
tem commissum vel omissum , peccatum suum agno-
scat veniamque exoret : *Scrutemur vias nostras* , ur-
get Jeremias , & *quæramus & revertamur ad Domi-* *Thren. 3:*
num. Quæramus seu *-inquiramus à Conscientia no-* *40.*
stra satis garrulâ , num etiam aberraverimus à viis
Domini , & in quibus in eisdem defecerimus , ut de-
prehenso errore & defectibus , iisque verâ animi con-
tritione correctis , *revertamur ad Dominum* , quò to-
ta Virginis vita , *quæ cogitat quæ Domini sunt* , colli-
mare debet . In hoc namque impios à Justis discrimi-
nat Scriptura , quod illi peccatis suis infordescant , hi
autem post lapsum quantociùs resipiscant : *Septies ca-* *Proverb.*
det Justus & resurget , impii autem corrident in malum : *24: 16.*
,, Quotidie actus tuos discute curiosius , (huc respi-
,, ciens præcipit D. Basilius) & , si te peccatis obno- *L. de ve-*
,, xium senseris , ad pœnitentiam citò confuge : nolo *ra Virg.*
,, ut protrahas peccatum tuum de die in diem , sed , si
,, quid cogitaveris male , in Deo pœnitentiam age , &
,, velociter de corde tuo seca illud . *Ad vesperum de-*
morabitur fletus , inquit Psaltes , & *ad matutinum læti-* *Ps. 29: 6.*
tia : Lætitia manè , quòd redierit dies , quo licebit
tua Deo deferre obsequia , ulteriori animæ perfectio-
ni

ni incumbere : at fletus vesperi in conscientia scrupulo ob negligentias tuas & commissos errores : „Illum tantum diem vixisse te computa, (suggerit, Eusebius Emissenus) in quo voluntates proprias abnegasti, in quo malis desideriis restitisti, quem sine ulla regulae transgressione duxisti. Illum diem te vixisse computa, quem non malitia, non invidia, non superbia commaculavit ; quem non mendacium, non perjurii culpa respersit, qui peccato non cessit, qui Diabolo repugnavit: illum diem vixisse te computa, qui puritatis & sanctae meditationis habuit lucem, quem non conversatio tenebrosa mutavit in noctem: illum inquam diem applica ad vitam tuam, cuius usus pervenit ad animam tuam.

Utile vero est hoc Scrutinium ad detegenda animae vitia & imperfectiones, quod radicibus exciscantur, quod proinde Sarculo jure comparaveris:

„Abscinde (post prescriptum hoc exercitium, instat D. Basilius) virgulta spinarum de agro cordis tui, ne defigant in te altas radices : scito quod cor tuum ager est Domini, excole cum coelestibus disciplinis, & non finas zizania seminari. Quare namque vitiis implacabilis est, cujusque votum, ut debet esse Virginum omnium : Deficiant peccatores a terra, terra scil. cordis mei, & iniqui ita ut non sint, ac primum aliquid prodromum in animam irrepsisse deprehenderit, neutiquam fovebit, at quantocius reluctabitur.

Fosue 2:3 tur & expellet, æmulata Regem Jerichuntinum, qui intellecto Israëlitarum exploratorum adventu mox in eorumdem excidium incubuit : imitata Herodem sed fine meliori, qui auditâ Regis Judæorum nativitate in Bethleem, in omnium Bethleemitarum infan-

Hom. 9.

Supra.

Pf. 103:

35.

tiū internectionem suorum militum gladios exacuit *Matth. 2:*
& strinxit: quæ autem hīc negligens aut ignava, 16.
digna est quæ è Virginum Albo expungatur cùm
ea Virgini cura incumbat, *quò sit sancta cor-*
pore & spiritu, cui vel maximè hoc conscientiæ
scrutinium ancillatur, ideóque meritò inscribendum
peccatorum omnium & vitiorum Exterminium, om-
niumque virtutum ac perfectionis Seminarium, un-
de & à SS. PP. & Asceticis Doctoribus tantâ instan-
tiâ commendatum.

Cujus praxin , si cui ea non satis perspecta , bre-
viter accipe . PRIMÒ te in Dei præsentia con-
stitues , quò accuratiùs & sine palpatione aut conni-
ventia perficiatur , cùm ei nihil occultum , nihil sit
ignotum , *Omnia autem nuda & aperta oculis ejus* , Heb.4:13.
quos multò plùs lucidiores super solem , circum-
spicientes omnes vias hominum , eorumque corda in-
tuentes in absconditas partes describit Ecclesiasticus . cap. 23: ver. 28.

SECUNDÒ petes lumen quò tua tibi pateant er-
rata : inquiens cum Psalte : *Iniquitatem meam annun-* Psal. 37:
tiabo & cogitabo pro peccato meo, rogabis cum Job : ^{19.}
Responde mihi quantas habeo iniquitates & peccata, ^{c. 13. vers.}
scelera mea & delicta ostende mihi. ^{22. & 23.}

TERTIÒ à tempore expergefaktionis de hora in
horan: inquires in singulas cogitationes, verba & ope-
ra: „ Sedeat judicans justitia (ex D. Bernardo) stet ad Fratrem
„ rea & seipsam accusans conscientia: nemo te plus de Monte
„ diligit, nemo te fideliūs judicabit: manè præteri- Dei.
„ tæ noctis fac à temetipso exactionem, & venturæ
„ diei tu tibi indicito cautionem, vesperè diei præ-
„ teritæ rationem exige, & supervenientis noctis fac
„ inductionem: singulis horis secundūm communis

instituti canonem sua distribue exercitia , cui spiritualia spiritualia , cui corporalia corporalia , in quibus sic exsolvat omne debitum spiritus Deo , corpus spiritui , ut , si quid intermissum , si quid negligatum , si quid imperfectum suo modo , suo loco , suo tempore , non abeat impunitum vel irrecompensatum .

*Philipp.
2: 13.*

Pf. 4: 5.

*Exhort.
ad Virg.*

Puncto 8.

QUARTO quæ benè gesta adverteris Deo ascribes , qui operatur in vobis , ait Apostolus , & velle & perficere pro bona voluntate : de iis autem quæ perperam gesta deteguntur , teipsum confundes : „Volutuit homines omnes (ex illo Psalmo : *Quæ dicitis in cordibus vestris in cubilibus vestris compungimini* , dedit D. Ambrosius) suorum debitorum esse censores , ut & , qui publico testimonio non tenetur , seipsum judicem , qui in occulto lapsus est , erubescat , & aculeo quodam coercent amaritudinis & pudoris . Confundes inquam teipsum de multiplici gratiarum abusu , veniam postulabis à Deo , eique emendam polliceberis : & , quò cautior sis imposterum , certam aliquam pœnitentiam , Eleemosynam scil. cilicum , disciplinam &c. tibi injunges : „Discas tibi ipsi preesse , & te ipsum regere non alios , propriam vitam ordina , mores tuos compone , te ipsum judica , apud te ipsum accusa & condemnā , nec impunitum dimitte excessum , tibi ipsi esto durus , nunquam aliis , in octo Punctis habet D. Bernardus .

Hæc de Examine generali , cui additum ab Ascetis Scriptoribus (ut vocant) Particulare , quod circa particulare aliquod vitium , in quod te proniorem agnoscis , versetur : in quolibet namque homine sere invalescit aliquod vitium plurium scaturigo , quod qui

qui eradicatum vult in illud hoc particulare scrutinum instituat ejusque excidio advigilet juxta dicta puncto quarto præcedenti.

Itaque filiæ meæ, cujus necessitatem audistis, utilitatem & praxin, sit vobis quotidianum hoc Examen: quæ namque crastinum sibi poterit polliceri? si autem vias meas in conspectu ejus arguam, dicit Job, c. 13: 15: ipse erit Salvator meus. Ideoque juxta Apostolum: Quod si nos metipso dijudicaremus, non utique judicatur 1 cor. 11: remur. Eoque judicio peracto subnectatur gratia- 32. rum actio pro diurna custodia tam sollicitè immeritis exhibita, vosque cum parentibus, amicis & reliquis, pro quibus vobis incumbit oratio, divinæ tutelæ, Deiparæ Virginis, Angeli custodis & SS. Patronorum patrocinii committite.

§ XIX.

De Somno.

Pasci eum inter Lilia, donec aspiret dies & inclinentur umbræ de Dilecto suo testatur Sponsa: *Dilectus meus mihi, inquiens, & ego illi, qui pascitur Cant. 2: inter Lilia (hoc est, interprete D. Hieronymo, inter 16. Virginum candidissimos Choros) donec aspiret dies, & inclinentur umbræ.* Ibidem & ab iis pascitur piis affectibus & aspirationibus, fervidis orationibus virtuosisque exercitiis: eum namque pascit quicquid sustentat animam tuam, cùm is sit animæ tuæ vita, seu potius tua ex immenso amoris affectu sit vita sua: pascitur autem donec aspiret dies & inclinentur umbræ, quod est juxta literam noctuque diuque

Q 2

quomodo

Quomodo autem pascatur per diem huc usque tradidimus: nunc verò, cùm nox ingruat & Somnus Virgini obrepat ejusque oculos gravet, qualiter de nocte pascatur eam docebimus.

PRIMÒ dictis precibus vespertinis & relecta crastinæ meditationis materiâ, ut manè inter induendum juxta præscripta §. 3. ita nunc inter exuendum piis se considerationibus occupabit, quas suggerent ipsæ exuviae, eæque sunt: modò, Protoparentum nostrorum denudatio ab originali justitia, eâ nam-

Gen. 3: 7. que amissâ cognoverunt se esse nudos: detestetur eorum inobedientiam, cumque eam in baptismo iterum induerit, *quicunque enim in Christo baptizati estis Christum induistis*, concipiat firmorem ejus

Gal. 3: 27 *Psal. 36*: custodiam: *custodi innocentiam* inquit David, *videlicet æquitatem, quoniam sunt reliquiae homini pacifica*

Deponat vestimenta corporis, at animæ nonquam Aliàs suspireret, ut, quomodo involucra corporis, ita exuat & deponat vitiosos animæ habitus, quibus in examine se amictam deprehendit: *Nunc autem depo-*

Coloss. 3:
8, 9, 10. *nite & vos omnia, iram, indignationem, malitiam, blasphemiam, turpem sermonem de ore vestro: nolite mentiri invicem expoliantes vos veterem hominem cum actibus suis & induentes novum, cum qui renovatur in agnitionem secundum imaginem ejus qui creavit illum.*

Nunc, Christi denudatio sive ad flagella in Prætorio Pilati, sive ad Crucem in vertice Golgothæo. Aliquando, denudatio corporis in hora mortis, utinam anima tunc non inveniatur nuda! & ne depre-

2Cor. 5: 2 *¶ 3.* hendatur talis nunc allaboret: Non enim, ut testis est Apostolus, cœlesti gloriâ superinduetur, nisi quæ vestita & non nuda fuerit inventa. Subinde Operum

Operum coram Deo denudatio, *in fine hominis inquit Ecclesiast. denudatio operum illius*: quot tunc ^{11. c. 29.}
deprehendentur fuisse vitia, quæ nunc virtutes ap- ^{vñ.}
parent, quando justitias judicabit & in lucernis
scrutabitur Jerusalem!

S E C U N D ò osculo terræ prius dato, quò, quid ^{Gen. 3: 19}
fuerit quidque futura sit, reminiscatur, dum cubi-
le ingreditur non ut corpori blandiatur, sed ut ala-
crior in Dei sui obsequium exsurgat, sic se deferen-
dam aliquando, cogitet ad sepulchrum, & ut nunc
stragulis involvitur, sic se, fortè propediem, obruen-
dam humo: quid namque stratum nisi sepulchrum,
& somnus nisi vivi hominis sepultura: ideoque in
manus Domini commendet spiritum suum.

T E R T I ò pijs conceptibus occupata somnum
præstoletur: „ Certè solennes orationes cum gratia-
rum actione sunt deferendæ, (monet D. Ambros.) ^{L. 3. de}
„ cùm è somno surgimus ... cùm denique cubitum ^{Virg.}
„ pergiumus: sed etiam in ipso cubili volo Psalmos cum
„ oratione dominica frequenti contexas vice vel cùm
„ evigilaveris, vel antequam corpus sopor irriget, ut
„ te in ipso quietis exordio rerum secularium
curâ liberam divina meditantem somnus inveniat.

Ruminantem Psalmos, habet Abbas Mellifluus *som- Formula
nus te occupet*, *ut in somno somnies*, *te dicere Psalmos.* <sup>honestæ
Vitæ.</sup>
„ Cave in quantum potes serve Dei, (præcipit idem
„ alibi) ne totus aliquando dormias, ne sit somnus
„ tuus non requies lassi sed sepultura corporis suf-
„ focati, non reparatio sed extincio spiritus tui...
„ iturus ergo ad somnum semper aliquid defer tecum
„ in memoria vel cogitatione, in quo placidè ob-
„ dormias, quod nonnunquam etiam somniare ju-

vet, quod etiam evigilantem te excipiens in statum, hesternæ intentionis restituat: sic tibi nox sicut, dies illuminabitur, & nox illuminatio tua erit in, deliciis tuis, placidè obdormies, in pace quiesces, facile evigilabis, & surgens facilis & agilis eris ad re-, deundum in id unde non totus discessisti. Sobrium, enim cibum sobriumque sensum sequitur sobrius, somnus: carnalis verò somnus & brutus & sicut, dicitur lethæus abominandus est Servo Dei: de, quo verò post congruam quietem facile est sensus, corporis & mentis evocare, & quasi servos domus, patrisfamilias ad opera necessaria spiritui suscitare, & emittere, hujusmodi somnus tempore suo asper-

*Ad FF. de
Monte
Dei.*

nandus non est. Hactenus D. Bernardus. Reco-
gitet igitur Apostolorum somnum, dum in horto
Gethsemani sanguinem Christi sudat & aquam. Vi-
deat in Emmaus duos discipulos eundem cogentem
ut apud se maneat. Contempletur Virginum pruden-
tum sollicitam curam in comparando oleo lampadi-
busque præparandis, quas imitetur: & fatuarum
socordiam, quam declinet: Verbo, perinde est quic-
quid animus volvit, dummodo natum sit, eum ad
Dei virtutisque amorem inflammare, & à malo de-
terrere, ut juxta D. Basiliū Hom: in Martyrem
Julittam, somni ipsi pietatis exercendæ meditationes
quædam sint.

*Cant. 3:
c. 26. v. 9.*

QUARTÒ denique, cùm de nocte evigilat, piz cogitationes animum occupent: cùm namque co-
gitare debeat Virgo ex præscripto Apostoli que Do-
mini sunt, certè, si unquam alias, modò ad id se
offeret occasio. Quærat itaque in lectulo suo per
noctes cum sponsâ eum, quem diligit anima ejus, ea-
que

que cum Isaia desideret eum in nocte. Imitetur eum qui dixit: *Renuit consolari anima mea, memor fui Dei Psal. 76:*
& delectatus sum, & exercitatus sum, & defecit sp̄i- 4, 5, 6, 7-
ritus meus: anticipaverunt vigilias Oculi mei, turba-
tus sum & non sum locutus: cogitavi dies antiquos &
annos æternos in mente habui: & meditatus sum no-
cete cum corde meo, & exercitabar & scopebam spiri-
tum meum. Æmuletur S. Augustinum, exclamat
 is: *O æterna veritas, & vera charitas, & chara L. 7. con-*
æternitas! tu es Deus meus, tibi suspiro die ac nocte. Et *fess. c. 10,*
 quò suspiriis suppedimenta motiva, recitat Salva-
 toris natales & cunas, ejusdemque indige. iam non
 habentis ubi caput reclinet, offerat ei cor suum &
 omnia sua: contempletur pastores mediâ nocte pro-
 perantes ad præsepe: consideret acta in Domo Cai-
 phæ; & quem straverunt peccata hominum, durissi-
 sum Crucis lectulum. Ex tenebris noctis metia-
 tur tenebras exteriores, in quas ille abjicitur, qui si-
 ne veste nuptiali deprehendebatur: timeat similem
 poenam, & ut evadat, omni tempore sint ejus vesti- *Ecl. 9.*
menta candida, candor autem vestium, ex sensu D. L. 1 ad-
 Hieronymi, *semipernus, Virginitatis est puritas.* *versus Fovin.*
 Audiat tot voces toto orbe Catholico Deo laudes *c. 16.*
 concinentium, eorumque choro affectu sese aggre-
 get, sibi dictum reputet illud Jeremiæ: *con surge, Thren. 2:*
lauda in nocte, in principio vigiliarum: effunde sicut 19.
aquam cor tuum ante conspectum Domini. Insonet
 auribus ejus clamor ille mediæ noctis: *Ecce sponsus*
venit, exite oviam ei., Tu una de Virginibus (in- L. 3. de
quit D. Ambrosius) quæ corporis tui gratiam Virgin.
splendore mentis illuminas, tu inquam in cubiculo
tuo, & nocturno tempore constituta semper medi-

tare Christum & ejus adventum omnibus sperato,
Cant. 5:2. momentis. Denique dormiat sed vigilet cor ejus, seu potius evigilet ad pulsum sui Dilecti: „Quære, in noctibus, quære in cubili tuo (urget idem Ambrosius) quoniam & nocte venit & pulsat januam tuam: vult enim te omnibus invigilare momentis, vult januam tuæ mentis patentem invenire: est & illa janua quam vult patere, ut aperiatur, ut resonet os tuum laudem Domini, gratiam Sponsi, Crucis confessionem, cum Symbolum recenses, Psalmos, in cubiculo tuo concinis. Ergo cum venerit, vigilantem te inveniat, ut parata sis. Dormiat caro tua, vigilet fides: dormiant illecebræ corporis, vigilet cordis prudentia, membra tua redoleant crumen Christi & sepulturæ odorem, ut nihil iis somnus caloris infundat, nullos excitet motus. Ipsa est Anima quæ Christo aperit quam nulli vapores, carnis exagitant: cum hæc invenerit, sponsus transibit. Anima tua illum sequatur, discedat à cubili, suo, exeat in verbo ejus. Hæc S. Mediolanensis, Antistes.

Exhort. ad Virg.

Tu itaque Virgo Deo sacra vis esse una, qualis & esse debes, ex Liliis, inter quæ pascitur Sponsus celestis *donec aspiret dies*, præscriptæ ascensæ prævestes exuens animos induit novos: corpus ad quietem componens vel ex ea evigilans piis considerationibus mentem occupa: æmulare eorum studium, quorum speras consortium, qui in Apocalypsi vi si sunt D. Joanni *ante thronum Dei*, & servient die ac nocte in Templo ejus. Iis te accense de quibus c. 7. v. 15. Dominus apud Isaiam: *Super muros tuos Jerusalēm constitui custodes, totā die & totā nocte in perpetuum*

c. 62. v. 6. 1608

non tacebunt. Quæ Christi Ancilla es, hominum famulas imitare, ex non modò per diem ignem nutritunt, sed & vesperi in foco custodiunt, quò de nocte, si opus fuerit, & manè ad construendum novum expeditiores sint: difficulter enim in foco frigido aut sine reliquiis ignis flamma excitatur: eas inquam imitare, ardeat in te totâ die ignis charitatis, nutritur is meditatione, lectione, oratione: Amorem enim Dei in homine ex gratia genitum lactat lectio, meditatio pascit, oratio confortat & illuminat, ex Abbatte Clarevallenſi. Sed & indormitura pia aliquot puncta ex jam assignatis aut etiam iis, quæ de die devotionis calorem vel charitatis ardorem nutrierunt, in foco cordis tui depone, eaque expurgans quasi è cineribus resuscita, hoc est cum Psalte in pace in id ipsum dormire & requiescere.

C A P U T III.

De Ascensu & Descensu hebdomadario.

§. I.

De Patre Spirituali.

ISraëlitis, qui ex Ægyptiaca servitute educeret quique eos in promissæ terræ possessionem immitteret, Moysen datum à Deo Ducem & Consiliarium produnt sacræ Paginæ: is namque aperuit eis mare rubrum ut aquâ

Q5

divisâ

divisâ sine ullo detimento transirent, contra Amlechitas oratione suâ victoriam obtinuit, à serpentibus læsis posuit serpentem æneum pro signo quem qui percussus aspiciebat sanabatur, famelicis procuravit Manna de Cœlo, sitibundis aquam eduxit de depetra, acceptam à Deo Legem promulgavit, ac denique in omnibus eos inter & Deum Advocatum se exhibuit & Mediatorem: quem populo Israëlico dedit Dominus, eum Animæ ad perfectionem properanti, eum cuique Virgini necessarium Sancti Patres & post eos statuunt Ascetici Scriptores: qui nempe eam è peccati & vitiorum tyrannide eximat, salutis impedimenta removeat, ad rebellium passionum victoriam animet, animæ languoribus vulneribusque medeatur, frumentum electorum vinumque germinans Virgines dispenset, verbo, è cuius ore Dei voluntatem ac beneplacitum intelligat, cuiusque in omnibus quoad conscientiam auxilio & consilio utatur. Hunc enim ordinem vel in natura vel in gratia Deus ipse constituit, ut perfectioribus imperfectiora subjaceant: ex hac causarum inferiorum ac superiorum continuatione colligationeque admirabilis illa mundi totius harmonia & quasi concentus existit: hac ipsâ membrorum mutuâ inter se se subjectione & ordine præcipua pene Christi corris species ac pulchritudo continetur, pedes ut rectè gradiantur oculorum nutum sequantur oportet: ita ad virtutem tendentium permagni interest, ut iis quos Dei Spiritus uberiori luce cumulavit regendos se se ac gubernandos committant. „Quum, subiicit in cor tuum cogitatio illa (Virgini præscribit, „D. Athanasius) ut aliquid facias, ne temerè & „præ-

L. de Vir-
gin.

„præceps eò tendas, ne inimicus te illudat, sed omnia
 „cum judicio majorum aggredere. „ Bonum est
 „obedire Majoribus, (Demetriadem monet S. Hie- *Epist. 8.*
 „ronymus) parere perfectis, & post regulas Scrip-
 „turarum vitæ suæ tramitem ab aliis discere, nec
 „præceptore uti pessimo, scil. præsumptione tuâ.
 „Summâ vigilantiâ (Adolescentem instituens, qui
 „se totum Deo tradere cogitabat habet D. Basi- *Serm. 1.*
 „lius) acerrimaque in omnes partes animi circum- *de abdica-*
 „spectione operam dato, ut aliquem tibi virum in- *tione se-*
 „culi.
 „venias, quem in omnibus deinceps delectet tibi
 „vitæ studiis certissimum Ducem sequare: cuius
 idem ille Hierarcha ibidem dotes subneicit, quas
 ad numerum tc. um reducit B. Franciscus Sale- *Introductio.*
 sius, ut scil. charitati, scientiæ ac prudentiæ plenus *p. 1. c. 4.*
 sit, additque periculum esse ac metuendum quem
 trium istorum aliquid deficiat: quamvis enim uti- *L. De fre-*
 lis ductor videatur, nullum tamen habere satius mul- *quenti*
 to est, quām eum qui prudenter regere aut nesciat *Commu-*
 aut nolit, censet Arnaldus. *nione p. 1.*
c. 28.

• Moyses sit oportet ejusque Charitatem habeat;
 qui non sua emolumenta, sed Dei gloriam & subdit
 sibi populi quærebat: ejus audi cum Deo Deique
 cum eo colloquium populo Vitulum conflatilem ad-
 „ orante: „ Cerno quod populus iste duræ cervicis
 „ sit, ait ad eum Dominus, dimitte me ut irascatur fu-
 „ ror meus contra eos, & deleam eos, *faciamque te Exod. 32:*
 „ *in gentem magnam.* Cui Moyses: Cur Domine *9. Seqq.*
 „ irascitur furor tuus contra populum tuum? quem
 „ eduxisti de terra Ægypti in fortitudine magna &
 „ in manu robusta. Ne quæso dicant Ægyptii: cal-
 „ lidè eduxite eos, ut interficeret in montibus, & de-
 leret

leret è terra : quiescat ira tua , & esto placabilis su-
vers. 31. per nequitia populi tui. Aut dimitte eis hanc no-
¶ 32. xam , aut, si non facis , *dele me de Libro tuo* , quem
scripsisti. An non Dei gloria est cordi : ne dicat
Ægyptii &c. ? nonne & salus populi delictum de-
precanti ? nonne & in eo proprii commodi neg-
ctus ? ei Dominus : *Faciam te in gentem magnam*
& ille Domino: *aut dimitte eis hanc noxam, aut, si non*
facis, dele me de Libro tuo quem scripsisti. Talis
necessè est , cui tutò animam suam Virgo com-
tet , seu potiùs cui eam Virginum Sponsus concredire
non enim dictum Petro pasce agnos & oves meas , ni-
si cum triplici protestatione non amorem , sed amori

Ioan. 21: præ reliquis exuberantiam prodidisset : neque pasto-
15, 16, 17 ralium officiorum functionem priùs iniri voluit ,
quàm ministrorum omnium animis ipsam divini
amoris & Spiritus Sancti plenitudinem infudisset .
primarius enim eorum officii scopus & primaria
Christi mens oves suas eis demandantis est , ut eas
sicut ipse amat , ament , ut ex amore eoque maxi-
mo & minimè vulgari pascerent , sicut ipse pa-
cit , ideóque à D. Ambrosio Pastores Evangelici
non solùm curæ pastoralis Christi , sed etiam *Amori*
eius Vicarii fuere appellati . „ Unde , qui hoc animo

Tract. (juxta D. Augustin.) pascunt oves Christi ut suas
123. in velint esse non Christi , se convincuntur amare non
Ioan. Christum , vel gloriandi vel dominandi vel acqui-
rendi cupiditate , non obediendi & subveniendi &
Deo placendi charitate : quorum proinde Sacerdo-
Tom. 1. tium **A D U L T E R I N U M** vocat Gregorius Nazian-
Orat. 32. zenus : verè adulterinum cùm affectus , qui in solam
Dei gloriam ferre deberet , gloriæ vanæ commis-
tur .

tur. Verè adulterinum , cùm amor qui solùm Dei principatum in & super Virgines respicere & promovere deberet , cum dominandi libidine fornicetur. Verè denique Adulterinum , cùm Charitas quæ solùm Virginis profectum intendere deberet , saccum portans & peram , turpe lucrum amplexetur : tales Paranympbos non Sponsi Amicos sed Æmulos inscribit D. Bernardus. Alia intentio Pauli : „ Non L. 3. de
 „ quæro quæ vestra sunt , sed vos : nec enim debent Confid.
 „ filii parentibus thesaurizare , sed parentes filiis : ego c. 5.
 „ autem libentissimè impendam & superimpendar 2 Cor. 12.
 „ ipse pro animabus vestris , licet plùs vos diligens
 „ minùs diligar. Testis est mihi Deus (idem ille Phi- c. 1. v. 8,
 „ lippensibus protestatur) quomodo cupiam omnes 9, 10, 11.
 „ vos in visceribus Jesu Christi , & hoc oro ut chari-
 „ tas vestra magis ac magis abundet in scientia & in
 „ omni sensu ut probetis potiora , ut sitis sinceri &
 „ sine offensione in diem Christi repleti fructu justi-
 „ tiæ per Jesum Christum in gloriam & laudem Dei. Eadem sit cuiusque Directoris intentio cuius radix Charitas , sans elle c'est un corps sans ame , une ame sans esprit , un esprit sans vie , un conducteur sans yeux , un feu sans chaleur , un flambeau sans lumiere , ait in auro suo Tractatu de Directore Camus Episcopus Belluacensis.

Charitati maritata sit Scientia , illâ seruat cum Moyse , sed & hac cum eodem abundet , cui Do- minus dedit coram præcepta & Legem vitæ & disci- plinæ , docere Jacob Testamentum suum , & judicia sua Israël. Ideoque cum & doctrina perfectionis Christianæ non sit humanitùs adinventa , sed hausta divinitus , patet Superiorem esse quasi Dei discipulum & homi-

Le Directeur Spirituel des intresses p. 1. c. 12.

Ecclesiastes 45:6.

hominum Magistrum , qualis esse non poterit nillâ fuerit imbutus : qui enim convenit ut lucem tenbræ subministrent , atque ut cœcus aliis se ducat præbeat ? Omnino qui animarum regendarum munus suscipere velit , fidei doctrinæ notitiâ abundans refertus sit necesse est , & priusquam instruere alios aggrediatur , diu ac multum in seipso instituend erudiendoque laborat . Ex studio simul ac pietate efflorescat & redundet ejusmodi eruditio oportet nec eâ , quæ contentionis usu comparatur , scientia contentus sit , sed excelsiore illam asciscat , qua-

Sap. 10: Scriptura *Scientia Sanctorum* appellatur , quam solum Dei Spiritus instillat , quam denique gemina orationesque assiduae exprimunt atque impetrant . Quare triplex illi *Scientia* opus est , una quæ è Schola petitur , altera quæ ex perpetua Ecclesiæ Traditione , tertia quæ ex fonte ipso hauritur per familiarem usum & consuetudinem , quâ cum Christo pias religiosas mentes fervor pietatis & charitatis conglutinat . Prima illum eorum disciplinæ , qui vulgo Discipuli appellantur , Alumnus : altera Ecclesiæ Catholicæ Discipulum , ut loquuntur Patres , tertia Auditorem efficit ipsius Christi , qui Pastorum & Ecclesiæ Rectorum animas arcanis illustrationibus

Ioan. 6: quibus ut Evangelium loquitur , *docibiles Dei* familiari informat , divinarumque rerum notitiam mirâ & ineffabili inferitate , quam nemo novit nisi quis

p. 1.c.29. cipit : hæc totidem verbis ex prædictato Arnoldo „Hoc enim Adulterinorum & Aſſcriptitorum Præfatum est , eoque munere , quod profitentur , indicavit pulchritudinem

Orat. 21. gnorum (inquit Gregorius Nazianzenus) qui cum nihil prius ad Sacerdotium attulerint , Dicitur pulchritudinem

„ cipuli simul Magistri que pietatis creantur, aliosque
 „ ante purgant quam ipsi purgati fuerint. Heri Sacri-
 „ legi hodie Sacerdotes heri profani hodie Sacrorum
 „ Antistites, veteres vitio, pietate rudes & recentes :
 „ quales aliqui Parochos SÆCULARES omnes cri-
 minantur, solis Regularibus notitiam regiminis asse-
 rentes : quasi, ut olim Spiritus Domini à Saul in Da-
 vid, idem ille ab illis legitimis Filiarum spiritualium
 Patribus & à Christo constitutis Ducibus in hosce
 transmigraverit, & quod in natura quandoque con-
 tigit, Patribus suis filii amplius sapient : „ Labor &
 „ latebræ & voluntaria paupertas , (scribit Abbas Epist. 42.
 „ Mellifluus) hæc sunt Monachorum insignia , hæc
 „ vitam solent nobilitare monasticam : vestri autem
 „ oculi omne sublime vident , vestri pedes omne fo-
 „ rum circumeunt, *vestræ linguae in omnibus audiun-*
 „ *tur consiliis*, vestræ manus omne alienum diripiunt
 „ patrimonium. Hæc acerbius S. Abbas, cùm jam
 sat sibi sapientes aliquos cerneret, quorum discipli-
 næ subfuerant hactenus, ab Ordinariorum suorum
 obedientia se subducere seu potius subduxisse.

Scientiæ denique fœderetur Prudentia , quæ cam
 & charitatem moderetur, estque *appetendarum & vi-*
tandarum rerum scientia: diu revera Spiritus Sancti ^{S. Aug.} _{L. 1. de lib. arbit.}
 discipulus fuerit oportet, qui se aliorum Doctorem ^{c. 18.}
 ac Magistrum exhibere paret: diu in abdito atque in
 solitudine consulendus Deus, antequam in publi-
 cum prodeas & responsa edas quæ oraculorum vice
 habeantur. Triplicem hanc dotem complectitur D.
 Basilius & explicat, dum ejusmodi Ducem requi- ^{supra.}
 rendum statuit, „ qui rectum iter ad Deum volenti-
 bus pergere sciat commonstrare, qui ornatus virtuti-
 bus

bus sit, cuius universæ totius ipsius vitæ actiones testimonio sint charitatem in eo erga Deum inesse, qui divinarum Literarum scientiam habeat, virum integrum nec ulli distractioni indulgentem, ab avaritia abhorrentem, minimè libentur gerendis se negotiis admiscentem, quietum, amantem Deum, egentium studiosum, minimè iracundum, injuria rum immemorem, naturâ propensum ad eos descendos qui ad ipsum accedunt, quem gloria inanis non inflet, superbia non extollat, adulatio non frangat, severum atque constantem, cui denique nihil sit præstantius honore Dei.

Ratio omnium est evidens, nam cum Animam ad Deum ducere debeat, certe scopus ejus Deus sit, viam norit eamque ipsemet comitetur oportet, alia Dux non futurus, sed Seductor.

Tu itaque Virgo quæ non maritum sed cœlestis Agni sequelam cogitas, non nuptias sed mysticam nostram Scalam, si detur tibi optio, qualem descripsimus, feligas cuius directioni te subdas, neque Religiosum Parocho sed Parochum tuum Religioso præferas, cum illi Animarum cura ex institutione divina competat, quam hic ex emendato privilegio asumit. Vel si optio non detur, tam tu quæ Virginies reliquæ ei acquiescant, quem divina Providentia & Superiorum Judicium vobis proficiunt, non renovetur à vobis, quod in sui temporis Virginibus culpat D. Chrysostomus : „Eas quidem divina Lex (inquit) ab hoc ministerio remotas esse voluit, illæ vi factâ intrò irrumpunt, quæ, quandoquidem per se nihil ipsæ possunt, per alios omnia faciunt, ac tantum sibi vendicant potestatem, ut quo-

L. 3. de
Sacerdo-
zio.

„ut, quoscunque illæ Episcopos velint, & allegent
 „& summoveant. Fitque tandem per eas, ut, quod
 „est in veteri proverbio, sursum ac deorsum
 „sese habeant res, ac Principes suos subditi ipsi re-
 „gant: atque utinam id tantum viri factitarent, non
 „etiam ex, quibus ne docere quidem permisum est:
 „sed quid dico docere! certè ne in Ecclesia quidem
 „fari illis B. Paulus permisit. Si iis dotibus, quas re-
 „censuimus, ornatum nanciscantur, est quod sibi
 gratulentur, *Amicus enim fidelis protectio for-*
Eccl. 6:14.
tis, medicamentum vitæ & immortalitatis, qui au-
 tem invenit illum, invenit thesaurum: & qui *vs. 16.*
 metuunt Dominum invenient illum. Nota: qui me-
vs. 14.
 tuunt Dominum, invenient illum., Pastorum quip-
 „pe ignorantia meritis congruit sæpe subjectorum,
 „(eleganter observat S. Gregorius) qui, quamvis *Past. cu-*
 „lumen scientiæ suâ culpâ exigente non habeant, *ræ p. 1.*
 „districto tamen Dei judicio agitur, ut per eorum *c. 1.*
 „ignorantiam hi etiam, qui sequuntur, offen-
 „dant.

§. II.

Qualiter erga Patrem Spiritualem se ha-
beat Filia devota.

E Am de hoc instruet trina conditio, quam subne-
cto: &

P R I M Ó quidem agat cum eo **S I N C E R E** quem
namque, à quo ad vitam spiritualem entriatur in
Patrem se legit, ei suas candidè aperiat necessitates,

R

pandat

pandat defectus, hisce subsidium postulet, instructio
nem petat, quod suis imperfectionibus exuatur in
virtutibus proficiat & accrescat: qualis filia ad pa-
rentem in rebus corporalibus, idem in iis, quae ani-
mam concernunt, erga Patrem Spiritualem Virgi-
nis sit animus. Coram eo nihil dissimulet, nihil ab-
scondat: non pudeat suas ei pandere imperfectiones
à quibus exonerari suspirat: non timeat correptiones,
quae & ipsa suas negligentias & excessus deplo-
rat & castigat, si esse Virgo vera, id est, sancta cor-
pore & spiritu affectat. Quem in ducem selegit ad
coelestem Jerusalem, ab eo per quas semitas tendat
sciscitur: ubi deviaverit, suum ei insinuet errorem,
quod in viam rectam reducat: ei sua manifestet ex-
ercitia, affectus, intentiones, &c. Quod sciat ipsa an-
ne adhucdum hæreat in regia via: cui seruum
106: v.4. non exerrare cum iis, de quibus Psalmus: Erraverunt
in solitudine in iniquo, viam civitatis habitaci-
non inuenierunt. Quæque ibit de virtute in virtutē quo-
usque videatur Deus Deorum in Zion, ei hæc metho-
Prov. 3:7. dus sequenda: Ne sis sapiens apud temetipsum, moner-
Rom. 12: Spiritus S.: & Apostolus: nolite esse prudentes apud
16.
Isai. 5:21 vosmetipso. Nam vae qui sapientes estis in oculis ve-
stris & coram vobis metipsis prudentes. Etenim pro-
prium judicium malus est Consiliarius, à quo prodi-
de pessima consilia. Sileo ego, ut, qui in hac mat-
ria facundus est & fœcundus, loquatur D. Basilius:
Serm. 1. Si igitur, (is inquit,) Dei munere talem quempiam
de Abdicat. re- Virum (qualem ex eo §. superiori dedimus) inve-
rum, Magistrum bonorum operum, hoc apud te
rum.
constanter teneto, ut nihil omnino quicquam præ-
ter illius sententiam facias: quicquid enim eo in-
sciente

„ sciente facis, id furtum ac sacrilegium est , tibique
 „ exitium non autem utilitatem ullam apportat, esto
 „ tu id bonum judices : nam si bonum est , qui ita
 „ clam fit ac non in aperto ? mentem tuam tute di-
 „ ligenter exquire quæ falsâ quadam specie boni
 „ compilare te studet , atque ex eo nimirum , quod
 „ cum utilitate aliquando non ejus præceptis obtem-
 „ peres, iter tibi ad res pessimas gerendas munit. Hæc
 sanctus Cappadox. Cujus veritas subinde emicuit
 in Virginibus ex hoc uno capite ad nuptias etiam ad
 hæreses apostatis : ei namque Deus suam gratiam
 subtrahit, quæ , cùm habere possit, & habeat Magi-
 strum ducemque animæ , eo tamen neglecto pro-
 priæ opinionis ceu præceptoris ductum sequitur.
 Unde Giezi lepra ? nonne quia Elisæo dissimula-
 „ bat ubi fuerat, quid egerat? dixit Elisæus: unde ve- ^{4. Reg. 5:}
 „ nis Giezi? qui respondit: non ivit servus tuus quo- ^{vñ. 25!}
 „ quam. At ille ait: nonne cor meum in præsenti
 „ erat quando reversus est homo de currus suo in oc-
 „ cursum tui ? nunc igitur accepisti argentum, & ac-
 „ cepisti vestes , ut emas oliveta & vineas & oves &
 „ boves & servos & ancillas. Sed & Lepra Naaman ^{vñ. 27.}
 „ adhærebit tibi & semini tuo usque in sempiter-
 „ num, & egressus est ab eo leprosus quasi nix. Un- ^{Aa. 5.}
 de Ananiæ & Saphiræ mors subitanea ? nonne quia
 cum D. Petro candidè non agebant ? non es mentitus ^{vñ. 4.}
 hominibus sed Deo, illi oggerit Apostolus, qui cecidit ^{vñ. 5.}
 & expiravit. Et quare hæc supplicia ? nonne ut
 pateat , quantopere Deo exosa sit omnis duplicitas,
 Væ dupli ci corde. Eam tu fuge : si vitia tua verè ^{Ecc. 2:14}
 oderis, si ames verè Deum & virtutes, candidè & sin-
 cerè agas cum eo , qui ea in te extirpare , has inferere

R. 2

teque

*Apud**Aug.**Epist. 142**c. 21.*

teque ad eum regiâ viâ perducere collaborat: „Nihil unquam in te fictum sit, nihil omnino fucatum,“ (præscribitur Demetriadi Virgini) conscientiam tuam, quæ certè Deo semper patet, in multitudine versari puta: nunquam aliud corde, aliud animo pre tendas: quicquid pudet dicere pudeat etiâ cogitare.“

SECUNDÒ ei se OBEDIENTEM præbeat, quod namque Christianos omnes revera Virgines vel

*Heb. 13**17.*

maximè concernit: „Obedite Præpositis vestris & subjacete eis: ipsi enim pervigilant, quasi rationem, pro animabus vestris reddituri, ut cum gaudio hoc faciant & non gementes, hoc enim non expedit, vobis. Obedite Præpositis vestris omittendo quæ illi prohibuerint & quæ suaserint vel præceperint ex quendo. Et subjacete eis, sine murmure aut rebellione acquiescendo eorum judiciis & consiliis. Scitis qui

Num. 14. cesserit Israelitis de suo Moysi querulis vel eidem ob

Ibid. 16.

Ibid. 21.

streperis: aliâs à terra promissionis excluduntur omnes, modò eos vivos terra absorbet, aliquando in eosdem irruunt igniti serpentes. Neque murmu

1 Cor. 10: raveritis hinc deducit Apostolus, sicut quidam eorum

10.

murmura verunt & perierunt ab exterminatore. Sci

tis à quo delatus & positus fuerit Dominus super

Mat. 4:5. pinnaculum Templi, à Diabolo scil. qui Prælatis suis non obediunt vices Dei gerentibus (observat stella, in Lucam) supra pinnam sunt, non sub Deo: sed sicut nullus locus excelsus est tutus, sic tu, qui contra Deum cervice erectâ insurgis timere debes occa sum inferni. Quoniam quasi peccatum ariandi est, repugnare, & quasi scelus idololatriæ nolle acquiescere.

1 Reg. 15: Sauli Samuel exponit. Subjacete ergo eis, id est, ve

strum eorum iudicio, vestram eorum voluntati sub jicite,

jicite, est namque *obedientia* juxta Climacum *volun-*
tatis sepulchrum. Ipsi enim per vigilant, quasi rationem ^{de Obed.} Gradu 4.
pro animabus vestris reddituri, ideoque quæ illi im-
 probarint vel approbarint, ea ut profectui vestro no-
 civa repellite vel ut proficia recipite: proculdubio,
 si & ipsi animas suas salvas velint, non urgebunt ni-
 si quod saluti vestræ proficiat, vel impedient, nisi
 quod eidem officiat. Ut cum gaudio hoc faciant &
 non gementes. Quid? nonne iusto cordis dolori ma-
 teriam sufficit ea cogitatio, quod, qui jam in coope-
 ratores se vobis offerunt & exhibent ad perfectio-
 nem ac salutem, vos iterum parturientes, cum Apo-
 stolo donec formetur Christus, Christi scil. vita & glo-
 rìa, *in vobis*, in supremo judicii die, si immorigeræ, si
 obstreperæ fueritis, Accusatorum partes agere debe-
 bunt fortè ad damnationem. „Rogamus autem vos
 „fratres, (obtestatur Apostolus,) ut noveritis eos qui ^{1 Thess. 5:}
 „laborant inter vos, & præsunt vobis in Domino, ^{12, § 13.}
 „& monent vos, ut habeatis illos abundantius in
 „charitate propter opus illorum, pacem habete cum
 „eis, *animas vestras castificantes in obedientia cha-*
ritatis verùm lubet hīc iterum audire D. Basilium
 breviter complexum quicquid amplius hīc dici po-
 terat: „Ac si talem quempiam nactus fueris, (is in- ^{1 Pet. 1:12}
 „quit) tum verò voluntatem tuam omnem exspuito
 „ac foras projicito, atque ubi hoc feceris dede te illi
 „ut sincerissimum veluti vas quoddam existas, qui,
 „quæ in te fundantur virtutes, ad laudem Dei glo-
 „riamque ab omni vitio castas conserves: etenim
 „si eorum quibus antea detenebare animi vitiorum
 „residuum in te aliquid esse patiere, eaque quæ in
 „te infusa fuerint coacuerint, haud dubiè velut vas

R. 3

con-

contemptissimum foras projiciere. Hoc est, quod alterum nobis est cum oppugnatore salutis nostra, Dæmone certamen, ut enim Præceptorum bonorum bona sunt etiam præcepta, ita quoque malorum etiam mala: ubi enim videt adversarius noster hic improbus persuadere se nobis non potuisse ut in mundi confusione perditioneque maneremus, in eo jam omni conatu contendit ut nobis persuadeat ne nos vitæ demus perfectiori, neve ei nos Viro committamus qui nostra omnia peccata nobis ante oculos statuat corrigatque: sed ut alicui nos credamus & gloriæ nimio plus avido, & propria vitia a ssimilatâ quadam lenitatis erga familiares suos specie commendanti, ut hoc modo innumerabilibus nos denuo prævis animi libidinibus contra primum animi nostri propositum veluti vinculis irretiat. Quod si te Viro credideris virtutibus multis instructo sine dubio omnium, quæ in ipso bona fuerint, haec res remanebis, & æquè apud Deum & apud homines beatissimus judicabere. Si verò quod cum corpore tuo agere mitius volueris (audite hæc de nimio Superiorum vestrorum rigore querulæ, vel de uno ad alium ea de causa volaticæ & transfultoria) Magistrum tibi aliquem quæsieris tecum se ad vitia tua demittentem, vel, ut verius dicam tecum unâ in eandem perniciem corruentem, frustra mundanis rebus nuntium remittendi laborem suscepisti, qui vitæ te pravis libidinibus obnoxiae mancipaveris, & cæcum tibi Ducem assiveris, cuius ductum, secuto in foveam tibi sit procidendum, cœcus enim, si cœco ducatum præstet ambo in foveam cadunt,

Hæc

Hæc sanctus Antistes ad Adolescentem quidem sed
quæ & Virgines erudiant, ideoque habet hoc in hac
materia Illusterrimus noster Rovenius, „ tollantur *Inst. L. 1*
„ è medio ista duo, pertinacia in non obediendo &
„ fallacia erroneorum Magistrorum, nihil ulterius pe-
„ riculi manebit in orbe terrarum: si omnes Magi-
„ stri benè docerent, & omnes discipuli benè obedi-
„ rent, nonne reformatus esset mundus? Tu itaque
Virgo, quæ cogitas non sensum, non voluntatem
tuam, sed quæ Domini sunt; quæ veram animæ
corporisque tui sanctitatem intendis, tuo sis dire-
ctori obediens, obediens enim loquetur victoriam: au- *Proverb.*
di & sequere auream illam Kempæi Sententiam: *z 1: z 8.*
„ Multi sunt sub obedientia magis ex necessitate *Imit. 9:*
„ quam ex charitate & illi pœnam habent & leviter *n. 1.*
„ murmurant, nec libertatem mentis acquirent nisi
„ ex toto corde propter Deum se subjiciant: curre
„ hîc vel ibi, non invenies quietem nisi in humili sub-
„ jectione sub Prælati regimine: imaginatio loco-
„ rum & mutatio multos fefellit. Munit enim pa-
„ rum locus, (additis alibi) si deest spiritus fervoris,
„ nec diu stabit pax illa quæsita forinsecus si vacat à
„ vero fundamento status cordis, hoc est, nisi ste-
„ teris in me, permutare te potes sed non meliorare:
„ nam occasione ortâ & acceptâ invenies quod fu-
„ gisti & amplius. Neq; sis ei per tuam inobedientiam
aut oneri aut ad singultum: *Hoc enim non expedit vo-*
bis. Non enim sic plantavimus & rigavimus hortum
Dominicum in vobis, in hoc casu instat Præsul Hyp-
ponensis, ut metamus spinas istas ex vobis. *Epist. 109*

TERTIÒ denique agat cum eo CAUTÈ &
CASTÈ, quò & ipse collimabit si crebriores acces-

R 4 sus

sus evitet , si importunas confabulationes præscindat, ubique gustanda est cum mulieribus non continua De Singula præsentia , sed quasi transeunter fæminis exhibenda lar. Cleric. est accessio , ex S. Cypriano : protervitatis enim jam cœpta sunt repræsentari semper in medium , & perditu- nis meditatio est frequentativum inter mulieres celebra- re processum . Si non ambiat vel soveat , sed salutari metamorphosi affectum ejus in Deum transferat cum illo, cuius vox erat : *Illum oportet crescere , me autem minui.* Affectus namque ex familiaritate conceptus in carnalem facillimè degenerat : cùm enim fœmina, ut scitè observat D. Basilius , masculi segmentum ac pars quædam sit , stimulum cuique parti flagrantemque cupidinem mutuæ conjunctionis natura inseruit, quam proritat familiarior congressus . Quomodo qui ignem tetigerit , inquit S. Hieronymus , statim adiuriatur , ita viri tactus & fœminæ sentit naturam suam , & diversitatem sexus intelligit . Tu itaque Virgo ama Directorem tuum , sed discernatur serenitas dilectionis , ut verbis D. Augustini loquar , à caligine libidinis . L. 2. c. 2. Ama eum sed non eum , at Sponsum tuum in eo : ama eum , ut , qui te ad eum deducat , Sponsi tui Mi- nistrum . „ Diligere oportet eos , qui ad Sponsum invitant , (ad cautelam præscribit D. Basilius) sed „ ita diligere , ut charitas ipsa ordinata non confusa- sit , ne forte Sponsi famulos , dum jugiter illis aures „ admovet de Sponso verba facientibus , perinde ac „ Sponsum quandoque diligens , quantum in se est , „ una & Sponsi dignitatem tollat , & ministros ejus , „ dum eos pari cum Domino dignatur honore , inju- riis ac probris afficiat . Jam enim quædam minùs „ cautæ minùsque prudentes non æquè Sponsum ac „ Minis

Joan. 3:
30.

*De vera
Virgin.*

*L. 1. ad-
versus
Iovinian.
c. 4.*

Confess.

L. 2. c. 2.

Supra.

„Ministros, sed ipsos amplius perversa charitate im-
„piè, dum non advertunt, dilexerunt, ac Sponsi jam
„cui se desponderant penitus oblitæ famulorum ejus
„Sponsæ totæ factæ sunt, imò nec Servorum ejus
„Sponsæ sed alienorum fœdissimæ uxores evasere:
„Sponsus enim noster carnalem nullum ministrum
„habere cognoscitur, sed omnes spiritu viventes....
„Puram, non ullius affectionis labé (allegato dilec-
„tionis Proximi exemplo) inquinatam oportet es-
„se charitatem, nec decet nomen falsæ charitatis in-
„sequendo veræ dilectionis dignitatem ac meritum
„tollere: quamdiu enim charitatis ad Sponsum
„tuæ gratiâ diligere deprehenderis fratres, & ad eum
„& ad illos integra servasti charitatis jura, ubi verò
„eos non Sponsi gratiâ, sed propter seipso diligere
„ex consuetudine ceperis; dilectio tua & erga il-
„lum corrupta prorsus efficitur, falsamque non ve-
„ram habes germanamque charitatem, sancta enim
„charitas carnis non tangitur vitiis: est autem Spon-
„sa Domini non irrationalis, ut præ consuetudine
„carnis dignitatem suam atque honestatem demittat
„ad corpora, sed sanè rationalis totaque plena fa-
„pientiâ: prudenter itaque seipsam pro merito sin-
„gulis, quod est sui juris, impertiens librat, ac mi-
„nistros quidem Sponsi rationabiliter illius gratiâ
„honorat, ipsum verò non istorum causâ, quoniam
„sibi de illo verba faciunt, sed propter seipsum ar-
„dentiùs diligit. Sed &, si quis illius amator est,
„hunc pro affectu ad illum eximio socium existimat;
„qui verò illum amare negligit, eum, si blandiatur,
„non jam intuerit ut proprium, sed ex ipsis maximè
„blanditiis suspectum habet quod Sponsi negligens,

R 5

cui

cui ipsa pro viribus vacat, simulato Sponsi familiatu illicit eam, dumque illi, ut Sponso placeat, opem ferre videtur ad se amorem ejus jugifamilia-rique colloquio transferre nititur, ac sub ministerio nomine & habitu horrendo sacrilegio Christi Sponsæ adulter efficitur. Hinc denique plurima blando charitatis nomine paulatim ex ea consuetudine ad carnis delapsæ vitia meretrices, adulteræ nec solùm fœdere à Sponsi cœlestis, verùm & à legitimo mortalium thoro alienæ prorsus deprehensa sunt. Sed hæc sufficient.

Tu itaque Virgo sequere paternam Superiori tui directionem: memineris Filii prodigi cum ex domo & ex oculis solliciti sui parentis se subduxisse non est quod meliora tibi pollicearis. Inimicorum priæ opinionis propriæque voluntatis amplexus osa, obedientem ei te præbeas non necessitate vix

*Reipub.
Christ.
L. 1. c. 43.
n. I.*

quod taxat noster Rovenius, sed obedientiam charitatis, quam commendat Apostolus Petrus. Omnes familiaritatem cum eo declines, neque ægrè fer-

(Sanctus enim amor, ex D. Hieronymo Epist. versus Vigilant. impatientiam non habet) si & ipse à conviviis tuis, excursibus, colloquiis &c. alienus

Joan. 4: 27. præbeat ad exemplum ejus, de quo Discipuli mirabantur, quia cum muliere loquebatur, quique incuba-
v. 7.

Joan. 16. cabat eis: *Expedit vobis ut ego vadam.* Suspecta e

De Profec- etu Relig. enim hæc conversatio, de qua fusè Seraphicus Bon-

L. 2. c. 27. ventura: „Caveant ergò & omni custodiâ servent
in c. 2. ad Titum. suum (instat D. Hieronymus) ne per sanitatem

dilectionis morbus charitatis introéat, & per amo- rem sanctum fiat non sancta dilectio, quæ illos pertrahat ad gehennam. Manus enim quantum-

cunq; albæ sint si carbones contrectant ab illis coquinantur, & quantumvis viridia sint ligna si multo tempore sunt in igne, aliquando tandem inflamman-
tur. Pudeat revera eâ D. Hieronymi sententiâ nota-
„ri, quam suæ ad Rusticum Epistolæ inferuit : „Vi- *Epist. 4.*
„deas nonnullos ... à mulieribus non posse discede-
„re, sub eodem manere tecto, simul inire convivia,
„ancillas juvenes habere in ministerio, & præter vo-
cabulum nuptiarum omnia esse matrimonii. Si piæ in-
structionis causam prætendas, idem ille subsannat te : *Epist. 12.*
Magister egregius contemnit Viros, despicit Fratres,
& in unius mulierculæ secretâ eruditione desudat.

§. III.

De Regula.

Cum Templum Hierosolymis exstrueret Salo-
mon totam fabricam *ad regulam* factam referunt *3 Reg. 6.*
sacri Annales. Virgo quæ in animæ suæ Solyma con- *35.*
struet Templum spirituale, in quo commoretur Do-
minus, ubi divinam Legem afferveret, ubi resonet pia-
rum aspirationum Cantica, ubi voluntatis suæ holo-
caustum & bonorum operum Sacrificia jugiter im-
molet, cuius Ædituum & Antistitem Pudicitiam.
„Tertullianus statuit, quæ nihil immundum nec *De Cultu*
„prophanum inferri sinat, ne Deus ille, qui inhabi- *Fæm nar*
tat, inquinatam sedem offensus derelinquat. Ea
Salomonem imitetur: Regulam, quæ actiones suas
dirigat, habeat necesse est: hanc ei, qui ex D. Am- *L. 3. de*
brosio Virgines honore pro vocat, magisterio docet, in- *Vulg.*
vitat exemplo. Præscripsit Apostolus: *Mulier in-* *1Cor. 7:34*
nupta

nupta & Virgo cogitat quæ Domini sunt, ut sit sancta corpore & spiritu. Hæc norma magni illius Legislatoris, cuius Regula Superioris tui non additamentum sed interpretem agit. Hæc Virginum gloria præ Religiosis omnibus, Status sui Initiatorem ipsum Dei Filium immediatè agnoscere: Satis est ista nobilitas

*L. de In- Familia Virginali, inquit D. Ambrosius: ab Aposto-
stit. Virg. lo Leges & Constitutiones suas accepisse: Mulier innu-
6. 17. pta & Virgo cogitat quæ Domini sunt, ut sit sancta cor-*

*pore & spiritu: habent hinc, quis finis Status Virginalis
quo is amplectendus, animæ scil. & corporis sancti-*

*L. 5. Epist. tas, id est interior & exterior, unde D. Ambrosio:
31. Non est Virginitas quæ pretio emitur, non virtutis glo-
dio possidetur. Habent hinc ad quæ exercitia constrin-*

*gantur, ea scil. quæ animum Deo affigant, quæque
eam sanctitatem proferant & foveant, Virgo cogitat
quæ Domini sunt, ut sit sancta corpore & spiritu: et*

*verò illis determinant Superioris sui Statuta. Cessent
itaque eorum calumniæ, qui Virginum Institutum
& Regulam **Willekes Ordine en Himmelsg Ne-***

*gel convitantur, & ut ex evanescant efficias tu Vir-
go sollicita Regulæ tuæ & accurata observantia.*

*Sanctum Virginum propositum & coelestis Ange-
lorumque Familiæ gloriam, (scribit D. Hier.) qua-*

*ad Deme- rumdam non bene se agentium nomen infamat:
triad.*

*nonnullæ separata & absque arbitris querunt ho-
spitia ut vivant licentiūs, utantur balneis, faciantq;
quod volunt, & devitant conscientias plurimarum.*

*Earum numero ne te accenseas. „Væ Virginis,
quæ non subest Regulæ, (communitur magnus,*

*Athanasius) est enim tanquam navis gubernatore
destituta: rupto siquidem cacumine mali jactatur,*

à Au-

*L. de Vir-
ginit.*

„ à fluctibus horsum illorum , quum ducem non
 „ habeat, donec offendat in scopulos & statim pereat:
 „ ita est omnis Virgo quæ non habet quem vereatur.
 „ Contra beata est Virgo quæ sub Regula est : est
 „ enim tanquam vitis fœcunda in horto ad quam
 „ veniens cultor ejus palmites ipsius putat, illamque,
 „ & irrigat, & putridas herbas circumcirca evellit:
 „ illa autem naœta Operarium fructum suum reddit
 „ pretiosum in tempore oportuno. Quo quid vis
 amplius pro Obedientia quam superiori §. commen-
 davī? & pro Regulæ observantiâ quam hîc urgeo,
 quæ veluti in speculo tibi exhibeat quicquid officiū
 tui, quisque sit sensus & voluntas tui Directoris, cui
 submissionem debes humilem ac promptam.

Affectas itaque indissolubilem cum Deo copulam?
 perfectam animæ ac corporis sanctitatem? Regulæ
 tuæ Statuta serves & sequaris: habet enim quælibet
 Ars præcepta & Regulas suas, eas habet Grammatica,
 Rhetorica, Dialectica, &c. quas sequatur oportet,
 qui eam ediscere, quique in ea perfici anhelat: habet
 etiam easdem Status Virginalis, revera Ars quædam
 excellentissima, quæ doceat unionem cum Deo Vir-
 ginum Sponso, virtutumque Exercitia, è quibus re-
 sultet vera animæ sanctitas; vis in ea perfici? hanc
 desideras? alliga te Regulæ tuæ: non eam hîc inter-
 sero quia omnium manibus teri suppono.

Sed quia nulla tam generalis, quin exceptionem
 patiatur, eandem & hæc admittet, idque triplici in
 casu, quem P. Hermannus Busenbaum in suo inter c. 16. §. 16.
 Spinas Lilio recenset.

PRIMUS est, si id requirat bonum Proximi:
 „ Pro nulla re mundi, & pro nullius hominis dile-
 ctione

L. i. Imit. Cetione aliquod malum est faciendum, (scribit Kem.
e. 15. n. 1. pæus) sed pro utilitate tamen indigentis opus bo-
num liberè quandoque intermissionem est, aut
etiam pro meliori mutandum: hoc enim facto opus
bonum non destruitur, sed in melius commutatur.
„Si aliquid eorum, quæ tibi decerno, contingat
omittere, (Fremiotæ Filiiæ suæ spirituali sugge-
Sanctus Gebennensis Antistes) ne propterea in
scrupulum incidas: cæterum oportet omnia te ei-
amore facere & nihil vi: plūs amanda est obedien-
tia quam timenda inobedientia. Volo te spiritum
habere libertatis, non illius quæ obedientiam ex-
cludit, libertas enim carnis ea est, sed illius que-
vim, scrupulum & negotiositatem proscribit: cum
aliqua se se offeret justitiæ & charitatis occasio,
exercitia tua intermissiones, volo id obedientiæ spe-
ciem esse & defectum hunc ab amore suppleri. Vo-
lo omnia absque operositate, & cum lenitatis man-
suetudinisque Spiritu operere.

SECUNDUS est, si propria necessitas ut insi-
mitas vel inevitabile impedimentum id exigat, qua-
est si occuperis in lavandis lineis, in mundanda sup-
pellectili, in purganda domo, &c.

TERTIUS denique est, si parentibus vel dome-
sticis Superioribus debita Obedientia reluctetur,
aut Directoris tui Licentia & Consensus dispensem.

Alias si ex contemptu vel acedia Regulam tuam
transgrediaris aut negligas pessimè feceris: „Si pie-
tatis causâ aut fraternæ utilitatis proposito quando-
L. i. de
Imit. c. 19
n. 3. que consuetum omittitur Exercitium (habet Kem.
pensis) facile postea poterit recuperari: si autem,
tœdio animi aut negligentia faciliter relinquitur,
satis

„satis culpabile est & nocivum sentietur: conemur
 „quantum possumus adhuc leviter deficiemus in
 „multis. Horologium, ut bonum sit, nonquam
 quiescat à motu, sonet suo tempore & horâ: tur-
 batum est & delirat? jam usum non habet nec sine
 molestia sibi restituitur: instar Horologii est Virgo,
 quæ à divino servitio nonquam cesset, quæ suum Deo
 affectum & amorem perpetuò prodat: at ritè pro-
 gredietur? singula suo tempore & horâ fiant juxta
 Regulæ præscriptum. Aliàs cessat à motu in Deum,
 & hæret absque eo quod depressa animi pondera per
 nova quotidie motiva denuo erigantur? Ab ordina-
 ria revolutione aberrat per neglectum Exercitiorum,
 quæ Regula eo tempore præscribit & requirit? Deo
 invisus est & noxius tibi hic error.

§. I V.

De Confessione.

DUm Tabernaculum erigeret Moyses, præscri- *Exod. 30:*
 bit ei Dominus faciendum, quod & factum, La- *18.*
 brum æneum ponendumque inter Tabernaculum
 „Testimonii & Altare: „, & missâ, (inquiens) aquâ *vñ. 19.*
 „lavabunt in ea Aaron & filii ejus manus suas ac pe- *vñ. 20.*
 „des, quando ingressuri sunt tabernaculum testi-
 „monii, & quando accessuri sunt ad altare, ut offre-
 „rant in eo thymiana, ne forte moriantur, in cuius
 locum ædificato jam Templo mare fusile substituit Sa- *3 Reg. 7:*
 lomon: in quo, quod melioris hujus ædificii Archite-
 stus Dei filius in Ecclesia sua erexit, Sacramentum Pœ- *Vide Ri-*
 nitentiæ figuratum Doctores statuunt, in quo Fide- *beram de*
Templo I.
les z. c. 17.

Apoc. 1:6. Ies, omnes mystici Sacerdotes, cum punctionis aqua operum & affectuum frides eluant, & imprimis Virg. nat. minus habet imperfectio conversationis, supplet humilitas confessionis. Nolo contritionis motiva suggerere, confessionis qualitates docere, satisfactionis necessitatem urgere, cum id abunde egerim alias: tamen sine instructione, ubi ea vel maxime indiget, hic Virgo deseratur, trinam subministro.

PRIMA est, ne a solo suo Superiore dependeat eique soli inordinato affectu sit agglutinata: nolo suadere, ut eo relicto de uno divagetur ad alium, id namque perniciosum esset consilium, cum diversitas clavum serae sit corruptela, nec nisi nauclerum unicum navis gubernaculum admittat: Scio etiam utiliorem Infirmo Medicum ordinarium, cui experientia constet Infirmi complexio & aegritudo, quam si eo neglecto peregrinum querat, unde & rorò videris optatam in eis sanitatem, qui hic sunt dividua vaga. At illud volo, dum is haberi non potest quia absens aut impeditus: vel si stationem mutet aut per mortem subtrahatur, ut tum ejus utatur operâ qui vices Ordinarii supplet, vel in ejus locum surrogatur: plures hic difficiles sunt easque retrahit ab exomologesi constantia male constans: admittent alienum conscientiae arbitrum, pœne impotabilis aut certe summe molesta est haec variatio, id que malunt Confessionem ad tempus differre etiam sacra Communione carere. Nonne haec stupenda & culpabilis affectus immoderantia, seu potius stupidia ignorantia, quæ Dominum propter ministrum negligat? quid namque in Confessarii persona atten-

dendum, nonne quod Dei vices agat, cui *is dedit mi-* 2 Cor. 5:
nisterium reconciliationis, qui in omnibus idem est: 18.
 Loquatur Præfus Hipponensis, quem *Ecclesiæ Lin-* Hom. 23.
guam inscribit D. Bernardus: „datus erat homini- Serm. de
 „bus Spiritum Sanctum, & ab ipso Spiritu Sancto fi- S. Stephano.
 „delibus suis dimitti peccata volebat, non meritis ho-
 „minum volebat intelligi dimitti peccatum: nam
 „quid es homo nisi æger sanandus? vis mihi esse
 „Medicus? mecum quære medicum. Nam ut hoc
 „evidenter ostenderet Dominus, à Spiritu Sancto
 „quem donavit fidelibus suis dimitti peccata,
 „non meritis hominum, quodam loco sic ait
 „resurgens à mortuis: Accipite Spiritum San- Ioan. 20:
 „ctum & continuò subjicit: si cui dimiseritis ^{22.}
 „peccata dimittuntur ei, hoc est, Spiritus dimittit ^{vñ. 23.}
 „non vos, Spiritus autem Deus est non vos; Deus
 „ergo dimittit & non vos. Sin autem foveat vel ur-
 geat hanc singularitatem Superior, quod à pluribus
 fieri testis & censor est Illustrissimus noster Ro- Reip.
 nius, ibi res non est integra, neque is Virginis profe- Christ. L.
 ctum sed bonum proprium intendit, cuius fortè ali- I. c. 43.
 quod detrimentum subiret, si ea alterius operâ ute-
 retur: culpabilis hæc Zelotypia quæ Virgini negat
 quod Sanctimonialibus præsente etiam directore
 subinde concedendum præcipit Tridentinum, eis
 præter ordinarium Confessorem, verba sunt Concilii, Seff. 25. de
 alius extraordinarius ab Episcopo & aliis Superioribus Reg. &
 bis aut ter in anno offeratur, qui omnium confessiones Mon. c. 10
 audire debeat, eâ tamen cautione addit Mantelius De Regi-
 quam & ego pro Virginibus requiro: „Ut ne Ab- mine Mo-
 „salomo dissensionum & rebellionis adversus op- nial. pag.
 „timum patrem auctori similes se insinuent, quo-

leum igni affundant , tententque & venentur ob-
sequiis, ut ille , corda filiarum Sion : quos grav-

Curæ Pa- censurâ perstringit D. Gregorius : „hostis, in-
stor. p. 2. quiens, est Redemptoris qui per recta opera, qua-
c. 8.

facit, ejus vice ab Ecclesia(cuius ex D.Cypriano il-
lustrior portio Virgines) amari concupiscit; qui,
adulterinæ cogitationis est reus, si placere puer.
Sponsæ oculis appetit, per quem Sponsus dona-

Tract. 12. transmisit. „Vx illis (ait S. August.) qui oderunt,
in Joan. unitatē Ecclesiæ, & partes sibi faciunt in hominibus,

audiant illum, qui volebat eos facere unū in uno: ad-
unum audiant illum dicentem : nolite vos facere
multos , ego plantavi, Apollo rigavit, sed Deus in-
crementum dedit : sed neque qui plantat est ali-
quid , neque qui rigat , sed qui incrementum dat
Deus. Illi dicebant ego sum Pauli, ego Apollo,
Cephæ. Et ille : divisus est Christus ? in uno esto-
te, unum esto, unus esto. Ecce volumus esse tu-
dicebant Paulo. Et ille : nolo sitis Pauli, sed ejus-
tote cuius est vobiscum Paulus. Repellit ab amo-

Tract. 2. re suo , habet idem alibi , ut Christus ametur, &
in Epist: dicit : numquid Paulus pro vobis crucifixus est,
Joan. aut in nomine Pauli baptizati estis? quid dicit? nolo
mei sitis sed mecum sitis mecum esto, omnes illiu-

sumus qui pro nobis mortuus, qui pro nobis cruci-
fixus est. Qui Spiritus si ageret omnes nulla revera
libi affectus immoderantia aut radicaret aut fo-
tur: egit is B. Salesiū cum diceret Fremiotæ suæ:
gnis profectò agor motibus ad directionem & cura-
tui, scito tamen , O filia, si à Deo acciperem velle se-
lium ad id applicare muneris, deponerem hanc libertati-

In Vita pag. 269. simè curam, & te indifferenter in illius traderem manus

Tu itaque Virgo incurristi offensam apud tuum ^{2 Cor. 5:}
 Dilectum? ad Confessarium tuum propera, in quo ^{19.}
 is posuit verbum reconciliationis: colligationes pecca-
 ti colligasti tibi imprudens? eum accede, cui eas da-
 ta potestas dissolvendi: is quidem præferatur, quo-
 cum tibi familiarior secundum interiorum hominem
 notitia; si haberi possit: sin verò absit, eum adhibe,
 qui absentis locum supplet: sin autem avocetur aliò
 vel ad felicem æternitatem abierit, succedat: & in
 curam tui ejus successor: Eliam sequatur Elisæus,
 cum Moyses vitâ simul & officio esset defunctus, ac
 Josue jus successionis obtinuisse, ei se submittebant
 omnes Israëlitæ: „responderunt ad Josue, atque dixe-
 runt: omnia quæ præcepisti nobis faciemus, & *Josue 1:*
 „quocunque misericordiam ibimus: sicut obedivimus in ^{16, 17, 18}
 „cunctis Moysi ita obediemus & tibi: qui contra-
 „dixerit ori tuo, & non obedierit cunctis sermoni-
 „bus, quos præceperis ei, moriatur. Abeat quis-
 quis abire vult aut debet *Dominus in æternum per-* *Psal. 9: 8.*
manet, qui in Ministro solus considerari & agnoscere debet.

SECUNDA est, ne Confessionale Tribunal exi-
 stimet Cathedram Concionatoriam aut Sedem Con-
 fabulatoriam: Scio aliquas querulas quod sine allo-
 quio longiori dimittantur, neque ad votum diutiùs
 detineantur, at malè: nam cùm in Tribunalali Pœni-
 tentiæ Sacerdos non agat partes Examinatoris neque
 Accusatoris, quas agere debet ipse Pœnitens, sed
 Præsidis & Judicis, quæ omnia fusè tradit Tridentinum, certè ubi is post diligens sui scrutinium de-
 dicta sua manifestarit, non est quod agat Confessarius ^{sess. 14.}
 nisi quod remissionis sententiam pro potestate cla- ^{c. 5. & 8.}

vium pronuntiet, & pro qualitate criminum & penitentis facultate salutares & convenientes satisfactiones injungat, quæ non sint tantum ex Concilii præscripto ad novæ vitæ custodiam & infirmitatis medicamentum, sed etiam ad præteriorum peccatorum vindictam & castigationem: hæc est Ecclesiæ de Pœnitentia doctrina. Velle autem alienos immiscere discursus nonne id erit sedem Confessionalem in Confabulatoriam commutare? & urgentias instructiones eandem Concionatoriam facere?

Quas proinde loco sup. cit. reprehendit Illustris Ro-

Num. i. venius: Ad quid ergo Conciones pro Virginibus, Instructiones in Precibus si cujusque Confessionem nova debeat subsequi Prædicatio? Nolo tamen omnem informationem reprobare, scio namq; eam sepius utiliè imò & necessariam, eumque, qui judicem agit, etiam esse Medicum qui cum Samaritano vinum corruptionis oleumque consolationis & instructionis animæ vulneribus infundat: sed superfluam solummodo à sede Confessionali extorrem urgeo & prescribo.

TERTIA denique est, ne per sacerdotalem Absolutionem vitiosos habitus opinetur tolli: is quemdam sensus est etiam Vitia per Pœnitentia Sacramentum aboleri, ideoque suos quotidiani lapsi per Confessionem enarrarent, dummodo iis audiendis Director vacare vellet. At error est & Sacramenti absus, cùm illud, licet fructus, id est, peccata excutiri non tamen vitiorum arborem & radicem exscindatur, aliud ad hoc necessarium antidoton ipsa experientia teste: quæ iracunda, garrula, inobediens, cerebra, &c. Confiteatur semel, iterum, imò decies & amplius.

amplius, non ideo fiet mansueta, amans silentii, morigera, &c. Sed manebit, qualis erat, iracunda, loquacula, immorigera: remittuntur quidem peccata iracundiæ, garrulitatis, inobedientiæ, sed eorum fons non exsiccatur, neque radix, id est, vitium ipsum extirpatur: propriæ experientiæ magisterium id te docet: non cedunt ad verba Confessionis vicia inveterata: Habitus enim, ut Philosophia docet, non instantaneè sed per actus vel habitus contrarios, aut etiam omnimodam cessationem ab actibus expelluntur: à vitiis tuis, quæ te ad peccata sollicitant & inducunt, vis expediri? ea in te vis extinguere? ne obedias eorum tyrannidi neve jussa exequaris, oppone actus & virtutes contrarias, superbiæ humilitatem, iracundiæ mansuetudinem, inobedientiæ obedientiam, garrulitati modestiam, &c. Unica hæc via est, quâ te ab iis expediās ac liberām præstes. „Satis delicate se palpat, (scribit Mel- „leus D. Bernardi calamus) qui vult sine labore L. de Or- „magine studioque continuo vel vicia superare vel dine Vitæ. „virtutes acquirere: anima autem mole carnis pres- „sa, sicut difficilè ad virtutes surgit, ita facilè in vicia „cadit, quia ista in imo sunt, illæ verò in summa arce „consistunt. „Suscipiendum est bellum contra vicia, „& gerendum acriter ne ad damnabilia peccata per- „ducat, (instat S. Aug.) & siquidem victoriarum non- L. 21. de „dum consuetudine roborata sunt facilius vincun- Civit. Dei. „tur & cedunt: si autem vincere & imperare con- „sueverunt, laboriosâ difficultate superantur, neque „enim id fit veraciter atque sinceriter, nisi veræ de- „lectatione justitiæ. Suscipiendum est bellum contra vicia & gerendum acriter, bellum irreconcilia- c. 16.

bile, odium exitiale, nihil iis indulgendum: auxili
Psal. 88: rem tibi manum Dominus offert qui dixit: posui ad
 20. jutorium in potente: eadem namque gratia, quæ pe-
 cata profligat, etiam contra eorumdem infestations
Rom. 7: te armat: *Infelix ego homo, quis me liberabit de cor-*
 24. & 25. *pore hujus mortis?* inter medios conflictus quidam
 ingemiscebatur, at animum suppeditabat & vires, *gra-*
tia Dei per Jesum Christum Dominum nostrum, non
 te deserit qui te vult sanctam corpore & spiritu.

Tu itaque Virgo, quoties ad sacram Confessionem
 accedis, non modò defectus tuos deplora, sed & in
 eorum scaturientes earumdemque excidium cum
 voluntate tua conspira: non sit nudum & perperu
 invalidum propositum: *Omnis enim vitii frusta*
siccatur rivus, si fons non fuerit obturatus, ait S. Bern.
 ideoque operi manum adhibe: sentis naturæ lucem
 vel dolorem? memineris illius sententiae quam habet

L. ad Tertullianus: „Virtus duritiâ exstruitur, mollitiâ
Martyres. verò destruitur: scimus ex dominico præcepto
Matt. 26: quòd caro infirma sit, spiritus promptus: non er-
 41. go nobis blandiamur, quia Dominus consensit car-
 nem infirmam esse: propterea enim prædictum spiri-
 tum promptum, ut ostenderet quid cui debeat es-
 se subjectum: scil. ut caro serviat spiritui, infirmior,
 fortiori, ut ab eo etiam ipsam fortitudinem afflu-
 mat. „Quo allegat illud ex Canticis S. Ambrosius
c. 5. v. 3. *Exploliavi me tunica mea, quomodo induar illa? la-*
L. de Vir- pedes meos quomodo inquinabo illos? „(Vide, inquiens)
 ginib: Anima Deo devota quid dicat: sic se actus corpo-
 ris & terrenos exuit mores, ut nesciat quomodo,
 etiamsi velit, rursus possit induere: quomodo in-
 duam illam? hoc est quâ verecundiâ, quo pudore,
 quâ

„quā postremō memoriā? consuetudo enim boni
 „usum pravitatis veteris amisit. Lavi pedes meos,
 „quomodo inquinabo eos? non dicit: quomodo
 „iterum lavabo eos, sed quomodo iterum inquina-
 „bo illos? quasi oblita maculæ veteris, oblita con-
 „tagii: admonet igitur in ministerio corporali
 „quemadmodum spirituale debeamus actuum no-
 „strorum diluere vestigium. Itaque pedes cùm se-
 „mel laveris æterni fontis irriguo, & mysterii mun-
 „daveris sacramento, cave iterum corporeæ cupidi-
 „tatis illuviem, ne lutulenti actus fordibus inqui-
 „nentur. „Nemo itaque à peccato tanquam redi-
 „turus abscedat, nec se hujusmodi quasi societatis
 „pacto cum iniquitate constringat, ut eam confite-
 „ri magis quām cavere delectet: instat S. Augustin. *L. de Vir-*
gin. c. 49.

Pia te ad hoc necessitas compellit, etenim *Virgo co-*
gitat quæ Domini sunt, ut sit sancta corpore & spiritu:
 Conficit hanc sanctitatem Acedia, loquacitas, super-
 bia, iracundia, invidia, &c.? non certè, aliàs (quod
L. i. adversus Jovin. c. 2. habet Hieronymus) Virgi-
nes quoque Vestæ & Junonis Univiræ in Sandarum
possent ordine numerari; sed hæc veram sanctitatem
vitant, & ut præsens fætor unguenti suavitatem inficit
& obscurat, ita vitium quoque virtutis adoptionem
interscindit, habet Gregorius Presbyter. Verum eam in Vita
parturit amor perfectionis, quæ vitia omnia subigat *S. Greg.*
& exanimet, quæ virtutum semina plantet ac fuc- *Nazianz.*
crescentia foveat: hoc studium, hoc Virginis sit ex-
ercitium: Cogitat, circa hoc versari & occupari de-
bent ejus cogitationes, affectus & desideria: &, ut sit
sancta, sive quò veram animæ sanctitatem adipiscatur,
eò omnia ejusdem opera debent collimare: ut sit

L. de vera sancta, nam (ut ait D. Basilius) Virginum Sponsa
Virgin. imprimis odit fucatam Virginitatis speciem & habet
L. de ve- tum, quam Ostentitiam inscribit Tertullianus:
land. Virg. Quicunque enim sunt Christi, inquit Apostolus,
Gal. 5:24. quanto magis quæ Christi sunt Sponsæ, carnem
suam crucifixerunt cum vitiis & concupiscentiis,
 prædominantes, si odio salutari necdum extin-
L. de Vir- xerint, qua de causa D. Chrysostomo: Radix &
ginis. c. 80. Fructus Virginitatis vita crucifixa est, nam tan-
gloriosius mens ad superiora promovetur, quanto di-
L. de Ope- ligentius ab inferioribus, juxta D. Augustinum,
re Monach. concupiscentia cohabetur. „Si mei non fuerint,
Pf. 18:14. dominati (profitetur Regius Psaltes) tunc imma-
 culatus ero & emundabor à delicto maximo: &
 erunt ut complacent eloquia oris mei, & medita-
 tio cordis mei in conspectu tuo semper. Irritat ad
Hom. 8. hanc Vitiorum profligationem Eusebius Emissarius
 Monachos sententiâ gravi, sed quæ & Virgines inci-
 tet ac provocet: „Interdiximus nobis diversas secundi
 voluptates, vario's deliciarum sapores, in quibus
 erat aliquid jucunditatis atque dulcedinis, & nunc
 abstinere non possumus à superbia, ab ira, ab in-
 vidiæ venenatis passionibus, in quibus nihil est nisi
 quicquid amaritudinis atque rancoris est... in ab-
 dicanda seculi jucunditate tam magna promisimus,
 & nunc maledicere, obtrectare, moveri contra vilia,
 insuper & in hominē irasci & scandalizari, hæc vin-
 cere impossibile ac supra humanam putamus esse vir-
 tutem: sed quod nunc in minoribus cedimus, per
 vicia nostra ipsi nos non accusamus: docemus enim,
 quod, quicquid hīc agimus non impossibilitatis,
 est sed temporis: ideoque respiciamus ad fidem illam,
 fervore

, fervoremque quo cepimus, & ad ornandum con-
 , versationis nostræ usum saltem de primordiis no-
 , stris sumamus exemplum. Si periculosest non
 , quotidiie aliquid addidisse, quantò periculosius est
 , etiam ab initiis recessisse!

Ne ergo ab aliena manu Vitiorum tuorum inter-
 nacionem præstoleris, sed eam tu ipsa admoveas, &
 tanquam subsidiarios milites in corde tuo Virtutes
 conscribas, ac contra ea in campum producas. Fui-
 sti haec tenus imbellis? vel nunc animos concipe, con-
 stet non sine fructu te usam Pœnitentiæ Sacramento,
 quodque divinæ gratiæ adjutorio, quâ te ibidem in-
 struit gratiarum Autor, intendas cooperari. Vul-
 neraris subinde? Prosterneris quandoque? nil nocet
 neque propterea animum desponeas: non enim qui
 vulneratur aut sternitur, sed qui hosti cedit, is vinci-
 tur. „Certa tanquam bonus miles (nomine Ago-
 , nothes nostri monet Kempæus) & si interdum ^{3. Imit.}
 , ex fragilitate corruis, resume vires fortiores priori- ^{6. n. 5.}
 , bus fidens de ampliori gratia mea. Verùm haud
 multum proficis? non, quomodo olim Saulis & Jo-
 nathæ, prosperantur & tui conflictus? de quo in eo-
 rum obitu David: *A sanguine interfectorum, ab adi- 2 Reg. 1:*
pe fortium, sagitta Jonathæ nunquam rediit retror- 22.
sum, & gladius Saul non est reversus manus. Non is
 te beat successus? non est quòd desperes victoriam,
 neque pusillanimitate victa animum abjicias, sed sit
 ad solatium tuum illud præcitatı Kempæi: „Qui- ^{L. 1. de}
 „dam à magnis temptationibus custodiuntur, & in ^{Imit. c. 13}
 „parvis quotidianis sæpè vincuntur, ut humiliati ^{n. 8.}
 „nunquam de seipsis in magnis confidant, qui in
 „tam modicis infirmantur. Verùm nos ignoremus pœ-

*Epist. 7.
ad Deme-
triad.* *nitentiam*, concludo & moneo cum D. Hieronymo
nitentiam, concludo & moneo cum D. Hieronymo
ne facilè peccemus, in gravioribus scilicet : nam venia-
lia non necessaria, sed libera Confessionis sacramenta-
lis materia sunt, quæ quamquam rectè & utiliter,
citraque omnem præsumptionem in Confessione,
dicantur, taceri tamen citra culpam multisque aliis,
*Sess. 14.
c. 5.
Serm. 4.
de Sanct.
& alibi.* remediis expiari posse, docet Tridentinum : qualia
ex calculo S. Augustini sunt opera misericordia &
charitatis, jejunia, preces, venia delicti inimico con-
cessa, &c. *Illa*, scil. Pœnitentia, *quasi secunda po-*
*Hieron.
supra.* *naufragium miseris tabula sit, in Virgine integra serot-*
tur navis : aliud est querere quod perdidieris, aliud po-
sidere quod nunquam amiseris.

§. V.

De Sacra Communione.

*R*ebeccæ Isaaco in Sponsam delectæ per Abrahæ
Servum varia collata munera referunt sacræ Pa-
ginæ : *is prolatis vasis argenteis & aureis ac vestibus,*
dedit ea Rebeccæ pro munere, habet sacer Textus. Vir-
gini à se in Sponsam suam assumptæ Christus Domi-
nus Sponsus liberalior, præter Xenia alia, seipsum in
sacra Eucharistia Sacerdotum manibus donat, do-
num revera omnium, sive quæ in cœlo sunt, sive
quæ in terra, maximum. Nolo hîc audias incredu-
los Capharnaitas modernorum Novatorum protopâ-
rentes, neque attendas ad eorum blasphemias, cum
eodem titulo ac jure rejicere liceat Christum crucifi-
xum, quem prædicatum (licet is sit Dei virtus Dei-
que sapientia) Judæis tamen scandalum, Gentibus
autem

autem stultitiam attestatur Apostolus: Sed, cui pa- ^{1 Cor. 1:}
naceum suum Deum jam olim exprobravit Aver- ^{23. & 24}
roës Philosophus Gentilis, cum totâ orthodoxâ Ec- ^{in 12. Me-}
clesiâ captivato in obsequium fidei intellectu ac de ^{taphys.}
pollicitationibus ejus & datis minimè dubia sub spe-
ciebus eucharisticis Sponsi tui præsentiam agnosce,
ideò venientis ad te.

Tum, ut tibi salutari mutatione te convertat in se,
id est, tuum amorem, tuum affectum, tua deside-
ria, tuas intentiones inflectat & traducat ad se: ejus
namque vox est: *Sicut misit me vivens Pater, & ego Joan. 6:*
vivo propter Patrem, & qui manducat me & ipse vi- ^{58.}
vet propter me. Felices sanè, quæ hunc fructum ex
ejus adventu decerpunt! quarum corda & affectus
amicissimâ violentiâ sibi diripit pius Jesus! invitat
te, ut venias ad se: *Venite ad me omnes, qui laboratis*
& onerati estis, & ego reficiam vos: sed quia tergi-
versaris, ipse moræ impatiens venit ad te, ut confor-
tet & sanet te, ut ignem divini sui amoris accendat in
te: Ignis à facie ejus exarsit, inquit Psaltes, carbones Psal. 17:9
succensi sunt ab eo. Hæc adventus ejus emolumenta
sunt, dummodò tibi is gratus sit atque acceptus:
ideoque (quæ eum complexu suo continet) Eucha-
ristiæ sumptio Communio nuncupatur, quod in ea il-
lam sumenti suas virtutes liberali beneficentiâ com-
municet. Verbo, venit ad te, ut ferat suppetias,
quod per Apostolum suum exigit à te quô sis sancta
corpore & spiritu, & ut suam tibi imaginem impi-
mat: *Ditissima illa natura* (ait S. August.) *summa Tract. 26*
nobis largita est munera, Sacramentum videlicet amo- ⁱⁿ *Joan-*
ris, pacis, charitatis, ac divinæ nobiscum unionis. Eia ^{nem.}
vel nunc tandem desiderium profectus & perfectio-
nis

nisi tuæ, quod habet tui amantissimus Jesus, intellig
& cum eodem concipe, non sit toties frustraneus equus
ad te adventus neque recedat amplius re infecta, non
ejus sed tuum est damnum. Probro caret nec virtus
vertitur in seculo, licet differantur procorum vota,
hæc ludibria amoris incitamenta & incrementa sunt:
at amantissimi Jesu desideria nequaquam tardanda,
nunquam negligenda vel rejicienda ejus postulata,
hæc moræ charitatis venena sunt. Dum itaque ven-

Gen. 2: 7. ad te, & spiraculum vitæ suæ, ut olim Deus in homi-
nem è limo terræ formatum, inspirat in te, seu po-

Joan. 14: v. 6. tius se, qui ipsa *Vita* est, tibi copulat ac unit, ne sis in
lâ terræ glebâ insensibilior, at fias in animam vive-

Psal. 118: 575. tem: pollicere ei & sta promissis cum illo, cuius von-

Vivet anima mea & laudabit te, & iudicia tua adju-
vabunt me. Et ipse vivet propter me: Vitâ sanè indi-
gnus est, quisquis à Jesu & Jesu ipso, corporis scilicet
ejus eduliis & sanguinis ambrosiâ, enutritus & suscep-
tatus non vixerit suo Nutrio ejusque solius mini-
sterio. Et ipse vivet propter me: hæc intentio, haec
est ejus absoluta voluntas. At progrediamur & ag-
nosce ejusdem in Eucharistia præsentiam venientis
ad te.

Tum, quod in hunc locum reservavimus, ut & ipse
præsens, quam integrum in te & illibatam unicè de-
siderat, in propugnanda servandâque Virginitate
auxiliarem tibi manum præbeat, pravas cogitatio-
nes peccati illices, si irruant, expellendo, vel exclu-
dendo ne incident: Jupiter, quem D. Cyprianus
non cœlestis Regni sed vitiorum Principem inscribit,
aurei imbris fertur suscepisse formam, ut intra Virg-
nis Danaës cubiculum admissus illi pudicitiam eripe-
ret:

ret: Castissimus autem Jesus panis speciem sumit, ut intra pectus tuū exceptus te puritatis ac sanctitatis suæ participem efficiat. Quâ de causa summum continentiae præsidium in S. Communione eamque contra impudicitiae venena præsentissimum alexipharmacum statuunt Ascetices Magistri ex Zachariæ va- *c. 9. v. 17.*
ticinio qui divinissimum hoc Sacramentum *Frumen-*
tum Electorum, & Vinum, non in quo ex Apo-
stolo est luxuria, sed germinans *Virgines* intitulat, cu- *L. 1. do-*
jus ebrietas (ex D. Ambrosio) pudicitiae custos est. Ex *Cain c. 5.*
quo capite statuit Tridentinum: „Attendant dili- *Sess. 25. do-*
„genter Episcopi & cæteri Superiores Monasterio- *Regul. G.*
„rum Sanctimonialium, ut in Constitutionibus ea- *Monial.*
„rum admoneantur Sanctimoniales, ut saltem semel
„singulis mensibus confessionem peccatorum faciant
„& sacrosanctam Eucharistiam fuscipient, ut eo se
„salutari præsidio muniant ad omnes oppugnatio-
„nes dæmonis fortiter superandas. Quod, licet Mo-
nialibus præscriptum quibuscum nihil nobis nego-
tii, prodit tamen, quo æquè indigent Virgines no-
stræ, de Eucharistiæ præsidio ad continentiae tutu-
men universæ Ecclesiæ sensum: ad cuius frequentio-
rem usum Sanctos Patres idcirco Virgines non ex-
hortatos suspicor (altum enim de eo apud illos silen-
tium) quod ex consuetudine Ecclesiæ suo adhuc tem-
pore Fidelibus omnibus esset quotidianus, adeoque
actum agerent. Contemplare hîc solicitam Dilecti
tui curam flagrantissimæ charitatis argumentum:
viscera dilectionis & misericordiæ plenissima: quod
te sibi integrum reservet, carnis suspiria & desideria
retundat, libidinis ardorem extenuet, virginitatis
ac puritatis amorem ingeneret & soveat, ecce virgi-
neam

neam suam carnem de virgine conceptam, de virgine natam, & à virgine lacte virgineo enutritam in nutrimentum concedit, ejusque qualitates, ut cibis corpori, in te transfundere connititur, etenim

1 Cor. 6: secundūm Apostolum unus cum eo spiritus est

17. qui Domino adhæret: Ante Arcam Domini corru

1 Reg. 5:3 Dagon & sistitur exsiccaturque Jordanis. Magd

3: 16. lena nota in civitate peccatrix ubi familiaritateme

isse cum Virgineo Jesu, & hic apud eum frequenter diverteret & illa eum in domum suam exciperet, ipsa hospita ille conviva, non tantum charitatis favorem, sed & extincto diabolico incendio (qua phant

Hom. 6:2 libidinem honorat D. Chrysost.) continentiae nitore

in Gen. assumpsit, neque enim ante immaculati Agni presentiam immundus fornicationis spiritus stare potuit

Luc. 15: Filius adolescentior prolapsus est totus etiam usq

13. ad amplexus meretriceos, cùm non jam amplius pterno pane reficeretur: eo pane sustentetur, hoc præsidio muniatur oportet, quæ ad carnem defuisse non vult: casti amoris brachiis in hoc puritatem fonte Puritatem ipsam amplexetur, mutua sit unic

Ad divortium sollicitaris? eadem, quæ ex Ambro

Serm. 90. sio D. Agnetis, sit & tua responsio: discede à me fomes peccati . . . discede à me, quia jam ab alio, amatore præventa sum, qui longè te nobilior & genere & dignitate: non ergo potero ad contumeliam prioris amatoris vel aspicere alium, & illum derelinquere cum quo sum charitate devincta: quem cùm amavero casta sum, cùm iungero mundasum, cùm accepero Virgo sum. Non

Serm. de te decipient promissa vel ineſcent munera, S. Agnete. quia Christi amor, ex D. Maximo, pecuniarum nos habet

habet pretium: Ideoque ea licet careant blanditiis,
 tibi semper suspecta sint, „oblata sub specie pietatis
 „virorum munuscula, (instat praecitatus Taurinensis
 „Antistes) tota intentione respuite, & quasi rabidi ^{Supradicata}
 „canis morsus omni cum gaudio recusate: a quo
 „non receperis quod timeas Deum, non accipias quod
 „diligas mundum. Accipe Virgo sed quod amori
 „aeterno proficiat: quotiescumque ab homine con-
 „secuta fueris censem, accipe ut te Christi cognoscas
 Sponsam, ei devincta es nec jam ultra aliis
 vendibilis aut venalis: quo intuitu donaria o-
 mnia, litterulas blandas & nugas alias expertissimus
 simul ac sanctissimus Virginum Moderator Hiero- ^{Epist. ad}
 nymus a sancto Amore proscriptit: qui tibi munifi- ^{Neopot:}
 cus, is verè maleficus est aut esse vult: sufficiat tibi
 cum Anna Tobiae conjugi paupertas tua, si, ut illi ^{Tob. 5:25}
 filio suo, tibi liceat frui suavissimo dulcissimi Jesu
 commercio eumque solum dvitias tuas computa,
 nihil tibi opus est, Uxori suæ praescribit Tertullianus, L. I.
 si Domino, appareas, in omnia habes si habeas Do-
 minum, cuius omnia cœlestia recogita & terrena de-
 spicies. Nihil sufficiet, cui is non sufficit. Neque ad
 aliorum fallaces lenocinationes, sed ad hujus solum
 modo castissimos affatus ac salutaria consilia atten-
 das, frustra ceteroquin suscipis pudicitiae præsi-
 dem ac præconem, si aliunde intromittas & patiaris
 impudicas suggestiones.

PARS

*De Necessaria prævia dispositione ad sa-
cram Communionem.*

Cum apud Sunamitidem frequenter diverteret
ejusque pane reficeretur propheta Elisæus, dixit
4 Reg. 4: ea ad Virum suum: Animadverto, quod vir Dei san-
9, & 10.ctus est iste, qui transit per nos frequenter: facia-
mus ergo ei cœnaculum parvum, & ponamus ei in
eo lectulum & mensam & sellam & candelabrum,
ut, cùm venerit ad nos, maneat ibi: Vilis quidem &
exiguus apparatus, attamen huic Prophetæ grati-
mus: quo & , si in hospitio cordis tui ei simile pre-
paraveris, Christus Jesus non advena apud te, ut ip-
se apud illam, sed Dominus benignissimus & Spec-
sus tuus prædilectus, per sacram Communionem
frequentissime apud te divertens non ut reficiatur
te, sed sine tuis impensis & onere atque sua carnis
suoque sanguine reficiat te, contentissimus erit. Dun-
autem dico, eum per sacram Communionem diver-
tere apud te suppono evidenter, non te per peccatum
incurrisse ejus offensam aut ex ejusdem gratia
excidisse: tales namque is, qui prohibuit Sanctu-
dari canibus aut margaritas mitti ante porcos, dedi-
gnatur: cum Magdalena eæ non ad osculum profi-
liant (osculum cœteroquin non amicitiae sed Iudei)
at pœnitentiæ lachrymis offusæ pedibus ejus obvol-
vantur: cum Publicano indignas se arbitrentur que
vel oculos in cœlum levare audeant, nedum celorum
Regem hospitio excipere: pectus assiduò percutiant
non idoneum existiment, ut sedem Christo præbeat:
denique

Matt. 7:6

denique satis superque habeant si Deum exorare licet, ut eis propitius sit, non tantum sibi arrogant, ut ad maxima illius beneficia confestim aspirent, à quibus proinde corpori Christi & sanguini vim inferri & juxta præmonitionem Apostoli properatæ Communionis venena sumi ad D. Cyprianum scribit Clerus *Epist. 30.* Romanus. Vivant vitæ charitatis, quæ (ideo sic dictum) *vitæ panem* accipient: careat peccatus illud criminum sordibus quod pretiosissimi corporis & sanguinis Christi erit gazophylacium. At frustra hic sim fusior cum non ad Adulteras, ut spero, sed Christi Sponsas nobis sit sermo.

Tu itaque, quæ una ex eis es, quas præsentiaæ suæ majestate honorat & visitat amabilis Jesus, Sunamitidem æmulare & primo quidem Cœnaculum para, ubi suâ is gaudeat libertate, Cœnaculum scil. cordis tui, ab immodica & noxia solicitudine illud eva- cuando omnemque curarum & cogitationum seculariū strepitum excludendo: exulent & cessent illæ pro hoc tempore, sit ibidem spiritualis solitudo. Quærit tale & amat, quid namq; causæ fuit quod in primo suo in mundum ingressu ei apud Bethleemitas in diversorio locus non esset? Non erat ei locus in diversorio, habet Evangelium. Cur exinanitus Rex *Luc. 2: 7.* gloriæ pro palatio suo vile tugurium elegit? sanè non secessit in ruinosum illud mapale, quod hospitium aliud obtinere non posset, in cuius ditione omnia posita erant, quemque universorum hæredem, ut *Apostolus* loquitur, jam Pater constituerat: sed ut, si eum hospitem tuum velis, quasi in prototypo te instrueret non debere cor tuum esse veluti hospitium publicum omnibus patulum, ubi nullum silentium, nul-

laque

Heb. 1: 2.

laque quies ob cogitationum & phantasmatum frequentiam, sed veluti locum solitarium & comprehensimenti evagatione ab omni tumultu sejunctum:

Joan. 6: & alibi. ideo namque, Eucharistiæ typum, paucis panibus multorum millium pastum in desertis præmisit, & in Cœnaculo selecto, ubi nulli nisi Communicanti aderant, divinissimum illud Sacramentum instituit: hæc imagines sunt, in quibus videas, quid a eius usu à te requirat. Pateat itaque totum cursum, & ei, qui à te ex toto corde diligenter, soli pateat dum in Amoris Sacramento ad te in-

Can. 7:10 trabit: *Ego Dilecto meo, quæ erat Sponsæ, eadem est & vox tua, & ad me conversio ejus, cum eadem dicere poteris.*

SECU NDÒ, eo iutuitu quô apud te moreas in cordis tui Cœnaculo ei, Sunamitidem æmulatio thalamum adorna, non ex sola Castitate, qualem de-

L. 1. de Virgin. c. 1. v. 15. signat Ambrosius, sed ex virtutibus reliquis, quem in Canticis Sponsa floridum intitulat, *Letulus neque floridus*: quod non ex solis Continentiæ Liliis, sed ex omnium virtutum florib⁹ conficiatur, in quo loco quies illi grata & possibilis: ea namque de can-

Pſ. 18: 6. non in solius Virginis utero (quem Psaltes Familia-

Serm. 3 de Vig. Nat. *Spiritus Sancti Organum*, ut eum vocat D. Bernardus Thalamum inscripsit) sed & Virginis gratiâ plen-

mortale suum corpus ex ea assumptum depositum, ut ad cautelam, idem illud jam passionis expers immortale ac gloriosum si in sinu cordis tui velis deponeas, ut ei simile reclinatorium procures: non est quod contra excipias, dignus est etenim. Condoles in causa Bethleëmica in stramine scenoque reposito: condoleas sine dubio durissimo Crucis lectulo incumbenti:

ti: verùm tu ei in cordis tui penetralibus meliorem thalamum adorna: cave proinde ne & in te hæc ejus querela locum habeat: *Vulpes foveas habent & volu-* Matt. 8:
tres cæli nidos, Filius autem hominis non habet ubi ca- ^{20.}
put reclinet.

TERTIÒ mensam ibidem colloca, in qua is, quibus ad te onustus approperat, gratiarum suarum sarcinas depónat: non enim vacuis, ut ajunt, manibus venit aut indigus tui, sed ut thesauris suis (in quibus ex Psalmo abyssi) ditet te: si Obededom eam exce- ^{37. vñ. 7.}
 perit, hujus Arcæ benedictio non deerit: qui scipsum tibi donat sua non denegabit. Deinde ut ex eadem reficiat te: *Si quis audierit vocem meam, & aperue-* Apoc. 3:
rit mihi januam, inquit, intrabo ad illum, & cœna- ^{20.}
bo cum illo & ipse mecum: ideò divinissimum hoc Sa-
cramentum panem, panem vivum, panem vitæ, ci-
bum denique & potum intitulat: hæc illa mensa quam Joan. 6.
 parat in conspectu tuo adversus eos qui tribulant ani- Pf. 22: 5.
 mam tuam: hæc illa Esca, quam concedit timentibus se quaque esurientes bonis omnibus replet & saginat. Illustrissimus Sasboldus Proto-Vicarius no-
 ster magnificè proculdubiò adhuc puer hīc fuerat exceptus & summâ spiritus dulcedine oblectatus, ut tum aliàs sèpè, tum brevi ante mortem vehementer optaret: „Utinam semel mihi adhuc ille suavitatis *Trutius*, „sensus obveniat, quo me in prima Communione ^{in Orat.}
 „puerum divina Benignitas perfudit! Quæ autem ^{funebre} ^{pag. 1.}
 hæc mensa, quam hisce thesauris hisce epulis sub- sternas, nisi inflammata desideria quibus Euchari- stiam excipias? hæc in cordis tui Tabernaculo au- Exod. 25:
 rea illa Mensa sunt, in quibus divinus ille proposi- tionis panis deponendus.

T 2

QUAR-

QUARTÒ Sellam in eodem procura, non aliam
 quām voluntatem tuam: non in ea resideat Amo
 6.18. v.30 proprius, à voluntate tua avertere suggerit Ecclesi-
 sticus: at eam offer, eam illi subjice, qui suā te pre-
 sentiā dignatur: damnanda sanè illa inhumanitas,
 quæ hoc eum officio non humillimè ac promptissi-
 mè honorat, qui proinde non vult quemquam co-
 lesti hoc pane vesci nisi eam antecesserit, quo sensu
Hom. 42. in Oratione, quam docuit, petitioni Panis, que-

Fon. 13: eucharisticum Augustinus & alii PP. interpretantur,
 præmitti voluit plenariam voluntatis resignationem.
Fiat voluntas tua sicut in cœlo & in terra. Illi que-
6. S. 8. dam vice non malevolâ, sed humili inobedientia Pe-
 trus obliuctabatur, ei dicens: *Domine tu mibi lau-*
Serm. 2. *pedes?* Juxta Melliflui Scriptoris Paraphrasin:
de Cœna Creator Creaturæ & Deus homini? Dominus
Domini. servò, Magister Discipulo? imò ei qui factus est eti-
 limo, ille qui fecit omnia ex nihilo? Surge Domini-
 ne, surge Deus meus, quid vis facere? non po-
 sum sustinere, non possum ferre. Oculi mei te vi-
 dere refugiunt sic proclivum, sic prostratum anten-
 pedes meos. Surge Creator, surge Deus meus. Sur-
 ge lux mundi, vita mea, gloria mea: noli facere,
 quod te video facere velle. *Non lavabis mibi pedes in*
æternum. Quid hīc Jesus? *Si non lavero te, non ha-*
bebis partem mecum. Tantus hīc rigor obtinet.

QUINTÒ denique adsit Candelabrum, sive, ^{ut}
Luc. 12: alibi præscribitur, *Lucernæ ardentes in manibus ut-*
 35. *stris.* Non enim nisi cum ardentibus lampadibus Vir-
Matt. 25: gines intrant cum Sponso, quas conficit ardentissima
 10. *Proverb.* Charitas: si namque *Lucerna Impiorum peccatum,*
 21: 4. certè flagrantia Charitatis erit lampas Justorum: *Ca-*
stus

*stitas sine charitate, scribit Mellifluus Burgundio, Epist. 42.
lampas est sine oleo; subtrahē oleum lampas non lucet,
tolle charitatem castitas non placet: absque ea obscu-
rum est horridumque Cordis tui Cœnaculum: non
est sine Lucernis Arca in Tabernaculo, nec in Eccle-
siis Eucharistia sine lumine, neque sit illa sine fla-
grantissimæ Charitatis face in pectoris tui san-
ctuario.*

Etiam anima necessarius est omnis hic apparatus,
quam suâ præsentia suoque contubernio pius JESUS
honorabit: Paulus ab ipso hîc edoctus sollicitè idcir- *1 Cor. 11*
cò monet: *Probet seipsum homo, &c., ne quid horum* *23.*
desit, sollicitè attendat: non venit, seu potius venire *vers. 28.*
non vult nisi exspectatus, & omnibus in ejus adven-
tum jam ante præparatis: *Quæ paratæ erant intrave-* *Matt. 25:*
runt cum Sponso ad nuptias, imparatis autem occlu- *10.*
sa est janua. Tu itaque Virgo ad eum excipiendum
te præpara dum ille ad adventum paratus est, & apud
te præparata jam omnia ardentissimum præsentia
eiusdem desiderium significet, ex Psalmo: *Paratum* *56: 8.*
cor meum Deus, paratum cor meum. Tuus ei in oc-
cursum prodeat affectus, illum humanissimè invi-
tans: *Veni Domine Jesu, & cum summa animi humi-* *Apoc. 22:*
litate ac gudio in cordis tui conclave introducens. *20.*
In Bethania in Castello Marthæ & Magdalena is erat *Luc. 10:*
apparatus, & eum excipientium affectus, ideoque *Joan. 14.*
frequentiùs illas invisebat ibique hærebat diutiùs. *& 12.*
Amas verè Jesum? eum pectoris tui hospitem desi-
deras? cave ne eum malè habeas, non deerit, utpo-
te tuæ indigentia conscius, in prærogandis suppetiis
& sumptibus, quibus dignè eum excipias, qui non *4. Imit.*
nisi dignè vult excipi. „Scito tamen (calamo Kemi- *12. n. 2.*

pæi is loquitur) te non posse satisfacere huic præparationi ex merito tuæ actionis , etiamsi per integrum annum te præparares & nihil aliud in mente haberet: sed ex sola pietate & gratia mea permitteris ad mensam meam accedere, ac si mendicus ad prandium vocaretur divitis , & ille nihil aliud habeat, ad retribuendum beneficiis ejus nisi se humiliando & ei regratiando. Fac quod in te est , & diligenter facito, non ex consuetudine, non ex necessitate, sed cum timore & reverentia & affectu accepte corpus dilecti Domini Dei tui dignantis ad te venire. Ego sum qui vocavi, ego jussi fieri, ego supplebo quod tibi deest: veni & suscipe me.

P A R S II.

De Agendis post Sacram Communionem.

Intra alia, quæ Judæis vitio data, recenset Evangelista Joannes, quòd Christum Dominum adisse in propria venientem non receperint, *in proprio venit, & sui eum non receperunt*, eum, quem cuncta impatientia fuerant præstolati, quem tot vobis cœlo extorserant: infanda inhumanitas ! eatenac tamen excusanda, quòd è malè intellectis Vaticiniis non humilem at seculi pompâ superbū præstolarentur. Quæ Jesu magis propria, quæ magis fidei quam Virgo? utpote quæ & Ancillam & Sponsam ejus se jactat: huic is, licet sub vilibus eucharisticis speciebus, non incognitus: ne ergo, Judæis similis inhumana noteris, quòd in sacra Synaxi ad te & in propria sua venientem, non inexpectatō at desideratum

*Ioan. 1:
11.*

ratum invitatumque, debito honore non exceperis,
ad cautelam hæc tibi documenta serviant.

PRIMUM: ei, intra te collecta, te comitem ac sociam præbeas: qui gratissimum hospitem omni quidē benevolentia excipit, at eo solitario relicto mox ad occupationes suas regreditur, peccat is in leges urbanitas ac comitatis: ratio exigit ut ejus lateri adhærescat, ejus ministerio se devoveat ac vacet, quem magnis dilectionis affectibus in suum domicilium adduxit: ideoq; Virgines illæ non modò exibant obviam Sponso, sed & intrabant cum eo: & quæ occurrerant, lateri ejus in domo adhærent Maria & Martha; nec eum solum Cleophas & socius in diversorium Emaanticum impellunt, sed & ei indivulso adhærescunt: non eum gravat sed delectat hæc societas, ambit illam & requirit; quod ut scires, rarissimè solus egit in terris, vix natus mediâ adhuc nocte per Angelos Pastores advocat: recole vitam ejus, & raro sine comitibus Jesum inveneris, nullibi ferè solitarius est: in præsepio inter Mariam & Joseph: in Templo medius inter Doctores: apud Sichar cum Samaritana: in Thabor inter Eliam & Moysen: in Cœnaculo, in hor-
to Gethsemani cum Apostolis: imò & in Golgotha, cùm alii abessent vel starent à longè, ne solus deprehenderetur, familiaritatem iniit cum altero supplicii sui socio, eumque in Amicorum suorum album inscrisit. Nec sufficiebat ei in domo Simonis convivantium societas, ideo Magdalenam advocat, quæ eā gratiâ indignam se reputans ad pedes ejus peryolvatur: „Lachrymis quidem antiquam flagrantis „concupiscentiæ voluptatem in se prudenter extin- „guens & consenescere faciens, affectuque egregio

Luc. 7. 33

*L. de vera
Virgin.* in Dominum & sanctis osculis spiritum animæ ve-
hementer accendens, interprete D. Basilio. Vere
Domine Jesu deliciæ tuæ esse cum filiis hominum,
utinam & nostræ esse tecum! tuæ saltem sint o Vir-
go, &, ne justas querelas parturiat tua inhumani-
tas, modis omnibus allabora.

SECUNDUM: humillimis gratitudinis affectibus gra-
tiam, quâ is te beat, agnoscas & venereris. Joannes Ba-

Luc. 1:41 ptista, cùm tantùm appropinquaret Jesus, *exultauit*
ibid. v. 43 infans in utero matris suæ: & illa: *Unde hoc mibi ueniat* mater Domini mei ad me? & ipse jam adultus.

Matth. 3: & tu venis ad me? eadem & amplior tibi gratia pra-
rogatur, sit & eadem inò amplior gratitudinis signifi-
catio quâ illi respondeas: quâm eum malè habebet.

Luc. 17: cùm è decem, quos à lepra mundaverat, ad gratia-
rum actiones non nisi unicus reverteretur: hoc be-
neficium inter & illud, quo te ditat, nulla propo-
rietate, tibi autem charitatis suæ plenitudinem affun-
dit, imò & præ amoris exuberantia se & omnia

S. ff. 13. sua in potestate tua consignat, idcirco Tridentinis
c. 2. Patribus dictus *divitias divini sui erga homines amoris*
velut effudisse. Beneficium præstat & ad gratitudi-
nem eum obligat, quisquis alterum invitaverit ami-
cè, exceperit benevolè & habuerit commodè: at hic
contrarium obtinet, te sibi devincit piissimus Jesus,

quòd te suâ præsentia dignetur: non illi à te, sed ti-
bi ab eo gratia indulgetur, tantùm ne eam dissimu-
laveris, animum induas gratitudinis plenum: *Quid*
est homo, ante hanc indulgentiam admirabundo ore
quidam exclamabat, *quòd memor es ejus, aut filius ho-*
minis quoniam visitas eum? tibi affluit uberior admi-
ratio-

Psal. 3:5.

rationis vena , gratitudinis scaturigo fœcundior ,
ideoque, quantâ potes , reverentiâ & religione eum
adora , venerare , exosculare , immensamque illius
bonitatem recole , qui te Majestatis suæ præsentia
honorare, visitare, illuminare , & sanctificare digna-
tur : profundissimæ humilitatis & humillimæ grati-
tudinis fomentum sit hæc consideratio .

T E R T I U M : veniam petas , quod ad eum ex-
cipiendum non te majori diligentia præparaveris :
magna hic industria necessaria , in typo id te edocet
fabrica Tabernaculi & Templi : *Domum tuam*, dice-
bat Psaltes , *decet sanctitudo Domine in longitudinem* *Ps. 92: 5.*
dierum , & ejus in te notabilis etiamnum defectus ac
magna penuria ; plurium impurorum affectionum
vitiorumque sordes adhucdum harent in cordis tui
Cœnaculo , exiguis est & modicus virtutum ap-
paratus qui tua mentis conclave exornat : verum
non hic necessariæ multæ excusationes , eos non cu-
rat : novit is multa dissimulare , dummodo viderit
sincerum & minimè fucatum cordis affectum quod
est radix & vinculum omnis amicitiae , etenim inter
bonos est benè agier . Verum , quæ desunt , in eorum
supplementa incumbe : vires omnes , membra ac ta-
lenta tua in ejus obsequium offer : quomodo *Mari-*
tha , cùm eum in domum suam excepisset , *satagebat*
circa frequens ministerium ! Tres Angeli ad ejus in-
stantiam apud Abrahamum diverterant , & tota fa-
milia ac quicquid erat in ea in eorum ministerio fu-
dabat : fermeat in te idem studium , quæ non Ange-
los , sed Angelorum Dominum imò & dilectissi-
mum Sponsum tuum hospitaris : *Siergo magnum ho-* De Pass.
Domini
e. 31.
norem conjugibus deberetis , argumentatur S. Bernar-

T 5 dus,

dus, quantum amare debetis eum propter quem conges habere noluitis? cui gratissimum, si summā animo contentionē te ejus ministerio impendas, à quo omnis sacræ Communionis fructus dependet ac dīmanat.

QUARTUM: Spirituales tuas necessitates ei cōponas, auxilium & subsidium ab eo deposcas: ne v̄ recunderis neque verearis notam impudentiæ: oportuna hic omnis importunitas, non culpabilis laudabilis omnis cupiditas, quæ quò major eò m̄lior, cùm is nullibi liberalior sit quàm in sacra synau. ideóque ad te veniat, ut tibi se beneficū exhibeat & in te divitiarum suarum thesauros largissimā manū dispensem. Hospitæ suæ (de qua in superiori §.) dices

4 Reg. 4: Elisæus: *Ecce sedulè in omnibus ministrasti nobis, quis ut faciam tibi?* idem & tibi ab animæ tuæ Ho-
te offerri existima, inauditum enim est alicubi suff. Jesum & non fuisse beneficū, etiam inter hostiles gladios & vincula sanat vulneratum Malchum: non nisi à beneficia nolentibus benefactrices ejus manū ligantur. Dum itaque ait: *Quid vis ut faciam tibi?* humili confidentiâ ei tuas expone necessitates illas nemo te melius novit, quas te edocet quotidiana tua meditatio & conscientiæ Scrutinum vesperinum. Deest tibi aliqua virtus? roga eum, ut divinæ suæ gratiæ opibus cumulet, quò eam ad

Proverb. piscaris: *Benedictio Domini divites facit, nec societur eis afflictio.* Expugnando alicui vitio incumbit suppetias & victoriam efflagita, gaudium etenim Domini est fortitudo nostra: commeatum tuum tibi suppeditet sacra Communio, hæc est enim, juxta D. Augustinum, *Annona prælianum de horreis invul-*

10: 22.

2 Esdræ
3: 10.

in Ps. 143

dominicis. Adhuc infirmaris s̄epiūs? medicam manum implora ex Psalmo: *Dic animæ meæ, salus tua ego sum.* Deficis subinde? emendicare ut supersubstantialis ille panis cor tuum confirmet. Verbo, quo cunque & in quocunque indigeris piissimi Jesus auxilio, liberè effare: qui se tibi donat, non negabit quod ad profectum & salutem tibi utile quam vult sanctam corpore & spiritu.

Tu itaque Virgo quæ non ex arida consuetudine at devotione fervidâ ad sacram Synaxin traheris, quoties huc properas, in quo Superioris tui consilium sequeris: etenim solos Sacerdotes ut suos *Mi-*
nistros, ita & *Mysteriorum Dei Dispensatores*, sive, ^{1 Cor. 4:1.} ut ait S. Cyprianus, *Sacramentorum Vicarios Chri-*
stus instituit: quoties inquam huc properas, si eam ^{Tract. de}
tibi fructuosam velis, præscripta Documenta te di-
rigant: cùm solitario relicto Jesu licet bono opere
occupata, huc & illuc discurreret, quantâ acrimo-
nâ Martha reprehendebatur! quomodo verò pro-
bat quibusque laudibus exornat Mariam, quod pe-
dibus ejus & lateri adhærescat! Martha non quidem
malam at partem optimam elegerat sibi Maria, hanc
non illam æmulare, cognoscis hinc sensum Domini
Jesu, quem sequareis: quem & alibi prodidit dum à
convivis suis exigit, ut is in eo maneat, in quo ipse
sit mansurus: In me manet & ego in eo. Agnosce ^{Joan. 6:}
gratiam quâ is te beat, vult enim eam à te in pretio ^{57.}
haberi: eadem quæ Thomæ sit & vox tua, qui dixit ^{Joan. 20:}
ei: Dominus meus & Deus meus! quem dum Deum ^{28.}
tuum cogitas, erubescit defectus quos is in cordis
tui cœnaculo deprehenderit: dum autem eum Do-
minum tuum agnoscis, omnia tua serviant illi: eum
nam-

Heb. 1: 2. namque constitutum scribit Apostolus *Hanc*
dem univerorum, ideoque nil ei in te subtra-
has, nil deneges. Prodas denique ei necessaria-
tes tuas, flagites pietatem, ad hoc vix ulla commo-
dior occasio: at eam te, non hoc solum die verum &
omnibus vitæ tuæ, exhibeto, ut elucescat quod non
in vacuum gratiam Dei recipias: tene eum apud te,
nec dimittas à te: „Oportet enim (instructus ille)

4. Init. 12 per Kempæum) ut non solum te præpares ad devo-
n. 4. *tionem ante Communionem*, sed ut etiam te soli-
citè conserves in ea post Sacramenti perceptionem,
nec minor custodia post exigitur, quam devota
præparatio prius: nam bona postmodum custodi-
optima iterum est præparatio ad majorem gratiam,
consequendam. Ex eo quippe valde indispositus
quis redditur, si statim fuerit nimis effusus ad extre-
miora solatia. Cave à multiloquio, mane in secreto
& fruere Deo tuo: ipsum enim habes, quem totus
mundus tibi auferre non potest. Ego sum cui
te totum dare debes, ita ut jam ultra non in te sed
in me absque omni solicitudine vivas.

§. VI.

De Audienda Concione.

*E*A Amantium indoles, ut non modò mutuan-
præsentiam ac confabulationes suspireret: *Ostend*
mihi faciem tuam, sonet vox tua in auribus meis,
c. 2. v. 14. *enim tua dulcis & facies tua decora*, in Canticis ali-
qua dicebat: sed & interim, dum haec negantur, ad
de se mutuo relationes audiendas anhelet, quæ & que

ac illæ amoris fomenta: *num quid*, inquirebat eadem
illa quem diligit anima mea vidistis? est in te non spu- *Cant. 3:3.*
 rius sed germanus amor erga Animæ tuæ Sponsum?
 affecta præsentiam ejus per sacram Communionem,
 colloquia cum eo in Oratione & Meditatione, sed
 & nuntia de eo è Concione: ibi namque audies ubi-
 nam ille moretur, quid egerit & quid adhucdum a-
 gagat, quidque, quod caput est, à te requirat, ideoque
 D. Bernardo dicta *Schola Christi & Auditorium spi-* *Serm. de*
rituale. *s. Joan.*
Bapt.

PRIMÒ itaque Concionatorem considerabis tan-
 quam nuntium ad te à Sponso tuo ablegatum, quo-
 eum titulo honorat Apostulus, dum Prædicatores *2 Cor. 5:*
exarat pro Christo legatione fungi: sicut Angelum Dei, *20.*
 Galatis in eorum laudem scribit idem ille Doctor *Gal. 4:14.*
 Gentium, *excepistis me, sicut Christum Jesum,* quo
 circa eos æmulata tuâ culpâ nullam negliges Concio-
 nem, verùm ad eam audiendam ducet te & impellet
 sancta curiositas. Magdalena *sedens secus pedes Do-* *Luc. 10:*
mini audiebat verbum illius, non tibi datum illud ex- *39.*
 cipere ex ore ipsiusmet Jesu? anhela ad illud intel-
 ligendum ab eis, quos loco sui mittit ad te: eos ne-
 gligere aut flocci facere malum signum.

SECUNDÒ, ea, quæ pro Concione audies,
 non ut Concionatoris, sed ut Dei verba excipies:
 Theffalonicensibus ad eorum laudem hunc sen-
 sum ascribit Apostolus: *Cum accepissetis à nobis 1 Thess. 2:*
verbum auditus Dei, accepistis illud non ut verbum 13.
hominum, sed (sicut est verè) verbum Dei. Cur nam-
 que super Apostolos in die Pentecostes è cœlo de- *Act. 2: 3.*
 pluerunt linguae igneæ, nisi ut scires Deum esse, qui
 ad erudiendos homines eorum linguâ uteretur?
 quo

Ps. 44:2 quo intuitu suam *Calatum* scribae velociter scribebat
2 Cor. 13:2 tis inscribit Psalmographus, Christumque loqui illi
 se confitetur Apostolus, ideoque.

3. TERTIO ut, quæ audies, intelligas, humili supplicatione Dominum exorabis : dices cum Psal:

Psal. 118. Servum tuus (Ancilla tua) sum ego, da mihi intellectum, ut sciam testimonia tua. Nemo namque dictis inter-

Ad. 16. dere poterit, nisi cui, ut Lydiæ purpurariæ, Domi-

14. minus cor aperuerit : quod ergo Concionatori An-

L. 4. de gustinus, ut scil. sit Orator antequam Dicitor, idem

doct. & ego suggero tibi, ut quò dicenda capias, auditu

Christ. orationem præmittas, oratrix antequam auditrix.

6. 15.

QUARTO, avidè attendas ad verba singula diligenter, sit ne aliquid quod te in particulari con-

cernat: nam cùm plures alloquatur unica Concio,

&, quod dicitur omnibus, singulis dicendum non

fit, quæ ad tuam faciunt instructionem summam at-

tentione excipies.

QUINTO non solis auribus sed & aperto corde

Serm. 14. hauries verbum Dei : *Nolite habere cor in auribus*,

de Bapti- urget Augustinus, sed aures in corde. Quid videtur

fla Joa- tibi de discipulis itinerantibus in Emaus, etiam eo-

ne. rum corda penetrabant dulcissima verba Jesu? eorū

Luc. 24: ipsos audias : *Nonne cor nostrum ardens erat in nobis,*

dum loqueretur in via & aperiret nobis Scripturam?

Cor cum his aperiāt quisquis ex Verbo Dei hoc incen-

dium desiderat. Quæ olim Centurionis Cornelii ad Petrum, eadem sit & cordis tui vox ad Concionato-

rem: Nunc ergo omnes nos in conspectu tuo adsumus

audire omnia, quæcumque tibi præcepta sunt à Do-

mino.

SEXTO non quomodo, sed quid dicatur, atten-

des

A

rib

tas

lan

tiu

non

sap

sea

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

, ,

des poma non folia carpenda sunt, male audiunt apud Apostolum, qui quærunt magistros *prurientes au-*^{2 Timot. 4:3.}
ribus: perinde est quomodo intimetur divina volun-
tas sive cum sive absque gratia verbi dummodo il-
lam intelligas : certè gloriatur Apostolus nun-
tium se egisse apud Corinthios fidelem quidem, sed
non in sublimitate sermonis neque in doctis humanae^{1 Cor. 2:1}
sapientiae verbis: Non enim in sermone, est Regnum Dei,^{E 13.}
sed in virtute. „ Non est Theatrum Ecclesia, de-^{1 Cor. 4:20.}
„ nuntiat Antiochenus Orator, ut ad delectationem *Hom. 2:*
„ audiamus : adjutos hinc recedere oportet, lucratos *ad An-*
„ quicquam amplius & magnum, sic recedere expe-*tioch.*
„ dit ; quoniam temere & frustra profici scimus, si
„ ad tempus refrigerati sic recesserimus vacui & di-
„ storum utilitate inanes facti. Quæ mihi horum
„ plansuum utilitas, quæ laudum & tumultuum ?
„ laus mea est per opera, vos omnia , quæ dicuntur,
„ exhibere : tunc ego felix habendus & beatus, non
„ quando suscipiatis, sed quando omni cum alaci-
„ tate faciatis quæcunque à nobis audieritis. Si enim
„ Ecclesia esset Auditorium Rhetorum, addit D. A-*Hom. de*
„ thanasius , oportuna res esset eloquentia : sed quia *sementi*,
„ certamen de moribus & de fructificatione propo-
„ situm est, & cœlum est quod expectatur non lin-
„ gua requiritur sed mores boni.

SEPTIMÒ non ægrè feras si reprehendaris :
nuntio namque non præscribendum à te quæ nuntia
ferat ad te, sed tibi ab illo ea, quæ affert, acci-
pienda sunt. Innocens es ? ut quid igitur obmurmuras ? non potest movere dolorem pressura ulceris
quo non laboras. Rea teneris ? quæ debes esse san-
cta corpore & spiritu , cur te non emendas ? miseræ
animæ

animæ, quæ non medicos sed vitiorum suorum
sensores & pedaneos seu palpones amant: Au-
quàm ægrè id ferat Dominus ejusque minas formi-
da: „nunc ergo ingressus scribe ei super buxum („

Isai. 30: præcipit Isaiæ) & in libro diligenter exara illud, &
8,9. & 10. erit in die novissimo in testimonium usque in æ-

ternum: populus enim ad iracundiam provocans
est, & filii mendaces, filii nolentes audire legem
Dei. Qui dicunt videntibus: nolite videre. Et
aspicientibus: nolite aspicere nobis ea, quæ recti
sunt: *loquimini nobis placentia*, videte nobis erro-

2 Tim. 4: res, &c. Erit tempus, scribit Apostolus, at cave ne
illud advokes, cùm sanam doctrinam non sustinebun-

3. sed ad sua desideria coacervabunt sibi magistros. Ve-

Proverb. impius ait Proverbiorum Autor procaciter obfirmat
21: 29. vultum suum, qui autem rectus est, corrigit viam suam.

Miserum aliás Prædicatoris officium, quod vel vi-
lissimo operario in suum discipulum licet, in eo non
non careat: *argue, obsecra, increpa*, suggerit proinde
Apostolus. Talis olim Germanus Patriarcha Con-

In vita S. constantinopolitanus, quem ea de causa B. Joannes Dr.
Stephani masenus vocat *Virum liberâ atque intrepidâ pietate*
Iunioris. præeditum.

Apolog. c. OCTAVÒ Admitte, quod tibi commendatur
aut præcipitur, idque operi mancipa, hic enim
omnis exhortationis finis. „Coimus ad literarum
divinarum commemorationem, (habet Tertullia-
nus) si quid præsentium temporum qualitas aut
præmonere cogit aut recognoscere: certè fidem
sanctis vocibus passim, spem erigimus, fiduciam,
figimus, disciplinam præceptorum nihilominus in-
culcationibus densamus. Ideoque quæ Jesu vis esse“
Ancilla

Ancilla imò & Sponsa, sequere sensum & consilia
Jesù, quæ tibi per ejus ministrum è Concione con-
stant: non te suis cæteroquin accensebit: *Si quis di-*
lit me sermonem meum servabit, ^{Joan. 14:23.} habent ejus verba.
Qui enim ex Deo est, verba Dei audit: propterea vos non ^{Ibid. 8:47}
auditis, quia ex Deo non estis. Adeoque periculum
majus est (loquor verbis D. Cypriani) voluntatem ^{L. de Dis-}
Domini cognovisse, & in Dei voluntatis opere cessasse: ^{cip. & Bo-}
no Pudi-
intimatur namque ut fias. ^{citiae.}

NON ò audita in memoria recondas, ea que vel
tecum in corde tuo vel cum aliis conseras, quo te &
eas ad opus exstimes: cadat semen verbi divini in
terram bonam, quales ipso Christo interprete sunt hi:
qui in corde bono & optimo audientes verbum retinent, ^{Luc. 8:15}
& fructum afferunt in patientia: quæ non ruminant
Animalia immunda censentur. Ideoque hinc Col-
loquiis tuis & Cogitationibus materiam eruas & sup-
pedites: id te doceat Virginū Prædux, quæ Evangelio
teste, *conservabat omnia verba conferens in corde suo.* ^{Luc. 2:15}

„Nonne cernitis filios vestros (etiam secularibus in-
„culcat D. Chrysost.,) ea, quæ discenda suscipiunt, ^{Hom. 5.} in Matt.
„totius diei continuatione meditari? quantò id ma-
„gis nos in spiritualibus studiis præstare debemus?
„alioquin nihil huc nos proderit convenire haurien-
„tes in dolium pertusum singulis diebus: & ne tan-
„tum quidem studii in horum quæ diximus con-
„servatione ponentes, quantum erga aurum argen-
„tumque solemus adhibere. Paucos enim nummos
„cùm aliquis acceperit, & reponit in crumenam, &
„obsignat sigillo, nos verò, cùm longè auro gem-
„misque preciosiora suscepimus eloquia & spiritus
„thesauros adepti, non ea in penu & scrinio animæ

recondimus, sed negligenter &, ut fors tulit, finimus ex mente nostra effluere. Quisnam igitur nostri miserebitur amplius, cum ipsis nobis metu fidiemur atque in tantam nos pauperiem sponte cogamus?

D E C I M Ó: Non turberis si bona quæ audis universa in memoria non retineas: nam quemadmodum vas, quod sæpius aquâ perfunditur, purum permittet etiamsi aqua infusa statim effluat; ita si mente benevolam doctrina spiritualis crebro pertransierit, quamvis ibi non persistat, ipsam tamen mentem nitidam Deoque placentem reddit & conservat. Utilitas tua singul aris. non in hoc sita est, ut doctrinæ verba memoriarum commendes, sed ut doctrinæ verborumque effectus in te remaneat, id est, ut tibi doctrina puritatem interiorem paratamque voluntatem adimplendi mandata divina consequare.

UNDECIMÓ pro instructione data & accepta Deo gratias agas, ejusque adjutorium, quo eam open mancipes, humiliter implores: Omnia namque quæ utiliter proferuntur, (ait S. Cyprianus,) & 2° 1° ternæ vitæ statum tractantibus vel definiunt vel promittunt, ita demum fructuosa sunt, si ad emolumen tum operis divinæ indulgentiarum viribus aduentur: non solum proferimus verba, quæ de scripturarum sacris fontibus veniunt, sed cum ipsis verbis preces ad Dominum & vota sociamus, ut tam nobis quām vobis & sacramentorum suorum thesauros aperiat, & vires ad implenda, quæ cognoscimus,

1 Cor. 3: 7. cimus, tribuat, neque enim qui plantat est aliquid, neque qui rigat, sed qui incrementum dat Deus. Gratia cœlestis pluviâ indiget Verbi divini sementis, eam ad vocet humili supplica.

DVO

Supra.

DUOECIMÒ tandem tibi sufficiat Superioris tui Alloquium & præsentia , quibus in Ecclesia frueris : exigunt aliquæ crebriorem accessum ac colloquium frequentius : si subtrahantur, se negligi aut contemni conqueruntur, at querelâ injustâ , si ad D. Ambrosii præscriptum attendant : „ Viduarum ac L. I. Offic.
 „ Virginum domos nisi visitandi gratiâ juniores adi- c. 20.
 „ re non est opus, & hoc cum senioribus, hoc est vel
 „ cum Episcopo, vel, si gravior est causa, cum Præf-
 „ byteris. Quid necesse est ut demus obtrectandi lo-
 „ cum secularibus ? quid opus est ut illæ quo-
 „ que visitationes crebræ accipiant autoritatem ?
 „ quid si aliqua illarum forte labatur ? cur alieni lap-
 „ sus subeas invidiam ? quâm multos etiam fortis il-
 „ lecebra decepit ? quanti non dederunt errori locum
 „ & dederunt suspicioni ? cur non illa tempora , qui-
 „ bus ab Ecclesia vacas, lectioni impendas ? cur non
 „ Christum revisas ? Christum alloquaris, Christum
 „ audias ? illum alloquimur cum oramus, illum audi-
 „ mus cum divina legimus Oracula. Quid nobis cum
 „ alienis domibus ? una est domus quæ omnes capiunt :
 „ illi potius ad nos veniant qui nos requirunt. Quid
 „ nobis cum fabulis ? ministerium Altaribus Christi
 „ non obsequium hominibus deferendum recepi-
 „ mus. Hæc Mediolanensis Hierarcha , iis quidpiam addere foret actum agere: ideoque finiens hunc Tra-
 –ctatum moneo cum Apostolo: *Verbum Christi ha-
 –bitet in vobis abundanter in omni sapientia ; & tu Vir-* Coloss. 3:
go memento, quia in medio laqueorum ambulas: & mul- 16.
tæ veteræ Virgines castitatis indubitatæ in ipso mor- S. Hier.
tis limine coronam perdidere de manibus. Abundans Epist. 22.
cautela non nocet. c. 13.

CAPUT IV.

De Ascensu Menstruo.

Idem is penè est cum Hebdomadario, ideoque nihil peculiare hīc dicendum, nisi de quo tractabit sequens.

§. UNICUS.

De Suffragiis Menstruis.

A Hæreses inter & Ecclesiam Catholicam est differentia, non solum quod hīc, qua illæ exulant, integra Fidei veritas spitetur, sed & , qui ibi desunt, quod hīc,

Ps.44:10. ideoque Psalmographo dicta circumdata variane, ad pietatem inveniantur illices quamplurimi, quos inter, ut Cæremorias & alios taceam, non infimum locum obtinent piæ Sodalitates, quarum Primam, quæ erat de Rosario, institutam ejusque Initiatorem ex Ordine Prædic. B. Alanum de Rupe apud Zwollo Transisulanos vitâ functum & humatum scribit G. lenius: quem deinde Franciscani cum Corda, Augustiniani cum Cingulo, ac novissimè, ne recensem omnes, cum Scapulari subsecuti sunt Carmelitæ, omnes de Ordine Mendicantium. Verum cùm piis hīce Inventis quidam hīc abuterentur non ad lucrum animarum sed animorum, eosque à legitimis suis partibus ad alienigenas inflectere allaborarent quæstum estimantes pietatem, aliam favoribus spiritualibus à Sede Apostolica abundè locupletatam sub Titulo

1 Timoth.

6:5.

Vide Libel-lum.

Gra

*In Sacra-
rio Urbis
Colon.*

Gratiæ Dei & Patrocinio Proto-Apostolorum nostros
rum Wilibrordi ac Bonifacii erexit Illust^{mus} p. m. Sas-
boldus. Virgini ego dissuadeo omnibus promiscuè
deferre nomen suum: parùm enim id proderit, ne-
que statim de meritis omnium, ut quidam vendi-
tant, si modò inscripta, participaverit: Fatuis nega-
tum à Prudentibus de Oleo suo, ad cautelam inter-
prete D. Hilario, alienis scil. operibus ac meritis nemi- Canone 27
nem adjuvandum, quia unicuique lampadi suæ emere in Matth.
oleum sit necesse. Nundinatio nulla nec donatio inter
vivos híc locum habet: *Ite potius ad vendentes &*
emite vobis. Laciniæ panni, Coriola, Funiculi vel
Coralla cœlum non dabunt, at sola Patris cœlestis ad-
impleta voluntas: sed omnibus Autor sum, non æmu- Matth. 7:
lus aut invidus aliis, ut in Wilibrordo-Bonifacianam 21.
sese recipi postulent, cùm in Hæreseon excidium &
Catholicæ Fidei triumphum, quæ Virgini nostrati
cum primis debent esse in voto, omnes ejus Leges ar-
dentissimè conspirent non prodigionis aut rebellionis
consiliis sed pietatis & charitatis subsidiis: neq; enim
Virgini tam respiciendum ad promissos Indulgentia-
rum favores, quam ad ea Christianæ pietatis opera,
per quæ iis sese dignam divinæ Benignitati præstite-
rit: non tam affectet pœnarum relaxations, quam
ne indigeat allaboret.

Tu itaque Virgo, si ei hactenus non fueris inser-
ta, fac te quantociùs sub ea censeri: & si eo in loco
fueris, ubi *Suffragia Menstrua* distribuuntur (quæ
consuetudo è Palatio B. Francisci de Borgia Gandiæ
Ducis cum eo in Societatem Jesu & exinde in Sodali-
ties reliquas profluxit) nolo satis esse putes Sche-
diasma accepisse, reverenti osculo salutasse, nomen in-

spexisse, perlegisse reliqua: mox ubi domum vetum est obvio libello abdere & veluti captivum includere, aut etiam contemptim ut vilem chartam abjicere, mensem elabi sinere nec mense toto vel semel porrecti Sancti nomen aspicere, imò nec meminisse quidem accepti: hoc non est honorare, non est hoc colere Cœlites, satius esset hospitem hunc è casa nonquam domo admittere, quam sic habere irreverenter aut turpiter abjicere: aliud sibi postulat mensura sortitio sanctorum, & quidem

PRIMO, ut ejus, qui vel quæ tibi obtigit, patrocinio statim te & omnia tua commendes, tanquam ei cuius præsidio te pro hoc mense divina providentia commisit. Prima data occasione in Vitis SS. egesta revideas, quò te ad ejusdem imitationem propellas, sine qua incassum Sanctorum suffragia speras, nescit eos Abraham eosque Israël ignorat, qui veri Israëlitæ aut non sunt, aut esse non affectant: imò, „etiam si Abraham Patriarcha pro his supplicet (ad-
dit D. Chrysostomus) qui in suis vitiis permanendo immedicabiliter ægrotant, abibit Deus relin-
quens rogantem, ne vocem pro talibus intervenientis exaudiat... Non igitur oscitantes & desides ex aliis pendeamus: habent enim vim pro nobis & quidem maximam orationes supplicationesque Sanctorum, sed tunc cum nos quoque pœnitentiam egerimus & ad studia meliora configimus. Quotidie dum Sertum Rosaceum texis, ejus memoriam eidem innectas, ad singulas orationes dicendo: Sancta Maria Mater Dei cum B. Agatha vel S. Martitia (vel quisquis ille fuerit.) Ora pro nobis peccatoribus, &c. Eum suo loco, si Martyr inter Martires,

Izai. 63:
16.

Hom. 5.
in Matth.

tyres, si Confessor inter Confessores, si Virgo sit inter Virgines, invoces dum Lytaniae majores recitas. Roges, ut, dum ad sacram Communionem accedis, iste comitetur ac ducat: plurimum commendat haec societas. Festo ei die Sacro interfis illudque Deo in ejus honorem offeras, &, si quidem tibi concessum fuerit, sacrâ te Communione reficias. Denique fovetas amicitiam contractam & familiaritatem initam, quem in finem aliqui eorum omnium, quos unquam per menstruam sortitionem acceperunt, syllabum & Lytaniae conficiunt, ut & ipsi eas singulis mensibus percurrent & ab aliis in mortis vicinia sibi prælegi petant, proderit tum eorum patrocinii sublevari, cum multæ contra te querelæ deponentur, cum deprecans justitiam misericordiam implorabis.

SECUNDÒ, ut in præscriptæ virtutis exercitium vel notati vitii excidium toto hoc mense cumprimis incumbas, ad quod te moveat non merè casu, sed divinâ planè dispositione, illam sententiam, quæ vi-
tium culpat vel virtutem commendat, te sortitam: neque erit ea vana suspicio, advertis enim, secundum illam quam de singulis habes notitiam, eam cuique ut plurimum obtingere, quæ id accipienti inculcat cuius illa vel maximè indiga: audies garrulæ præscribi silentium, Cellam vagæ, diligentiam tepidæ, eleemosynam parcæ, patientiam morosæ, &c. Quare dum prælegitur tibi Sententia Schedæ inscripta eo animi sensu eam excipies, ac si animæ tuæ Sponsus ejus exercitium per totum hunc mensem tibi præcipieret, utpote cuius conniventia & patientia sat diu dissimulavit ac sustinuit tuam imperfectionem: cui ut obedias, primo subsequenti die sit ea Meditationis

tua materia, in qua inquires & statues, quâ ratione quotidie te in ea exerceas, &, an in proposito proficias vel deficias, particulare tuum Examen quotidie investiget, &, quod satisfacere possis, suppetias divinae gratiae per menstrui tui Præsidis suffragia implorabis. Sancta jam fuisses corpore & spiritu, si usque huc monita tibi in schedio tuo præscripta eâ solicitude executa fuisses, non sponte suâ ut vitiorum locum infelix at labore & industriâ satæ ac fotæ succrescunt virtutes: *Egestatem operata est manus remissiva*.

c. 10. v. 4. sa, manus autem fortium divitias parat, ait Proverbiorum Autor, &, qui congregat in messe filius sapiens est, qui autem sterterit æstate filius confusionis. Depone itaque vel nunc pigritiam tuam, excute somnolentiam, & dum Herorum cœlestium memoriam agis & consortium suspiras, eorum quoque studium ac vir-

S. Greg. tutes æmulare, ad magna præmia perveniri non posse. Hom. 37. test, nisi per magnos labores. „Quæ est autem illa, in Ewang. justitia, (ait Autor Hom. in Matth. apud S. Chrysostom. 245) Sanctos colere & contemnere sanctitatem, „

primus gradus pietatis est sanctitatem diligere, deinde Sanctos, quia non Sancti ante Sanctitatem fuerunt, sed sanctitas ante Sanctos. Sine causa ergo Justos honorat, qui justitiam spernit. „Non possunt Sancti amici esse illorum quibus Deus est inimicus. Numquid potest esse pacata familia, Domino adversante? Non patrocinantur illi, nisi quos ad studia meliora abripit Dei & virtutis amor. Nihil ipsis in gloria cum hîc ingloriis. Sponsas infideles non curant ardenter Amici cœlestis Sponsi.

TERTIÒ denique ut ores pro iis, quos tuis precibus scheda commendat juxta monitum B. Jacobi:

Ora

Orate pro invicem ut salvemini. Debent enim, quod ^{c. 5. v. 16.} inculcat Apostolus, *pro invicem solicita esse membra:* ^{1 Cor. 12:} quod ut rite fiat, petes quamprimum, quid per te ^{25.} postulari velit, quæ tuis preciis est assignata: suppono, quod dicet gratiam ad illud exercitium quod ei in suo schedio præscribitur, tu certè id à te sciscianti responderis. Tum quotidie dum Sacrum audis, dum Rosarium volvis, ejus memoriam facies, festo que Patroni tui die Missæ Sacrificium illum etiam in finem offeres, eumque rogabis ut sicut tibi ita & illi patrocinari apud omnium bonorum Largitorem dignetur.

Si ea esset Filia meæ in profectum vestrum unanimis conspiratio, citò revera obtineretur perfectio-
nis apex: si ita cogitetis quæ sunt Domini, omni-
modam corporis & animæ sanctitatem ausim pollisci-
eri, non meis, sed Domini mei & Sponsi vestri ver-
bis: „Iterum dico vobis, quia si duo ex vobis con-^{Matt. 18: 19.}
„senserint super terram, de omni re, quamcunque
„petierint, fiet illis à Patre meo qui in cœlis est.

Quicquid postulassent ad ornatum pertinens, accipie- ^{Est. 2: 13.}
bant Virgines pro Assuero selectæ: non erit parcior
in suas Monarcha cœlestis, quas vult sanctas cor-
pore & spiritu. Emulamini itaque Charismata ^{1 Cor. 12: 31.}
meliora.

CAPUT V.

De Ascensu Annuo.

§. I.

*De Anniversario Consecrationis die
celebrando.*

Gen. 40:

20.

2 Machab.

6: 7.

Marc. 6:

21.

Uod frequentatum olim inter seculi Magnates, ut scil. annuam Natalium suorum memoriam celebrarent, de Pharaone, Atiliocho & Herode sacra id refert Hilfria: Idem sit & Virgini in praxi: celebraverint illi diem, quo nati ceperant mundo vivere, tu eam celebra quo mundo moriens cepisti vivere Deo: honora- verint eum illi, qui ad Diadema & sceptrum eos pro- tulerat, tu autem eum recole quo (quod verè est re- gnare) Deo tuo subesse & tibi ipsi præesse statuisti: quod ut cum fructu fiat, necessarium tibi triplex hoc documentum.

PRIMUM est, ut Vocationis Beneficium gratia animo agnoscas, non quod tu ei obediendo exhibu- ris Deo, sed quo misericorditer vocando ille te bea- rit, non illi à te, sed tibi ab illo gratia magna impen- sias.

Joan. 15: beneficium eximium collatum est: Non vos me elegi- vers. 16.

stis, sed ego elegi vos, is inquit. In quantam ebullie- bat gratitudinem Miphiboseth Jonathæ filius! cùm

2 Reg. 9: audiisset à David; Tu comedes panem in mensa mo-

7. & 8. semper: qui adorans eum dixit: Quis ego sum servus tuus, quoniam respexit super eanem mortuum similem

mei?

mei? beneficium hoc obscurat illud quo tē beat piissimus Jesus, hujus in te benevolentia longè profusior: spirituales illæ epulæ, assiduæ divini Spiritus consolationes & ambrosia cœlestis, quibus te reficit & oblectat, mensa Eucharistica cui te sæpiùs admovet, & intima familiaritas in quam te admittit, tantùm illud superat quantum anima corpus & æternitas temporum momenta. Abigail à Davide in Sponsam selecta,

confurgens adoravit prona in terram, eoque se honore ^{1 Reg. 25:}

indignam reputans, ecce, inquit, *famula tua sit in an-* ^{41.}

cillam, & laveret pedes servorum Domini mei. Quid majus, eligi in Sponsam Regis terreni, ut Abigail, an assumi in Sponsam Regis cœlestis? quis hunc illi non præferat? eximio hoc honore cumulavit te divina Bonitas: nonne congruum ut ejus in te memoria jugiter perennet, nec ullâ unquam oblivione deleatur?

„Non necesse habet (de Virgine scribit Orator An- ^{L. de Virg.}
„tiochenus) in Sponsum inquirere nec fucum timet, ^{ginit. c. 59.}

„Deus est enim non homo, herus non conservus, ac

„Sponsorum hoc discriminem est. Vide autem & qui-

„bus rebus despondeantur, non mancipia, non terræ

„jugera, non tot ac totidem auri talenta, sed cœli &

„cœlestia bona Sponsæ hujus donationes sunt: præ-

„terea conjux mortem trepidat, cùm propter alia,

„tum quòd se à contubernali disjungat: Virgo &

„mortem desiderat & vitam gravatur, Sponsum præ-

„sens præsentem intueri, eaque gloriâ frui prope-

„rans. Nonne jure merito in pretio habenda hæc

gratia? „Virgo si eligat crimen est, (lego apud D. ^{L. 1. de}
Ambrosium) si non eligat contumelia: quæ quam-

„vis pulchra sit & decora, & timet videri & cupit:

„cupit ut se carius vendat, timet ne hoc ipsum dede-

ceat

ceat quòd videtur : quanta autem votorum ludibria
& ad procorum eventus suspecti metus , ne pau-
per illudat , ne dives fastidiat , ne pulcher irrideat ,
ne nobilis spernat . Huic periculo subtrcta , dubia
huic aleæ subducta gratiam & beneficium non
agnosces ? gratiam pro gratia non referes ? defeat

Judic. 11: filia Jephte Virginitatem suam , seque à Patre Deo
37. - 40. lachrymetur victimatam , ejusque memoriam an-
nuam tristibus lamentis per quadriduum servent Fi-
liae Israël : tu & te & Virginitatem tuam Deo con-
secratam lætare : & ut festa annua ad singula prope
beneficia ex divino præscripto habuerunt Israëlitæ ,
ita sit & tibi anniversarius consecrationis tuae die
solemnis .

SECU NDUM est , quod hinc sequitur , ut eadem
formulâ , quâ ea olim conceperas (sub sacro scil . & in
sacra Communione) renoves priora proposita , ap-
probes & confirmes . Et quare non ? num fonte
pœnitentia vel displicantia aliqua te revocat ab hac
ratihabitione ? certè nulla tibi suppetit pœnitentia
ratio : non decepta non es illaqueata : conjugium in-
faustum non est quo te Deo tuo alligasti , tantum ne
Sponsum tuum pœniteat elegisse & vocasse te , cave
ne repudium mereare : Neque ulla justæ displicantie
causa potuit interim enasci : est fortè quia patens
aliquas difficultates ? sed quis quæso Status iis ex-
mius est ? aut est quod omnia non accident ad nu-

Job. 7:1. tum & votum ? falleris , si illud hîc quæsieris : *Mil-
itia est vita hominis super terram , & sicut dies merce-
narii dies ejus . Non proprium semper sed sensum a-
liorum sequatur Mercenarius , & contra molestias ac-
dif-*

difficultates omnes militis animus obfirmatū sit o-
portet: Jussa terra spinas & tribulos germinare non
flores, neque Rosa ideo non crescit, quia spinis cir-
cumdata: Patientia unica malorum omnium mede- ^{Gen. 3:18}
la, & quod ea exaruit aut necdum sat altas radices egit
in pectoris tui viridario, idcirco languet compla-
centia. Eductus ex Ægypto Israël & in solitudine
oberrans patiebatur itineris labore multasque ad-
versitatum difficultates, & ad ejus solatium non nisi
pauculos è terra Canaan per Josue & Caleb Domi-
nus fructus submittebat: exempta sis licet è mundi ^{Num. 13:}
servitute, necdum tamen intraisti Terram promis-
sam, ubi summa quies & omnia ex voto: adhucdum
hæres in via, sufficiat tibi illa futuræ felicitatis præli-
batio quam interim submittit divina providentia:
itinere seu cursu consummato erit tunc *Deus omnia* ^{I Cor. 15:28.}
in omnibus. Jephtæ hīc tibi imitanda constantia: ^{Num. 11:35.}
aperui os meum ad Dominum & aliud facere non po-
tero: voverat ille inconsideratè tu præmeditatè: ap-
probat ille quod licet retrectare poterat, tibi resilire
non licet: *Quæ autem respexit ad nuptias, denun-*
tiat Antistes Hypponensis, Non quia voluit nubere, In Psal.
damnatur, sed quia jam ante recesserat, & fit uxor Lot 75.
respiciendo retrorsum. Ideoque datam Deo fidem ne
fallas: approba & renova pollicitationes tuas: irruant
in te adversitates non dejiciant: Loquere cum Jeph-
te: *aperui os meum ad Deum, & aliud facere non po-*
tero. Non licet semper hærere in Monte Thabor,
etiam quandoque trahenda mora in Vertice Gol-
gothæo. Nec omnibus ut Eliæ in sibilo auræ tenuis,
verùm plurimis ut Moysi è rubo loquitur Domi- ^{3 Reg. 19:12.}
nus. „Alioquin delicato satis otio dormitare voles,
inquit

Serm. 46. inquit D. Bernardus, si non exercitatus quiesceris
in Cant. appetas, & Liæ fœcunditate neglectâ solis cupias,
 Rachelis amplexibus oblectari: sed & præposte-
 rus ordo est ante meritum exigere præmium, &
 ante laborem sumere cibum.

TERTIUM denique est, ut, si defueris hæc-
 nus, vel nunc statuas & incipias ambulare dignè vo-
I. Imit. catione tuâ, ne & te illa Kempæi querimonia note-

23. n. 2. quid prodest diu vivere, quando tam parum emen-
 damur? ah longa vita non semper emendat sed sa-
 pe culpam magis auget! utinam per unam diem
 benè essemus conversati in hoc mundo! multian-
 nos computant conversionis, sed sape parvus est
 fructus emendationis. Idem torpor, eadem deli-

Ait D. dia spiritus & te remorata est? rogo non addideris

Ambr. L. præcedentibus menses vacuos & annos steriles:

5. Epist. bescat senectus quæ emendare se non potest. Sed vel

31. nunc statue, si fortè ultimus foret, (& quis scit?) per-
 nicioibus sequenti hoc anno passibus ad perfectio-

nem properare, quem in finem is tibi fortè proro-

gatur; idem namque à quo supra te electam assere-

Joh. 15. bam, explicat à te quid requirat *ut edis* inquiens &

fructum afferatis & *fructus vester maneat.* Ut *edas*

seu abeatis à vestris imperfectionibus ac vitiis, san-

felix recessus! ab ægritudine ad sanitatem, è sordi-

bis, ad munditiam, è vinculis ad libertatem: tolli-

tur namque iis grata in Deo tuo quies & gustus ve-

ræ devotionis: Anima à familiari cum eo commer-

cio repellitur, utpote indisposita & incomposita ad-

huc: ac tandem iisdem quasi compedibus ligatur ne

ad eum libera evolet eique induulsò adhærescat: ab-

eat itaque ab iis necesse est, quæcumque Deo suo ap-

proxi-

proximabit: sana sit oportet non ægra, quæ ejus ministerio vacabit: nitida & munda, non situ & squatore vitiorum suorum fœtida, quam inter famulas suas admittit & agnoscit: libera sit non mancipium quæ cœlesti Sponso maritabitur: *Surge, propera A-*
mica mea, is inquit columba mea, formosa mea, & ve-
ni: imperfectionum tuarum cœno ac visco non in-
hærendum, posui vos ut eatis, posui vos ut eatis, &
fructum afferatis, fructum, scil. bonorum operum &
virtutum, de quibus Hebræus sapiens: Bonorum labo-
rum gloriōsus est fructus & quæ non concidat radix sa-
pientiae: quo intuitu Virginitatem nomen multi la-
boris & sudoris inscribit Chrysostomus, sine quibus
neque ea quicquam proderit: „non tibi solus sufficit
„ad capessenda præmia (monet D. Augustinus) Vir-
„gineus pudor, nisi etiam & aliis fueris ditata vir-
„tutibus: sed neque hunc tantum poteris custodire
„thesaurum, nisi tuum possederit continuè Humi-
„litas pectus non sit itaque otiosa & sterilis Virgi-
nitas sed laboriosa & fœcunda, pertimescat D. Chry-
sostomi censuram: „quid verò si & Virgo de multis
„laboret atque humana curet? Apage: qui Vir-
„ginum Choro eam exemeris: siquidem ad Virgi-
„nem præstandam haud sanè satis est non nupsisse,
„sed animi quoque castitate opus est: castitatem au-
„tem intelligo non fœdâ ac flagitiosâ solùm libidine,
„ornatu, curiositate vacare, sed vitæ etiam curis fo-
„lutam esse ac liberam: quod ni sit, quorsum cor-
„poris castitatem? nam ut milite, qui abjectis ar-
„mis in popinis occupetur, nihil turpius, ita nec
„Virgine vitæ curis obstrictâ quicquam inhone-
„stius. Etenim quinque illæ & lucernas habebant
& Vir-

*Cant. 2.
10.**Sap. 3:15.**Supra c.
41.**Serm. I.
de Af-**sump.**Virg.**De Virgi-*
nit. c. 77.

& Virginitatem exercuerant, quorum nihil eis profuit, sed clavis foribus exclusæ perierunt: quippe, ob id præstans est Virginitas, quod omnem super vacuæ curæ ansam protelet, otium omne atque suum diuum divinis operibus consecrans: quod ni habeat matrimonio longè sit deterior spinas in animo circumferens & legitimum ac cœleste semen suffocans. Enitatur ad perfectionem quæ perfectione statum profitetur: quos tollit defectus, supplet virtutibus: afferat bonorum operum fructus, in qua excolenda divinâ industriâ laborat: sit, quod dicitur, Ancilla Christi, sedula ac diligens, Virgo merito non solo vocabulo: Bontum est tibi ô virginis Anima (suggerit Augustinus) ut sic quomodo Virgo es, sic omnino servans in corde quod renta es, servans in carne quod nata es, concipias tandem à timore Domini & parturias spiritum salutis,, Ornetur morum sanctitate Virginitas, & perfectum gradum vitae perfectio subsequatur, (instat Autor Epist. ad Demetriadem,) certè si secularis vita tibi placuisset, dares operam ne quis te divitiis, ne quis corporalibus ornamentis, ne quis rerum omnium copiâ & honore præcederet: & nunc diversitas studii diversam vitam desiderat: cura ne quis te in bene vivendo transcendat, ne quis morum sanctitatem superet, ne quis tibi in virtutibus præferatur. Vult denique ut fructus maneat: posui vos ut eat & fructum afferatis, & fructus vester maneat. Et nimirum odit omnem animi levitatem & inconstantiam: non in fulgere, quod subito appareat & disparet, sed

De Virgi- mit. c. 38. *Apud Aug. E-* pift. 14. c. 10. *Psa. 18:6.* *in sole posuit Tabernaculum suum.* Quàm eum ægrè ha-
beat quantaque acrimoniâ Episcopo de-
nun-

nuntiabat, quod hic vacillasset! *Habeo adversum te, quod Apoc. 2:4.*
charitatem tuam primam reliquisti: sibi non vult quic- & 5.
quam imminui aut detrahi. Memor esto itaque unde
excideris, & age pénitentiam, & prima opera fac, eum
cur namque, quo ante, modò non eodem servitio
dignaris? Sin autem, venio tibi, & movebo candelabrum
tuum de loco suo, nisi pénitentiam egeris: cùm
enim sua in te beneficia coacervet quotidie, vult ut
tua vicissim ei non subtrahas obsequia, sed novo ea
servore augmentes indies: recreat illum, si eum in-
ter & te sit amica concertatio: non vult ut tu suc-
cumbas aut cedas officiis. Gloriabundus asserebat
Propheta Job: Vestigia ejus secutus est pes mens, c. 23.
viam ejus custodivi, & non declinavi ex ea, à man- vs. 11.
datis laborum ejus non recessi, & in sinu meo abscondi & 12.
verba oris ejus: deprædicabat Caleb: hodie octo- *Fosua*
„ginta quinque annorum sum, sic valens ut eo vale- 14:10.
„bam tempore quando (scil. ante annos 45.) ad ex-
„plorandum missus sum: illius in me temporisforti-
„tudo usque hodie perseverat, tam ad bellandum
quàm ad gradiendum. Post longa annorum curri-
cula debet eadem posse & Virginis esse gloriatio:
corpo deficiat, sed non animo & fervore senectus
portus debet esse, L. 2. de Jacob & vita beata. c. 10. in-
quit D. Ambrosius, non vitæ superioris naufragium.
Nolo tamen, licet felices quibus hæc fors obtigit, ut
eumdem semper devotionis sentiat affectum, id nam-
que non volentis aut currentis sed miserentis est Dei:
verùm hoc urgeo, ut ubi se frigidam senserit, per
pias considerationes, ut in hieme ad ignem, ad ca-
lorem appoperet.

Et hoc Virginis officium est brevi hac sententia

I Cor. 7: præscriptum ab Apostolo: *Mulier innupta & vi-*
34. *go cogitat quæ Domini sunt, ut sit sancta corpore &*
spiritu. Nolo ea exenterare, cùm id fusè egerim to-
to hoc Tractatu. Tu itaque Virgo, si usque huc ei
non responderis, dole numerare te tot annos steriles:
erubescet aut potius time, non vitæ merito sed m-
do vocabulo & fuso vestis te hactenus fuisse Virg-
nem & tepescentis spiritus speciem solo exteri
habitu retinuisse: Vestimenta religiosa, ex S. Aug-
stino sine bonis operibus non solum remedium habu-
non poterunt, sed etiam justum Dei judicium suspe-
bunt. Etenim is imprimis fucatam Virginitatis speciem

L. de ve- & *Habitum odit, assertore D. Basilio: cujus senten-*
ra Virgin. tia vim reformida & vel hodie ac si primus conve-
sionis tuæ dies foret, nova proposita, novum ser-
rem concipe: intepuit vigor, obrepit lassitudo? eam
excute, illum renova, novisque studiis compensa-
damnum & neglectum præteritum: contingit enim
aliquando quod viator aliquis, quem ad horam pi-
gritantem socii præcesserant, reparatis animo & va-
ribus eos, qui se jam præcesserant, non modò gra-
diendi velocitate consequatur, sed etiam anteceda-
alacritate, idem fervor ab hinc & te propellat, & quo
solidus perseveret, ad sacram Communionem ad-
ducat: verùm non sint tantùm flores propositorum
sed transeant in fructus operum, non enim Deofa-
tisfaciunt frondes aut folia verborum sed fructifica-

Luc. 13. *tio operum: jubebat is exscindi ficalneam per trien-*
7 - 9. *nium sterilem, at exoratus sub spe fructuum adhuc ad-*
annum unum ejus excidium differebat, eodem in-
tuitu gratiam eandem tibi factam cogita de anno in-
annum, te in illa ficalnea agnosce: age gratias quod

tot annis tuam ingratitudinem negligentiamque sustinuit: & si tempus præteritum adhuc futurum eset, quomodo illud transigeres, subsequens converatio prodat: à cœlesti Agricola implora cultum divinæ gratiæ, qui eam dat incipientibus non subtrahet proficere volentibus: postulent cum Augustino *Medit. c. 13.*
 „suspiria tua; libera quæso me à peccatis, vitiis, cul-
 „pis & negligentiis meis: reple me tuis sanctis vir-
 „tutibus, & fac me bonis pollere moribus: fac me in
 „sanctis operibus tuis propter nomen sanctum
 „tuum perseverare usque in finem secundum vo-
 „luntatem tuam.

§. II.

De Zelo pro Virginum augmento.

Quod è duobus prioribus superioris §. dogmatibus consectarium hîc lubet pertractare & commendare Virgini, scil. si sibi gratuletur, ob suam ad Virginalem statum electionem sibique in eo complaceat, ut ad eumdem allicere & inducere Virgines alias allaboret: ea namque natura Boni quòd fit diffusivum & communicativum sui.,, Agite itaque cursum vestrum, (instat Hippomensis Antistes,) *L. de Bono ex-Viduit.* & perseveranter currite ut comprehendatis: *c. 23.* emplo vitæ exhortationisque sermone rapite in eumdem cursum vestrum quascunque potueritis. Et aliorum omnes, quæ formari poterant, oppositiones dissipans mox subjungit: „Non vos ab hoc studio, quo multas ad imitandum vos excitatis, frangat querela vanorum, qui dicunt: quomodo sub-

sistet genus humanum, si omnes fuerit Continentes? quasi propter aliud retardetur hoc seculum, nisi ut impleatur prædestinatus numerus ille Sanctorum, quo citius impleto profecto nec terminus seculi differetur. Nec illud vos retardet ab studio persuadendi aliis bonum vestrum, si dicatur vobis, cum & nuptiæ bona sint, quomodo erunt omnia Bona in Christi corpore & majora scilicet & minoria, si omnes continentiae laudem atque amorem imitantur? Primò, quia conando ut omnes simus continentia, tunc erunt vel paucæ, neque enim omnes capiunt verbum hoc: sed quoniam scriptum est: qui potest capere capiat tunc capiunt qui possunt, si nec illis, quæ non capiunt, taceatur. Deinde nec timere debemus, ne fortè omnes capiant aliquid de minoribus bonis, id est, conjugalis vita Christi desit in corpore: si enim omnes audierint & omnes ceperint, intelligere debemus hoc ipsum, suisse prædestinatum ut conjugalia bona in illorum numero membrorum etiam sufficient, quæ tam multa ex hac vita transferunt: habebunt ergo illi omnia ista Bona suum locum etiamsi deinceps nulla velit nubere, vel nemo ducere uxorem. Secundum itaque instate quibus potestis, ut fiant quod vos estis. Nonne is zelus D. Pauli Apostoli, quem beatissimus

De Virginitate Christi Pronubum inscrisit S. Chrysostomus?
nit. c. 1. *omnes vos esse sicut meipsum, is inquit, dico autem
1Cor. 7:7. nuptias & viduis, bonum est illis, si sic permaneant,
& 8. cut & ego. Conciliare connubia seque gamicis illis
lenocinationibus immiscere, aut proxeneten inter-
procantes alicubi agere strictissimè Virgini inhibi-
tum, at hīc ejus industriam ac studium laudum &
urge*

urget D. Basilius : „ enimverò illud longè ab-
„ surdius est & his quæ dicta sunt meritò cen-
„ setur indignius atque à virginali Instituto pror-
„ sus alienum , Virginem non solum hirundi-
„ nis in morem volitare per domos , sed nu-
„ ptiarum ministram ac pronubam fieri : hono-
„ rables quidem nuptiæ in omnibus , verùm aliis
„ ea cura non Virgini competit : neque enim illi ex-
„ pedit propositi sui relictâ semitâ in triviis seculi
„ vulgaribus turbis passim misceri , alia est enim via
„ nubentium , alia semita Virginitatem profiten-
„ tium , & divisa est Virgo & Nupta , recedat igitur
„ Virgo à nuptialibus curis imò ne causa quidem sit
„ aliis nubendi , sed aliis quibus institutum est car-
„ nales ambire sponsos ejusmodi studia relinquat.
„ Illæ ad ea concilianda connubia , si ita videbitur :
„ sancta Virgo , quæ cœlestem Sponsum flagrante
„ charitate suspirat , si pronubendi amore detinetur ,
„ cœlesti potiùs Sponso immaculatas atque integras
„ Virgines jungere studeat . Laborent illæ circa mor-
„ tales thalamos , ista cum Prudentibus accensâ lam-
„ pade circa immortalem sponsum festina tripudiet
„ illum sequens jugiter atque ad Virginitatis glo-
„ riam ei & Sponsas alias copulans . Est enim revera
„ inverecundum plenumque dedecoris , cùm so-
„ leant , quæ , antequam vitæ conjugalis molestias
„ planè perspicere per ætatem possent , præventæ
„ sunt connubiis innuptas , ut hujusmodi curarum
„ experimenta fugere nitantur , summa cum bene-
„ volentia hortari proponentes immortalis sponsi
„ gloriam , quantaque sit illarum dignitas , quanta
„ & in præsenti & in futuro seculo felicitas , quæ il-

li desponsari meruerunt, admonentes atque ad Virginitatem omni studio tuendam eas provocantes: Virginem è contra carnalis conjugii pronubam fieri atque hujusmodi negotiis addici. Contra sanè quām illæ (ut mihi quidem videtur) sentire se per ea quæ gerit insinuat: namque Virginitatis professione præventa pudoris causâ se ad eam compnit vel invita, affectu tamen suscipiens nuptias ac pœnitens eâ se voluptate privatam: ex iis, quæ agit, quanto earum in intimis flagret amore, non mediocriter indicat, quasi nubentibus apertissimè ostendere intendens congratulari se iis quòd hujus-

I. de vera Virginit. modi voluptate fruituræ sint. Haec tenus S. Cap. padox, quæ ideo fusiùs retuli non ut reas, quas esse non spero, arguerem, sed ut Virgini, quam instruo, si ad hæc officia solicitatur quid agendum suggesterem: urgeant ergo illæ & promoveant nuptias ac procos, sperent industriæ suæ præmia, quæ ignorant nuptias & delicias spirituales; tu autem sponsum coelestem prædica & in ejus castissimos amplexus Virgines tecum rape, etiam propriis tuis impensis: „dime Virgines (instat epistola 10. Hier.) quas in culū Regis inducas: suscipe Víduas quas inter Virginum Lilia & Martyrum Rosas quasi quasdam Violas misceas: pro Corona spinea, in qua Christus mundi delicta portavit, talia ferta compone: perplacet ei hæc illecebra, virginali continentia is vel maxime delectatur, ideò namque summo olim Pontifici ejus typum gerenti præscriptum: Virginem duc uxorem: & dum Madianitæ, omnesque sine delecta conditionis aut sexus in Jabel Galaad interfici jubentur, omnes & solæ Virgines excedio subtractæ salvari man-

Levit. 21: 13.

Num. 31: 18.

Judic.

21: 11.

mandantur. Afficiebatur Eustochium ad statum Virginalem & Amita ejus prætextata ex imperio conjugis sui eam ad seculum & nuptias avocare nitebatur, at cum quanta Dei offensâ suoque dispendio!
 „Prætextata nobilissima quondam fœmina (inquit „D. Hieronymus) jubente Viro Hymettio, qui Pa-
 „truus Eustochii Virginis fuit, habitum ejus cul- Epist. 7.
 „tumque mutavit, & neglectum crinem mundano ad La-
 „more texuit sibi, vincere cupiens & Virginis pro- tam.
 „positum & matris desiderium: & ecce tibi eadem
 „nocte cernis in somnis venisse ad se Angelum terri-
 „bili voce minitantem pœnas & hæc verba frangen-
 „tem: tune ausa es viri imperium præferre Chri-
 „sto? tu caput Virginis Dei tuis sacrilegis attrecta-
 „re manibus? quæ jam nunc arescent, ut sentias
 „excruciata quid feceris, & finito mense quinto ad
 „inferna duceris. Sin autem perseveraveris in sce-
 „lere, & marito simul orbaberis & filiis. Omnia per
 „ordinem expleta sunt, & seram miseræ pœniten-
 „tiam velox signavit interitus. Sic ulciscitur Chri-
 „stus violatores Templi sui, sic gemmas & pretio-
 „sissima ornamenta defendit.

Summo tamen hîc opus selectu, neque enim quævis promiscuè alliciendæ: negligantur quæ capit is sunt heteroclitæ, **Abelupnen of Malloten** eas vocamus, Deo enim & ejus ministris tales sunt oneri: ad nuptias, ad cunas (quô fantasias distrahant) ablegentur & occupentur. Sunt eæ Viris suis Xantip- pæ? certè præstat illis sint, quam Dei Sacerdotibus. Neque allicantur semihomines (**Muskens of Duf- hens**) rarus enim aut nullus in eis profectus, ideoque relinquuntur mundo & matrimonio. Respuuntur

ut pote inhabiles? eadem etiam de causa à statu Viginali repellantur, in quem nolumus intrudi quicquilias & rejectaneam seculi fecem.

Verum cum ex sensu Abeli optima quæque de-
Isai. 33:6 beantur Deo, ex invitandæ, in quibus *divitiae salutis sapientia & scientia*. De quibus spes probabilis,

quod numerum non satuarum sed sapientum sit augmentaturæ, quodque caput omnium, quæ ipse Virginum sponsus ambit, quarum corda sollicitat & rapit in Virginitatis affectum: laboret industria tua pro Virginum augmento, sed tales sint, quibus hanc gloriam Protovirgo decernit, quod per internas illecebras & inspirationum blanditias significat. Verbo tales sint, qualis Demetrias hoc elogio

Epist. 8. celebris apud D. Hieronymum, quod inde ceperit, aliis desisse perfectæ consummatæque virtutis est. Quælis D. Agnes, &c. In fide stabiles & charitate ferventes.

Ibid. Ad quarum denique consecrationem ingmiscat mundus, &, ut eos vocat D. Hieronymus, non plena fidei Christiani parentesque miseri, eas tantum quibus dignos generos non inveniunt soliti Virginitati tradere. Retineat Mundus quas abjicit, obtineat Christus quas Mundus allicit, summo Bono optima quæque cedant, bonus non est quisquis haec inviderit.

Nolo tamen ut is te error teneat, qui sequiorem conditionem censet vitæ melioris impedimentum, cum personarum acceptio non sit apud Deum, quidcirco dicitur Psalti suscitans à terra inopem & de Eccl. 11: 23. stercore erigens pauperem. Facile est enim in oculis Dei L. de ve- subito honestare pauperem. „Quippe & sponsus (in- ga Virgin. quit Magnus Basilius) amoris erga se illi præmia re- ferens;

„ferens, sive illa ancilla sit, sive ignobilis, sive pau-
 „percula & obscura, atque in seculo penitus abjecta
 „confortio eam suo & communione nobilitans cœ-
 „lorum Reginam facit. Nec solo hanc munere im-
 „mortalitatis honorat, sed exteriore etiam amictu
 „tanquam sponsam suam accuratissimè ornato com-
 „ponit & vario: cuius admirans gloriam hymno-
 „rum cœlestium Cantor ad Sponsum ait: *Astitit*
 „*Regina à dextris tuis in vestitu deaurato circumdata*
 „*varietate*: ut, quæ nunc pannosa servilique habi-
 „tu vilis habita est, in cœlestibus regnis *Regina &*
 „nobilis & honesta ornatu vario Regi adsistere in-
 „veniatur. Neque enim alia apud Patres nobilitas
 in pretio quàm animorum: „probati viri genus vir-
 „tutis prosapia est (censet D. Ambrosius) quia si-
 „cut hominum genus homines, ita animarum genus & *L. de Noë Arca*
 „virtutes sunt: etenim Familiæ hominum splendo-*c. 4.*
 „re generis nobilitantur, animarum autem clarifi-
 „catur gratia splendore virtutis. Ex quo capite apud
 D. Augustinum monetur Demetrias Virgo nobi-*Epist. 142*
 „lissima: „Nobilitatis ad hoc tantum memineris,
 „ut cum claritate generis morum sanctitate conten-
 „das, & cum nobilitate corporis animi virtute no-
 „biliter proficias, magisque illâ nobilitate glorieris,
 „quæ filios Dei & cohæredes Christi facit o-
 „mnis ista præclari generis dignitas & illustris aviti
 „sanguinis decus ad animam transferantur. Ille cla-
 „rus, ille sublimis, ille sit nobilis, ille tunc integrum
 „nobilitatem servare se putet, si dedignetur servire
 „vitiis ab eisque superari non est quòd sibi ali-
 „quis de nobilitate generis blandiatur, si ex meliore
 „parte sit famulus; multò est indignius mente ser-
 „vire quàm corpore. . X 5 Tu

Tu itaque Virgo sponsalibus te non immisces
eis hanc curam relinquas quæ aut ignorant aut non
æstiment Virginitatis prærogativam: ad morsum ama-
rum Adamum Eva invitet: at æmula Dei spirituales
nuptias promove ac procura non tamen sine delectu,
Davidi & Assuero speciosissimæ Virgines feliguntur.
Et dum hæ *Virginitatis professionem* (quæ est phrasis
ambrosiana) *vestis quoq; mutatione signant*, eis tua vota
tuas preces afficia (id namque semper solempne Vir-
ginibus) ut Virginali Familia jam insertæ stabiles in
ea permaneant, de virtute eant in virtutem, atque ad
illam cœlestem gloriam pudicitiæ & integratatis co-
ronam divinus eas favor perducat.

L. 3. de
Virgin.

Sapra.

De Virg.
c. 34.

Gen. 24:
60.
in Ps. 75

Quas autem Pronubas habuerunt Neosponsæ, eas
ut benefactrices imò ut Matres venerentur & ament:
„ ut appeteres Virginitatem (lubet h̄c ûti verbis S. Hieron.) ut Christi præcepta cognosceres, ut scires „
quid tibi expedire quid eligere deberes, illarum te „
exempla docuerunt, sancta domi instruxit conver- „
satio. Non igitur solùm putas tuum esse quod tuum „
est, sed earum, quæ suam in te expressere pudici- „
tiam. *Moribus perversis à suo nomine ex S. Augu-*
stino nunquam dissonent, ne provocasse illas aut suis
suffragiis earum Consecrationem promovisse eas ali-
quando pœnitentiat. Neque sint irrita Corrivalium
vota: *Soror nostra es, crescas in mille millia.* „ Virgo
aut Castimonialis jam dicata Deo (ait D. Augusti-
nus) habeat & cætera, quæ verè ornant ipsam Vir-
ginitatem, & sine quibus illa Virginitas turpis est.
Quid si enim sit corpore integra & mente corrupta?
quid est quod dixi? quid si nullus tetigerit corp^o, sed,
si fortè ebriosa sit, superba sit, litigiosa sit, linguosa „
sit?

„fit? hæc omnia damnat Deus. Si, antequam vo-
 „visset, nupsisset, non damnaretur: elegit aliquid
 „melius, superavit quod ei licebat, superbit & illi-
 „cita tanta committit. Hoc dico, nubere licet an-
 „tequam voveat, superbire nonquam licet. O tu
 „Virgo Dei nubere noluisti quod licet, extollis te
 „quod non licet: melior Virgo humilis quam ma-
 „ritata humilis, sed melior maritata humilis quam
 „Virgo superba. Quæ autem respexit ad nuptias,
 „non quia voluit nubere damnatur, sed quia jam
 „ante recesserat, & fit uxor Lot respiciendo retror-
 „sum.

§. III.

De Adolescentulis.

HÆresis fuit Hieracitarum licitas quidem imò
 & proprias suisse Nuptias Testamento Veteri,
 at à Christi adventu illicitas ac prohibitas cœloque
 exclusas, ideoque, ut eæ in Lege Antiquâ mandatæ
 cum ex semine Abrahæ semen illud exspectaretur in
 quo benedicendæ forent omnes tribus terræ, sic è
 contrario in Lege Nova imperatam omnibus & fin-
 „gulis continentiam: „Quid enim novi ut faceret,
 „venit Verbum? (apud S. Epiphanium argumenta- *Tom. 2.*
 „batur Hierax eorum Patriarcha.) Aut quid novi, *L. 2. Hæ-*
 „ut prædicaret, venit Unigenitus & ut perpetra- *ref. 67.*
 „ret? si enim de Timore Dei, hoc habebat Lex. Si
 „verò de Nuptiis, prædicaverunt has Scripturæ. Si
 „autem de Invidia & Avaritia ac Injustitia, hæc o-
 „mnia continet Vetus Testamentum. At, ut unum
hoc

hoc solum perpetraret, venit nempe, ut prædicare Continentiam in mundo, & sibi ipsi eligeret castitatem & continentiam, sine hoc vero non posse vivere. Hoc dogma, hoc Hæresis hujus fuit fundamentum: at dogma sine veritate & absque soliditate fundamentum. Veritas enim est per Evangelium

nil Nuptiis derogatum, quin imo, cum eas duru-

Matt. 19. cordis Judæorum & Moysis indulgentia quodammodo labefactasset, primogenio suo vigori per illuc restitutas, nec abolitum generis humani Seminarium sed honore Sacramenti supervestitum ac decoratum. Veritas est, quæ & evertit fundamentum contrarium, Continentiam seu Virginitatem Salvatoris nostri non esse Legem quæ Fideles omnes à Nuptiis

Ibid. v. 12 prohibeat, sed solummodo consilium, quod, qui protest capere, capiat. Felices autem illæ Virgines quæ in benedictionibus dulcedinis prævenit divina Bonitas, quod capere possint! Felices sanè quæ celestibus illecebris inescatæ capiunt! Felices inquam, non tam quod eas Continentia omnibus illis difficultibus subtrahat, quæ conjugalibus deliciis concatenatae sunt, quam quod in altiori honoris gradu constitutat, & (quæ homini est & esse debet unica vivendi ratio) ad servitium divinum uberiorem occasionem

1. Cor. 7: 34. præstat: cogitat enim Virgo ex Apostolo quæ Domini sunt, ut sit sancta corpore & spiritu. Adeoque iterum felices, quæ in primo statim ætatis vestibulo id cogitare incipiunt!

Ea quorundam ignorantia est, ut censent non in prima sua innocentia, sed post expertas cum tœdio seculi vanitates Deo Virgines esse consecrandas, non illaqueandas Virginitatis professione immaturas puellas:

puellas: at hallucinantur neque sapiunt ea quæ Dei
 sunt: nulla quidem ætas sera nimis obsequio divino
 sed nec ulla post plenum rationis usum eidem im-
 matura, imò aptior deoq; gratior prima quām prove-
 cta: præceperat is in Lege Veteri offerri sibi, non, me-
 dios, non fructus ultimos, sed primoprimos seu *fru-*
gum omnium primitias, nec immolabatur in juge sacri-
 ficium ovis annosa sed Agnus anniculus & immacula-
 tus, quò cultoribus Evangelii emblema esset grati- *Num. 28.*
 sima sibi ea pudicitia Sacrificia, eas esse Virginitatis
 Victimæ, quæ, ac primū matuerint, non mun-
 do sed sibi deferuntur, quæque adhuc sunt à conta-
 gione seculi immunes. *Placebit Deo super vitulum Ps. 68:32*
novellum cornua producentem & ungulas. Faciliùs
 enim (quæ assertionis est ratio) sanctitatem hauriunt
 juniores, quām collectas seculi feces & impressas va-
 nitatum imagines exhaustant expungantque pro-
 vectiores: *Tibi facilior in bonis cursus est, quam ma-*
lorum animi consuetudo non retinet, apud D. Aug. *Epiſt.*
 scribitur Demetriadi, cui non tam expellenda sunt vi- *142.c.17.*
 tia quām refellenda, quæ utique non suscipere faciliùs est,
 quām semel suscepta deponere. Qua de causa illas ab-
 solutè *Virgines*, has verò eis *Proximas* in Epithalamio
 divini Sponsi & Ecclesiæ dictas contemplatur Mel-
 lissus Burgundio: *Adducentur Regi Virgines post Ps. 44:15*
eam, scil. Virginem & Sponsam Ecclesiam, Proximæ Serm. 14
eius afferentur tibi. „Et ut quæque sciat, inquit, *in Cant.*
 „cujus Spiritus sit: Virgines dico illas, quæ ante
 „Christo fœderatæ quām fœdatæ mundi complexibus
 „ipsi firmiter perseverant, cui se tantò feliciùs quan-
 „tò maturiùs devoverunt. Proximas verò, quæ pri-
 „stinam suam deformitatem, in qua mundo huic
 quan-

quandoque conformes mundi Principibus, id est,
Spiritibus spurcis in omni carnali concupiscentia,
sece turpiter prostituerant, tandem aliquando eru-
bescentes & exeuntes in novi hominis formam,
quantò seriùs tantò sinceriùs reformare festinant.
Bonum est viro, addo ego & Virgini, ex Threnis Je-
c. 3. v. 27. remiae, cùm portaverit jugum ab adolescentia sua: s.
¶ 28. debit solitarius, seu solitaria, & tacebit sine tumultu
& strepitu secularium phantasmatum, quia ut pote
non obruta mundanarum vanitatum speciebus lev-
vit super se, unde & Tertulliano *Virgo felicior at Vi-*
dua laboriosior.

L. I. ad
Uxorem

Addo tamen haud quaquam sufficere quod pri-
ma ætas Virginitati devoveatur & Deo, nisi & sub-
sequens ratum habeat ac conficiat, quod illa divina
Majestati addixit: quid namque proderit, quod sub
auroram itineri te accingas, si pleno jam die vel à via
deflectas vel cum toedio & sine ulteriori progreſſu
in eadem hæreas? præstat incepisse nunquam, quam
laudabile principium damnabili fine concludere:
monet proinde præcitatus Bernardus: & haec illæ,
Virgines scil. & Proximæ, sanè proficiant, non defi-
cient neque fatigentur: Sibique, quod de Afer Moy-
ses, quælibet dictum accipiat: *Sicut dies juventu-*
tis tuæ, ita & senectus tua. Quod ut efficacius sit,
singula sancti Abbatis verba non nostro sed alieno
lumine paululum illustrabimus, & ut inverso ordine
procedamus.

Supra
c. 27.

PRIMO non fatigentur: excitandus est spiritua-
libus stimulis semper animus (docetur Demetrias)
& majore quotidie ardore renovandus, orationis
instantia, illuminatio lectionis, solicitudo vigilia-
rum

rum & diurna & nocturna ejus incitamenta sunt:
nihil enim in hoc Proposito otio deterius est, quod
non solummodo non acquirit nova, sed etiam para-
ta consumit. „ Sanctæ vitæ ratio processu gaudet
„ & crescit, cessatione torpescit & deficit. Quotidia-
„ his & recentibus incrementis mens instauranda est,
„ & vivendi nobis hoc iter non de transacto sed de
„ reliquo metiendum est. Quamdiu sumus in hoc
„ corpore numquam nos ad perfectum venisse cre-
„ damus, sic enim melius pervenitur: tamdiu non
„ relabimur retro, quamdiu ad priora contendimus,
„ at ubi ceperimus stare, descendimus nostrumque
„ non progreedi jam reverti est. Cesset omnis igna-
„ via & inutilis de præterito labore securitas; si vo-
„ lumus non redire, currendum est. B. Apostolus
„ de die in diem vivens Deo, nec quod ante fecisset
„ sed quod facere deberet, semper attendens dice-
„ bat: *Fratres ego non arbitror me comprehendisse a-* Phil. 3:13
„ *liquid: unum autem, quæ quidem sunt retro oblivisi-* § 14.
„ *cens, ad ea verò, quæ sunt priora, extendens ad desti-*
„ *natum persequor bravium supernæ vocationis Dei.*
„ Si B. Paulus ille Vas electionis, qui ita Christum
„ indutus erat ut diceret: *vivo autem jam non ego, Gal. 2:20*
„ *vivit verò in me Christus, adhuc tamen se exten-*
„ *dit crescit & proficit, quid nos facere debemus,*
„ *quibus optandum est ut in fine nostro Pauli prin-*
„ *cipio comparemuri? Ergo tu hunc imitare, qui I. Cor. 4:*
„ *dixit: Imitatores mei estote, sicut & ego Christi,* 16.
„ *obliviscere omne præteritum & quotidie inchoare*
„ *te putare pro præsenti die, quo debes servire Deo,*
„ *præteritum imputes: optimè quæsita custodies,*
„ *si semper inquiras: damnum parata sentient, si pa-*
„ *rare cessaveris.*

S E -

SECUNDÒ non deficiant: ideoque non procu aliquando: non maritum, non delicias carnis, se Dominum cogitent: hic solus in corde, hic solus hæreat in sensibus: non est alligatus proco uni Virginis nupturientis affectus, sed sperare sed desiderare eum licet è multis, qui maximè arriserit: at elecione facta consummatisque nuptiis animus antea licet vagus & liber jam ad unum restringitur, interdicta cum procis aliis omnis consuetudo, domui suacet, suo viro complacere studeat necesse est, quod

1 Cor. 7: antea licebat jam non licet, quæ nuptia est, cogitat que sunt mundi, quomodo placeat viro. Quem aliis prætulit ei soli assuecat, adhæreat, complaceat, adulteri si vel affectu alium sequatur. Eadem est causa Virginis, ei olim integrum vel cœlestem vel terrenos suspirare procos, liberrimum hîc arbitrium; at uero Sponsum divinum carnalibus prætulerit, omne ei cum hisce interdictum commercium, debet omnis esse & manere expunctus affectus, nonquam cogitandum divortium aut repudium, sit charitas stabili-

Serm. 18. lis non arundinea ex S. Bernardo. Oleum effusum non in Cant. men tuum, ideo adolescentulæ dilexerunt te, dilexerunt

Cant. 1:2. te nimis, legit idem Abbas, id est, valde, vehementer

Serm. 19. in Cant. ardenter eodem interprete: vehemens sit hic amor qui omnes contrarias solicitationes & imagines despellat atque ardens qui omnem libidinis humorem consumat: nimius fit, quam ut eum caro titillans aut dœmonis aut hominis cuiusquam blanditiæ val-

L. 1. ad Uxorem. lenocinia imminuant, superent, extinguant: Obsig-

L. de Virg. navit enim (qua phrasí usus est Tertullianus) car-

c. 18. nem suam, unde & Virgines Augustino dictæ Sectatrices perpetuæ continentiae & sacræ Virginitatis. Ca-

veant itaque ne deficiant. Sed &c

TER

T E R T I O proficiant. „ An sola ista vita est quæ
 „ certamen non habeat de profectu (apud demetria-
 „ dem instat Autor Epistolæ ad eam) & in qua u- *Supra. cī*
 „ nusquisque hoc tantum debeat permanere quod ^{12.}
 „ cœpit, nec ullo augmenti desiderio ad majora con-
 „ tendat, & cùm in omnibus mundi studiis profectu
 „ non satientur homines, hīc tantum cœpisse suffi-
 „ ciet ? ferventissimi in terrenis frigidissimi in cœ-
 „ lessibus sumus, ac summam in rebus parvis exhibi-
 „ bentes alacritatem ad majora torpescimus. Con-
 „ siderare pudet quantus sit fervor in seculo, quâ cu-
 „ râ singula quæque studia hominum quotidie ad
 „ perfectiora nitantur ! Literarum ardor nulla pror-
 „ sus ætate extinguitur , imò , ut secularis Autoris
 „ utar sententiâ , ipsa magis ætate inflammatur : di-
 „ vitiarum amor insatiabilis est , expleri nescit hono-
 „ rum cupido , celerem habituræ res finem sine fine
 „ quæruntur: nos divinam sapientiam , cœlestes di-
 „ vitias , immortales honores pigra quadam dissimu-
 „ latione negligimus, & spirituales delicias aut ne at-
 „ tingimus quidem , aut si leviter degustaverimus ,
 „ continuò nos putamus esse satiatos. Aliter nos di-
 „ vina Sapientia ad suas invitata epulas: *Qui edunt me,*
 „ inquit, *adhuc esurient , & qui me bibunt adhuc si- Eccl. 24:*
 „ tient : nullus unquam talibus expletur epulis , nec ^{29.}
 „ aliquando patitur de satietate fastidium ; tantò
 „ unusquisque capacior , tantò avidior erit , quantò
 „ inde plus hauserit. Dominus in Evangelio , *beati* ^{Matt. 5:6.}
 „ ait, *qui esuriunt & sitiunt justitiam, quoniam ipsi sa-*
 „ *turabuntur:* vult enim esurire nos hīc semper ac
 „ sitire justitiam, ut in futura justitiæ retributione sa-
 „ tiemur : consideranda vis ipsa verborum est , &

Y

ita

ita nobis desideranda est justitia , ut in fame vel
fiti cibus desideratur ac potus : & hoc in commune
omnibus est dicendum his, qui immortalis vita,
præmia desiderant : jam tuum est æstimare quan-
tum animæ præstare debeas , quæ majoris præmii,
desiderio plus facere proposuisti quam vel alias ne-
cessæ est: hactenus ille ad novellam Virginem: quod,

Tom. I.

Orat. 31.

L. de Virg.

c. 56.

c. 13.

autem in epilogo ab ea exigit id Ecclesiæ Theol-
gus brevi hac sententia determinavit : „Quæ sub-
go est aliqua ex parte sit Christi, quæ Virginitatem,
amplexa est tota Christi sit: illa mundo non pro-
fus alligetur, hæc nullo modo animum mundo ad-
dicat: quod enim conjugatæ est pars, id Virginis
totum sit. Tota enim cogitat, id est, cogitare debet,
quæ Domini sunt , ut sit sancta corpore & spiritu:
quâ sanctitate seu sanctimoniam juxta S. Aug. no-
menclaturam Virgines *Sanctimoniales* nuncupantur.

Si vis itaque (scribit Autor præcipitatem Epistola, „
quæ & huic materiæ coronidem imponent) Pro-
positi tui magnitudinem æquare moribus , & per
omnia Deo copulari, si leve ac suave jugum Chri-
sti suavius tibi leviusque vis facere, nunc maximè
in beata vita curam impende, nunc stude ut calen-
tem recentis fidem conversionis novus semper ar-
dor accendat, & in tenera adhuc ætate facilius san-
cta conversationis usus inolecat: quicquid in te
primùm institueris hoc manebit , & ad initiorum
tuorum regulam reliqua vita decurret: finis in ip-
so exordio cogitandus est; qualis ad illum ultimum
diem pervenire cupis, talis nunc jam esse conare.
Consuetudo est quæ aut vitia aut virtutes alit, quæ-
que in his plurimum valet, cum quibus ab inente-

ætate

,, ætate simul creverit: optimi sunt ad institutionem
,, morum primi quique anni, habent enim in se len-
,, tum quiddam & molle quod facilè formari queat
,, atque ad arbitrium volentis trahi, & in cunctis fe-
,, rè rebus citius assueffitur omne quod tenerum est:
,, novellas adhuc & vix firmæ radicis arbusculas,
,, dum ad omnem ductum sequaces sunt, in quamli-
,, bet partem flecti facilè est, quæ naturâ plerumque
,, curvatæ citò ad arbitrium colentis corriguntur. To-
,, nera adhuc & primæ ætatis animalia sine labore do-
,, mari solent, quantò citius à vagandi libertate dis-
,, sueta sunt tantò facilius vel colla jugo vel frænis
,, ora insuescunt. Ipsa quoque literarum studia tene-
,, ris melius inseruntur ingenii, idque penitus inhæ-
,, rere sensibus solent, quod priùs federit in mente;
,, hoc idem plurimum etiam in bene vivendi ratione
,, valet, dum adhuc mobilis est ætas & animus duci
,, facilis exercenda boni consuetudo, & jugi medita-
,, tione firmando est: occupandum est optimis rebus
,, ingenium & sanctæ conversationis usus altius in-
,, serendus est. Tunc verò ad perfectionis fastigium
,, animus ascendit & longæ consuetudinis benefi-
,, cio utitur ad benè vivendi facultatem, & virtutes
,, suas etiam ipse miratus secum quodammodo in se
,, putabit natum esse quod discit.

§. I V.

De Recollectione Annua.

QUOD celeberrimum & sanctum vocat, annum
Expiationum festum à Domino in Lege institu-
Y 2 tum,

Levit. 16: tum, variis in locis describit Moyses, in quo ab omni
alio opere feriati, de peccatis omnibus toto anno

Num. 29. commissis Israëlitæ pœniterent, oblatisque hostiis à
divina misericordia veniam exorarent: *In hac die ex-*

Levit. 16: piatio erit vestri, ait Legislator, atque mundatio ab omnibus peccatis vestris, coram Domino mundabimini.

30. Ejus, quod *Recollectionem annuam* dicunt, & omnibus spiritualis profectus Studiosis impensè commendant Ascetices Magistri, illud ego Imaginem existimo: ut enim, licet peccata singula pro sui expiacione sua per annum Sacrificia à pœnitentibus ex prescripto Legis poposcerint, necessarium tamen erat certum aliquod tempus deputari quotannis, quo se positis negotiis aliis (si qui forte suo aliquando defuissent officio) soli divini Numinis placationi, peccati excidio & animæ nitor vacarent: sic etiam, licet habeat pius Asceta pro quotidianis delictis serotinum conscientiæ scrutinium, in quo offerat *Sacrificium spiritus contribulati*, licet frequentissimum etiam recursum habeat per annum ad Sedem confessionalem, ad Gratiæ Tribunal, ubi per contritionis lachrymas ablutis animæ sordibus ei in Sacramento Reconciliationis offensus propitiatur Dominus, volunt tamen, ut annis singulis ad minus per octiduum aliis occupationibus se subducat, solique animæ negotio in hoc secessu totus incumbat, non solum quod se in laborioso hoc otio, si quæ forte etiamnum inhærerent, ab admissis piaculis emundet & expiet: sed vel maximè ut in eorum radices inquirat, quod eas evellat, ne amarum peccatorum fructum damnabili fœcunditate rursus progerminent: ut quod debilitatum invenerit, medicâ manu confirmet: quod bonum & utile, dili-

diligentiori studio soveat: quod necessarium & absens, solerti curâ & industriâ acquirat. „Quan-
„tumlibet enim castè & sobriè mortalishæc vita du-
„catur, quodam tamen pulvere terrenæ conversa-
„tionis aspergitur, & nitor mentium ad Dei imagi-
„nem conditarum non ita à fumo totius vanita-
„tis est alienus, ut nullâ possit sorde fuscari, & non
„semper indigeat expoliri: quod si etiam castissimis
„Animis necessarium est, quantò magis est expe-
„tendum, qui tota fortè anni spatiâ aut seculariùs aut
„negligentiùs transierunt? quæ est sententia verè *Hom. 38.*
Oris & Pectoris Aurei, S. Chrysostomi. *in Matth.*

Tu itaque Virgo, quæ animæ tuæ nitorem amas
seu potiùs amare debes, utpote auctorata Deo & iis
cogitandis quæ domini sunt, quò sis sancta corpore &
spiritu, celebra annum hoc Expiationis Festum: non
quotidie tantùm domum everris, nec sufficit eam ex-
purgasse hebdomadis singulis, sed & in eadem mun-
danda quotannis dies plurimos insumis, reparas
quod confractum, inveterata renovas, defectus
supplies, omnia penè suo moventur loco, quò sor-
des omnes egeras: quod impendis domicilio in quo
habitat corpus tuum, noli hoc negare animæ tuæ
hospitio cuius incola Deus tuus: non tibi sufficiat
piis affectibus novisque propositis illud quotidie in
matutina Meditatione exornasse, & quicquid pul-
veris terrenæ conversationis vel per ostium cordis vel
sensuum fenestras toto die illatum scopis vespertini
Examinis expurgasse: non tibi videatur satis illud
singulis hebdomadis lachrymarum aquâ in Pœnitentia
Sacramento à peccatorum sordibus cœ mundasse:
sed & quotannis certum aliquod tempus huic nego-

tio consecra, illud scil. octiduum quod præcedit anniversarium Confecrationis tuæ diem: ut autem hic Secessus suo non careat successu,

PRIMÒ in ejus exordio protestaberis non te investigaturam profectum tuum ad vanam gloriam, si eum deprehenderis, sed quò Deum glorifices in donis suis: neque si adverteris defectum vel regressum quò animum desponeas, sed quò te ad profectum impellas.

SECU NDÒ, bis quotidie, manè scil. & à prandio iis Meditationibus vacabis, per quas (ut ex D. Bernardo loquar) intentio terrenis incurvata curis de imis ad superna resurgat & affectio circa cordis desideria languens in amorem spiritus convalescat: sunt enim Meditationes veluti totidem Conclaves quibus teipsam ad Dei tui amorem, virtutis studium ac viatorum odium commoveas, &, si forte hæreas in friore vespertino, ad meridianum calorem propellas.

TERTIÒ novo peccati odio concepto & desiderio perfectionis succensa rigidissimo Examine scrutaberis quorum vitiorum tyrannide animus tuus oppressur, quæ peccata in animam tuam frequentius irrepant ejusque nativam pulchritudinem inficiant, quarum virtutum surculi ibidem enascantur & succrescant, ponite corda vestra super vias vestras, ait Dominus apud Prophetam: quod ut rite fiat diebus singulis examinis tui materia sit unum è septem peccatis capitalibus: ideoque

Die Solis Die Lunæ Die Martis Die Mercurii	} instituatur Scrutinium in ei oppositas virtutes & Peccatum	{ Acedia. Gulæ. Iræ. Avaritia. Die
---	--	--

Die Jovis } instituatur Scrutinium in ei } Superbiæ.
 Die Veneris } oppositas virtutes & Pec- } Luxuriæ.
 Die Saturni } catum. } Invidiæ.

Virtutibus, quas deprehenderis, solerter industria
 polliceberis, quò stabiles perseverent & fœcundæ:
Confirmat hoc Deus, cum Psalmographo obsecrabis, *Pf. 67:29*
quod operatus es in nobis. „Tu, ô Virgo Christi, sci-
 „to te à teipso nihil habere nisi peccata, (inquit Ab- *Tract. de*
 „bas Mellifluus) cætera verò bona gratiæ Sponsi tui *Pass. Do-*
 „funt. Gratulare ergo, id est, lætare simul & gra-
 „tias age ei, à quo habes esse & benè esse, & tantò
 „magis dilige Dilectum tuum, quantò pluribus &
 „majoribus donis suis suam erga te comprobat dilec-
 „tionem: imò & ipsa dona virtutum plùs dilige,
 „diligentiūsque conserva, quia hoc à tam dilecto &
 „tam diligendo accipere meruisti, quàm si propriis
 „viribus hoc obtineres: in retinendo datum diligen-
 „ter dantis dilecti Sponsi tui dilectionem ostende,
 „quia non debet dare vilia munera dator tam pre-
 „tiosus. Vitii verò excidium minaberis, Domino
 supplicans cum Augustino: „Imperfecta mea plu- *Medit.*
 „rima vident oculi tui: mitte quæso manum pieta- *c. 36.*
 „tis tuæ in me, & tolle de me quicquid offendit ocu-
 „los pietatis tuæ in me. Coram te Domine est sani-
 „tas & infirmitas mea, illam precor serva, istam sa-
 „na: *Sana me Domine & sanabor, salvum me fac & Jerem.*
 „*salvus ero*, tu qui infirma sanas, & sanata conser- *17: 14.*
 „vas, tu qui nutu tuo restauras diruta & collapsa.
 Et cum Psalte Regio: *Benignè fac Domine in bona Ps. 50:20.*
voluntate tua Sion, ut ædificantur muri Jerusalem, vel
socordiâ mentis ruinosi, vel tentationum concus-
sionibus dissipati.

QUARTO ex te occupabunt Lectiones, qui succensum perfectionis desiderium tanquam flabellum seu folles amplius inflamment, quæque suis suggestionibus conceptum peccati odium vitiorumque exitium altius animo infigant ac stabiliant: eas non assigno, neque Meditationes aut Examina praefomo, cum id abunde praetiterit in *Annua sua Recollectione* noster Eximus *Mattius*, cui absolutissimum nitidissimo Operi aliquid velie addere foret decerpere, seu potius sordido calamo maculas aspergere.

QUINTO denique erudita jam in hac propria cognitionis Scholâ Deo & superiori tuo supplex generalem ab ultimâ peccatorum tuorum confessionem institues, ut sic veteris vitæ vetustate depositâ in novam transreas creaturam: quem & eorum omnium consciū facies, quæ toto hoc octiduo gesta fuere, ut proposita tua ejus calculo approbata, & consilio firmata atque manu obstetricante adjuta debitum aliquando consequantur effectum: quem in finem protego Dominum Virginitatis & omnis sanctitatis authorem ac conservatorem cum D. Ambrosio:

Instit. Virg. „Pone ut signaculum verbum tuum in corde ejus,
c. 17. „in brachio ejus, ut in omnibus sensibus & operibus
„ejus Christus eluceat, Christum intendat, Christum loquatur.

EPILÓ-

E P I L O G U S.

Perarium mercede suâ dignum decreto-
riâ sententiâ pronuntiat suprema Veritas :
Dignus est Operarius mercede suâ : eam *Luc. 10:7.*
iisdem omnino verbis Veritatis Præco *1 Timoth.*
promulgat. Cui innixus, cùm Virgini formandæ to-*5:18.*
to hoc opusculo insudaverim, eo jam completo debi-
tam exigo laboribus meis mercedem. Quam autem ?
certè non pecuniariam, cùm noverim gravissimam
Prophetæ invectivam in eos Sacerdotes, qui *in mer-* *Mich. 3:11*
cede docebant, Pecunia Accipitres à Satyro D. Am- *S. Ambr.*
brosii Fratre appellati, &, quod gratis acceptum *inejus Ob-*
etiam gratis dandum, Lex Evangelica præcipiat, *Matt. 10:8*
„ Clerici ipsi (est ea D. Hieronymi Sanna & nota) *Epist. 22:*
„ quos & magisterio esse oportuerat pariter & timori, *c. 6.*
„ osculantur capita Matronarum, & extentâ manu,
„ ut benedicere eos putas velle si nescias, pretia acci-
„ piunt salutandi : illæ interim, quæ Sacerdotes suo
„ viderint indigere præsidio, eriguntur in super-
biam, &c. Prohibet Evangelium *saculum* cir- *Luc. 10:4.*
cumferri & peram, peram in qua Cupiditas oblata re-
cipiat, *saculum* autem in quo recepta avaritia cu-
stodiat. Quam ergo ? non aliam quam Virginis pro-
fectum desidero, quem si obtinuero, abundè mihi
satisfactum gratulabor : „ Præs, & singulariter, ad
„ quid ? (Summo Ecclesiæ Præsuli scribebat Abbas *L. 3. de*
„ Clarevallenfis, sed quod & inferiores instruit :) *Confid.*
„ Numquid ut de subditis crescas ? nequaquam, *c. 3.*
„ sed ut ipsi de te. Principem te constituerunt, sed
„ sibi non tibi : alioquin quo pacto te reputas supe-
Y 5 riorem

riorem his, à quibus beneficiū mendicas? audi Do-
minum : qui potestatem habent super eos beneficii,
vocantur : at istud de his qui foris sunt , quid ad,,
nos ? tu id mendiciter diceris, si non tam beneficus,,
esse, quàm beneficis præesse intendas : parvi deje-
ctique animi est, de subditis non profectum quæ-
rere subditorum, sed quæstum proprium , in Sum-
mo præfertim omnium Pontifice nihil turpius.,
Quàm pulchrè Magister Gentium parentes filii.,
non filios debere censuit thesaurizare parentibus:,
non mediocris gloriæ vox illa identidem ipsius:,,
non requiro datum sed fructum. Qui & mihi suf-,,
ficiet , si eum his meis excerptis fuero consecutus:
*Majorem enim horum non habeo gratiam, quam ut
audiam filios meos (etiam Virgines) in Veritate am-
bulare.*

*Epist.
Joan. 3.
vers. 4.*

Tu itaque Virgo in Mystica hac *Scala* ad perfe-
ctionem ejusque fontem & fructum non lentis passi-
bus propera : sequere Agnum quocunque ierit, &
in veritate ambulabis.

Ef. 17:31. Sequere Agnum incontaminatæ Virginitatis se-
mita , viâ verè *impollutâ* , te præeuntem , non im-
mundum Spiritum aut ejus Emissarios te ad conti-
nentiæ naufragia aut immunditiæ voraginem abdu-
Ius. 9:62. cturos : constantia hîc necessaria (*nemo mittens ma-*
num suam ad aratum & respiciens retro aptus est regno
Dei) non ea tamen, quæ pertinacia potius est, quàm
stabilis præclarî Propositi Amor, *stabiles estote & im-*
Cor. 3:5. *mobiles, abundantes in opere Domini*, clamat Aposto-
licæ prædicationis authoritas. Qualis erit, si memi-
neris (lubet enim dicta hactenus in synopsi repe-
re) pudicitiæ Virginalis patriam esse Paradisum, *Vir-*
ginito

ginitas in Paradiso vigebat , inquit D. Damascenus : L. 4. Or-
 „ Crescat & multiplicetur ille , (denuntiat S. Hiero- thod. Eid.
 „ nymus) qui impleturus est terram , tuum agmen in c. 25.
 „ cœlis est : Crescite & multiplicamini : hoc ex- Epist. 22. c. &
 „ pletur Edictum post Paradisum , & nuditatem , &
 „ ficus folia auspicantia pruriginem nuptiarum
 „ ut scias Virginitatem esse naturæ Nuptias post deli-
 „ ctim , virgo nascitur caro de nuptiis , in fructu
 „ reddens quod in radice perdiderat . Si animo vol-
 veris eam post sui exilium & suspensionem tempora-
 riam à Redemptore mundi in Ecclesiam suam rece-
 ptam summisque honoribus decoratam , sive ut cum
 D. Hieronymo loquar , à Salvatore Virgine dedica- L. 1. ad-
 tam , non tamen cum SS. Brigitta , Clara aut There- vers. Fo-
 sia intra solos Monasteriorum cancelllos conclusam , c. 13. vinian.
 sed cum SS. Thecla , quam Paulus instituit , Agatha & S. Ambros.
 Agneta adhuc in seculo superstitem : proinde vos quo- L. 2. de
 que laudate eum , inquit S. Augustinus , qui vobis præ- Virg.
 stat , ut in ardore medio seculi hujus , quamvis conju- L. de vera
 gio non copulemini , non tamen uramini : sit autem in- c. 56.
 ter te & illas non superba contentio , quænam videa-
 tur esse major , quam ab humilitatis Schola jam olini
 humilitatis Magister proscriptis , sed de virtute ac
 profectu pia Deoque gratissima concertatio . Si in
 pretio habeas familiare spiritus tui cum Deo tuo
 commercium , quod tibi præstat continentia pietatis , ibid. c. 8.
 quæ est phrasis Augustiniana : „ O quām bonum
 „ & jucundum est (exclamat Virgineus Bernardus) Tract. de
 „ tecum ô dulcissime Jesu habitare in unum , tecum Pass. Do-
 „ colloquui , tibi revelare causam animæ nostræ , mini. c. 27
 „ tuæque consolationis responso perfrui ! Si ejusd.
 prærogativam respicias , non solùm quâ superat
 con-

Conjugium (superat inquam non condemnat, ei enim ex S. Ambrosio *Præful conjugii Deus, isque feminam de masculo mutuatus duo corpora ex ejusdem materiæ consortio sumpta rursus in se matrimonii compactione compegit, inquit Tertullianus*) sed quam obtinebit in cœlesti præmio: *Dabo eis in domo mea in muris meis locum, & nomen melius à filiis & filiabus, nomen sempiternum dabo eis quod non peribit, sp*

**L. 1. de
Abraba-**
ano c. 2.

**L. 1. ad
Uxorem.**

Isai. 56:5.
S. Ambr.
Epist. 81.

L. de Vir-
ginit.

Mattb. 8:
19.

*ritualibus Euñuchis, id est, Virginibus & Continentibus pollicetur divina Liberalitas, quam qui ne-
gant, eos nonnemo ex SS. Patribus paupertatem quandam cœlestium remunerationum scripsit inducere. Si denique eandem virtutem angelicam agnoscas: Muniantur ergo undique Virgines, (ex hoc capi-
te urget D. Basilius) ac se observent summâ diligen-
tiâ, ne sicut à terra & hominibus in cœlestem an-
gelicamque dignitatem ascenderunt, ita è contra
ab Angelis & cœlis in terram pessimâ ruinâ dela-
bantur. Sequere itaque Agnum, & quò constan-
ter sequaris, horum omnium memoria jugis in te per-
severet.*

Sequere Agnum, non in solo Virginitatis tramite, sed & in omnium virtutum semita præambulum, ad sequelam non compellaris invita, non traharis refractaria, non hîc locum habeat præteritum aut futurum quòd fueris aliquando secuta aut sis etiamnum secutura, verba tantùm dabat qui pollicebatur: Ma-
gister sequar te quounque ieris: sed sequaris modò, sequaris semper & ad sequendum alios tecum tra-
he, nam

*Gratior est Astris multis qui venit Amicis,
Quam Sociis nullis qui comitatus adest.*

Nul-

ullus in sequela torpor, nullum spiritus tedium obrepatur, sequebatur Petrus à longè & à Via regia *Matt. 26:*
deflexit, sancti enim corruunt si fuerint negligentes, ob- 58.
servat D. Hieronymus: „Bonum namque propo- *Epist. 34,*
„situm unde tentatur Acedia est, quā quandoque *ad Ju-*
„in tantum tentantur Electi (inquit Mellifluus Bur- *Tract. de*
„gundio) ut non orare libeat, nec legere, nec medi- *passione*
„tari, nec aliud quicquam operari eorum, quæ sunt *Domini*
„quædam fomenta animæ, quia oratione, lectione,
„meditatione seu etiam exercitio corporis vires ani-
„mæ reparantur & conservantur & augmentur, eis-
„que subtractis animam languescere necesse est, &
„in frigus mortale resolvi statimque subintrat luxu-
„ria vendicatque sibi sedem in anima frigida & eam
„peccimè suo igne calefacit.

Sequere Agnum & quod presso pede sequaris, iis Exercitiis animus assuescat, quæ te novis quotidie stimulis ad sequendum impellant: iis Meditationibus vaces, Lectionibus incumbas, eas cogitationes foveas, ea Virginum consortia queras & colloquia misceas, quæ te non remoren tur sed ad sequelam promoveant: „Breviter dico (loquitur Os Melli- *Supra c.*
„fluum) quod quicunque sciunt mentis oculos in- 27.
„terioribus contemplationibus occupare, & linguam
„animæ ad divinum colloquium referare non solum
„non delectantur exterioribus visibus vel collo-
„quiis, verum etiam plurimum fatigantur: hi verò,
„qui intrinsecus cœci sunt & muti, & contemplatio-
„ne divinâ & orationibus devotè nesciunt se occu-
„pare, exteriorum sensuum subsidia quærunt, & lon-
„gitudinem temporis, quā gravantur, inutilibus
„confabulationibus expendere satagunt. Exteriori-
bus

bus enim collocutionibus velle occupari signum,
certissimum est Animæ otiosæ, quæ ad collocutionem
divinam nullâ penitus devotione levatur, tan-
tóque altius se quisque noverit in virtutum gradi-
bus ascendisse, quantò minùs humanis colloqui-
delectatur, nisi fortè ejusmodi hominum, in quib-
us ipse Deus loquitur & per quos verbum Dei au-
ditur: tales enim non audiuntur propter se fel-
propter Deum, qui & habitat & loquitur in ipsis,
& cum talibus loquendo à nostris sæpe Domino
cooperante dubietatibus expedimur, à pravis abdu-
timur & in bono proposito confirmamur.

Sequere denique Agnum, non sensus non volun-
tatis propriæ diverticula sed cum eo voluntatem di-
vinam, quam ex ore tui superioris agnoscas, nam
Domini obtemperandū est imperio, humano subdi neglī-

*Joan. 5: est magisterio:,, Non quæro voluntatem meam(is in-
30. quit) sed voluntatem ejus qui misit me. Descendi*

Ibid. 6:38 de cœlo, non ut faciam voluntatem meam sed vo-

Ibid. 4:34 luntatē ejus, qui misit me. Meus cibus est, ut faciam

voluntatem ejus, qui misit me, ut perficiam opus
ejus: ideoque decepti ex hac cum divina volun-
tate conformitate unam in eo voluntatem statue-
runt *Monotelitæ*. Sequēris Agnum? eadem cum di-
vinâ sit & tuæ voluntatis conformitas, non devi-
ille à voluntate Patris, non deflectit ad illicita, qu-

Ibid. 8:29 dicit: Ego quæ placita sunt illi facio semper:,, quo-

S. Bern. modo enim posset sequi Virgo superba Agnum,

supra in humilitatis via gradientem ad quem nullo mo-

c. 31. do accedit? quomodo mitissimum iracunda? quo-

modo ferventem charitate invida? quomodo lar-

gissimum avara? quomodo sobrium ebria? Am-

bulat

„bulat in omni via omnium virtutum Agnus, am-
 „bulet sic & Virgo cupiens Agnum imitari: sit mi-
 „tis, sit humilis, sit charitate fervens, sit larga, sit
 „alacris, sit sobria & imitabitur Agnum quocun-
 „que ierit. Lapsa es in itinere? Vires te deficiunt?
 erigit te per Sacramentum Pœnitentiæ, & in sacra
 Communione carnibus & sanguine divinissimi hu-
 jus Agni reficiat director tuus: verbo, sequere ut
 in æternum sequareis.

Didicisti Catalogum virtutum tuarum, ad Viduam
scribit D. Hieronymus, sed quo & Virginem allo-
loquor, quid debeas nomini tuo, quibus meritis secun- Epist. 9.
dum (dico ego & primum) pudicitiae gradum possideas.

„Quod si cogitatio hæc in animum summittatur
 „(ad cautelam suggerit D. Athanasius & ego ex illo) L. de Vir-
 „quæ suadeat, ne tanta mole difficultateque elucte- gin.
 „ris ad salutem, ne audieris eam, quum inimicus
 „sit, qui tibi in animam hanc mollitiem &
 „supinitatem suggerat, ut te deturbet è bona vita:
 Virgines enim *ampliorem gradum honoris & sancti-*
tatis in Ecclesia tenere docet S. Augustinus, & to- Tract. 9.
tus h̄c noster Tractatus, quem proinde finiens mo- in Joan.
neo & rogo cum D. Cypriano: Durate fortiter, spi- De Hab.
ritualiter pergit, pervenite feliciter, tantum memento- C. Disc.
te tunc nostri, cùm incipiet in vobis VIRGINITAS Virg.
honorari.

F I N I S.

Mendæ sic emendandæ.

Pag.	17.	lin.	7.	hunc	lege	huic.
pag.	19.	lin.	1.	prodantque	produntque.	
pag.	28.	lin.	2.	protulit	prætulit.	
pag.	30.	lin.	13.	capta	casta.	
pag.	30.	lin.	14.	& astant	ei adstant.	
pag.	33.	lin.	27.	vestri	vestræ.	
pag.	35.	lin.	14.	Solymæ	Solymæo.	
pag.	47.	lin.	31.	punctionum	punctionum.	
pag.	66.	lin.	12.	pueribus	pueris.	
pag.	76.	lin.	28.	incontinentes	continentes.	
pag.	126.	lin.	11.	abstine	abstinet.	
pag.	165.	lin.	21.	recitionem	recitationem.	
pag.	168.	lin.	2.	Diagraphus	Biagraphus.	
pag.	194.	lin.	6.	cordones	cerdones.	
pag.	251.	lin.	23.	Populi	adde	salutem.
pag.	252.	lin.	4.	est.	lege	ei.
pag.	312.	inmarg.		Hom. 245.		Hom. 45.

Reliquas ubi vel litera omissa vel transposita, sensus
ipse indicabit & corriget.

Scala
Jacob

Th
2867